ETKİNLİKLERLE

DEĞERLER EĞİTİMİ

II

ETKİNLİKLERLE

DEĞERLER EĞİTİMİ II

(7-15 yaş)

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YAYINLARI - 1245
Mesleki Kitaplar : 119

Yayın Yönetmeni
Dr. Fatih Kurt

Genel Koordinatör
Bünyamin Albayrak

Yayın Koordinatörü
Dr. Faruk Görgülü

Proje Koordinatörü
Sedide Akbulut

Editör
Doç. Dr. Ercüment Erbay

Katkıda Bulunanlar
Dr. Şerife Nihal Zeybek
Dr. Lütfiye Gülay Bilgin
Kezban G. Kariparduç Gülden
Esra Erken
Tuba Güler Bozkaya
Ayşegül Uyar
Emine Yaldız
Ayşegül Gürbüz
Ayşegül Gözeri

Tashih:
Sümeyye ÖZGEN
Zeynep AKNAR

Grafik & Tasarım
AralGroup

Baskı Hazırlık
Uğur Altuntop

Baskı

2. Baskı, Ankara – 2018

Eser İnceleme Komisyon Kararı: 04.05.2016/07

2018-06-Y-0003-1245
ISBN 978-975-19-6541-7
Sertifika No:12931

İletişim
Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü
Basılı Yayınlar Daire Başkanlığı
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı
No:147/A 06800 Çankaya/ANKARA
Tel: 0 312 295 72 93 - 94
Faks: 0 312 284 72 88
e-posta: diniyayinlar@diyanet.gov.tr
www.diyanet.gov.tr

İÇİNDEKİLER

11
KUL HAKKI

1. Kul hakkı kavramının anlamını bilir.
2. Kul hakkına niçin riayet etmesi gerektiğini bilir.
3. Haklarının ve sınırlarının farkında olur.
4. Kul hakkına nasıl uygun davranacağını bilir.
5. Başkalarının haklarına saygı göstermeye istekli olur.

1. KUL HAKKINA RİAYET

Kazanım

Kul hakkı kavramının anlamını bilir.

Kul hakkına niçin riayet etmesi gerektiğini bilir.

Haklarının ve sınırlarının farkında olur.

Öğretici Notu 1

Kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim'in kul hakkı üzerinde önemle durduğu, Allah'ın emir ve yasaklarının neredeyse dörtte üçünün kul hakkı ile ilgili olduğu anlatılır. Bu sebeple, Allah'a kulluğun, belli ibadetleri yerine getirmenin yanında, insan haklarına saygı duymayı da gerektirdiği ifade edilir. Aksi takdirde insanların bir arada kardeşçe yaşamalarının, devletler kurmalarının mümkün olamadığı vurgulanır. Toplumun kaynaşması, kötülüklerden uzak, kardeşçe yaşayışın sağlanması için kul haklarına saygılı olmanın önemi anlatılır. Allah'ın (c.c.) her türlü günahı affettiği hâlde, kul hakkını affetmediği vurgulanır. ***İhanet etmek, utandırmak, küçümsemek, mala ve cana zarar vermek, alışverişte aldatmak, dargın durmak, iftira etmek, arkasından konuşmak, laf taşımak, dedikodu yapmak, anarşi çıkarmak, dinî ve millî değerlere saygısız davranmak*** gibi davranışların kul hakkını zedeleyen davranışlar olduğu açıklanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım

Materyal

Çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik 1
(7-15 yaş)

Öğretici tarafından anlatım yöntemi ile 'kul hakkının tanımı' ve 'kul hakkıyla ilgili örnekler' verilecektir. Öğretici, çocuk sayısınca çoğalttığı çalışma kâğıdını dağıtır ve belirli bir sürede doldurmalarını ister.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

KUL HAKKINI BİLİYORUM

A- Aşağıda çeşitli davranışlar verilmiştir. "Kul hakkı" kapsamına giren davranışları bulup, örnekteki gibi yuvarlak içine alınız.

Park, durak, hastane gibi yerlere zarar vermek	Dedikodu ve gıybet yapmak
Hacca gitmemek	Havayı, suyu, toprağı kirletmek
Birine onur kırıcı sözler söylemek	Saçını taramamak
Yemekten sonra elini yıkamamak	Hırsızlık yapmak

B- Yukarıda yuvarlak içine aldığınız davranışları örnekte verildiği gibi aşağıdaki boşluklara yazınız. Devamında ise o davranışın neden kul hakkına sebep olduğunu açıklayınız.

1- Havayı, suyu, toprağı kirletmek kul hakkıdır. Çünkü hava, su, toprak bütün insanların ortaklaşa kullanması için Allah'ın verdiği nimetlerdendir. Biz eğer bunları gereksiz yere kirletirsek, insanlar bunlardan yeterince faydalanamazlar. Kirli toprak, su, hava çeşitli hastalıklara sebep olabilir. Eğer bizim kirletmemizden dolayı başka bir insan zarar görürse, onun hakkına girmiş oluruz.

2- .... kul hakkıdır.

Çünkü..

....

3- .... kul hakkıdır.

Çünkü..

....

4- .... kul hakkıdır.

Çünkü..

....

5- .... kul hakkıdır.

Çünkü..

....

Değerlendirme Soruları

1. Kul hakkına riayet etmek kişiye neler kazandırır?
2. "Kul hakkı" ifadesinden ne anlıyorsunuz?

Günün Mesajı

"Aranızda birbirinizin mallarını haksız yere yemeyin. İnsanların mallarından bir kısmını bile bile günaha girerek yemek için, onları hâkimlere (rüşvet olarak) vermeyin."

(Bakara, 2/188)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Her hakkın, birtakım sorumlulukları da beraberinde getirdiği, dolayısıyla her insanın üzerinde birçok hak ve sorumluluk bulunduğu izah edilir. İnsanın üzerindeki bu haklar, Allah'ın hakları ve yaratılmışların hakları diye iki kısımda özetlenir. Allah'ın üzerimizdeki haklarının, O'nun varlığına ve birliğine inanmak, hiçbir şeyi ortak koşmadan O'na ibadet edip emirlerini tutmak ve yasaklarından sakınmak olduğu belirtilir. Kul hakkının, hayatta daha çok insanların canları, bedenleri, ırz ve namusları, manevî şahsiyetleri, makam ve mevkileri, dinî inanç ve yaşayışları gibi konulardaki kişilik haklarıyla, mallarına ve aile fertlerine ilişkin haklardan oluştuğu anlatılır. Bunlara yönelik olarak yapılan kötülüklerin, verilen zararların kul hakkı kapsamına girdiği ifade edilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Proje Çalışması

Materyal

Renkli A4 kâğıtlar, küçük kartlar

Etkinlik 2
(7-12 yaş)

Aşağıda örnek olarak verilen şekil esas alınarak, öğretici tarafından önceden A4 ebadında çift yönlü hazırlanan kartlar, sakız yapıştırıcı (patafix) yahut çift taraflı bant ile tahtaya yapıştırılır. Kartların bir yüzünde 'yalan, iftira, gıybet, hırsızlık, hile, alay etmek, küçük görmek, özel hayatı araştırmak, başkasının sırrını ifşa etmek, yaralamak, sözünde durmamak' gibi kul hakkına sebep olan fiiller vardır. Kartların arka yüzünde bu kavramların bir iki cümlelik kısa izahı vardır.

Tahtaya gelen çocuk bir kavram seçer ve bu kavramı ilk okuduğunda düşündüğü şeyleri kısaca anlatır. Sınıftan ekleme yapmak isteyen başka çocuklar varsa onlar da söz alır. Sonrasında hep beraber kartın arka yüzünü çevirip kavramın tanımını sesli bir şekilde okurlar.

Bu şekilde tüm kavramlar üzerine konuşulur ve öğretici tahtadaki tüm kartları yeniden çevirip sınıfa sorar:

"Şimdi kartlarımızı dikkatlice inceleyelim:

-Sizce bu kartlardaki ortak özellik nedir?

-Bu davranışlar kime zarar verir?

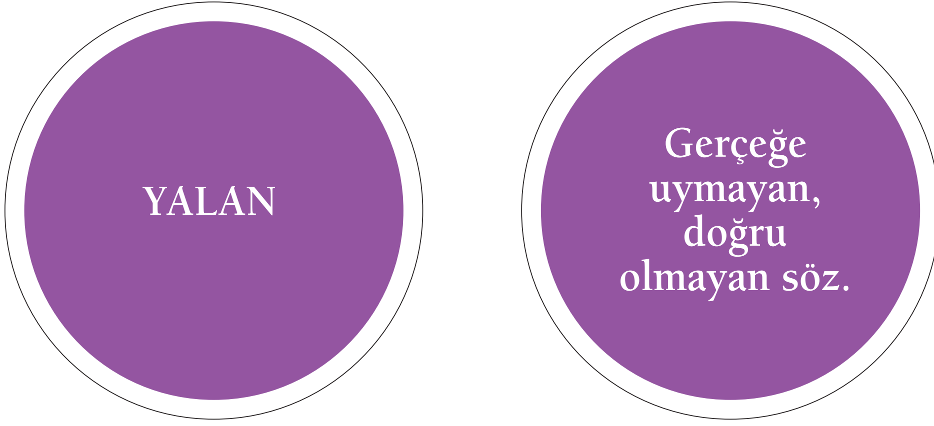
-Başkalarına saygı duyan biri bu davranışları yapabilir mi?

-Bu davranışların yaygın olduğu bir toplumda insanlar arasındaki ilişkiler nasıl olur?"

(Sorularda amaç öğreticinin kul hakkı kavramını kullanmadan çocuklara bu kavramı buldurması, çocukların dersin konusunu bu yöntemle bulmalarıdır. İhtiyaca göre sorular değiştirilebilir yahut eklemeler yapılabilir.) Bu sorular sorulurken sınıfın durumuna göre çocuklar 3 gruba ayrılabilir, grup olarak düşünmeleri ve dersin konusunu beraber bulmaları da istenebilir.

Dersin konusu -gerektiğinde- öğreticinin de yardımı ile bulunduğunda tahtadaki tüm kartlar indirilip tahtaya büyük harflerle kul hakkı yazılır.

EK-1

Kartların bir yüzünde yalan, iftira, gıybet, hırsızlık, hile, alay etmek, küçük görmek, özel hayatı araştırmak, başkasının sırrını ifşa etmek, yaralamak, sözünde durmamak gibi kul hakkına sebep olan fiiller vardır. Kartların arka yüzünde bu kavramların kısaca bir iki cümlelik izahı vardır.

Değerlendirme Soruları

1. Kul hakkı nedir?
2. Hangi davranışlar kul hakkına girer?
3. Kul hakkına riayet etmenin faydaları nelerdir?

Günün Mesajı

"Müslüman, elinden ve dilinden başkalarının zarar görmediği kimsedir."

(Buhârî, İman, 4)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 3

Hakkını bilmeyenin kolaylıkla başkalarının haklarını ihlal edeceği vurgulanarak sınırlar ve sorumluluklar, ayet ve hadislerle de desteklenerek çocuklara aşağıdaki etkinlikle kavratılmaya çalışılır.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun İçerisinde Keşfetme Yoluyla Öğretim

Materyal

Çocuk sayısınca A4 kâğıdı, isim puan çizelgesi, kutu

Etkinlik 3
(13-15 yaş)

Çocuklara bir birey olarak hangi haklara sahip olduğumuzu düşünmeleri ve "hak" olarak düşündükleri şeyleri dağıtılan kâğıtlara birazdan yazacakları söylenir. (Örnek haklar listesi Ek-1olarak verilmiştir.) Herkesin isminin yazıldığı bir çizelge hazırlanır veya fotokopi çekilerek hazır bulundurulur. (Ek-2) Çocuklara kâğıtlar dağıtılır ve onlardan kâğıtları önce uzun kenarından ikiye katlayarak yırtmaları istenir. Sonra tekrar ikiye katlayarak yırtmaları istenir. Bu süreç bir A4 kâğıdından 16 parça küçük kâğıt oluşturulana kadar devam eder. Her çocuğun 16 eşit parça kâğıdı olacaktır. Çocuklar düşündükleri her hakkı bu küçük parçalara yazıp kutuya atacaklardır.

Not: Öğretici tarafından tutulan kutuya çocukların her attığı kâğıt için 1 puan verileceği, hakları yazdıkları kâğıtların üzerine isimlerini yazmamaları, birbirlerinden bakmamaları gerektiği duyurulur.

1. Tur

Çocuklara 7 dakikalık serbest düşünme ve yazma vakti verilir. Süre sona erdiğinde yazma işlemi sona erdirilir. Öğretici, çocuklar kâğıt attıkça isimlerinin karşısına 1 puanı temsilen çentik atar.

2. Tur

Ardından kutudan çocukların yazdığı haklardan teker teker çeker ve sırayla çocuklara "Bu hak mıdır?" şeklinde soru yöneltir. Hak olup olmadığını doğru bir şekilde cevaplayan her çocuğun isminin karşısına 1 puanı temsilen çentik atmaya devam eder.

Böylelikle çocukların aynı veya yanlış yazdığı, hak olarak düşündüğü ancak hak olmayan kâğıtlar dışarda bırakılırken hak olan kâğıtlar tekrardan kutuya atılır. Böylelikle hak olmayanlar elenmiş olur.

3. Tur

Hak olan davranışlar tekrar çekilmeye başlanır. Bu sefer de çocuklara "Bu hakkın sınırı nedir?" şeklinde soru yöneltilir. Çocuklar sırayla sorunun doğru cevabını tamamlamaya çalışır. Soru ilk sıradaki çocuktan başlayarak sorulur. Çocuğa cevabını vermesi için 10 saniye süre verilir. İlk sıradaki çocuk sorunun cevabını bilemezse ikinci sıradaki çocuğa söz hakkı geçer. İkinci sıradaki bilemezse üçüncüye şeklinde devam eder. Soruyu kim bilirse ondan sonraki çocuk için yeni bir kâğıt çekilir ve o kâğıttaki hakkın sınırı nedir şeklinde devam ettirilir.

Oyunun sonunda çocukların aldığı çentikler sayılır ve başarılı çocuk ödüllendirilir.

Aşağıdaki sayfada örnek haklar ek olarak (Ek-1) verilmiştir.

EK 1

HAKLARIM	SINIRLARIM
Düşüncesini çekinmeden söyleyebilme	Hakaret etmemek, ahlak ilkelerine uymak, doğru olmasına dikkat etmek, iftiradan sakınmak, saygıyı korumak
Kişisel bilgilerin gizliliğinin sağlanması	
Haksızlığa uğradığını düşündüğünde hakkını arama	
Okul bahçesinde oyun oynama	
Eşit imkânlardan faydalanma	
Özel eşyalarını koruma	
İnternet imkânlarından faydalanma	
Devlet kurumlarından istifade etme	
Sınıf başkanlığına aday olma	
Sağlık hizmetlerinden yararlanma	
Kütüphaneden kayıt yaptırarak kitap alma ve okuma	
Yaşamak	
Vatandaşlığa sahip olma	
Çocukların okula gitme, oyun oynama	
Saygı duyulmak	

EK 2

OYUNCUNUN ADI SOYADI	TUR DEĞERLENDİRMELERİ			
	1. TUR	2. TUR	3. TUR	PUAN

Değerlendirme Soruları

1. İnsan olmaktan kaynaklanan en temel haklarımız nelerdir?
2. Haklarımızın sınırlarını bir cümle ile nasıl ifade edebiliriz?

Günün Mesajı

Resûl-i Ekrem, "Müslüman, Müslümanın kardeşidir, ona hainlik yapmaz, ona yalan söylemez, onu yüzüstü bırakmaz. Müslümanın ırzı, malı ve kanı saygındır, ona dokunulamaz. Takva, (Allah'a karşı sorumluluk bilinci) işte şuradadır (kalptedir). Müslümanın, Müslüman kardeşini küçük görmesi, kötülük olarak ona yeter." buyurmuştur.

(Tirmizî, Birr, 18

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 4

Kul hakkının insanların birbirleriyle ilişkilerinden meydana gelen hak ihlallerini ifade ettiği açıklanır. Bu haklardan bahsedilirken onların, insanın canı, bedeni, namusu, onuru, inanç ve yaşayışı gibi konulardaki kişisel haklarıyla, kişisel eşyalarına ve aile fertlerine ilişkin haklardan oluştuğu ifade edilir. Kul haklarının kapsamının çok geniş olduğu; verilen görev ve sorumlulukların, eş, dost, akrabalık ve komşuluk ilişkilerinin bu konuda çok hassas alanlar olduğu vurgulanır.

İnsanların kişilik haklarına saldırmanın, onları küçümsemenin, verilen sözlere ve dostluklara bağlı kalmamanın, ölçüye ve tartıya özen göstermemenin, adaletli davranmamanın, yalan söylemenin, rahatsız edici biçimde yüksek sesle konuşmanın, çevreyi kirletmenin, gıybet ve dedikodu etmenin, trafikte kural ihlali yapmanın, kul hakkına girdiği ifade edilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyal

Konu kartları (baskı alınmış olmalı), bir adet somun, somun üzerine yapıştırılacak numaralar, kalem, oyun çizelgesi (baskı alınmış), A4 veya kareli kâğıt (çocuk sayısınca çoğaltılmış)

Etkinlik 4
(13-15 yaş)

Önce somunun üzerine numaralar yapıştırılır. Konular numaralandırılır. (Somun bulunamazsa sırayla da işlenebilir. Sırayla işlenecekse, çocukların sıradaki konu hakkında bilgi sahibi olmaması önemlidir.)

Çocuklara oyun çizelgeleri dağıtılır. Konu başlıkları (Bu etkinliğin konuları çocuklarla birlikte de belirlenebilir.) halinde verilen mekânlar ile ilgili “isim-şehir-bitki” oyunu gibi kul hakkı oluşturacak örnekler verme etkinliği yapılacaktır.

Oyuna başlamadan önce oyunun kuralları belirlenir.

Her tur için grupça süre belirlenebileceği gibi, rekabeti artırıcı ilk bitirenin bitirdikten sonra 10’dan geriye doğru sayması ve sıfırda kalemlerin bırakılması şeklinde de belirlenebilir. Süre sınırlı oynanıyorsa, öğretici zamanlayıcı veya kum saati kullanabilir. Süre bitiminde zil çalabilir.

Oyuna başlıyoruz komutuyla oyun başlatılır. Kaleme geçirilen somun, sırayla çocuklar tarafından çevrilir. İlk çocuğun çevirmesi sonrası hangi numara üste geldiyse o numaradaki

konu birinci konu olarak belirlenir. Sıradaki çocuk çevirir. Gelen numaraya karşılık gelen konu ikinci konu olarak belirlenir. Bu şekilde dört konu belirlenir.

Aynı anlama gelen örneği veren çocuklara 5 puan verilir. Farklı örnekler veren çocuklar ise 10 puan alır.

Somun çevirmede aynı konu tekrar geldiyse tekrar yazılabileceği gibi atlanabilir de.

Alternatif etkinlik önerisi:

Konuyla ilgili çizelgeli oyun yerine ahşap blok ile denge oyunu da (jenga gibi) oynatılabilir. Oyun oynanırken herkes sıradaki konuyla ilgili örnek söyler ve bir tahta alır. Sıradaki çocuk, sıradaki konuyla ilgili örnek bulur o da bir tahta alır. Kim alırken yıkıldıysa o elenmiş olur.

EK 1

Turlar	Süre	1. Konu	2. Konu	3. Konu	4. Konu	Puan
Örnek	30 sn	**Okulda**	**Alışverişte**	**Trafikte**	**Evde**	
		Kopya çekmek	Kusurlu malı satmak	Dolmuş sırasında sırayı bozup öne geçmek	Geç vakitte gürültü yapmak	
Örnek	40 sn	**Hastanede**	**Kütüphanede**	**Sokakta**	**internette**	
		Tanış birini bulup öne geçmek	Sesli bir şekilde gülmek	Yere tükürmek	Bir kişi hakkında yalan haber yaymak	
1. Tur						
2. Tur						
3. Tur						
4. Tur						
5. Tur						
6. Tur						
7. Tur						
8. Tur						
9. Tur						
10. Tur						
11. Tur						
12. Tur						
13. Tur						
14. Tur						
15. Tur						
Toplam Puan						

EK 2

1
EVDE
2
OKULDA
3
PAZARDA
4
HASTANEDE
5
SOKAKTA
6
PARKTA
1
PİKNİKTE
2
ALIŞVERİŞTE
3
KÜTÜPHANEDE
4
TRAFİKTE
5
SPOR FAALİYETİNDE
6
İNTERNET ORTAMINDA

Değerlendirme Soruları

1. Hangi söz ve davranışlar kul hakkına girmektedir?
2. Kul hakkını ihlal etmemize neden olan asıl unsurlar neler olabilir?

Günün Mesajı

"Allah'ım! Fakirlikten sana sığınırım. Darlık ve zilletten sana sığınırım. Zulmetmekten ve zulme uğramaktan da sana sığınırım."
(Buhârî, el-Edebü'l-müfred, 236)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. KUL HAKKINA SAYGILIYIM

Kazanım

Kul hakkına nasıl uygun davranacağını ifade eder.

Başkalarının haklarına saygı göstermeye istekli olur.

Öğretici Notu 1

Bu etkinlikte çocuklara boş kâğıtlar dağıtılır. Öğretici aşağıdaki senaryoları oradaki çocukların adına uyarlayarak seslendirebilir.

Yöntem ve Teknikler

Örnek Olay İncelemesi

Materyal

Çocuk sayısınca A4

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Senaryo 1:

Sena, öğretmen ziline yakın su almayı unuttuğunu fark eder ve koşarak merdivenlere yönelir. Merdivenlerden birer ikişer atlayarak iner. Tam kantine girecekken kantinden ayranını almış çöpün önünde açmaya çalışan arkadaşı Sümeyye'nin koluna çarpar ve Sümeyye'nin yarım açılmış ayranı üzerine de dökülerek elinden düşer.

1- "Sena bu durumda ne yapar?" diye sorar ve çocukların verdiği cevapları tahtaya (tahta yoksa bir kâğıda) yazar.

2- "Bu olay senin başına gelmiş olsaydı nasıl davranırdın?" şeklinde gönüllü çocukların düşüncelerini öğrenir.

3- "Ardından ne yapmalı?" sorusunu yöneltir ve en çok tercih edilen cevapları yıldızla işaretler.

Senaryoları ve davranışları çocukların ihtiyaçlarına veya görüşlerine göre çeşitlendirebilirsiniz. (Sınıf mevcudu kalabalık ise her bir davranıştan birden fazla çoğaltabilirsiniz.)

-Hiçbir şey olmamış gibi su almak için kasaya yönelmeli.

-Sümeyye'den özür dilemeli. (Yıldızlı)

-Sümeyye'ye "Kapının dibinde ayran mı açılır?" diye bağırmalı.

-Sümeyye'nin üzerine dökülen ayrana bakarak gülmeli ve dalga geçmeli.

-Islak mendil ve peçete alıp Sümeyye'nin kıyafetlerini silmeli. (Yıldızlı)

-Sümeyye'ye ''Yapabileceğim bir şey var mı?" diye sormalı. (Yıldızlı)

-Sümeyye'nin üstünü temizlemesine yardım etmeli ve sonra Sümeyye'ye ayran almalı. (Yıldızlı)

-Sümeyye'yi nöbetçi öğretmene şikâyet etmeli.

-"Acelem var." deyip suyunu alıp sınıfa çıkmalı.

Sena, hemen arkadaşının kolundan tutarak, "Özür dilerim, hatamın farkındayım, bu şekilde kantine girmemeliydim." der. Hemen kasaya yönelerek ıslak mendil ve peçete alır. Sümeyye'nin kıyafetini temizlemesine yardım eder. Sena hem arkadaşının üzerine sıçrayan ayran lekelerini tek tek silmeye çalışır hem de tekrar tekrar Sümeyye'den özür dilemeye devam eder. Arkadaşının üzerini tamamen sildikten sonra hemen kasaya yönelir ve bir ayran ile bir su satın alır. Sümeyye'nin yanına gelerek "Arkadaşım, hakkını helal et! Senin de derse geç kalmana neden oldum. Bu ayran senin hakkın. Afiyet olsun." diyerek Sümeyye'ye ayranını verir. Sümeyye'nin de teşekkür etmesiyle hızla sınıflarına giderler.

Senaryonun kalanı da okunarak örnek davranışlar ifade edilir. Etkinlik üzerine kısaca sohbet edildikten sonra diğer senaryoya geçilir.

Senaryo 2:

Begüm ve Beril evlerinin bahçesinde top oynarken topları bahçelerindeki ağacın dalına takılır. Topu düşürmek için Begüm'ün aklına yerde buldukları tahta parçasını topa doğru fırlatmak gelir. Kardeşi Beril'e tahtanın düşerek kendisine zarar verebileceğini söyleyerek ondan güvenli bir yere geçmesini ister. Begüm tahtayı fırlatır, top düşmez. İkinci kez fırlatır top düşmez. Beril, "Abla ver bir de ben deneyeyim." der ve tahta parçasını eline alır. Fırlattığı gibi tahta topa çarpar ve sekerek komşularının camına doğru yönelir. Top düşmüştür ancak cam da kırılmıştır.

Begüm ve Beril ne yapmalı?

-Hemen etrafa bakınıp kimse görmüyorsa kaçmalılar.

-Toplarını alıp saklanmalılar.

-Beril suçu Begüm'e atmalı.

-İkisi de birbirini suçlamalı.

-Begüm Beril'i öylece bırakıp gitmeli.

-Komşularından özür dilemeli. (Yıldızlı)

-Komşularının cam parasını harçlıklarıyla ödemeliler. (Yıldızlı)

-Hiç aldırış etmeden oyunlarına devam etmeliler.

Beril'in yerinde sen olsaydın ne yapardın?

"Begüm ve Beril kaçarak evlerine gitse senaryo nasıl şekillenir?" gibi sorularla çocukların "kul hakkı ihlali" sonucuna ulaşmaları sağlanır.

Ardından örnek olayın kalan kısmı okunarak tamamlanır.

Begüm ve Beril, yaşadıkları olayın şokunu atlattıktan sonra toplarını da alarak komşularının ziline basarlar. Bir süre beklerler kapıyı kimse açmaz. Tekrar zile basarlar. Bir süre beklerler yine kapıyı açan olmaz. Bir kez daha zile basalım da kimse açmazsa eve gideriz diye düşünürler. Tekrar bastıklarında da kapı açılmaz. Merdivenlere doğru yöneldiklerinde komşularının işten evine geldiğini görürler. Bir an birbirlerine bakınırlar ve Beril söze başlar. Yaşadıkları olayın şokunu henüz atlatamamış, komşuları Hüseyin amcanın nasıl bir tepki vereceğinden de emin olamadan duraklaya duraklaya "Hüseyin amca, özür dileriz, biz bir hata yaptık." diyebilir. Hüseyin amca "Hayırdır kızım ne oldu?" diye sorar. Beril'in konuşacak hâli yoktur. Üzülmüş ve korkmuştur. Begüm olayı olduğu gibi anlatır ve kendilerini affetmelerini ister. Hüseyin amca da "Size bir şey olmadı ya, canınız sağ olsun kızlarım. Ayrıca sizi tebrik ederim, gelip hatanızı söylediniz, özür dilediniz… Siz söylemeseydiniz ben kim bilir ne zaman görecektim… Üstelik kimin kırdığını nerden bilecektim. Belki de başkalarından şüphelenip onlara kızacaktım…" der. Ardından, "Tamam hadi siz şimdi evinize gidin, ben de bir camcı çağırıp taktırayım… Gece soğuk olur." der. Begüm ve Beril "Hüseyin amca, bizi affet! İzin verirseniz biz harçlıklarımızdan biriktirerek camın bedelini karşılamak istiyoruz." derler. Hüseyin amca "Haydi kızım siz evinize gidin, ben dürüstlüğünüzden ötürü sizi affettim. Harçlıklarınızla kendinize benden güzel bir hediye alın." der.

Bunun üzerine Begüm ve Beril buruk bir mutlulukla evlerine giderler.

Değerlendirme Soruları

1. İnsanın hiç kul hakkı ihlali yapmadan yaşayabilmesi mümkün müdür?
2. Kul hakkı ihlal edilirse o haktan nasıl kurtulabiliriz?
3. Başkalarının haklarına saygı göstermezsek neler yaşanabilir?

Günün Mesajı

"Kim kardeşine haksızlık etmişse, onunla helalleşsin…"

(Buhârî, Rikak, 48)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Kur'an'da birçok ayette hak, adalet ve zulüm gibi kavramların kul haklarıyla ilgili olarak kullanıldığı görülür. Ayrıca birçok ayette insanların haklarına saygı gösterilmesi gerektiği ve kul hakkına saldırı mahiyetindeki tutum ve davranışların yasaklandığı ifade edilir.

Hz. Peygamber'in (s.a.s.) kul haklarının ihlâli niteliğindeki tutum ve davranışların yanlışlığını, kötülüğünü, dünya ve ahirette doğuracağı zararları birçok hadiste anlattığı ve insanları bu türlü kul hakkı ihlallerinden sakındırmaya çalıştığı izah edilir. "Müslüman, Müslümanın kardeşidir, ona hainlik yapamaz, ona yalan söylemez, onu yüzüstü bırakmaz. Müslümanın, Müslümana ırzı, namusu, malı ve kanı (canı) haramdır. Müslümanın, Müslüman kardeşini küçük görmesi şer olarak ona yeter." (Tirmizî, Birr ve Sıla, 18) hadis-i şerifiyle konu desteklenir.

Yöntem ve Teknikler

Örnek Olay İncelemesi, Soru- Cevap

Materyal

Örnek olay metni

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici, örnek olayı sınıftan bir çocuğa okutturur ve isteyen birkaç çocuğa da örnek olayın özetini yaptırır. Olaydaki kahramanlar belirlenir. Örnek olayın sınıf tarafından iyice anlaşıldığından emin olduktan sonra olayın değerlendirmesine geçilir.

Kul Hakkı, Örnek Olay

Mete, üniversite üçüncü sınıfta okuyan bir çocuktu. Tuttuğu apartman dairesinde 4 arkadaşıyla beraber kalmaktaydı. Hemen hemen her hafta sonu yaptığı gibi yine üniversiteden arkadaşlarını toplamış eğleniyorlardı. Saat epey ilerlemesine rağmen, müziğin sesi oldukça yüksekti. Gülüşmeler ve bağrışmalar bütün apartmanda yankılanıyordu. Alt katta hasta olan Hatice teyze yatağında dönüp duruyor ve uyumaya çalışıyordu. Yan taraftaki Ayla Hanım yeni doğan çocuğunu susturmaya çalışıyor; nöbetten gelen Emir Bey, baş ağrısının geçmesini bekliyordu. Apartman sakinleri her hafta yaşanan ve ilerleyen saatlerde hâlâ devam eden bu gürültüden iyice rahatsız olmuşlardı. Çocuk ve genç oldukları için apartman sakinleri bu durumu hep alttan alıyorlardı ancak artık Emir Bey'in sabrı iyice taşmıştı. İlk defa çocukları uyarmak için kapılarının ziline bastı, gürültüden sesi duymayan öğrenciler birkaç zil sesinden sonra kapıyı açtılar. Emir Bey kibar bir tavırla saatin geç olduğunu, yarın işe gitmesi

gerektiğini anlatmaya çalışırken, öğrenciler alaylı bir şekilde Emir Bey'e "Kulaklarına pamuk tıka." diyerek gülüştüler. Emir Bey duyduğuna şaşırmış ve ne diyeceğini bilememişti.

Örnek Olayın Değerlendirmesi:

1. Olaydaki kahramanlar kimlerdir?
2. İnsanların eğlenmek için başkalarını rahatsız etmeye hakkı var mıdır?
3. Mete ve arkadaşlarının yapmış olduğu davranış doğru bir davranış mıdır?
3. Siz Mete ve arkadaşlarının yerinde olsaydınız nasıl davranırdınız?
4. Emir Bey davranışında haklı mıdır?
5. Siz Emir Bey'in yerinde olsaydınız ne yapardınız?
6. Mete ve arkadaşlarının yaptığı davranışlar kul hakkına girer mi?
7. Sizce bu örnek olaya bir başlık bulmak istesek nasıl bir başlık yazabiliriz?

Değerlendirme Soruları

1. Günlük hayatınızda karşılaştığınız kul hakkı ile alakalı bir olay anlatınız?
2. "Mazlumun bedduasından sakınınız. Çünkü onun duasıyla Allah arasında perde yoktur." (Buhârî, Zekât, 63) hadis-i şerifinde anlatılmak istenen düşünce nedir?
3. "Kul hakkı" deyince aklınıza gelen kavramları sıralayınız?

Günün Mesajı

"Müslüman, Müslümanın kardeşidir; ona hainlik yapamaz, ona yalan söylemez, onu yüzüstü bırakmaz. Müslümanın Müslümana ırzı, namusu, malı ve kanı (canı) haramdır. Müslümanın, Müslüman kardeşini küçük görmesi şer olarak ona yeter."

(Tirmizî, Birr ve Sıla, 18)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

12
EMANET BİLİNCİ

1. Emanet kavramını doğruluk ve güvenilirlik bağlamında açıklar.
2. Emanet edilen şeyin sadece korunması değil, sevgiyle güzelleştirilmesi gerektiğini de fark eder.
3. Emin olmanın, müminin en önemli vasfı olduğunu bilir.
4. Peygamberimizin isminin "Muhammedü'l-Emin" olduğunu bilir.
5. Peygamberimize Muhammedü'l-Emin denilmesinin sebeplerini örneklerle açıklar.
6. Canın, aklın, dinin, neslin ve malın emanet olduğunu kavrar.
7. Başkalarının emanetlerini koruması gerektiğini bilir.
8. Kamu malının emanet olduğunu bilir ve korur.

1. EMANET

Kazanım

Emanet kavramını doğruluk ve güvenilirlik bağlamında açıklar.

Öğretici Notu 1

Çocuklara "Emanet nedir?" sorusu sorulur ve onların cevapları dinlenir. Daha sonra emanet, herhangi bir şeyin bir kişiye muhafazası veya korunması amacıyla bırakılması olarak tanımlanır. "Emanet maddi olabileceği gibi, manevi de olabilir." şeklinde açıklanır.

• "Onlar, emanetlerini ve verdikleri sözü gözeten kimselerdir." (Meâric, 70/32)

• "Ey iman edenler! Allah ve peygamberlerine hainlik etmeyin, bile bile aranızdaki emanetlere de hainlik etmeyin." (Enfâl, 8/27)

• "Müslüman elinden ve dilinden emin olunan kimsedir." (Müslim, İman, 65) hadisi ile emanet kavramı detaylarıyla izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Yazı tahtası

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, yukarıdaki ayet ve hadislerle dinimiz İslam'ın emanet kavramına verdiği önemi anlatır. Sonra çocuklara bir oyun oynayacaklarını söyleyerek oyunu şöyle açıklar:

Oyunda tahtaya bir kelime veya deyim yazacağım. Sizler sırasıyla gelip onunla alakalı başka bir kelime veya deyim yazacaksınız ve 10 saniye boyunca o kavramı bize açıklayacaksınız. Konumuz emanet olduğu için tahtaya yazacağım kavram "emanet" olacak.

Bu açıklamadan sonra öğretici oyunu başlatır. Tüm çocuklar söz alana kadar etkinlik devam eder. Öğretici, oyun oynanırken çocuklara kelime bulma ya da hatırlatma noktasında yardım edebilir.

Örnek kelimeler: Emanet, güven, güvenilir olmak, emanet etmek, emanete gözü gibi bakmak, söz vermek, sözünde durmak.

Değerlendirme Soruları

1. Emanet ne demektir?
2. Emanetle ilgili sizin kavramınız neydi?
3. Arkadaşlarınızın emanetle ilgili ifade ettiği kavramlardan bir tanesini seçerek bu kavram hakkında ne düşündüğünüzü açıklar mısınız?

Günün Mesajı

"Sana emanet bırakanın emanetini geri ver, sana ihanet edene ihanet etme."

(Ebu Dâvud, Büyu', 81)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Emanet kavramı tanımlandıktan sonra nelerin emanet edilebileceği çocuklarla belirlenir. Ardından emanet edebileceğimiz şeyleri kime emanet edip kime emanet etmeyeceğimizle ilgili çalışma kâğıdı (EK-1) dağıtılır. Dersin sonunda çocuklarla birlikte oluşturulan sloganlar içerisinden en güzeli seçilerek panoya asılır.

Yöntem ve Teknikler

Buldurma Yöntemi, Slogan Oluşturma

Materyal

Çalışma kâğıdı (çocuk sayısınca çoğaltılmış), balon (çocuk sayısınca)

Etkinlik 2
(7-15 yaş)

Çalışma kâğıdı (EK-1) çocuklara dağıtılır ve 15 dakika içerisinde yazmaları istenir. Çocuklar çalışma kâğıtlarını doldurmayı bitirdiklerinde öğretici yönetiminde etkinlik maddeleri değerlendirilir. Gerekçelendirmeler güçlendirilip pekiştirilir.

Her çocuktan çalışma kâğıtlarının arkasına emanet ile ilgili bir slogan hazırlamaları istenir. Sloganlarını hazırlayana balon verileceği ve oyun oynanacağı çocuklara duyurulur.

Çocuklara, balonlar dağıtılır.

Aşağıdaki gibi çocuklar, güvenilir bir insan olmak için gerekli özellikleri söyleyerek söz verirler.

Çocuklar, balonu eline alır ve her nefeste aşağıdaki cümleleri söyleyerek balonlarını şişirirler.

Emanetin hakkını verebilmek için "Güvenilir bir insan olacağım."

Emanetin hakkını verebilmek için "Yalan söylememeye özen göstereceğim."

Emanetin hakkını verebilmek için "Dürüst davranışlar sergileyeceğim."

Emanetin hakkını verebilmek için "Adaletli davranacağım."

Emanetin hakkını verebilmek için "Dosdoğru olmaya çabalayacağım."

Emanetin hakkını verebilmek için "Hile yapmayacağım."

Balonlar şişirildikten sonra herkes balonunun üzerine ismini yazar ve öğretici çocuklardan balonlarını havaya atmalarını 5 dakika boyunca yere düşürmeden havada tutmalarını ister.

5 dakika boyunca balonunu yere düşürmeden havada tutan oyunu kazanır.

KİME EMANET EDER, KİME EMANET ETMEZSİN?	NEDEN?
Sözünde duran kişiye	Çünkü, emanet ettiğim şeyi korumak için elinden geleni yapacaktır.
Yalan söyleyene	Çünkü,
Çıkarcı davranana	Çünkü,
Sırrımı koruyana	Çünkü,
Başkalarının dedikodusunu yapana	Çünkü,
Laf taşıyana	Çünkü,
Dürüst davranana	Çünkü,
Adaletli olana	Çünkü,
Özü ve sözü bir olana	Çünkü,
Hile yapmayana	Çünkü,
Hakkı savunana	Çünkü,
Samimi olduğum tanıdığım birine	Çünkü,
Parkta yeni tanıştığım birine	Çünkü,

Değerlendirme Soruları

1. "Emaneti korumak kavramını başka bir kavram ile ifade etmen gerekse hangi kavramla ifade edersin?" sorusu sırayla tüm çocuklara yöneltilir ve üzerine konuşulur.
2. "Söz ve davranışları doğru olmayan kişiye bir şeyler emanet etmek ister misin? Neden?" sorusu çocuklara yöneltilerek üzerine konuşulur.

Günün Mesajı

Resûl-i Ekrem, "Doğruluktan ayrılmayın. Çünkü doğruluk (insanı) iyiliğe, iyilik de cennete götürür. Kişi devamlı doğru söyler ve doğruluktan ayrılmazsa Allah katında 'doğru/sıddık' olarak tescillenir..." buyurmuştur.
(Müslim, Birr, 105)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. EMANETİN KORUNMASI VE GÜZELLEŞTİRİLMESİ

Kazanım

Emanet edilen şeyin sadece korunması değil, sevgiyle güzelleştirilmesi gerektiğini fark eder.

Öğretici Notu 1

Hepimiz bu dünyada emanet olmanın yanında birbirimize de emanet edilmişiz. Allah bize ruhumuzu, bedenimizi, organlarımızı, sağlığımızı emanet vermiş, bizler de işlerimizi kolaylaştırmak, sorumluluklarımızı hafifletmek için ilgi ve kabiliyetlerimize uygun mesleklerde uzmanlaşarak emanete talip olmuş ya da talip olanlara bu sorumlulukları emanet etmişizdir. Herkes kendisine emanet edilen görev ve sorumlulukları güveni sarsmayacak şekilde korumalı ve daha güzel hâle getirmelidir, şeklinde açıklama yapıldıktan sonra resimler öğretici tarafından tek tek gösterilir.

Yöntem ve Teknikler

Resim Yorumlama Tekniği

Materyaller

Kart hâlinde oluşturulmuş resimler (EK-1)

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Çocuklara (EK-1'deki) kartlar gösterilerek özellikleri, neden o görevde oldukları, bizden farklı yönleri üzerine konuşulur.

EK 1

Kale, kaleciye emanettir.

Yetenek ve kabiliyetleri vardır.

Refleksleri kuvvetlidir.

Beceriklidir.

Öğrenci, öğretmene emanettir.

Bilgisi ve ilgisi vardır.

Öğretme yöntem ve tekniklerini bilir.

Görev ve sorumluluğunu yerine getirir.

Sağlığımız bozulduğunda doktora emanetizdir.

Bilgisi ve tecrübesi vardır.

İyileştirmek için çaba gösterir.

Hastalığın şifasına vesile olacak ilaçları bilir.

Aracımız bozulduğunda ustaya emanettir.

Bizim bilmediğimiz yönleriyle aracımızı bilir.

Arızanın nerde olduğunu bulur ve tamir eder.

Yetenek ve kabiliyetleri vardır.

Yolculuk süresince şoföre emanetizdir.
Sürüş tekniklerini bilir.
Trafik kurallarını ve hız limitlerini bilir.
Sürüş becerisi ve tecrübesi vardır.

Güvenliğimiz emniyet görevlilerine emanettir.
Eğitimini almışlardır.
Koruma yöntemlerini bilirler.
Suçluları adalete teslim ederler.

Çocuklarla kim kime emanet etkinliği gerçekleştirildikten sonra onlara:
-Hastalandığımızda polise gitsek olmaz mıydı? Neden?
-Acemi kişinin sürücü olmasını ister miydiniz? Neden?
-Dininizi öğrenmek için oto tamircisine gider miydiniz? Neden?
gibi sorular yönelterek, üzerinde düşünmeleri sağlanır.

Bu kişilerin kendilerine verilen görev ve sorumlulukları yerine getirmek, kendisine emanet edilen görevi en iyi şekilde yapmak için çaba sarf ettikleri vurgulanır.

Ayrıca İslam medeniyetinde emaneti koruma ve güzelleştirmenin sayısız örneğinin bulunduğu ifade edilerek (EK-2) gösterilir.

EK 2

Kuş sarayları, kuşların korunması için yapılmış.

Sadaka ve yitik taşları, fakirlerin korunması ve kaybolan eşyaların muhafazası için yapılmıştır.

Bütün bu örneklerin İslam medeniyetinde emanet bilincinin yaygın olarak görülmesinden ve güven toplumu olunmasından kaynaklandığı, Allah'ın verdiği emanetlere duyulan sevginin birer ifadesi olduğu çocuklara anlatılır.

Değerlendirme Soruları

1. Emaneti ehline vermek niçin önemlidir?
2. Biz emanet edilen bir şeyi nasıl güzelleştirebiliriz?
3. Günümüzde hangi güzellikleri yaşatarak bize emanet edilmiş canlıları koruyabiliriz?

Günün Mesajı

"Allah size, emanetleri mutlaka ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emrediyor. Doğrusu Allah, bununla size ne güzel öğüt veriyor! Şüphesiz ki Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir."

(Nisâ, 4/58)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

"Müslüman, elinden ve dilinden emin olunan kimsedir." (Müslim, İman, 65) hadisi okunur ve "Emin olmak ne demektir?" diye sorulur. Emanete riayet üzerine bir süre sohbet edilir ve "Çocuklar, emanete riayet etmek güzel bir şey ama emaneti sevgi duygusuyla güzelleştirmek daha da güzel bir davranış diye düşünüyorum. Siz bu konuda neler düşünüyorsunuz?" diye sorulur. Çocukların katılımı ile konu üzerinde sohbet edilir.

Yöntem ve Teknikler

Rol Oynama, Anlatım, Soru-Cevap

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

"Bu konuyla ilgili olarak bakın Peygamber Efendimiz bize ne anlatmış?" diyerek aşağıdaki metin çocuklarla paylaşılır. Öğretici metni çocuklara okuyabilir veya daha önce kendisi okuyup anlatabilir.

"Bizden önce yaşayanlardan üç kişi yola çıktılar. Akşam olunca, geceleme ihtiyacı onları bir mağaraya sığındırdı ve içine girdiler. Ancak, dağdan yuvarlanan büyükçe bir kaya mağaranın ağzını kapadı.

Aralarında konuşurken "Bizi bu kayadan salih amellerinizi şefaatçi kılarak Allah'a yapacağınız dualar kurtarabilir." dediler.

Bunun üzerine, içlerinden ilki anne babasına yaptığı bir hizmeti anlattı ve ellerini açıp "Ey Allah'ım!" dedi. "Eğer bunları senin rızan için yapmışsam, bizi bu sıkıntıdan kurtar!" Bu dua üzerine kaya yerinden biraz kımıldadı. İkincisi ise bir olay karşısında iffetli davranmasıyla alakalı bir hadiseyi anlattı ve "Ey Allah'ım!" "Eğer bunları senin rızan için yapmışsam, bizi bu sıkıntıdan kurtar!" diye dua etti.

Bu dua üzerine kaya yerinden biraz daha kımıldadı. Ama onların çıkabileceği kadar açılmadı.

Çaresiz, mağarada bekleşmeye devam ettiler. Bu esnada, son bir ümit, üçüncü şahıs başından geçen bir olayı anlatmaya başlamış bulunuyordu:

"Ey Allah'ım! Ben işçiler çalıştırıyordum. Ücretlerini de derhal veriyordum. Ancak bir tanesi, bir kilo pirinçten ibaret olan ücretini almadan gitti. Ben de onun parasını onun adına işletip kâr ettirdim. Öyle ki, çok malı oldu. Derken, uzun seneler sonra bu işçim çıkageldi ve "Ey Allah'ın kulu!" dedi. "Bana olan borcunu öde." Ben de, "Bütün şu gördüğün sığır, davar, deve ve köleler senindir. Git, bunları al götür!" dedim.

Adam,

"Ey Allah'ın kulu! Benimle alay etme!" dedi. Ben tekrar, "Kesinlikle alay etmiyorum. Git, hepsini al götür!" dedim. Adam hepsini alıp götürdü. "Ey Allah'ım! Eğer bunu senin rızan

için yaptıysam, bize şu hâlden bir kurtuluş nasip et!" Adamın bu duasının hemen akabinde kaya tamamen açıldı. Çıkıp yollarına devam ettiler. (Müslim, Rikak, 100)

Anlatım bittikten sonra öğretici çocuklarla hadis-i şerif üzerine sohbet eder. Emaneti en güzel şekliyle korumanın altı çizilir. Daha sonra öğretici bu olayı canlandırma teklifinde bulunur ve dua edenler için 3 kişiyi ve kayayı canlandırmak üzere de 4 kişiyi seçer. Olayın canlandırılmasıyla ders sona erer.

Değerlendirme Soruları

1. Emanet ne demektir?
2. Duanın kabul edilmesinde güzel davranışta bulunmanın etkisi var mıdır, açıklayınız?
3. Emanete riayetle ilgili sizin verebileceğiniz başka örnekler var mı?

Günün Mesajı

"Müslüman, elinden ve dilinden emin olunan kimsedir."
(Müslim, İman, 65)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. MÜMİNİN EN ÖNEMLİ VASFI: EMİN OLMAK

Kazanım

Emin olmanın, müminin en önemli vasfı olduğunu bilir.

Öğretici Notu 1

Emanet bilincinin açıklanmasıyla ilgili konuya giriş yapılır. Emanetin müminin önemli bir vasfı olduğu belirtilerek, "Sana verilen bir emaneti, emanet eden kişiye ver. Sana hainlik edene sen hainlik etme." (Tirmizî, Büyu', 38) hadis-i şerifiyle konu izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyal

Renkli karton, yapıştırıcı

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, çocuklara hep birlikte haftalık bir gazete çıkaracaklarını ve bunun için onların yardımına ihtiyaç duyduğunu belirtir ve çocukların görebileceği duvara büyük renkli karton asar ve "Evet arkadaşlar, sizin de gördüğünüz gibi duvara bir karton astım. İşte bu bizim gazetemiz." der. Öğretici duvara asılan kartona bakarak "Ama bir dakika hiç böyle bomboş bir gazete olur mu? Siz daha önce hiç böyle bir gazete gördünüz mü?" der. Çocuklardan "Hayır!" cevabı aldıktan sonra öğretici "Evet arkadaşlar, gazetemiz şimdilik boş. Ancak size bazı araştırma konuları vereceğim. Araştırdığınız konular ile ilgili bilgi toplayıp bunu yazacak ve çeşitli resimler bularak konunuzu destekleyeceksiniz." der. Öğretici, konusu ile ilgili resim bulunamadığı takdirde çocukların çeşitli çizim ya da süslemeler ile bunu yapabileceklerini, kullanılan malzemelerin mümkün olduğu kadar renkli ve görsel açıdan çalışmaya zenginlik katacak nitelikte olması gerektiğini söyler kaynak ve kullanılacak malzemeler konusunda

gerektiğinde çocuklara rehberlik ederek destek sağlar. Öğretici daha sonra çocuklarla birlikte konu paylaşımı yapar. Bir hafta sonra öğretici, çocukların hazırlamış olduğu çalışmaları inceler, gerekli değişiklik ve kontrolü yaptıktan sonra hep birlikte, yapılan çalışmaların duvara asılan renkli kartona yapıştırılması sağlanır. Çalışma sonunda çocuklar tebrik edilir ve ortak bir çalışma yapmanın mutluluğu teşvik edici cümlelerle çocuklara hissettirilir.

Çocuklara verilebilecek araştırma konuları: "emin olmak, güvenilir olmak kavramlarının açıklaması, emin olmak, güvenilir olmak ile alakalı şiir, resim, karikatür, emin olmakla ilgili küçük hikâye."

Değerlendirme Soruları

1. Size bir arkadaşınız bir eşyasını emanet bıraksa nasıl davranırsınız?
2. Müslüman olmak ile emin olmak arasında nasıl bir bağlantı vardır?
3. Bize verilen bir emaneti korumazsak ne olur?

Günün Mesajı

"Dört şey sende varsa artık dünyadan kaybettiklerin sana zarar vermez: Güzel ahlak, harama götürmeyen helal lokma, doğru söz, emaneti korumak."
(Buhârî, Edebü'l-Müfred, 108)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Kur'an ayetlerinden ve hadis-i şeriflerden müminlerin vasıfları derlenir. (Ön hazırlık gerektirmektedir.)

Müminlerin vasıflarını ifade eden ayetler sınıfa götürülen Kur'an-ı Kerim meali aracılığıyla konu indeksi bölümünden veya daha önceden sure ve ayet numaraları belirlenmiş ayetler çocuklarla birlikte bulunarak okunur. Hadisler ise internet imkânı varsa Hadislerle İslam'dan online olarak yoksa derlenerek çıktı yapılmak suretiyle sınıfa götürülen kâğıttan okunur. Müminlerin güvenilir kimseler olması gerektiği, vurgulanır. Ardından etkinliğe geçilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Öz Değerlendirme

Materyal

Sünger top, öz değerlendirme formu (EK-1), koli bandı, oyun kartları (EK-2)

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

SANA GÜVENİYORUM

Çocuklar iki takıma bölünür. Karşılıklı olarak arada 3-4 metre mesafe olacak şekilde yerleştirilir.

İlk sıradaki çocuğun eline sünger top verilir. Çocuk bir arkadaşının ismini söyleyerek "Sana güveniyorum!" der ve topu arkadaşının yakalayabileceği şekilde fırlatır.

Topun gönderildiği kişi topu atan kişinin yapması muhtemel hatayı telafi ederek topu yakalamak zorundadır. Topu yakalayamazsa topu fırlatan arkadaşı (-1) puan alır. (-2) puanı olan çocuk oyundan elenir. Topu yakalarsa aynı şekilde karşısındaki arkadaşlarından birinin ismini söyleyerek "Sana güveniyorum!" der ve fırlatır.

Oyunda iki kişi kalana kadar oyun devam eder. Kalan iki kişi ilk turun galipleri ilan edilir ve alkışlanır.

İkinci tur için aynı ekipler oyuna devam eder. İkinci turun sonunda kalan çocuklar da aynı şekilde alkışlanarak motive edilir. Oyun ikinci turun sonunda sonlandırılır ve üzerinde konuşulmaya başlanır.

1- Arkadaşınız topu tutmak için yeterince çaba göstermeseydi neler hissederdiniz?

2- Güvendiğiniz bir kişi topunuzu kasten tutmasaydı siz nasıl davranırdınız?

Gibi sorular sorularak çocukların güvenilir olmanın önemini kavramaları sağlanır.

Çocuklara öz değerlendirme formu (EK-1) dağıtılarak güçlü ve zayıf yönlerini fark etmeleri sağlanır.

Değerlendirme formunu öğretici geri toplamaz ve herkes puanlarını toplayarak toplam puanını bulur. Öğretici olması gereken işaretlemeleri söyleyerek, çocukların hata yaptıkları maddeleri bulmalarını sağlar.

Ve çocuklara aşağıdaki açıklamayı yapar:

• Aldığınız puan 50 ise hayatınızda dürüst olduğunuz için teşekkürü hak ettiniz… Kendinizi alkışlayın…

• Aldığınız puan 50'nin altında veya üstündeyse dürüst davrandığınız için teşekkürü hak ettiniz… Kendinizi alkışlayın…

Not: Puanlama çocukları incitmeyecek, onlarla alay edilmesine zemin hazırlamayacak şekilde yapılmalıdır.

Öz değerlendirme formu cevaplandıktan sonra sınıfça herkes birbirini alkışlar ve kapanış için oyun etkinliğine hazırlıklara başlar.

Etkinlik Biterken:

Kartlar (EK-2) daire oluşturacak şekilde Ek-3'teki gibi tahtada veya duvarda uygun yere yapıştırılır oyuncular 3-4 metre uzak bir yere yerleştirilir. Çocuklara sünger bir top verilir. Amaç hedeflediği sözü vurmak ve orada yazan davranış örnekleriyle ilgili öğreticisine söz vermektir.

Mümin kişinin yapamayacağı sözü vermemesi gerektiği, verdiği sözde de durması gerektiği aşağıdaki ayetler doğrultusunda çocuklara hatırlatılır.

Yine onlar (o müminler) ki, emanetlerine ve ahidlerine riayet ederler. (Mü'minûn, 8)

Allah size, mutlaka emanetleri ehli olanlara vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder. Allah size ne kadar güzel öğütler veriyor! Şüphesiz Allah her şeyi işitici, her şeyi görücüdür. (Nisâ, 58)

Çocuklara puanlama hakkında aşağıdaki gibi bilgi verilir:

• Hedeflediğini vuran 30 puan,

• En iç daire 15 puan,

• Orta daire 10 puan,

• En dış daire ise 5 puan olarak değerlendirilir.

Oyunun sonunda müminlerin güvenilir insanlar olduğu, kendisine duyulan güveni boşa çıkarmamak için her türlü çabayı göstermesi gerektiği vurgulanarak, elinden geleni yaptıktan sonra ise Allah'a tevekkül etmesi gerektiğinin önemi ifade vurgulanır.

EK 1

	DÜRÜSTÇE KENDİMİ DEĞERLENDİRİYORUM	Evet	Bazen	Hayır
1	Verdiğim sözleri yerine getirmeye çalışırım.	3	2	1
2	Kendim için istemediğimi başkası için de istemem.	3	2	1
3	Söz ve davranışlarımda tutarlı olmaya gayret ederim.	3	2	1
4	Ödünç aldığım eşyayı zarar vermeden korumaya çalışırım.	3	2	1
5	İnsanların arkasından konuşmam.	3	2	1
6	Olayları abartmadan olduğu gibi aktarırım.	3	2	1
7	Bilmediğim konularda biliyormuş gibi davranmam.	3	2	1
8	Gerçekleri söylemek yerine bahaneler ürettiğim olur.	3	2	1
9	Söz taşıyıp dedikodu yapmam.	3	2	1
10	Yapamayacağım şeyleri yaparım demem.	3	2	1
11	Çıkarlarıma ters de olsa gerçekleri söylemekten çekinmem.	3	2	1
12	Gördüğümü biraz abartarak anlatırım.	3	2	1
13	Arkadaşlarımı korumak için tarafgir davranabilirim.	3	2	1
14	Doğruyu doğru söylemeye gayret ederim.	3	2	1
15	Sadece tutabileceğim sözü veririm.	3	2	1
16	Bana emanet edilen eşyaları korurum.	3	2	1
17	Arkadaşlarımın verdiği sırları saklayamam.	3	2	1
18	Haksızlık yapmamaya, adil davranmaya çalışırım.	3	2	1
19	Bazen zarar görmemek için yalan söylerim.	3	2	1
20	Karar verirken adaletli davranırım.	3	2	1
TOPLAM				

EK 2 SÖZLER

Verdiğim sözleri yerine getiririm.	Kendilerinin yapmadığı bir şeyi başkalarına tavsiye etmezler.	Söz ve davranışlarımda tutarlı olurum.	Ödünç aldığım eşyayı zarar vermeden korurum.
İnsanların arkasından konuşmam.	Olayları abartmadan olduğu gibi aktarırım.	Bilmediğim konularda biliyormuş gibi davranmam.	Gerçekleri söylemek yerine bahaneler üretmem.
Söz taşıyıp dedikodu yapmam.	Yapamayacağım şeyleri yaparım demem.	Çıkarlarıma ters de olsa gerçekleri söylemekten çekinmem.	Gördüğümü olduğu gibi anlatırım.
Arkadaşlarımı korumak için tarafgir davranmam.	Doğruyu doğru söylemeye gayret ederim.	Sadece tutabileceğim sözü veririm.	Bana emanet edilen eşyaları korurum.
Arkadaşlarımın verdiği sırları saklarım.	Haksızlık yapmamaya, adil davranmaya çalışırım.	Haklıyı savunurum.	Karar verirken adaletli davranırım.

EK 3

Verdiğim sözleri yerine getiririm.
Kendilerinin yapmadığı bir şeyi başkalarına tavsiye etmezler.
Söz ve davranışlarımda tutarlı olurum.
Bilmediğim konularda biliyormuş gibi davranmam.
Gördüğümü olduğu gibi anlatırım.
Bana emanet edilen eşyaları korurum.
Karar verirken adaletli davranırım.
Haklıyı savunurum.
Haksızlık yapmamaya adil davranmaya çalışırım.
Arkadaşlarımın verdiği sırları saklarım.
Arkadaşlarımı korumak için tarafgir davranmam.
Gerçekleri söylemek yerine bahaneler üretmem.
Ödünç aldığım eşyayı zarar vermeden korurum.
İnsanların arkasından konuşmam.
Olayları abartmadan olduğu gibi aktarırım.
Çıkarlarıma ters de olsa gerçekleri söylemekten çekinmem.
Sadece tutabileceğim sözü veririm.
Doğruyu doğru söylemeye gayret ederim.
Söz taşıyıp dedikodu yapmam.
Yapamayacağım şeyleri yaparım demem.

Değerlendirme Soruları

1. Emaneti geniş olarak düşünürsek Yüce Allah'ın bize verdiği emanetler nelerdir?

2.Emanetler nasıl muhafaza edilmelidir?

Günün Mesajı

Resûl-i Ekrem, "Müslüman, dilinden ve elinden insanların selamette olduğu kişidir. Mümin ise insanların canları ve malları konusunda (kendilerine zarar vermeyeceğinden) emin oldukları kişidir." buyurmuştur.

(Nesâî, İman, 8)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

4. CAN, AKIL, DİN, NESİL VE MAL EMANETTİR

Kazanım

Canın, aklın, dinin, neslin ve malın emanet olduğunu kavrar.

Öğretici Notu 1

Canın, aklın, dinin ve malın emanet olduğu ve onları korumamız gerektiği, kişinin kendi bedenine zarar verme hakkının olmadığı ifade edilir. Ayrıca dışarıdan gelebilecek zararlara karşı da bedenin, canın korunması gerektiği vurgulanır. Şu hususlara değinilerek konu anlatılır: "Canımız, bedenimiz, aklımız Rabbimizin bize verdiği bir emanettir. Müslümanın en önemli özelliklerinden biri de emanete riayettir. Öyleyse biz de emaneti yani bize verilen bedeni, aklı en güzel şekilde korumalıyız. Kendimize zarar verecek davranışlardan uzak durmalıyız."

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, aşağıdaki örneği çocuklara okur ve bununla ilgili verilen soruları sorar:

Bir arkadaşınız uzun süreliğine şehir dışına çıkacağı için çiçeğini size emanet ediyor. Bu çiçek çok hassas ve arkadaşınız için çok değerli. Arkadaşınız çiçeğe nasıl bakacağınızı anlatıyor. Çok su verirsen solar, az su verirsen kurur, diye sıkı sıkı tembihliyor. Siz de arkadaşınıza ona iyi bakacağınıza dair söz veriyorsunuz.

1. Çiçeğe nasıl bakarsınız?
2. Çiçeği nereye koyarsınız?
3. Birisi çiçeğin yaprağını koparmak istese nasıl bir tepki verirsiniz?
4. Çiçeğin sağlıklı büyümesi için ne yaparsınız?

Çocuklardan cevap alındıktan sonra öğretici şu açıklamaları yapar: "Mümin insanın en önemli özelliği güvenilir olmasıdır. O nedenle biri bize güvenip bir şey emanet ettiğinde ona gözümüz gibi bakmalıyız. Bir Müslümana yakışan davranış ancak budur. Bir arkadaşımızın bize emanet ettiği çiçeğe bile iyi bakmaya gayret ediyoruz, değil mi? Öyleyse Allah'ın bize emanet ettiği canı, bedeni, aklı ve malı da korumaya çalışmalıyız."

Değerlendirme Soruları

1. Rabbimizin bize emaneti olan bu bedene nasıl davranmamız gerekir?
2. Bedenimize karşı hangi muameleler beden emanetine hıyanet olur?
3. Allah tarafından bize emanet verilen başka şeyler var mıdır, açıklar mısınız?

Günün Mesajı

"Canlarınız, mallarınız, ırzlarınız bu belde içinde, bu ayda, bugünün haramlığı kadar birbirinize haramdır."
(Buhârî, İlim, 9)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Bize emanet olarak verilen, şükretmemiz gereken beden, akıl ve can nimetlerinin önemine dikkat çekilir. Emanet olarak bize verilen bir nesnenin dahi zarar verilmeden geri iade edilmesi gerekirken bedenimize zarar verme hakkımızın asla olmadığı ifade edilir. Beden gibi hayat da bizlere verilen bir emanettir denilir, her nefesin bir emanet olduğu vurgulanır. Bu konuda çocuklardan örnek vermeleri talep edilir. " Allah size, emanetleri ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emrediyor…" (Nisâ, 58) ayet-i kerimesi okunularak etkinliğe geçilir.

Yöntem ve Teknikler

Hikâye Anlatma, Soru- Cevap

Materyaller

Hikâye metni

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici sınıfa girer. Çocuklarla güzel bir hikâye okuyacaklarını ve onu dikkatle dinlemelerini istediğini söyler ve hikâyeyi okumaya başlar.

Hikâye

Mehmet, baharın gelişine çok sevinmişti. Her yer yemyeşil olmuştu ve birbirinden farklı renk ve güzellikte yaratılan çiçekleri izlediğinde çok mutlu oluyordu. Mehmet doğada vakit geçirmeyi, Allah'ı ve O'nun yarattığı güzellikleri, kullarına merhametini düşünmeyi çok seviyordu. Bunları düşünen Mehmet'in aklına öğretmenleri ile konuşup bir piknik düzenlemelerini istemek geldi. Öğretmenleri, iki hafta sonra pikniğe gidebileceklerini söyledi ve beraberce, içerisinde büyük yemyeşil ağaçların olduğu rengarenk çiçeklerle bezeli bir piknik alanına gittiler. Mehmet'in ve arkadaşlarının en çok hoşuna giden şey, ağaçlara tırmanmak oldu. Arkadaşları ve Mehmet çok eğleniyorlardı ancak ağaca tırmanmaya çalışan Alper'i, bacaklarından tutup aşağıya çekmeleri Alper'in ağaçtan düşmesine sebep oldu. Alper'in bacakları ve sağ kolu zarar gördü ve öğretmenleri Alper'i hemen bir sağlık kuruluşuna getirdiler. Arkadaşları, onu çekiştirip vücuduna zarar verdikleri için çok üzülmüşlerdi. Alper'den özür dilediler ama ne yazık ki bu olay, pikniklerinin yarıda kalmasına neden oldu. Erkenden evlerine dönen Mehmet, Alper ve Oğuz çalışma odalarına geçtiler. Oğuz, Mehmet'in defterini karaladı. Mehmet çok üzüldü ve ağlamaya başladı. Ertesi gün üzüntüsünü öğretmeni ile paylaşmaya karar verdi. Öğretmeni Mehmet'in adını vermeden sınıf ortamında şöyle bir

konuşma yaptı. "Çocuklar, Allahu Teâlâ bizlere bedenimizi, aklımızı, vicdanımızı kısacası her şeyimizi iyi, güzel ve doğru kullanmamız için vermiştir. Eğer biz aklımızı insanlara zarar verecek işleri icat etmek için kullanırsak bu doğru olmaz ya da arkadaşlarımıza zarar verirsek bu durum, akıl ve vicdanımızı doğru kullanmadığımızı gösterir." dedi ve devam etti: "Bir kötülüğün herkese zararı vardır. Örneğin dün arkadaşınızı ağaçtan bilerek çektiniz ve bu sebeple hepiniz pikniğinizi yarıda kesmek zorunda kaldınız. Üstelik vicdanen rahatsız ve mutsuz oldunuz. Ayrıca özünde iyi olan hiç kimse böyle bir olaydan mutlu olmaz, olamaz." diyerek hikayeyi anlatmayı tamamlar. Ve soru-cevap yoluyla sınıftaki öğrencilerin katılımını sağlar.

Değerlendirme Soruları

1. Size emanet olarak verilen herhangi bir nesneyi sahibine sağlam bir şekilde teslim ettiğinizde neler hissedersiniz?
2. Bedenimiz bize verilen en önemli emanet ise onu korumak için neler yapmalıyız?

Günün Mesajı

"Ey iman edenler! Allah'a ve Peygamber'e hainlik etmeyin. Bile bile kendi (aranızdaki) emanetlerinize de hainlik etmeyin."

(Enfâl, 8/27)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 3

Bize emanet olarak verilen, şükretmemiz gereken beden, akıl ve can nimetlerinin önemine dikkat çekilir. Emanet olarak bize verilen bir nesnenin dahi zarar verilmeden geri iade edilmesi gerekirken bedenimize zarar verme hakkımızın asla olmadığı ifade edilir. Beden gibi hayat da bizlere verilen bir emanettir denilir, her nefesin bir emanet olduğu vurgulanır. Bu konuda çocuklardan örnek vermeleri talep edilir.

Yöntem ve Teknikler

Soru-Cevap, Anlatım

Etkinlik 3
(13-15 yaş)

Öğretici, öncelikle çocuklara emanet bilinci ile ilgili ön bilgi verir. Ardından soru-cevap tekniğiyle "Emanet nedir? Hiç emanet bir eşya aldınız ve iade ettiniz mi?" vs. sorularını yöneltir. Beraber yapacakları aktivite ise şu şekildedir: Çocukların herhangi bir eşyalarını arkadaşları ile değiş tokuş etmeleri ve emanet aldıkları bu eşyayı, bir gün boyunca korumaları istenir. Çocuklar, bu bir günlük sürenin sonunda emanet aldıkları eşyaları herhangi bir zarara uğratmaksızın birbirlerine iade ederler. Öğretici, emanet edilen eşyaların sağlam bir şekilde sahibine teslim edildiğinde her iki tarafın da ne kadar mutlu olduğu noktasına dikkat çeker. Ayrıca emanet alınan şeyin (ne kadar ufak olursa olsun) muhafazası esnasında kişinin önemli bir sorumluluğun altına girdiği vurgulanır. Öğretici buradan haraketle aklın, canın, dinin, vicdanın da Allah tarafından bizlere emanet edilen unsurlar olduğunun altını çizer ve bunların korunması hususundaki hassasiyetleri hatırlatır. Bedenin korunmasının ona iyi bakarak olacağının, aklın korunmasının, onu iyi şeylerin düşünülmesinde kullanılarak olacağınının, vicdanın korunmasının daima güzel ahlakın muhafazasıyla olacağının örneklerle anlatımına çalışır.

Değerlendirme Soruları

1. Arkadaşınıza eşyanızı emanet ederken neler hissettiniz?
2. Arkadaşınızdan emanet ettiğiniz eşyanızı geri alırken neler hissettiniz?
3. Arkadaşınızdan emanet aldığınız eşyayı korumak ve aldığınız gibi geri teslim etmek nasıl hissetmenize neden oldu?
4. Güvenilir olmak önemli midir?

Günün Mesajı

"Yine onlar (o müminler) ki, emanetlerine ve ahidlerine uyarlar…"

(Mü'minûn, 23/8)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

5. 'O' MUHAMMEDÜ'L-EMİN'Dİ

Kazanım

Peygamberimize Muhammedü'l-Emin denilmesinin sebeplerini örneklerle açıklar.

Öğretici Notu

Hz. Muhammed'e (s.a.s.) peygamberlik verilmeden önce Mekkeliler tarafından verilen bir lakaptan bahsederek bunun ne olabileceği hakkında çocuklardan fikir yürütmeleri istenir. Daha sonra Mekkelilerin Hz. Peygamber'e "Muhammedü'l-Emin" diyerek hitap ettikleri anlatılır. Onun her işinde doğru, dürüst ve güvenilir olduğundan, ayrıca kendisine ne emanet edilirse onu en güzel şekilde koruyup vakti geldiğinde sahibine teslim etmesi ile tanındığından bahsedilir. Hatta İslamiyeti kabul etmeyen müşriklerin bile ona eşyalarını emanet ettikleri vurgulanır. Hz. Muhammed'in (s.a.s.) hicret esnasında ardında Hz. Ali'yi bırakma sebebinin; kendisine Mekke'de rahat vermeyip onu yurdundan çıkartan müşriklerin emanetlerini yerine teslim etmek olduğu anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım

Materyal

Çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik
(7-15 yaş)

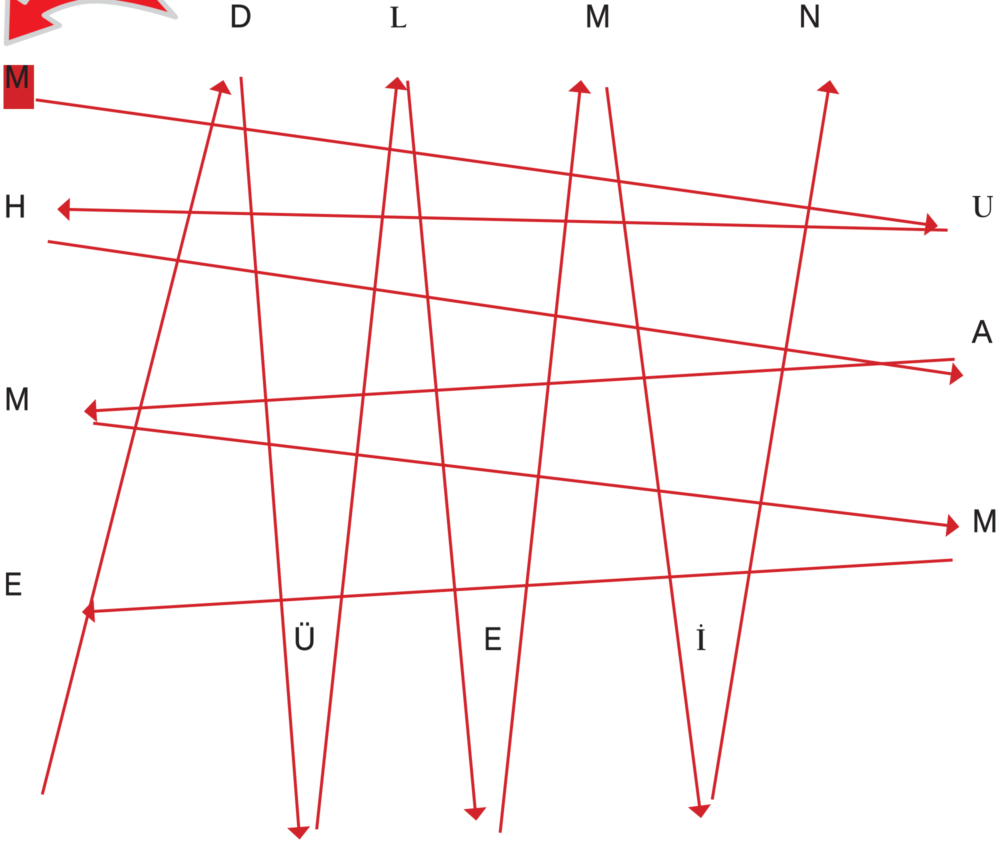
Öğretici yukarıda verilen örneğe benzer örneklerle konuya giriş yapıp, Peygamberimizin emin ve güvenilir oluşunu onun hayatından örneklerle anlattıktan sonra ekteki çalışma kâğıdını çocuklara dağıtarak konunun pekişmesini sağlar.

Kırmızı noktadan başlayarak okları takip et. Saklı kelimeleri bul. Kutucukların içine yaz.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

BAŞLA

Değerlendirme Soruları

1. Peygamber Efendimizin (s.a.s.) lakabı nedir?
2. İnsanlar niçin Hz. Muhammed'e (s.a.s.) "Muhammedü'l-Emin" demişlerdi?

Günün Mesajı

"Namaz kılmak, doğru olmak, iffetli olmak, sözünü tutmak, emaneti yerine teslim etmek… İşte bunlar bir peygamberin özellikleridir."

(Buhârî, Şehadat, 28)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

6. EMANETİ KORUMAK

Kazanım

Başkalarının emanetlerini koruması gerektiğini bilir.

Öğretici Notu 1

Huzurlu bir toplum için emaneti korumanın ve emanet edilebilir olmanın önemi anlatılır. Emanete sahip çıkabilecek insanların bulunduğu bir toplumun, güvene dayalı yapısıyla erdemli toplum modelini temsil edeceği vurgulanır. Allahu Teâlâ'nın, müminlerin temel özelliklerini sıralarken emaneti korumaya yer veriyor olduğuna atıfta bulunulur ve Mü'minûn suresi 8. ayet zikredilir. "Yine onlar (o müminler) ki, emanetlerine ve ahitlerine riayet ederler." (Mü'minûn, 23/8)

Yöntem ve Teknik

Rol Oynama

Materyal

A4 kâğıt

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, oyun için gönüllü çocuklardan iki kişi seçer. Burada öğretici, çocuklara etkinliğin devamını anlatmayıp sadece başlangıçta belirtilen bilgileri verecektir. Burada öğreticinin temel amacı çocuklara emanetle ilgili duyguları yaşatmaktır.

Öğretici tarafından çocuklara yapılacak açıklama sadece şudur: "Siz iki arkadaşı canlandıracaksınız. Kendinizi rolünüze iyice vermenizi istiyorum. Birinizin elinde sınav başvurusu yapmak için kullanacağı önemli bir belge var. Bu belge senin için çok kıymetli, onu almak için kaç gündür uğraşıyorsun. Bu belgede en ufak bir buruşukluğun bile olmaması lazım. Başvuru yapmaya gidecekken son anda, odada bir şey unuttuğunu fark ediyorsun. Odana dönerken, elindeki önemli form kâğıdını diğer arkadaşına emanet olarak bırakıyor ve

güzelce muhafaza etmesi için onu tembihliyorsun. Sonra da gerçekten bu mekândan dışarı çıkıp kapıyı kapatıyorsun ve ben seni çağırana kadar da içeri girmiyorsun. Hadi başlayalım."

Çocuklardan birinin eline başvuru formu amacıyla kullanılması için bir A4 kâğıdı verilir. Yukarıda anlatılan bilgiler ışığında çocukların kendi arasında doğaçlama diyaloğa girerek role geçmesi istenir.

Çocuklardan biri başvuru formunu arkadaşına emanet ederek mekândan dışarı çıkar. Bu sırada öğretici, küçük bir çocuk gibi davranarak rol yapar ve formu elinde tutan çocuğun yanına gelir. "Aaa bu ne, bu ne? Bakayım bir, bu neymiş?" der, kâğıdı çekiştirerek buruşmasına veya yırtılmasına neden olur. O esnada kendisine emanet bırakılan çocuk, önceden yaşanacakları bilmediği için (öğretici beklenmedik şekilde çocuk taklidi yaparak kâğıdı çekiştirdiği için) şaşkınlıkla kâğıdın buruşmasına veya yırtılmasına engel olamaz. Dışarıda bekleyen çocuk içeri çağrılır, bıraktığı emaneti arkadaşından ister ve kâğıdın kullanılmaz hâlde olduğunu görür. Burada çocuklara hiçbir müdahalede bulunmadan bu hadise gerçekleşmiş gibi doğaçlama olarak rol yapmaları istenir. İki çocuk aralarında konuşur, mesela biri diğerine "Neden emanetimi korumadın?" diye sorar; diğeri "Özür dilerim, istemeden oldu." diye durumu açıklamaya çalışır.

Çocuklar bu şekilde biraz konuştuktan sonra öğretici durmalarını ister ve şu açıklamayı yapar: "Arkadaşlar, bu oyunda biz kim haklı kim suçlu bunun üzerinde durmuyoruz. Zaten kasıtlı bir durum yok. Yanlışlıkla olmuş bir hadise var. Burada bizim için önemli olan 'emanet eden' ve 'kendisine emanet edilen' olarak ne hissettiğimizdir."

Değerlendirme Soruları

1. Kâğıdı emanet bırakan olsaydınız, bu durumda ne hissederdiniz?
2. Kendisine emanet bırakılan olsaydınız ne hissederdiniz?
3. Kıymetli bir eşyanız olsa kime emanet edersiniz, nasıl davranılmasını beklersiniz?

Günün Mesajı

"İman ihaneti bağlamıştır. Mümin, ihanet etmez."
(Ebu Dâvud, Cihad, 157)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Emanet kelimesinin pek çok anlamda kullanıldığı ifade edilerek emanetin içeriği açıklanır. İnsanın, gerek Allah'a, gerekse bulunduğu topluma ve hatta insanlığa karşı görev ve sorumluluklarından, geçici bir süre yanında bırakılan eşyaya varıncaya kadar hepsine emanet denildiği ifade edilir.

Mümin, güvenilir ve emaneti koruyan insandır. Yüce Allah'ın (c.c.), "Onlar emanetlerine ve verdikleri sözlere riayet ederler." (Mü'minûn, 23/8) buyurduğu ve kurtuluşa erecek müminleri nasıl vasıflandırdığı zikredilir. Ayrıca Müslüman ve mümin tariflerini emanet (güvenilirlik) sıfatı özelinde yapan Allah Resûlü'nün, müminlere hangi şartlarda olursa olsun emin (güvenilir) olmalarını telkin ettiği vurgulanır.

Yöntem ve Teknik

Rol Oynama, Anlatım

Materyal

Okuma yaprağı, sembolik yazılı sınav kâğıdı

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici oyun için gönüllü çocuklardan iki kişi seçer. Öğretici seçtiği çocuklardan birinin matematik öğretmeni diğerinin ise öğrenci olacağını belirtir. Çocuklar kendi aralarında hangi karakteri canlandıracağına karar verir. Öğretici çocukların ikisine de okuma yaprağını verir ve kâğıtta yazan hikâyeyi canlandırmalarını ister.

OKUMA YAPRAĞI

Öğrenci: (Okulun koridorunda içinden bu cümleleri geçirir.)

Perşembe günü matematik dersinden sınavım var. Sadece 3 gün kaldı. Ne yapacağım ben? Matematikten çok iyi anlamıyorum. Problemleri daha iyi çözen bir arkadaşımdan destek almalıyım. Birazdan teneffüs bitmek üzere, sınıfta yerime geçeyim.

(O sırada matematik öğretmenini görür.)

Öğretmenim! Öğretmenim!

Matematik Öğretmeni: Merhaba nasılsın? Sınava hazır mısın?

Öğrenci: Şey… Yani hazırlanmaya çalışıyorum öğretmenim.

Matematik Öğretmeni: Ellerim kitaplar ve dosyalarla dolu, çantamı taşımakta zorlanıyorum. Öğretmenler odasına kadar bana yardım edebilir misin?

Öğrenci: Tabi ki yardım ederim..

Matematik Öğretmeni: Teşekkürler.

(Öğretmen bu sırada ayrılır başka yöne doğru ilerler.)

Öğrenci: Öğretmenim elindekileri bana emanet etti, bu dosyaları öğretmenler odasındaki dolabına yerleştirmemi istedi. Öğretmenimin eşyalarını taşımak beni çok mutlu etmişti, bana eşyalarını verecek kadar güvenmesi gurur verici idi.

(Öğrenci kitapları dolaba yerleştirirken bir şey fark eder.)

Öğrenci: Aaa! Dosyanın üzerinde bizim sınıfın matematik sınav soruları yazıyor. Etrafta da kimseler yok, söylediklerimi duyan olmadı. Zihnimde iki sahne canlandı. Soru kağıtlarından birini alsam, sınıfın en çalışkanı olan arkadaşıma çözdürsem yazılıdan 100 puan alabilirdim ve bu matematikten aldığım en yüksek not olurdu. Ama bunu yaparsam hem kendimi hem de öğretmenimi kandırmış olurdum. Sonuçta öğretmenim emanetlerini teslim edecek kadar güvenmişti bana. Üstelik alacağım notu da hak etmemiş olacaktım. Of içim sıkıldı böyle düşününce…

Ya da öğretmenimin bana olan güvenini boşa çıkarmayacak, bu sorulara hiç bakmayacak ve gerçekten hak ettiğim notu alacaktım.

Peki şimdi bu iki sahneden hangisini yapmalıyım?

Öğrenci bu soruyu sorduktan sonra öğretici çocuklara döner ve bu husus üstünde fikirlerini alır, en sonunda emaneti korumanın Müslüman olmanın önemli bir vasfı olduğu hususunu vurgulayarak dersi bitirir.

Değerlendirme Soruları

1. Öğrencinin yerinde siz olsaydınız iki durumdan hangisini tercih ederdiniz?

2- Emaneti neden korumalıyız?

Günün Mesajı

"Allah size emanetleri ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz vakit adaletle hükmetmenizi emrediyor. Allah size ne kadar güzel öğüt veriyor. Şüphesiz Allah her şeyi işiten ve görendir."

(Nisâ, 4/58)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

7. KAMU MALI EMANETTİR

Kazanım

Kamu malının emanet olduğunu bilir ve onu korur.

Öğretici Notu 1

İnsanların ortak istifadesine sunulmuş, ihtiyaç olduğunda bütün bireylerin kullanım amacına hizmet eden kamu mallarının kullanımının doğru ve ahlaklı bir tutum içerisinde gerçekleştirilmesi gerektiği anlatılır. Kamu malını korumanın toplumsal bir kural olmasının yanı sıra, ahiret bilincine sahip insanların özellikle dikkat etmesi gereken bir davranış olduğu vurgulanır. Kamu hak ve hukukuna zarar vermenin telafi edilemeyecek boyutlarının bulunduğu belirtilir. Kamu malının emanet olduğu ve onu kendi malımız gibi korumamız gerektiği anlatılır. Kamu malına zarar vermenin kul hakkını ihlal etme anlamına geleceği ifade edilir.

Yöntem ve Teknikler

Örnek Olay İncelemesi

Materyal

Örnek olay metni

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Örnek Olay Metni

“Merhaba gençler, ben bir otobüs durağıyım. ‘Otobüs durakları da konuşur mu, biz çocuk muyuz, sen kimi kandırıyorsun?’ demeyin lütfen. Bir durağın konuşması değil, anlatacaklarım önemli. Günlerden bir gün, durakta bekleyen iki çocuk yaramazlık sınırını aştılar ve çantalarından çıkardıkları kalemle otobüs hareket saatlerinin yazdığı levhanın üzerini karaladılar. Nasıl sinirlendim, nasıl kızdım anlatamam! Durun çocuklar, ne yapıyorsunuz diyecek oldum, diyemedim. Malum duraklar konuşamaz. Oysa bende herkesin emeği vardı,

ben devletin insanlardan aldığı vergilerle yapılmış bir duraktım. Herkesin beni kendi malını korur gibi koruması gerekirdi. Ertesi gün başıma gelenler ise daha fenaydı. O gün iki büyük takımın futbol maçı varmış. Bu arada benim bulunduğum cadde stadyuma çok yakın. Bizim cadde tuttuğu takımın formasını giymiş insanlarla doldu taştı. Başta eğlenceliydi her şey; hep birlikte zıplıyorlar, şarkılar, marşlar söylüyorlardı. Nasıl oldu anlamadım bir anda ortalık karıştı. İki takımın taraftarları karşı karşıya gelmiş, ellerine geçen her şeyi birbirlerine atmaya başlamışlardı. Ben de nasibimi aldım elbet. Kocaman bir taş tavanıma geldi, çok canım acıdı, baya sarsıldım, tavanım çatlamıştı. Şiddet tüm hızıyla devam ediyordu. Bu curcunada benim oturak kısmım da zarar görmüştü. Biraz sonra polis olaya müdahale etti, ortalık sakinleşti ama benim hâlim haraptı. Başım ağrıyor, içim acıyordu. Ertesi gün her şey normale dönmüş, işlerine erken gidenler yanıma gelmeye başlamışlardı. Bu sırada bir genç geldi, otobüsün kalkış saatlerine bakmak istedi ama bu levhanın karalanmış olduğunu gördü. Memnuniyetsiz bir yüz ifadesiyle kendi kendine söylendi. Az sonra bir adamın koluna girmiş yaşlı bir amca geldi. Elinde baston olan amcanın, elleri titriyor, ayakta zor duruyordu. Amcayı oturağa oturtmak istediler ama dünkü olayda benim oturağım tahrip olmuştu. Yaşlı amca oturamadı, titreye titreye ayakta beklemek zorunda kaldı, çok üzüldüm. İlerleyen saatlerde ne oldu biliyor musunuz? Yağmur, fırtına başladı. İnsanlar durağın altına sığınmaya geldiler ama bu hiçbir işe yaramadı. Çünkü dün tavanım çatlamıştı, yağmur suyu durağın içine akıyordu. İşte böyle gençler. İki gündür nasıl dertliyim, nasıl üzüntülüyüm. Sizinle derdimi paylaşıp biraz rahatlamak istedim."

Değerlendirme Soruları

1. Kamu malına başka örnekler verir misiniz?
2. Kamu malı ile emanet ilişkisini açıklayınız?
3. Kamu malı ile kul hakkı arasındaki ilişkiyi açıklayınız?

Günün Mesajı

"Kamu malından bir şey çalanın, çaldığı mal kıyamet günü bir utançtır ve çalan onu ateş olarak karşısında bulacaktır."
(İbn Mâce, Cihad, 34)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Kamu malının ne olduğu ve nelerin kamu malı olabileceği çocuklarla konuşulur. Kamu mallarının önemi ve bizim hayatımızı ne kadar kolaylaştırdığı üzerinde durulur ve bunların herkesin ortak malı olduğuna vurgu yapılır.

Yöntem ve Teknikler

Rol Oynama, Eğitsel Oyun

Materyal

Kırmızı, mavi, sarı, turuncu, yeşil renklerde karton

Renkli kartlar sınıftaki çocuk sayısınca çoğaltılmalıdır.
Kırmızı: Katılmıyorum
Yeşil: Katılıyorum
Sarı: Kararsızım
Turuncu: Kısmen katılıyorum
Mavi: Bir fikrim var, şöyle de olabilir.
manasına gelmektedir.

Etkinlik 2
(7-12 yaş)

Öğretici, çocuklara “Şimdi sizinle bir etkinlik yapacağız.” der. Bu kartların her renginden çocuklara birer tane dağıtır. Konuşma yapacak çocuk için bir konuşma kürsüsü hazırlanır. Kamu malını koruma ve kamu malına zarar verme ile alakalı yönergeler bir tartışma başlatacak şekilde önceden öğretici tarafından hazırlanabileceği gibi, fikrini söylemek isteyen çocuklar da kürsüye çıkıp konuşabilir. Bu etkinlik için ortam bir meclis olarak kabul edilir. Ellerinde her renkten kartlar bulunan çocuklar da milletvekili olur. ‘Kamu mallarını koruma’ adlı oturum için isteyen bir çocuk konuşma kürsüsüne çıkar. Konuşmacı olan çocuk öğreticinin verdiği yönergeleri okuyabileceği gibi kendi fikrini de söyleyebilir. Milletvekili olan çocuklar da söylenen yönergeler doğrultusunda kendi fikirlerini belirtmek için ellerindeki kartları kaldırarak bu fikre katılıp katılmadıklarını belirtirler.

Kamu mallarını koruma ve onlara zarar verme ile alakalı yönergeler:

1. Denizler herkesin ortak malıdır ve bize emanettir, bu yüzden denizleri temiz tutmamız gerekir.

2. Denizler herkesin ortak malıysa ben de istediğim gibi kullanma hakkına sahibim, kocaman deniz, çöpleri de alıp götürebilir.

3. Ormanlar bir ülkenin akciğerleridir, onları kendi menfaatimiz için hor kullanamayız, ormanda ateş yakamayız, ağaç kesemeyiz.

4. Ormanlar herkesin ortak malıysa ben de istediğim gibi menfaat elde edebilirim, ısınmak için odun temin edebilirim.

5. İnsanlar değerli maden elde edebilmek için istediği gibi kazı ve çalışma yapabilir.

6. Avlanmak benim en sevdiğim hobim. Mutlu olmak için her hayvanı avlama hakkına sahibim.

7. Yolları, park ve bahçeleri, piknik alanlarını, spor sahalarını istediğim gibi kullanabilir, yerlere çöp atabilirim. Buraların yapımı ve bakımı için belediyeler bizden vergi alıyor.

8. Sokağımı, okulumu, camimi temiz tutmalıyım, bunlar bize birer emanettir, insanlara zarar vermeye hakkım yok.

Öğretici, tüm bu yönergeler üzerinde çocukların fikirlerini beyan etmesine imkân tanır ve etkinlik, değerlendirme soruları ile sona erer.

Değerlendirme Soruları

1. Kamu malı ne demektir?
2. Kamu mallarını niçin korumamız gerekmektedir?
3. Kamu mallarına zarar vermenin toplum açısından ne gibi sakıncaları vardır?

Günün Mesajı

"Birbirinizin mallarını haksız yere yemeyin."

(Bakara, 2/188)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 3

İnsanların ortak istifadesine sunulmuş, ihtiyaç olduğunda bütün bireylerin kullanım amacına hizmet eden kamu mallarının kullanımının doğru ve ahlaklı bir tutum içerisinde gerçekleştirilmesi gerektiği anlatılır. Kamu malını korumanın toplumsal bir kural olmasının yanı sıra ahiret bilincine sahip insanların özellikle dikkat etmesi gereken bir davranış olduğu vurgulanır. Kamu hak ve hukukuna zarar vermenin telafi edilemeyecek boyutlarının bulunduğu belirtilir. Kamu malının emanet olduğu ve onu kendi malımız gibi korumamız gerektiği anlatılır. Kamu malına zarar vermenin kul hakkını ihlal etme anlamına geleceği ifade edilir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Örnek Olay İncelemesi

Materyal

Örnek olay metni

Etkinlik 3
(13-15 yaş)

Öğretici, çocuklara aşağıda verilen, "Hz. Ömer'in Mumu" isimli kıssayı okur.

HZ. ÖMER'İN MUMU

Bir gece Hz. Ömer makamında iken yanına arkadaşlarından biri gelir. Selam verip oturur fakat selamı alınmaz. Hz. Ömer işiyle meşguldür ve bekler. Sahabinin yüzüne bakmayan Hz. Ömer işini bitirip mumu söndürür bir başka mum yakar ve sonra arkadaşının selamını alır. Arkadaşı şaşırır. Neden önce yanan mumu söndürüp diğer mumu yaktığını sorar. Hz. Ömer: "Demin devlet işi yapıyordum. Mum da devletin malı idi. Özel işlerimi o mumla yapamazdım. O mum devletin parası ile alındı. Onun için söndürüp kendi mumumu yaktım."

Öğretici bu hikâyeyi anlattıktan sonra aşağıdaki soruları öğrencilere yöneltir.

-Hz. Ömer niçin böyle davranmıştır?

-Zor durumda olsanız yalan söylemek sizi kurtarır mı?

-Başkalarının özel hayatını araştırıp lakap takmak bize bir şey kazandırır mı?

-Kendimize yapılmasını istemediğimiz bir davranışı başkasına yapar mıyız?

-İnsanlara zarar vermek (söz ile fiil ile) kul hakkıdır peki çevreye ve diğer canlılara zarar vermek kul hakkına girer mi?

Öğretici bu sorular ile konuyu izah edip kul hakkına saygı gösterilmediğinde birey ve toplumun göreceği zararları anlatır.

Değerlendirme Soruları

1. Kamu malına zarar vermek ve kul hakkı arasındaki ilişkiyi açıklayınız.
2. Kamu mallarını korumanın gelecek nesiller için önemi var mıdır?

Günün Mesajı

"Kimi bir işte görevlendirip (yaptığı işin karşılığı olarak) bir ücret verdiysek, onun bu ücret dışında alacağı her şey (kamuya) hainliktir."

(Ebu Dâvud, İmare, 9-10)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

13

SABIR

1. “Sabır” kavramını bilir.
2. “Sabır” ve “tahammül” kavramları arasındaki farkı bilir.
3. Sabretmenin çaba içeren aktif bir süreç olduğunu bilir.
4. Tevekkülün bir sabır eylemi olduğunu bilir.

1. SABIR KAVRAMI

Kazanım

"Sabır" kavramını bilir.

Sabretmenin çaba içeren aktif bir süreç olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Sabır kavramı bir şeyi beklerken mevcut koşullara dayanabilme, kendini tutma, beklerken olumsuz düşünmeme ve dayanma gücü olarak açıklanır. Kavramın çalışkanlık, gayretlilik, kararlılık, tevekkül, metanet, istikrar, umut, azim, sebat, çaba, itaat gibi kavramlarla ilgisine vurgu yapılır. Sabrın genellikle beklenen bir durum karşısında dayanıklı, mütevazi ve gayretli olmaya işaret ettiği açıklanır. Hz. Eyyub'un sabrın sembolü olarak algılandığından bahsedilerek onun bu konudaki örnekliğini anlatan "Enbiyâ" ve "Sâd" suresinin ilgili ayetleri işlenir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Anlatım, Soru-Cevap

Etkinlik
(7-15 yaş)

Öğretici, derse her zamankinden on dakika geç geleceğini haber verir. Ve sabırla beklemeleri durumunda kendilerine bir sürpriz yapacağını söyler. Geldiğinde elinde bir kutu yaş pasta vardır. Pastayı uygun bir yere bırakır. Selam vererek içeri girer. Gecikmeden dolayı üzgün olduğunu ifade eder.

Bu ders "sabır" konusu hakkında konuşacaklarını, bunun için gönüllü üç çocuğun yanına gelmesini ister. Öğretici aşağıdaki tablodaki olay kısmını söyler. İlk çocuğa "Ne hissederdin?" diye sorar. İkinci çocuğa "Ne yapardın?" diye sorar. Üçüncü çocuktan doğru olan davranış ve düşünceyi bulmasını ister.

Aşağıdaki tabloda gelebileceği düşünülen cevaplar verilmiştir. Bu doğrultuda çocukların görüşü ile kendi tablonuzu oluşturunuz.

Bir de Buradan Bak Tablosu

	Olay	Ne hissederdin?	Ne yapardın?	Doğru davranış-düşünce
1.GRUP	Uzun süren bir hastalığa yakalandın...	Bıkkınlık Üzüntü	*Mutsuz olduğum için etrafımdaki sağlıklı insanlara sert davranabilirdim. *Onları kıskanabilirdim, neden benim başıma geldi diye Allah'a şikayet edebilirdim. *Hiç iyileşemeyeceğimi düşünürdüm.	*Tedavimin düzgün yapılması için doktor kontrollerimi aksatmazdım. *Doktorun istediği tedavi yöntemlerini uygulardım. *Şikayet etmez, sabredersem sevap kazanacağıma inanırdım. * Allah'tan ümidimi kesmez, tevekkül ederdim.
2.GRUP	Bir arkadaşın sana kötü söz söyledi...	Öfke Şiddet Üzüntü	*Ben de ona kötü söz söylerdim. *Ona el kaldırmak isterdim. *Bir daha onunla arkadaşlık yapmazdım. *Hemen büyüklerime şikayet ederdim.	*Arkadaşımın sakinleşmesi için zaman verirdim. *Onunla konuşur, bu davranışı tekrarlamamasını isterdim.
3.GRUP	Okulda bir arkadaş edinemedin...	Üzüntü Kızgınlık Ümitsizlik Kıskançlık	*İçime kapanırdım. *Beni kimse sevmiyor diye düşünür ve ben de onları sevmemeye karar verirdim. *Hiçbir zaman arkadaşım olmayacağını düşünürdüm.	*Arkadaş edinmek için çaba gösterirdim. *İnsanların ilgisini çekecek konulardan bahsederdim.
4.GRUP	Size söz verdiğim vakitte gelmeseydim.	Güvensizlik Sabırsızlık	*Sıkılırdım. *Ders olmayacağını düşünürdüm. *Başka bir işle uğraşmaya başlardım.	*Öğretmenimin sözünde duracağına inanırdım. *Sabırla beklemeye devam ederdim.

(Öğretmen her soru için 3 ayrı grup oluşturur.)

"Sevgili çocuklar, başımıza gelen olumsuz durumlara sabretmek çok güzel bir davranıştır. Ve bunun karşılığında Allah muhakkak bir mükâfat verecektir. Bugün beni sabırla beklediğiniz için benim de size bir sürprizim var." der ve hep birlikte pasta yiyerek sabır üzerine sohbet ederler.

Çocuklarla birlikte "Asr" suresi ve anlamı okunarak ders sonlandırılır.

Değerlendirme Soruları

1. "Sabır" kavramı hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Sabretmenin kişiye faydaları nelerdir?
3. "Sabredenlere, mükâfatlar hesapsız verilir." (Zümer, 39/10) ayetinde anlatılmak istenen düşünce nedir?

Günün Mesajı

"...Allah, sabredenlerle beraberdir."

(Bakara, 2/153)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. SABIR VE TAHAMMÜL

Kazanım

"Sabır" ve "tahammül" kavramları arasındaki farkı bilir.

Öğretici Notu 1

Sabır, kötü ve çirkin işlerle mücadeleyi içeren aktif bir süreç, tahammül ise kötülüğe sessiz kalmayı içeren pasif bir süreç olarak izah edilir. Sabır, her türlü engele rağmen ısrarla hakkı savunmak, Allah için doğru olanı yapmakta direnmek; tahammül ise zulüm ve adaletsizlik bile olsa farklı nedenlerden, çeşitli beklentilerden dolayı bir zorluğu taşımak, üstesinden gelmeye uğraşmak olarak izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyaller

Bardak, tepsi, sürahi

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, biri küçük diğeri büyük iki bardak ister. Bardakları bir tepsiye koyar. Bir sürahi ile her ikisine de su doldurur. Bardaklar dolduğu halde su dökmeye devam eder. (Çocukların tepki vermesini bekler.) Her iki bardaktan fazlasıyla su taşar. Çocukların meraklı bakışları karşısında,

- "Kapasitesinden fazla su doldurdum değil mi?" der.

- Küçük olan bardak önce taştı, büyük olan daha sonra taştı ama sonuçta her ikisi de taştı.

- Ben doldurmaya devam ederken siz neden birden tepki verdiniz?

Bu soruların cevapları üzerinde konuşurlar. Öğretici tahammül etmenin bazı sıkıntı ve zorluklara katlanmak olduğunu ve her insanın bir tahammül sınırı olduğunu, bu sınırı aşmamak gerektiğini ifade eder. Ancak sabrın direnç göstermek, gayret etmek, hâlinden razı olmak ve sonunda esenliğe kavuşmak olduğunu anlatır.

Aşağıdaki tabloyu örnekteki kartlar halinde hazırlar ve çocuklara dağıtır. Şu şekilde "Nesi var?" oyunu oynarlar:

"Nesi var?" oyununda bir kişi ebe seçildikten sonra, diğerleri hep birlikte sabır ve tahammül kartlarından birer tane seçerler. Ebe her çocuğa sırayla "Nesi var?" diye sorarak, aldığı dolaylı yanıtlarla arkadaşının elindeki kartın sabır mı tahammül mü olduğunu anlamaya çalışır. Sabır kartı seçtiğini varsayalım:

Ebe sorar: Nesi var?

1. Kişi : "Sınırı var." bil bakalım nedir?

Ebe : "TAHAMMÜL" diyerek kimin kartına doğru cevap verirse, o kişi ebe olur ve oyun böyle devam eder. Ebenin bilememesi durumunda, ebeliği sürer.

Sabır ve tahammül arasındaki farkları gösteren kartlar tablodaki bilgiler doğrultusunda hazırlanacaktır.

SABIR	TAHAMMÜL
GAYRET VARDIR	ŞİKÂYET VARDIR
ÜMİT VARDIR	ÜMİTSİZLİK VARDIR
TEVEKKÜL VARDIR	İSYAN VARDIR
ŞÜKÜR VARDIR	MEMNUNİYETSİZLİK VARDIR
AKTİFLİK VARDIR	PASİFLİK VARDIR
DİRENÇ VARDIR	YILGINLIK VARDIR
DEVAM EDEN BİR SÜREÇTİR	SINIRI VARDIR

Değerlendirme Soruları

1. “Sabır” ve “tahammül” kavramları size ne ifade ediyor?
2. “Sabır” ve “tahammül” arasındaki farklar nelerdir?
3. Siz hayatınızda sabır göstermeye mi yoksa tahammül göstermeye mi gayret ediyorsunuz?

Günün Mesajı

“Hiç kimseye sabırdan daha hayırlı ve daha büyük bir nimet verilmemiştir.”

(Buhârî, Zekât, 50)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Sabrın; acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, olacak veya gelecek bir şeyi telaş göstermeden bekleme olduğu izah edilir. Dayanma ise kaldırma, katlanma olarak tanımlanır. Sabır ve tahammül arasındaki farklar izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici, çocuklara "Şimdi sizinle bir etkinlik yapacağız." der. Çocukların çember şeklinde yan yana oturmalarını sağlar. Öğretici, çocuklara bir hikâye okuyacağını söyler ve çocuklardan hikâyeyi çok dikkatli dinlemelerini ister. Hikâyeden sonra kendilerine soru yönelteceğini belirtir.

"Ali ve Veli ikiz kardeşlerdi. Ortaokulda okuyorlardı. Ali ve Veli matematik dersini anlamada zorlanıyorlardı.

Ali: 'Matematik dersini mutlaka anlamalıyım. Bu dersi anlamak için ne gerekiyorsa yapmalıyım. Matematik dersinde başarılı olan arkadaşlarımdan da yardım alabilirim. Öğrendiğim konularda çokça problem çözmeliyim ki konu iyice zihnime yerleşsin. Çözemediğim soruları teneffüste öğretmenime sorabilirim.' diye düşünüyordu.

Dersi anlama seviyesi aynı olan ikiz kardeşi Veli ise: 'Matematik dersi ne kadar da zor! Nasıl geçeceğim bu dersi bilmiyorum ki? Geçecek notu alsam yeter bana.' diye düşünüyordu."

BİL BAKALIM! SABIR MI TAHAMMÜL MÜ?

Ali matematik dersini öğrenmek için elinden gelen gayreti göstermektedir. ....

Veli matematik dersini öğrenirken sürekli şikâyet etmektedir. ....

Veli matematik dersini öğrenirken şikâyet ettiği için bu dersi öğrenmeye karşı bir ümitsizliği vardır. ....

Ali'nin matematik dersini öğrenmek için gösterdiği gayret sebebiyle bu dersi öğreneceğine dair ümidi vardır. ....

Ali matematik dersini öğrenmek için elinden galen gayreti gösterdiği için başarı/başarısızlık karşında tevekkül göstermektedir. ....

Veli matematik dersini şikâyet ederek öğrendiği için herhangi bir başarısızlık durumunda hemen isyan etmektedir. ....

Veli matematik dersini şikâyet ederek öğrendiği için başarı/başarısızlık durumunda bir memnuniyetsizliği vardır. ....

Ali matematik dersini öğrenmek için elinden gelen gayreti gösterdiği için başarı durumunda şükreder. ....

Ali matematik dersini öğrenebilmek için aktif bir şekilde çalışmaktadır. ....

Veli matematik dersini öğrenmek istemediği için pasif davranmaktadır. ....

Veli matematik dersini sevmediği için bu dersi öğrenmeye karşı bir yılgınlık sergiler. ....

Ali matematik dersini öğrenmek için dirençli bir şekilde elinden gelen gayreti gösterir. ....

Ali matematik dersini öğrenebilmenin devam eden bir süreç olduğunun bilincindedir. ....

Veli matematik dersini sevmediği için bu dersi öğrenme konusunda bir sınırı vardır. ....

Değerlendirme Soruları

1. Sabır ve tahammül arasındaki farkları söyleyebilir misiniz?

2. Hayatınızdan bir sabır örneği verebilir misiniz?

3.Sizce tahammül insanı yorar mı?

Günün Mesajı

"Ey iman edenler! Sabır ve namazla Allah'tan yardım isteyin! Şüphesiz Allah sabredenlerle beraberdir."

(Bakara, 2/153)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. EN BÜYÜK TEVEKKÜL: SABIR

Kazanım

Tevekkülün bir sabır eylemi olduğunu bilir.

Öğretici Notu 1

Sabrın her başarıyı elde etmek için büyük bir hazine olduğu; tevekkülün ise kişinin yapması gerekeni yaptıktan sonra sonucunu Allah'a bırakarak O'na güvenmesi olduğu izah edilir. Kişinin elinden gelen çabayı göstermeden beklemesinin tevekkül olmadığı açıklanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici selam vererek içeri girer. Öğrencilere hâl hatır sorduktan sonra, öğrencilere yaz tatili için köye giden Ahmet'in hikâyesini anlatacağını söyler ve kendisini çok dikkatlice dinlemelerini ister.

Ahmet'in Tevekkülü Öğrenmesi

Ahmet adında akıllı mı akıllı bir çocuk vardı. Ahmet, yaz tatilini geçirmek için derelerin aktığı, ağaçların çeşit çeşit meyve verdiği, horozların öttüğü şirin mi şirin bir köye çiftçi amcasının yanına gitmişti.

Ahmet, bu güzel köye hayran kalmıştı. Çiftçi amcasına:

"Çiftçi amca ben de sizinle tarlaya gelebilir miyim?" diye sordu. Çiftçi amca ise Ahmet'in yorulmasını hiç istemiyordu. Ahmet'i en güzel şekilde misafir etmek istiyordu. Kendisiyle beraber Ahmet'i tarlaya götürdü.

Ahmet çiftçinin tarlaya karnabahar ve havuç tohumları ektiğini gördü. Heyecanla seslendi:

"Çiftçi amcacığım! Neler yapıyorsunuz? Ben de sizin gibi yapabilir miyim? Ben toprağı çok severim. Lütfen, ben de yapabilir miyim?"

Çiftçi amca Ahmet'in heyecanını gördü. Ahmet'in başını okşadı ve kendisine yardım etmesi için ona izin verdi.

Çiftçi smca ve Ahmet beraberce tohum ekerlerken, çiftçi amca:

"Bak Ahmetçiğim! Tohumları ekiyoruz. Su ile suluyoruz. Bakımlarını yapıyoruz. Zamanı geldiğinde de tohumların filizlenmesini bekliyoruz. Biz çalışıyoruz. Çalıştıktan sonra Allah'a dayanıp bekliyoruz. İşte bu tevekküldür. Allah (c.c.), bizim çabalarımız sonunda bize ikramlarda bulunuyor. Eğer ben çiftçilik yapmasaydım, tohum ekmeden Allah'a güvenseydim burada sebzeler meyveler hiç yetişir miydi?"

Ahmet: "Yetişmezdi çiftçi amcacığım! Şimdi Allah'a dayanmanın ne demek olduğunu anladım. 'Allah ne güzel vekil!' diyorsunuz hep… İşlerimizi O'na bırakıyoruz deyince ben de hiçbir şey yapmıyoruz sanmıştım. O zaman ben derslerime çalışmalı, Allah'a tevekkül etmeli, sınav sonucum iyi geldiğinde Allah'a teşekkür etmeliyim. Öyle değil mi?"

Çiftçi amca: "Aferin Ahmet, çok doğru söyledin. Allah'a tevekkül etmenin ne demek olduğunu anladın. Gel haydi! Bütün tohumları bitirelim ve seninle oyun oynayalım."

Çiftçi amca ve Ahmet çok mutlu olmuşlardı. Ahmet her zaman tüm gayretiyle elinden geleni yaptıktan sonra sonucu Allah'a bırakması gerektiğini, böylece tevekkül etmiş olacağını öğrenmişti.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

Bulalım: Hangisi tevekküldür? Tevekkül ise (☺) işaret koyalım.
Değil ise (x) işareti koyalım.

Elimden gelen en güzel resmi çizdim ve yarışmaya katıldım. Sonucu bekliyorum.

Eve hırsız girmemesi için kapımı kilitlerim.

Sınavım için dersimi çalışır, hazır beklerim.

Havuç tohumunun ekileceği toprak ısısı 10 derece olmalıdır. Tohumumun güzel çıkması için o ısıda ekmeliyim. (.......)

Boyama yaparım.

Dişlerimin çürümemesi için her gün dişlerimi fırçalarım.

Hastalandığım zaman doktora giderim. İlaçlarımı içer, beklerim.

Uyumak için pijamalarımı giyerim.

Değerlendirme Soruları

1. Ahmet, çiftçi amca'dan neyi öğrendi?

2. Ahmet tevekkül hakkında daha önceden neyi biliyordu?

3. Bu okuma metninde Ahmet tohumu toprağa ekti, suladı, belirli bir süre beklemesi gerektiğini öğrendi. Sizin de hayatınızda, Ahmet gibi elinizden geleni yapıp; sonucunu Allah'tan beklediğiniz örnekler var mı?

Günün Mesajı

"…Kararını verdiğin zaman da artık Allah'a tevekkül et. Çünkü Allah, kendisine dayanıp güvenenleri sever."
(Âl-i İmrân, 3/159)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Ders, "Öğretici Notu 1" dikkate alınarak işlenir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Etkinlik 2
(7-15 yaş)

Öğretici ve çocuklar "sabır" ve "tevekkül" kavramları hakkında bir süre sohbet ederler. Öğretici, aşağıdaki hikâyeye önceden hazırlanmış olarak gelir, çocuklarla çember şeklinde otururlar ve hikâyeyi anlatır:

"Fakir genç bir adam geceleyin kulübesinde uyurken büyük bir gürültüyle uyandı. Dışarı çıktı, bir de ne görsün, bahçe kapısının önünde kocaman bir kaya var. Ve o kaya orada olduğu müddetçe bahçesine girmesi imkânsız. Bütün gece kayayı oradan nasıl kaldıracağını düşündü. Sabah olunca oradan geçmekte olan bir yolcu onun hâlini görünce 'Gece gündüz çalışacak ve bahçenin önündeki büyük kayayı bütün gücünle iteceksin! Hiç vakit kaybetme hemen işe koyul.' dedi.

Genç adam yapacak başka bir şey olmadığını anlayınca kayayı itmeye başladı. Daha ertesi gün ve izleyen haftalar… Güneşin doğuşundan batışına kadar taşı itti durdu. Aylar süren uğraşı sırasında kaya yerinden bile kımıldamadı.

Adam gece kulübesine yorgun argın dönerken, günlerinin boşa geçtiğini düşünüyordu artık. Şevki kırıldı, kalbine vesveseler gelmeye başladı, içinden bir ses:

'Ne kadar zamandır bu kayayı itip duruyorsun, bir milim bile kımıldamadı. Kendine bunun için niye yazık ediyorsun? Onu yerinden oynatman zaten mümkün değil diyordu.'

Böylece, gence kayayı oynatmanın imkânsız olduğu, dolayısıyla başarısızlığa uğradığı duygusu yerleşmeye başladı.

Bu tür düşünceler onun şevkini daha da kırdı ve ümidini gitgide yitirdi.

'Doğru ya, kendimi bu iş için niye paralıyorum ki?' diye kendi kendisine söylendi. 'Bundan sonra azıcık bir kuvvet harcayacağım. Bu da yeter de artar bile. Koca kaya yerinden kımıldamayacağına göre.'

Ve kararını duasında Allah'a bildirdi. 'Allah'ım, uzun zamandır durmadan dinlenmeden mücadele ettim. Bütün gücümle elimden gelen her şeyi yaptım. Her gün yoruluyorum, ama kayayı bir milim bile kımıldatamıyorum. Neden böyle? Neden başaramıyorum?'

Bütün gece uyumadan düşündü. 'Uzun zaman önce bu kayayı itmeye başladım. Görevim kayayı bütün gücümle itmekti ve ben de yapmıştım. Onu yerinden oynatmak benim vazifem değildi. Şimdi ise gücümün tükendiğini, başarısızlığa uğradığımı söylüyorum. Hâlbuki kol-

larım daha da güçlendi, pazılarım büyüdü. Sırtım ağırlığa dayanıklı hâle geldi. Bacaklarım kalınlaştı ve kuvvetlendi. Taşı itmeye başladığımdan çok daha kuvvetliyim şimdi. Evet, kayayı kımıldatamadım. Ama yapmam gerekeni gücümün yettiği yere kadar yaptım. Kayayı yerinden oynatacak olan ben değilim, Allah'tır. Allah dilerse dilediği zaman kaya yerinden oynar.' diyerek olumsuz düşüncelerden kurtuldu.

Hatasını anlayan genç, ertesi gün kendi görevinin kayayı yerinden oynatmak değil, onu var kuvvetiyle itmek olduğu bilinciyle görevini yerine getirdi. İkinci gün, üçüncü gün derken, kaya birden yerinden kımıldadı. O zaman kayayı yerinden kımıldatanın kendisi değil Allah olduğunu anladı. Biraz daha uğraştığında, kaya biraz daha oynadı ve kenara yuvarlandı. Altından da kendisine ömür boyu yetecek kadar büyük bir hazine çıktı." (İlham öyküleri kitabından uyarlanmıştır - Timaş Yayınları)

Değerlendirme Soruları

1. Sizce genç adamın kayayı itmekten vazgeçmemesi nasıl bir davranıştır?
2. Kayayı itmeye başladığında bir hazineyle karşılaşacağını biliyor muydu?
3. Hiçbir beklentisi olmadan görevini yerine getirmesi ona ne kazandırdı?
4. Kayayı itmeseydi ne olurdu?
5. Genç adam bu davranışı ile sabır mı tahammül mü gösterdi?
6. Tevekkül kavramı hakkında neler düşünüyorsunuz?
7. Siz genç adamın yerinde olsaydınız ne yapardınız?

Günün Mesajı

"...Allah, sabredenleri sever."

(Âl-i İmrân, 3/146)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 3

Sabretmenin umutsuzluğa düşmeden direnç göstermek ve başına gelene razı olmak, yarına umutla bakmak, gücünün yettiği yere kadar mücadele etmeye devam etmek olduğu anlatılır. Elinden geleni yaptıktan sonra neticesini Allah'a bırakmanın ise tevekkül etmek olduğu, Allah'ın sabredenleri ve tevekkül edenleri sevdiği ifade edilir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım

Etkinlik 3
(13-15 yaş)

Öğretici selam vererek içeri girer. Çocuklara, "sabretmek" deyince akıllarına neler geldiğini sorar. Sabır üzerine biraz konuşurlar. Öğretici konuyu toparlar: "Sabretmek direnmektir, başına gelene razı olmaktır, yarına umutla bakmaktır, gücünün yettiği yere kadar mücadele etmeye devam etmektir. Elinden geleni yaptıktan sonra da neticesini Allah'a bırakmak ise tevekkül etmektir. Allah, sabredenleri ve tevekkül edenleri sever." Öğretici, tevekkül konusunda Allah Resûlü Hz. Muhammed'in hayatından bir kıssa anlatacağını söyler. Önceden hazırlanmış olarak kıssayı jest ve mimiklerini uygun şekilde kullanarak anlatır:

"Asr-ı saadette bir adam uzak bir yerden, Allah Resûlü'nü görmek için yola çıkmıştı. Bineğine bindi, yollara düştü. Dağları tepeleri aştı. Oldukça meşakkatli bir yolculuktan sonra Medine'ye ulaştı ama çok yorulmuştu. Bineğinden indi, ipini salıverdi. Gitsin karnını bir yerlerde doyursun diye düşündü.

Mescide girdi. Hemen Allah Resûlü'nün huzuruna koştu. Allah Resûlü onun İslam dini hakkındaki sorularına tebessüm ederek memnuniyetle cevap veriyordu.

Peygamberimiz, adamın hâlinden uzak bir yoldan geldiğini anlamıştı. Nasıl ve nereden geldiğini ona sordu. Adam uzun bir yoldan geldiğini söyleyince Allah Resûlü sordu.

- O halde senin ağır bir yükün olması gerekir, onları nereye bıraktın?

- Hayır, yok. Sadece bir bineğim var. Onu da dilediği yerden karnını doyursun, suyunu içsin diye salıverdim, deyince Peygamber Efendimiz:

- Yani onu hiçbir yere bağlamadan salıverdin öyle mi? Ya kaçar veya bir yerden yuvarlanır ve ölürse!

- Ey Allah'ın Resûlü, onun ipini saldım ve işimi Allah'a bıraktım. Yani Allah'a tevekkül ettim.

Allah Resûlü tebessüm etti:

- İpini sağlam bir yere bağlayıp, Allah'a tevekkül etsen daha iyi olurdu.

Adam bunu duyunca hemen dışarıya koştu. Bir de ne görsün, bineği bıraktığı yerde yoktu. Sağa sola baktı, bir zaman sonra bin bir güçlükle onu buldu ve getirdi bir ağaca bağladı.

Tevekkül etmenin elinden geleni yaptıktan sonra neticeyi Allah'a havale etmek olduğunu daha iyi anlamıştı." (Tirmizî, İlel,1)

Değerlendirme Soruları

1. Tevekkül kavramı hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Elinden gelen her şeyi yapmadan tevekkül edilir mi?
3. Sabır ve tevekkül arasında nasıl bir bağ kurdunuz?
4. Hayatınızdan tevekkül örnekleri verebilir misiniz?

Günün Mesajı

"...Sabredenlere, mükâfatları hesapsız verilecektir."

(Zümer, 39/10)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

14

ŞÜKÜR

1. "Şükür" kavramının ne demek olduğunu bilir. Şükrün kulluk ve insanlık vazifesi olduğunu anlar.
2. Sahip olduğu nimetlerin farkına varır. Nimetin ne olduğunu (sağlık, akıl, barınacak yer, yiyecek, içecek, eğitim vb.) ve nimet karşısında nasıl bir duruşa sahip olması gerektiğini kavrar.
3. Allah'a niçin şükretmesi gerektiğini bilir.
4. Allah'a nasıl şükretmesi gerektiğini bilir.
5. Başkalarıyla kendisini kıyaslamadan şükretmesi gerektiğini bilir.

1.ŞÜKÜR KAVRAMI VE MAHİYETİ

Kazanım

"Şükür" kavramının ne demek olduğunu bilir.

Şükrün kulluk ve insanlık vazifesi olduğunu anlar.

Öğretici Notu 1

İnsan karakterindeki en güzel özelliklerden birinin kendimizde olan güzellikleri görüp, kanaat etmek ve sahip olduğumuz nimetleri verene teşekkür etmek olduğu anlatılır. İnsanın kendisine verilen nimetlere karşı memnuniyet duymasının kanaatin ilk aşaması olduğu ifade edilir. Sadece nimeti değil, nimeti vereni de görebilen insanın şükrederek kanaatin bir diğer aşamasını tamamladığı vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Soru-Cevap, Pandomim (sözsüz oyun), Rol Oynama

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, "Bugün bir oyun oynamaya ne dersiniz?" diyerek birkaç çocuğa aşağıdaki soruları sorar:

• Bulutların üzerinde, bilmediğin bir şehre düşmeyi bekleyen bir yağmur damlasısın, anlat bize neler hissediyorsun?

• Rüzgâra kapılmış bir yapraksın, anlat bize neler hissediyorsun?

• Kızarmış köftesin, seni tencerede unuttular, anlat bize neler hissediyorsun?

(Not: Çocuklara sorular sorarak konuşmalarına yardımcı olunur. Örneğin: "Bulutların üzerinden aşağısı nasıl görünüyor, yere inmekten korkuyor musun? Buhar olup kaybolmayı ister miydin?" Sorular üretilirken çocukların yaşayabileceği olumsuz durumları yansıtan sorular olmasına dikkat edilsin ki aşağıdaki konuyla bağlantı kopmasın.)

"Sevgili çocuklar!

Bir başka şeyin yerinde olmanın bizi ne gibi zorluklarla karşılaştırabileceğini görüyorsunuz.

En güzel şey kendimizde olan güzellikleri görüp kanaat etmek ve sahip olduğumuz nimetleri verene teşekkür etmektir. İnsan kendisine verilen nimetlere karşı bir memnuniyet duyarsa kanaat etmiş olur. Sadece nimeti değil, nimeti vereni de görebilen şükretmiş olur. Örneğin gözün şükrü insanların kusurunu görmemektir. Kulağın şükrü, söylenilen ayıpları duymamış olmaktır. Sizce diğer organların şükrü nasıl olmalıdır?"

(Çocuklardan gelen cevaplar doğrultusunda şükür bahsini pekiştirirler.)

"Hamd, bütün nimetleri Allah'ın yarattığına ve gönderdiğine inanıp dille söylemek demektir. Şükür ise bütün nimetleri İslamiyet'e uygun olarak kullanmak demektir. Bir hamd ifadesi olarak "Elhamdülillah" demek sünnettir." Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

'Elhamdülillah demek, zikirlerin ve şükürlerin başıdır. Meşru işler "Elhamdülillah" ile sonuçlanmazsa, hayır ve bereketi olmaz.' (Beyhakî, Şuabü'l-İman, IV, 96)

Sevgili çocuklar, şükretmek için ne kadar çok nimete sahibiz, hep birlikte görelim mi?

Sahip olduğunuz nimetleri iki dakika içinde düşünün ve bir tanesini seçin. Sözsüz oyunla anlatmak üzere hazırlanın." der. İlk olarak öğretmen sahip olduğu nimetlerden birini sözsüz oyunla anlatır ve böylece ne şekilde uygulanacağını da göstermiş olur. Tüm istekli çocuklar teker teker anlatır. Öğretmen anlatılanları not eder. Dersin sonunda bütün bu nimetleri veren Allah'a teşekkür ifadesi olarak iki rekât şükür namazı kılınır.

Değerlendirme Soruları

1. "Şükür" kavramı sizin için neyi ifade ediyor?
2. Kanaat etmek, hamdetmek, teşekkür etmek nedir?
3. Kalp, dil ve organlarla şükretmek nasıl olmalıdır?

Günün Mesajı

"İnsanlara teşekkürde bulunmayan
Allah'a da şükretmez."
(Tirmizî, Birr ve Sıla, 35)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Şükrün, kulluk bilinci olduğu, şükrü doğru anlamanın hayatı anlamayı kolaylaştırdığı çocuklara anlatılır. İnsanın kendisine verilen nimetlere karşı teşekkür etmesi gerektiği vurgulanır. Aynı durum karşısında farklı düşüncelerle şükrün nasıl yorumlandığına değinilir. Böylece doğru düşünce şekli vurgulanır.

Altı şapkalı düşünme tekniğinin ne olduğu ve hangi rengin hangi düşünceyi temsil ettiği çocuklara anlatılır:

Çocuğun günlük hayattaki bilişsel becerilerini geliştirmede, problem çözme etkinliği kazandırmada, eğitimsel düzenlemede oldukça kullanışlı bir uygulama olan Altı şapkalı düşünme tekniği düşünce ve önerilerin belirli bir düzen içerisinde sunulması ve sistematikleşmesi için kullanılan bir tekniktir.

Şapkalar, düşüncelerin farklılaşması ve birbirinden ayrılması için bir semboldür. Şapkaların rengi değiştikçe, rengin simgelediği düşüncelerin belirli bir düzen içerisinde sırayla aktarılması beklenir.

Şapkaların simgeledikleri düşünceler şunlardır:

Beyaz Şapka (Tarafsız Şapka): Net bilgiler, sayısal ispatlara dayandırma.

Kırmızı Şapka (Duygusal, Kişiselleştiren Şapka): Heyecanlı (saldırgan), kontrolsüz, tez canlı, his ve duygularıyla çabuk davranma.

Siyah Şapka (Kötümser Şapka): Olumsuz (negatif) düşünce ve yönlerine bakarak düşünme.

Sarı Şapka (Avantajlar Şapkası): İyimser, avantaj yaratma ve görme, iyi niyetli olumlu düşünme.

Mavi Şapka (Değerlendiren Şapka): Kontrol eden, serinkanlı, durumu çözümleyerek (analiz ederek) sonuçlar bulmaya çaba gösteren, değerlendirme yoluyla sorunlara çözüm arayan.

Yeşil Şapka (Yaratıcılık Şapkası): Yenilikçi, üretken, girişimci, değişikliğe açık, alternatif düşünceler arama.

Uygulamada çocuklardan "şükür ve mahiyeti" konusu üzerinde düşünme ve düşünce üretmeleri istenir. Bu konuda düşünürken, çocuklar hangi renk şapka seçti ise onun temsil ettiği düşünceyi söyler. Fikri değişen çocuklar isterse şapkalarını kendi arasında değiştirebilir. Çocukların aktif çalışmalarında özellikle yeşil şapkaya önem verilir. Şükür konusunda doğru düşünceyi anlamaları üzerinde durulur.

Öğretici, çocukların renklere göre fikir üreteceği hususunda emin değil ise etkinlikte verilen metinler etkinlikten önce okunur ve çocukların kendilerine yakın düşünceyi seçmeleri istenir. Çocukların seçtiği renge ait metni kısa süre içerisinde yazması istenir ve o renge ait şapka çocuğun başına takılır. Etkinliğe başlanır.

Yöntem ve Teknikler

Altı Şapkalı Düşünme Tekniği, Workshop Tekniği (Çalışma Atölyesi)

Materyal

Beyaz, kırmızı, siyah, sarı, mavi ve yeşil fon kartonları, öğrenci sayısınca A4 kâğıdı

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici çocuklara bugün "şükür ve mahiyeti" hakkında konuşacaklarını ve bunu altı şapkalı düşünme tekniğine göre yapacaklarını söyler. Daha önceden çocuklarla altı ayrı fon kartonundan yaptıkları şapkaları getirirler. Teknik hakkında çocuklara bilgiler verir. Herkesin kendisini dinledikten sonra "şükür ve mahiyeti" konusu hakkındaki görüşlerine göre şapkaları takmalarını ve rastgele takmamalarını ister.

Ayşe (Kırmızı Şapka): Öğretmenim! Ben arkadaşlarım arasında şükrün azaldığını düşünüyorum. Çevremize baktığımda insanlar birbirlerine bile teşekkür etmiyorlar. Zaten insanlara teşekkür etmeyen kişi Allah'a nasıl şükreder ki? Okuldaki öğretmenim hep anlatıyor da eskiden insanlar hep şükredermiş. Verilen nimetlerin kıymetini bilirlermiş.

Hatice (Sarı Şapka): Öğretmenim! Ben Ayşe gibi düşünmüyorum. İnsanlar çok yoğun oluyorlar. Bence verilen nimetlere şükrediyorlardır! Birbirlerini görecek vakit bile bulamayan bu insanlar birbirlerine nasıl teşekkür etsinler ki!

Aslı (Mavi Şapka): Öğretmenim! Arkadaşlarımızın anlattıkları ortada. Aslında "şükür" ile ilgili bir problem olduğu doğru. Ancak durum bazı arkadaşlarımızın söylediği gibi çok kötü de değil. Evet hayatımızda şükür yönünden eksiklikler var ama biz şükrü doğru anlayabilir ve yanlış davranışlarımızı düzeltebiliriz. Örneğin, siz bu konuya daha çok önem verebilirsiniz, çevremizdekiler davranışlarıyla bize örnek olarak şükrü daha iyi anlamamızı sağlayabilirler. Radyo ve televizyonlarda şükrün önemi ve mahiyeti ile ilgili belgeseller ve programlar yapılabilir. Çocuk ve genç dergilerinde bu konunun önemi üzerinde durulabilir.

Esra (Siyah Şapka): Ben Aslı'nın tamamen zıddını düşünüyorum. İnsanlar şükrün ne olduğunu biliyorlarsa neden elindekilere kanaat etmeyip hep daha fazlasını istiyorlar! Niye her gün televizyonlarda birbirlerinin iyiliklerini unutup kavga ediyorlar. Zaten insanlar hep halinden mutsuz. Hepsi asık suratlı. Her gün iyice kötüye gidiyoruz.

Aylin (Beyaz Şapka): Arkadaşlar! Bizim ülkemizdeki şükür bilinci benim okuduklarıma ve duyduklarıma göre çok çok iyiymiş.

Meryem (Yeşil Şapka): Öğretmenim! Ben de Aslı'ya katılıyorum. Evet şükür ile ilgili bir problem olduğu doğru. Allah'a şükür az, insanlara teşekkür az. Biz mutlaka bize iyilik yapana güzel ahlakımızdan dolayı minnet duymalıyız. Ama şükrün ne olduğunu bilemeyen-

ler var elbette! Ancak bu üstesinden gelinemeyecek bir konu da değil. Bizim çok sağlam bir kültürümüz var. Sonra dinimiz de şükür konusuna çok önem veriyor. Şükrün kulluk bilinci olduğu vurgulanıyor. Sürekli şükretmemiz bence zor değil. İnsanlara önce şükür konusu ve şükrün ne demek olduğu anlatılmalı. Aslı'nın söylediği gibi bu konuda halkımıza ve bizlere bilgiler verilmelidir.

Şule (Sarı Şapka): Durum o kadar da kötü değil! Örneğin benim çok iyi arkadaşlarım var. Sınıftaki arkadaşlarım hep bana teşekkür eder.

Esra (Siyah Şapka): Öğretmenim! Ben şapkamı değiştireceğim. Gerçekten de ben yanlış düşünüyormuşum. Evet, gerçekten şükür konusu ile ilgili problemler var. Ben insanları genellememeliymişim. Arkadaşlarım haklı. Hâlâ birbirlerine teşekkür eden Allah'ın verdiği nimetlere şükreden o kadar insan var ki… Şükür, insanın en önemli ihtiyacı, mutluluk sebebiymiş… Artık, kimse hakkında olumsuz düşünmeyeceğim. Allah'a şükreden ve insanlara teşekkür eden bir insan olacağım.

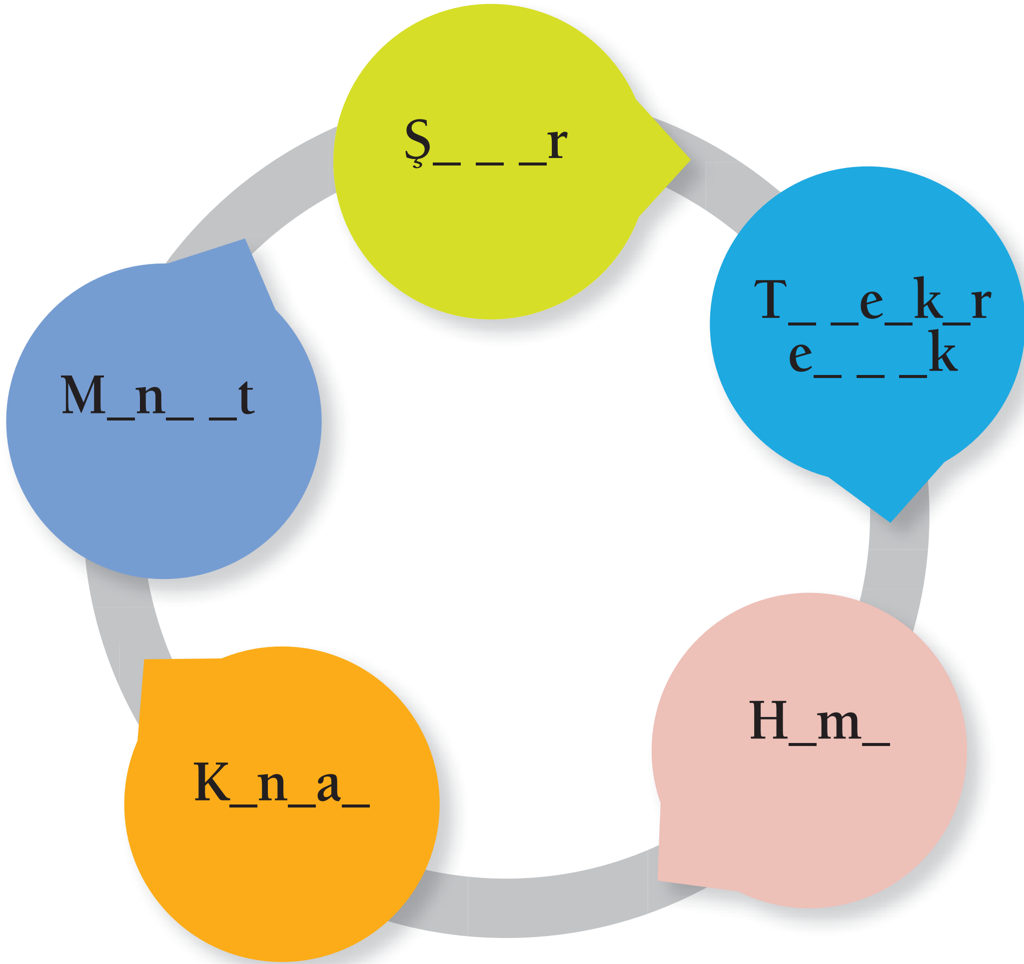
Öğretici: Sevgili çocuklar! Bu değerli fikirleriniz için size teşekkür ediyorum. Şimdi sizden size verdiğim boş kâğıtlara, "Sizce şükür nedir?" ile ilgili bir kompozisyon yazmanızı istiyorum, der.

Öğretici, çocuklarla çalışma atölyesi yapar. Herkes kendi yazdığı kompozisyonu okur. Öğretici şükrü ve şükrün ne olduğunu çocuklara anlatır. Bu güzel etkinlikteki başarılarından dolayı çocukları tebrik eder ve değerlendirme soruları sorularak konu tamamlanmış olur.

**Kelime Anahtarı: Şükür, Teşekkür Etmek, Hamd,
Kanaat, Minnet**

ÇALIŞMA KÂĞIDI

Aşağıda verilen şükür ile ilgili kavramları tamamlayalım.

Değerlendirme Soruları

1. Şükür ile ilgili kavramlardan örnek verir misiniz?
2. Allah'ın verdiği nimetlere şükür nasıl olur?
3. İnsanlara teşekkür etmeyen kişi sizce Allah'a şükreder mi?

Günün Mesajı

"...Yalnız Allah'a ibadet et ve şükredenlerden ol."
(Zümer, 39/66)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. NİMETE ŞÜKÜR

Kazanım

Sahip olduğu nimetlerin farkına varır. Nimetin ne olduğunu (sağlık, akıl, barınacak yer, yiyecek, içecek, eğitim vb.) ve nimet karşısında nasıl bir duruşa sahip olması gerektiğini kavrar.

Öğretici Notu

Şükür kavramı iyilik edenin ve nimet verenin kadrini ve kıymetini bilip bunu insanlara göstermek, iyilik ve ihsanda bulunanı övmek anlamlarıyla tanımlanır. Dinî bir terim olarak ise şükrün, Allah'ın kullarına verdiği nimetlerin etkisinin onların dilinde övgü olarak, kalbinde sevgi olarak, organlarında da itaat etme/boyun eğme olarak ortaya çıkması gerektiği ifade edilir. Allah'ın verdiği nimetin, yine O'nun yolunda kullanılması gerektiği, bu nedenle zenginlik, makam, zekâ, sağlık, kuvvet gibi nimetleri, Allah'ın emrettiği biçimde kullanmanın, verilen nimetin şükrünü hakkıyla yerine getirmek olduğu izah edilir. Şükreden bir kulun en güzel ölçüsünün; kanaatkârlığı, başına gelenlere rıza göstermesi ve her durumda memnuniyetini belirtmesi olduğu vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Beyin Fırtınası Yöntemi

Materyal

Tahta, kalem

Etkinlik
(7-15 yaş)

Tahtanın ortasına aşağıda verilen şablondakine benzer bir şema çizilir. Ortasına büyük harflerle "Neler için şükrederiz?" diye büyükçe yazılır, sonra beyin fırtınası tekniği uygulanır. Beyin fırtınası tekniğinde çocuklardan, kendilerine verilen süre içinde görüşlerini belirtmeleri istenir ve bu görüşlerin hepsi tahtaya yazılır. Beyin fırtınası tekniği uygulanırken dikkat edilecek hususlar kısaca şöyledir:

- Rahat, serbest ve demokratik bir ortam oluşturulmalıdır.

- Hiçbir çocuğun fikri söylendiği sırada eleştirilmemeli, değerlendirme ve yönlendirme yapılmadan yazılmalıdır. (Tahtaya yazılırken benzer fikirler birleştirilebilir.)

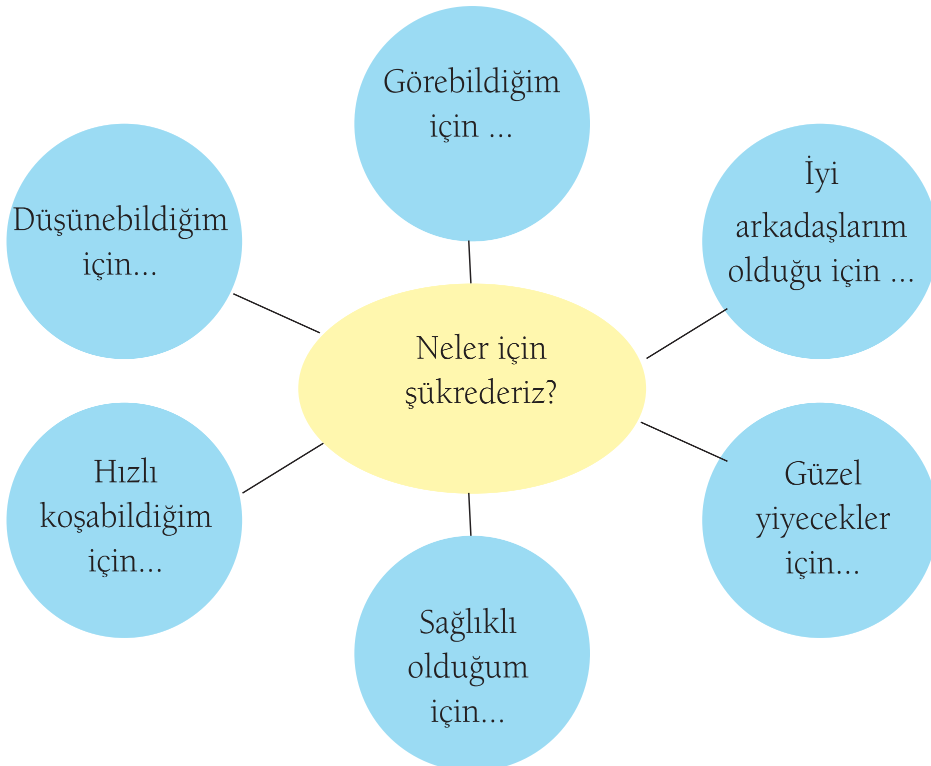
- Yazma işlemine çocukların aklından geçenlerin tümünü ifade etmelerini bitirene kadar devam edilmelidir. Sayı sınırlandırması yoktur.

- Görüşlerin toplanması tamamlandıktan sonra tahtaya yazılan fikirler çocuklarla beraber analiz edilip değerlendirme yapılır.

- Beyin fırtınası yönteminde amaç en saçma fikirlerden yeni ve kullanılabilir bir fikre ulaşmaktır.

Tahtaya pek çok şükür sebebi yazıldıktan sonra öğretici, Allah'ın verdiği nimetlerin tahtadakilerle sınırlı olmadığını bazı örnekler vererek belirtir. Burada farklı, dikkat çekici örnekler vermek iyi olacaktır. Mesela şunlardan bahsedilebilir: "Arkadaşlar, katılımınız için teşekkür ediyorum. Birlikte pek çok şükür nedenini tespit ettik. Ama unutmamamız gereken bir nokta var ki Allah'ın verdiği nimetler bunlar ile sınırlı değildir. Gözümüz, kulağımız, parmaklarımız, hepsi birer makine gibi çalışan iç organlarımız gibi bütün uzuvlarımız, hatta hücrelerimiz bile şükür nedenidir. Teneffüs ettiğimiz havanın bizim yaşamamıza elverişli olduğunu, mesela diğer gezegenlerdeki havanın bu yapıda olmadığını biliyoruz, bu da şükretmek için bir sebeptir. Bize atılan bir topa vurmak için beyin, göz, kol bacak kaslarının nasıl uyumlu ve hızlı çalıştığı çok ilginç ve şükredilesi bir durumdur, vb."

Öğreticinin tahtaya çizmesi için örnek şekil:

Değerlendirme Soruları

1."Allah'ın nimetini saymaya kalksanız, onu sayamazsınız. Hakikaten Allah çok bağışlayan, pek esirgeyendir." (Nahl, 16/18) ayet-i kerimesini açıklayınız.

2.Tahtaya yazdıklarımıza eklemek istediğiniz şükür sebebi nimetler var mı?

3.Şükrün bize kazandırdıkları nelerdir?

Günün Mesajı

"...Doğrusu O, bağışlayandır, şükrün karşılığını bol bol verendir."

(Fâtır, 35/30)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. NEDEN ŞÜKRETMELİYİM?

Kazanım

Sahip olduğu nimetlerin farkına varır.

Allah'a niçin şükretmesi gerektiğini bilir.

Başkalarıyla kendisini kıyaslamadan şükretmesi gerektiğini bilir.

Öğretici Notu

Allah'ın insana bahşettiği nimetler sınırsız olduğu ve bu nimetleri tek tek saymak mümkün olmadığına göre şükretmenin de bir sınırının olmadığı anlatılır. O hâlde insanın devamlı olarak şükretmesi, Allah'ın nimetini anması, hatırda tutması gerektiği vurgulanır. Bunu yaparken insanın, şükrün faydasının dünya ve ahirette Allah'a değil yine kendine dönmekte olduğunu bilmesi gerektiği belirtilir. Yaptığı şükür ile fayda görenin yine kulun kendisi olduğu vurgulanır.

Kul, aslında şükrederek yararlandığı nimetlerin karşılığını Rabbine ödemiş olmamaktadır. Zaten buna da hiçbir kulun gücü yetmez. Şükreden aslında kendisi için şükretmiştir. Bu husus öğretici tarafından "...Kim şükrederse ancak kendisi için şükretmiş olur. Kim de nankörlük ederse (bilsin ki) Rabbim her bakımdan sınırsız zengindir, cömerttir." (Neml, 27/40) ayeti ile desteklenerek izah edilir.

Şükrettikçe nimetlerin artırıldığı, Allah'ın şükredilmeye ihtiyacının olmadığı, kulun hangi şartlarda olursa olsun Rabbine koşulsuz olarak şükretmesi gerektiği izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Rol Oynama

Materyal

Okuma metni

Etkinlik
(7-15 yaş)

Öğretici, Mesnevi'de geçen şükür ile alakalı hikâyeyi sesli bir şekilde okur, tekrar sınıftan bir çocuğa okutturur ve bir başka çocuğun da hikâyeyi özetlemesini ister. Hikâyenin iyice anlaşıldığından emin olduktan sonra hikâyede geçen kahramanlar belirlenir, kullanılacak kostümler seçilir ve isteyen çocuklara roller dağıtılır.

Okuma Metni

SAKANIN EŞEĞİ İLE ARAP ATLARI

Su taşıyarak geçimini sağlayan bir adam vardı. Bu adamın bir de su taşımaktan sırtı çember gibi iki büklüm olmuş, sırtında ağır yükten açılmış yüzlerce yarası olan bir eşeği vardı. Eşek o kadar perişan ve kötü haldeydi ki artık ölmek bile onun için bir kurtuluştu. Arpa nerde… Kuru otu bile bulamıyor, onunla bile karnını doyuramıyordu. Bir yandan sırtında yara vardı bir yandan da sahibi demir bir çubukla onu dürtüp duruyordu.

Padişahın ahır görevlisi eşeği görüp acıdı. Eşeğin sahibiyle dostluğu vardı. Ona selam verdi, "Bu eşek neden böyle iki büklüm olmuş?" diye sordu.

Adam, "Benim yoksulluğum, benim kusurum yüzünden, bu ağzı dili bağlı hayvan, yiyecek saman bile bulamıyor." dedi.

Ahır görevlisi, "Sen birkaç günlüğüne onu bana ver de padişahın ahırında kalıp beslensin, kuvvetlensin." dedi.

Adam, eşeği o merhametli kişiye verdi. O da onu padişahın ahırına bağladı. Eşek, her yanda tavlı, semiz, güzel ve genç Arap atlarını gördü. Ayak bastıkları yerler süpürülmüş, sulanmıştı. Saman da tam vaktinde geliyordu, arpa da...

Atların tımarını da görünce, başını göğe kaldırıp: "Ey yüce Allah'ım! Diyelim ki ben bir eşeğim, ama senin yarattığın bir hayvan değil miyim? Neden böyle perişanım, neden sırtım yaralı, neden zayıfım? Geceleri sırtımın acısından, karnımın açlığından her an ölümümü istiyorum. Bu atların hâlleri ise böyle mükemmel, gıdaları yerinde. Peki, neden azap ve bela yalnız bana mahsus?" derken, ansızın savaş koptu. Arap atlarına eğerler vurup savaşa sürdüler. Onlar, düşmandan oklar yediler. Her yanlarına mızraklar saplandı. Savaştan geri dönebilenlerin hepsi de perişan bir halde ahıra düştüler. Ayakları sağlam iplerle mükemmel bağlandı. Nalbantlar sıra sıra dizildi. Hançerlerle atların bedenlerini yarıyor, yaralardan mızrakları, okları çıkarıyorlardı.

Eşek bunları görünce dedi ki: "Ya Rabbi! Ben yoksulluğuma ve sağlığa razıyım. O güzel gıdaları da istemem, o çirkin yaraları da. Başkalarının nimetlerinde gözüm yok, bana verdiğin nimetler için sana sonsuz şükürler olsun." (Mesnevi'den Hikâyeler, cilt: V, beyit no: 2360-2381)

Değerlendirme Soruları

1. Bu hikâyede anlatılmak istenen düşünce nedir?
2. Siz eşeğin yerinde olsaydınız ne yapardınız?
3. Allah'a şükür ne demektir ve nasıl şükrederiz?
4. "İnsanlara teşekkür etmeyen, Allah'a da şükretmez." (Tirmizî, Birr ve Sıla, 35) hadis-i şerifinde anlatılmak istenen düşünce nedir?

Günün Mesajı

"...Şükrederseniz elbette size (nimetimi) arttırırım..."

(İbrâhîm, 14/7)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

4. NASIL ŞÜKRETMELİYİZ?

Kazanım

Allah'a nasıl şükretmesi gerektiğini bilir. (Her nimetin şükrü kendi cinsindendir.)

Öğretici Notu 1

Öğretici, Kur'an'dan anladığımıza göre Allah'a şükrün üç şekilde gerçekleştiğini aşağıdaki ifadelerle izah eder:

a) Dil ile şükür: Nimet sahibini anmak, O'nu övmek, O'nun nimet sahibi olduğuna iman etmek ve bunu tevhit kelimesiyle ilan etmekle olur. Bu basit bir teşekkür ifadesi değil, dil ile şehadet getirmek, doğru sözlü olmak, Kur'an'ı tasdik etmek, onu okumak ve Allah'ı çokça zikretmek ve buna benzer dil ile ilgili kulluk görevlerini yapmakla yerine getirilir.

b) Kalp ile şükür: İmanı kalbe yerleştirdikten sonra nimet sahibinin Allah olduğunu kalp ile tasdik etmek ve kalbi onun sevgisiyle doldurmaktır.

c) Fiil ile şükür: Nimet verene itaat etmek ve O'nun bütün emirlerini yerine getirmek için her türlü gayret ve çabayı aktif olarak ortaya koymaktır. Kısaca İslam'ın emir ve yasaklarını her bakımdan yaşamaya çalışmaktır. Çünkü nimet vereni bilip O'nu övmek, bir anlamda O'ndan gelen her şeyi kabul etmek demektir.

Öğretici, yukarıdaki açıklamaların tamamını kapsayacak şekilde, her nimetin şükrünün kendi cinsi ile yapıldığını vurgular. Mesela sağlık nimetinin şükrünün, kendi sağlığının kıymetini bilerek, sağlını yitirenlere yardımcı olarak, onları ziyaret ederek; zenginliğin şükrünün, mali ibadetleri yerine getirerek ve düşkünleri kollayarak yerine getirildiğini anlatır.

Yöntem ve Teknikler

Rol Oynama

Materyal

Karton

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Bir insanda var olan organlar sayısınca çocuk ayağa kaldırılır. Örneğin; kalp, akciğer, beyin, böbrek, göz, kulak, burun, ağız, kol ve bacaklar, kan, karaciğer vb.

Öğretici, önceden büyük bir kartona çizilmiş bir insan vücudu resmi getirebilir veya çocuklarla birlikte malzemeleri kullanarak bir insan vücudu resmini kabataslak bir şekilde çizerek duvara asarlar. İstenirse insan vücudu duvara da çizilebilir. Çocukların her biri vücudun bir organı olur ve resimde bulunmaları gereken yere yerleşmiş gibi konumlanırlar. Her bir çocuk bir organın görevlerini sayar ve organların Allah'a nasıl teşekkür edebileceklerini söyler.

Kalp: İnsan vücudunun solunda yaşarım. Ben vücudun hayat organıyım, hiç durmadan çalışır sürekli diğer organlara kan pompalarım. Tabii! Diğer organların hiçbirinde olmayan öyle bir özelliğim var ki... Allah'ı, peygamberi, insanları, ağaçları, kuşları, çiçekleri hep severim. Kötü düşünceler, kin, nefret, kıskançlık, yalan en sevmediğim duygular. Ne olur bu duygularla beni incitmeyin olur mu? Allah beni göz göz odalardan yaratmış, damarlarla bezemiş, bir makine gibi programlamış, bundan dolayı Allah'a teşekkür ederim. (Kalp rolündeki çocuk kalp gibi atma hareketi yapar, heyecanlı ve duygusal konuşur. Kartondan yapılmış bir kalp resmi de çocuğun boynuna asılabilir.)

Akciğer: Evimin adresi göğüs kafesi caddesi. Kardeşimle beraber burada yaşıyoruz. Gece gündüz durmadan çalışıyoruz. Bir gün bile tatil şansımız yok. Oksijenimiz kesildiği anda işlevimiz sona erer. Bizim vücuda gönderdiğimiz oksijen kanı temizliyor. Bizi en çok üzen şey sigara dumanıyla kirlenmek. Eğer havamız olmazsa bütün organlarımız iflas eder. Allah'ın bize vermiş olduğu bu nimetten dolayı teşekkür ederim. (İki çocuk birlikte canlandırma yapar ve beraber konuşur, nefes alıp verme hareketi yaparlar.)

Beyin: Vücudun kontrol merkezi benim. Düşünme, mantık, soyutlama gibi karmaşık eylemleri ben yaparım. Ben olmasam ne kalp ne de diğer organlar işlevlerini yürütür. Bedeni ayakta tutan, gözün görmesini sağlayan, hareket fonksiyonunu yerine getiren benim. Yönetim benim elimde. Allahu Teâlâ bu yöneticilik işini bana verdiği için çok teşekkür ederim. (Beyin rolündeki çocuk bilmiş bilmiş konuşur, bir gözlük takabilir.)

Böbrek: Bel bölgesinde karnın arkasında sağ tarafta yaşıyorum. Sol tarafta ise diğer komşum böbrekle beraber kandaki zehirli maddeleri temizler ve bunları idrar yolu ile dışarı atarız. Eğer biz görevimizi yerine getirmezsek zehirli maddeler kana karışır, vücut şişer ve diğer organlar işlevini yerine getiremez. Bu görevi yerine getirebildiğimiz için Allahu Teâlâ'ya ne kadar teşekkür etsek azdır. (İki çocuk birlikte konuşur, küçük bir çocuk gibi davranarak rol yaparlar.)

Günün Mesajı

"Ve Allah sizi analarınızın karınlarından hiçbir şey bilmez bir hâlde çıkardı; öyle iken size işitme, gözler, kalpler verdi ki şükredesiniz."

(Nahl, 16 /78)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Allah'ın verdiği sayısız nimetler hatrına ondan gelen imtihanlara da nankörlük etmeden; iyi günler hatrına zor günlerde de Allah'a şükretmesi gerektiği izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Örnek olay metni

Etkinlik
(13-15 yaş)

Öğretici, bu derste çocuklara "Nasıl şükredersiniz?" diye sorar ve cevaplarını dinler. Öğretici daha sonra, "Çocuklar, Yüce Rabbimize verdiği her nimet için şükretmeliyiz, hayatımızdaki çeşitli sıkıntılara bize verdiği iyilikler hatırına sabredip, her şeyde O'na hamdetmeliyiz." der.

Bu açıklamadan sonra öğretici çocuklara bir hikâye okuyacağını ve çocukların kendisini dikkatli bir şekilde dinlemeleri gerektiğini söyler. Örnek olay metninden sonra da çocuklara sorular sorarak konuyu pekiştirir.

Örnek Olay Metni

ACI KAVUN

Lokman adında, temiz kalpli, efendi mi efendi, kimsesiz bir genç vardı. İyi kalpli bir adam ona sahip çıktı. Lokman'ı evine aldı. Evladı gibi sevip benimsedi.

Lokman, ince ruhlu, çalışkan bir gençti. O da kendisine merhamet gösteren bu adamcağıza gönülden bağlandı. Onu babası gibi sevdi. İşlerinde canla başla ona yardım etti. Böylece aralarındaki sevgi bağı giderek güçlendi. Adam, bu çalışkan gencin emeklerini de karşılıksız bırakmaz ne yese ona da yedirir, ne giyse ona da giydirirdi. Öyle ki birlikte sofraya oturduklarında Lokman yemeğe başlamadan ağzına lokma koymazdı.

İşte yine böyle bir gün adama hediye olarak bir kavun geldi. Adam, kavunu alıp Lokman'ı yanına çağırdı. Kavundan bir dilim kesip önce ona uzattı. Lokman kavun dilimini alıp iştahla yemeğe başladı. Gencin kavunu severek yemesi adamı mutlu etmişti. Kendisi hiç tadına bakmadan kesip bir dilim daha verdi. Lokman o dilimi de iştahla yiyip bitirdi. Öyle ki adam, kavundan kendisi yemeye kıyamadı, dilim dilim Lokman'a ikram etmeyi sürdürdü. Lokman böylece tam on yedi dilim kavun yedi.

Geriye kala kala bir dilim kalmıştı. Adam, “Lokman böyle iştahlı yediğine göre bakalım ne kadar tatlı bir kavunmuş?” diyerek son dilimi de kendine ayırdı. Fakat elindeki kavun dilimini ısırır ısırmaz olanlar oldu. Adamın ısırdığı sanki kavundan değil, zehirden bir lokmaydı. Dili alev alev yanmaya, boğazı ağrımaya, gözünden yaşlar inmeye başladı. Öyle ki, ağzının acısından neredeyse düşüp bayılacaktı. Ağzını birkaç yudum suyla çalkaladıktan sonra acısı biraz hafifleyince, Lokman’a dönerek:

“A canım, bu kadar acı bir kavunu nasıl yiyebildin.” diye sordu.” Bunun nesi güzel ki! Yoksa sana acı gelmedi mi?”

Lokman başını öne eğerek mahcubiyet içinde gülümsedi:

-Efendim, dedi. Senin elinden bugüne kadar öyle çok şey yiyip içtim ki… Bana evini, ocağını, sofranı açtın. Bunca yıl koruyup kolladın. Ben, bana böylesine iyilikler eden birinin uzattığı lokmaya nasıl acı derim? Böyle bir şey yaparsam, nankörlük etmiş olmaz mıyım? Ayrıca sevgiyle acılar bal olur. Size olan sevgimden, kavundan acı bir tat almadım.

Adam, bu sözlerle mutlu oldu. Lokman’ın sevgisiyle bir kez daha huzur buldu. İyilikleri unutmayan bu genci o günden sonra daha da çok sevdi. (Dinî Değerler Serisi, “Minnettarlık”, Diyanet İşleri Başkanlığı 3. Baskı, Ankara 2017, s. 21.)

Öğretici aşağıdaki sorularla dersi tamamlar.

ŞÜKRÜ SEVEN İNSAN NASIL OLUR?

Kendisine verilen tüm nimetlerin Allah’tan olduğunu bilir.

Bir iyilik gördüğünde iyilikle karşılık verir

Allah’a şükreder.

İnsanlara teşekkür eder.

Cömert olur.

Vefalı olur.

Değerlendirme Soruları

1. Lokman, neden acı kavunu yemiştir?
2. Lokman'ın yerinde olsaydınız siz acı kavunu yer miydiniz?
3. Hayatta karşılaştığımız sıkıntılar içerisinde güzellikleri görmenin bize neler kattığı hakkında konuşalım mı?

Günün Mesajı

"Öyleyse yalnız beni anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin, sakın nankörlük etmeyin."
(Bakara, 2/152)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

15
ÜMİTVAR OLMA

1. "Ümit" kavramını ve mahiyetini bilir.
2. Hz. Muhammed'in (s.a.s.) en zor durumlarda bile Allah'tan ümit kesmediğini bilir.
3. Ümit etmenin Allah'ın rahmetine sığınmak olduğunu bilir. Allah'ın (c.c.) rahmetinin, affının, yardımının sonsuz olduğunu bilir.

1. ÜMİT KAVRAMI

Kazanım

"Ümit" kavramını ve mahiyetini bilir.

Öğretici Notu 1

Tahtaya büyük harflerle "ümit" kavramı yazılır ve ümitvar olmanın anlamı çocuklara sorulur. Böylelikle soru-cevap yöntemiyle konuya giriş yapılmış olur. Kur'an'a göre, ümitvar olmanın, şartlar ne olursa olsun, olaylar ne yönde gelişirse gelişsin, üzüntüye kapılmadan ve kaygılanmadan, olumsuz durumların dahi en hayırlı şekilde sonuçlanacağına inanıp, Allah'a güvenmek olduğu açıklanır. Dünyanın bir imtihan yeri olduğu; bu imtihan içinde insanın, ömrü boyunca pek çok zorluk ve sıkıntılarla denendiği anlatılır. Hastalanmak, işinde başarısız olmak, arabayla kaza yapmak, yaralanmak, önemli bir sınavı kazanamamak, sevdiklerini kaybetmek, iftiraya uğramak gibi üzücü hadiselerin herkesin başına gelebileceği vurgulanır. Kur'an'ın öğretisinden uzak yaşayan insanların gelişen bu olaylar karşısında daha çok sarsıldığı, gittikçe daha karamsar ve ümitsiz bir ruh hâline büründükleri; ümitsizlik nedeniyle bütün enerjilerini, güçlerini, heyecanlarını kaybettikleri anlatılır.

Aynı şartlarda, Allah'a tevekkül eden bir Müslümanın ise olayların umduğu gibi gerçekleşmemesi durumunda bile bir hadisenin hayırlı tarafını görmeye çalıştığı; başına gelen olumsuzlukların sonsuz rahmet ve merhamet sahibi Allah'ın takdiri olduğunu düşündüğü belirtilir. İman eden kimsenin Allah'ın her şeyi mutlaka büyük bir hikmetle yarattığına inandığı; "...Olur ki hoşunuza gitmeyen bir şey, sizin için hayırlıdır..." (Bakara, 2/216) ayetinde işaret edildiği gibi şer gibi görünen bir olayın ardında Allah'ın aslında kendisi için bir hayır ve güzellik yarattığını bildiği ifade edilir.

Yusuf kıssasından ümitvar olma örnekleri (Yusuf'un (a.s.) kuyudan kurtulması, zindandan çıkartılması, Hz. Yakup'un gözlerinin yeniden açılması) ayrıntılı bir biçimde anlatılır.

Yöntem ve Teknik

Anlatım, Materyal Hazırlama

Materyal

Renkli fon kartonları

Etkinlik 1
(7-15 yaş)

Öğretici, bu açıklamaların ardından "Ey oğullarım! Gidin de Yusuf'u ve kardeşini iyice araştırın, Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü kâfirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden ümit kesmez." (Yûsuf, 12/87) ayeti kerimesini okur ve çocuklarla birlikte tartışır.

Öğretici, çocukları 3'erli gruplara ayırarak ümitvar olmak hakkında slogan bulmalarını ve buldukları sloganı yazarak afiş hazırlamalarını ister. Hazırlanan afişler asılıp sergilenir.

Değerlendirme Soruları

1. Hz. Yusuf'un hayatında ümitvar olma örnekleri nelerdir?
2. Kendi hayatınızdan ümitvar olma örneği verebilir misiniz?
3. Arkadaşlarınızın hazırladığı sloganlar içinde en sevdiğiniz hangisidir?

Günün Mesajı

"...Sakın ümitsizliğe kapılanlardan olma..."

(Hicr, 15/55)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Öğretici selam vererek sınıfa girer ve çocuklar ile bir süre sohbet eder. Bu sohbet esnasında ümit kavramlarının çağrışımları üzerine konuşurlar. Konu ile ilgili kavramsal bilgi öğretici tarafından verilir. Daha sonra öğretici, çocuklara birlikte kısa bir film seyredeceklerini söyler.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyal

Renkli karton, z bilgisayar, video görüntüsü

https://www.youtube.com/watch?v=onF-2zY683E adresinden ulaşılabilir.)

Etkinlik 2
(7-15 yaş)

Film bittikten sonra öğretici öncesinde hazırladığı küçük renkli kâğıtları çocuklara dağıtacak ve sorulara cevap vermelerini isteyecektir. Her bir kâğıdın üzerinde aynı sorular yer alacaktır.

1. Bu videoda en çok etkilendiğiniz cümle hangisidir?
2. Bu kişiyle tanışmak ister miydiniz, neden?
3. Tanışma imkânınız olsaydı ona söylemek istediğiniz bir şey olur muydu?

Verilen cevaplar üzerine samimi bir sohbet ortamı oluşturulur. Öğretici, verilen cevapları değerlendirir ve ümitvar olmak adına gerekli yönlendirmeyi yapar. Ayrıca kısa film ile ilgili düşüncelerini paylaşmak isteyen çocuklar olursa öğretici böyle bir konuşmaya da imkân tanır. Daha sonra öğretici "ümit" kavramını ve mahiyetini çocuklara açıklar. Videoda seyredilen bölümler ile bağlantı kurarak, ümitvar kişinin davranış özellikleri ile ilgili bilgi verir. Mücadele etmenin, azimli olmanın, inancını kaybetmemenin önemi üzerinde durur.

Değerlendirme Soruları

1. Ümitvar olmak ne demektir?
2. Hiçbir zaman umudunu kaybetmeyen, her zaman hayata umutla bakan insanların kişilik özellikleri nelerdir?
3. Umudunu kolaylıkla kaybedebilen kişilerin hayatta karşılaşacağı zorluklar sizce neler olabilir?

Günün Mesajı

"Bir kulun kalbinde ümit ve korku birleştiğinde, Allah o kulun ümit ettiği şeyi mutlaka verir ve korktuğu şeyden de onu emin kılar."

(Tirmizî, Cenaiz, 11)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. PEYGAMBERİMİZ DAİMA ÜMİTVARDI

Kazanım

Hz. Muhammed'in (s.a.s.) en zor durumlarda bile Allah'tan ümit kesmediğini bilir.

Öğretici Notu 1

Sevgili Peygamberimizin (s.a.s.) karşılaştığı bütün zorluklarla mücadelede sergilediği tutum ve davranışın, hayatın olumsuz yönleriyle mücadele etmede, bizlere evrensel örnekler ve güzellikler kazandırdığı anlatılır. Bu konunun kalıcılığı ve kazanım boyutu anlamındaki değerinin daha net aktarılması adına, Peygamber Efendimizin (s.a.s.) çocukluk ve gençlik dönemlerinde yaşadığı ailevi ve sosyal zorluklar ve bunlarla birlikte 'Peygamberlik' vazifesi sırasında karşılaştığı güçlüklerden örnekler verilebilir.

Yöntem ve Teknikler

Örnek Olay İnceleme, Soru-Cevap

Materyal

Örnek olay metni

Etkinlik 1
(7-15 yaş)

Öğretici, bu derste çocuklara aşağıdaki metni okur ve örnek olay üzerinden bir inceleme ile Peygamber Efendimizin hayatından yola çıkarak ümit konusunu anlatır.

Öğretici, çocuklara "Dinimiz İslam umutsuzluğa düşmeyi tasvip etmemiş, iman olduğu sürece imkânın da olduğunu vurgulamış, Peygamber Efendimiz de (s.a.s.) hayatıyla bunu bize göstermiştir." der. Bu açıklamadan sonra öğretici aşağıdaki metni çocuklara okur.

Örnek Olay Metni

"Hz. Peygamber o yıl pek çok acıyla sınanmıştı. Önce biricik eşi Hatice'yi, sonra 8 yaşından beri kendisine kol kanat geren amcası Ebu Talip'i kaybetmişti. Ayrıca tüm bunlar yaşanırken Mekkeli müşrikler de Müslümanlara ve Hz. Peygambere zulme tüm şiddetiyle devam etmekteydi.

Hz. Peygamber bir çözüm yolu bulmak istiyordu. İslam'a ve Müslümanlara kucak açabileceği düşüncesi ile Zeyd'i yanına alarak Taif'e doğru yola koyuldu. Ancak burada iyi bir muameleyle karşılaşmadıkları gibi taşlanarak şehirden çıkarıldılar. Mekke'ye üzgün bir şekilde dönerken Cebrail kendilerine göründü ve 'Allah size yapılanları gördü ve dilersen Taif'i yerle bir etmem için bana yetki verdi.' dedi."

Öğretici burada susar ve çocuklara sırayla "Hz. Peygamber neden Taif'e gitmiştir? Taifliler neden Hz. Peygamber'e iyi davranmamışlardır? Siz böyle bir davranışa maruz kalsanız ne yaparsınız? Sizce Hz. Peygamber ne demiştir, ne yapmıştır?" gibi sorular sorar. Tüm çocukların cevaplarını dinledikten sonra "Bakalım Hz. Peygamber ne yapmış?" der ve okumaya devam eder.

"Hz. Peygamber 'Hayır! Ben sadece onların nesillerinden Allah'a ibadet edecek, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayacak insanlar gelmesini dilerim.' dedi ve Mekke'ye dönüp İslam davetine kaldığı yerden devam etti."

Öğretici okumayı tamamladıktan sonra "Gördüğünüz gibi Peygamber Efendimiz de hayatında pek çok olumsuz durumla karşılaşmış ama asla pes etmemiş, ümidini yitirmemiştir. Kendisini taşlayarak şehirlerinden çıkaran insanların bile iman etmeleri noktasında ümidini yitirmemiştir. Bizler de hayatımızda onu örnek alarak zor durumlarda ümitvar olmalıyız." der.

Değerlendirme Soruları

1. Ümitvar olmanın faydaları nelerdir?
2. Hz. Peygamber'in ümitvar olmasıyla ilgili başka örnekler biliyor musunuz?

Günün Mesajı

Hz. Muhammed ve Ebu Bekir mağarada saklanırken Hz. Peygamber "Üzülme, Allah bizimle beraberdir." diyordu. Allah da onlara huzur ve güven duygusu indirmişti.
(Tevbe, 9/40)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Zorluklar karşısında Allah'tan ümit kesmemenin ve ümitvar olmanın önemi açıklanır.

Yöntem ve Teknik

Rol Oynama

Materyal

Okuma parçası

Etkinlik 2
(7-12 yaş)

Öğretici sınıfa girer, konuya kısa bir giriş yaptıktan sonra bir öykü okuyacağını söyleyerek çocuklardan öyküyü dikkatlice dinlemelerini ister. Öykü okunurken hafif bir fon müziği de kullanılabilir. Öykü okunduktan sonra anlaşılması için birkaç çocuktan öykünün özetlenmesi istenir. Öykünün sonunda roller belirlenir, kostümler hazırlanır ve isteyen çocuklara dağıtılır. İstenirse metne bağlı kalarak veya doğaçlama şeklinde öykü canlandırılır.

Okuma Parçası

Sonbahar yağmurları başlamış, şiddetini iyice arttırmıştı. Yeni bir yuvaya taşınmanın artık zamanı geldiğini düşünen Hüthüt, bir yandan yavrusunu ısıtmaya ve karnını doyurmaya çalışıyor, diğer yandan da ormanın içinde oradan oraya uçuyor ve yeni yuvası için uygun bir ağaç arıyordu. Yıllardır bu ormanda yaşayan, kökleri toprağın derinlerine kadar inmiş, dallarının her biri başka bir ağaç olmuş, diğer ağaçları bir çadır gibi örten, ihtişamı, heybetiyle duran yaşlı çınar ağacı, Hüthüt'ün dikkatini çekti. Ulu çınara yaklaştı, dallarını inceledi, gövdesinde bulunan ve uzun zamandır var olan büyük kovuğu fark etti. Kovuğun içine girdi, burası hem geniş hem de yavrusuyla kışı geçirebileceği kadar sıcak, tahtakurularının bol olduğu bir yerdi. Burası planladığı yuva için oldukça uygundu. Yuvasını yapmak için hemen işe koyuldu. Durmadan çalışıyor, ağaç dallarını topluyor, bunları çamurla birbirine birleştiriyordu. Saat ilerlemiş, güneş batmaya başlamıştı. Hüthüt yuvanın büyük bir kısmını bitirmişti. Artık yavrusunun yanına dönmesi ve karnını doyurması gerektiğini biliyordu. Yuvanın kalan kısmını ertesi gün tamamlayacak ve yavrusuyla yeni yuvaya taşınacaktı. O gece büyük bir fırtına çıktı, şiddetli yağmur yağdı. Sabah olduğunda güneş açmış, hava aydınlanmıştı. Yeni yuvasına gittiğinde gözlerine inanamadı. Rüzgâr ve şiddetli yağmur yuvaya hasar vermiş ve rüzgârın etkisiyle yuva yerinden koparak yere düşmüş ve parçalanmıştı. Hüthüt bu manzara karşısında çok üzüldü ve ne yapacağını bilemedi. Bir süre yuvanın başında öylece bekledikten sonra kendini toparladı. Bir günde bu yuvanın çoğunu tamamladıysa şimdi de yapabilirdi. Yeniden yuvasını yapmaya koyuldu, o kadar istekli ve azimli çalıştı ki akşama

yuvayı yeniden tamamlamıştı. Yavrusunu alıp tekrar yeni yuvaya gelmek için oradan ayrıldı. Yavrusuyla yuvaya döndüğünde gözlerine inanamadı, yuva yine paramparça olmuştu. Sebebini anlamaya çalışırken bir kedinin daldan dala atlamaya çalışırken yuvanın üzerine düştüğünü fark etti. İyice yorulmuş ve ümidini yitirmişti. Artık yeni bir yuva yapmaktan vazgeçerek yavrusuyla eski yuvasına dönmek için kanatlandıklarında derinden bir ses işitti. "Sakın pes etme, Allah her zaman bizimle." Hüthüt etrafına bakındı, sesin nereden geldiğini anlamaya çalıştı. İlerdeki ağacın üzerinde parlayan iki küçük ışık gördü ve o yöne doğru yöneldi. Sesin geldiği yöne yaklaştığında bu sesin sahibinin Baykuş olduğunu anladı.

Baykuş;

"Sakın pes etme, Allah'tan ümidini kesme." diye yineledi. "Seni iki gündür izliyorum, ne kadar yetenekli, azimli ve başarılı olduğunu gördüm ve senin daha güzel bir yuva yapabileceğini biliyorum." dedi.

Bu öğütler Hüthüt'e iyice cesaret vermişti. Hiç durmadan çalıştı ve eskisinden daha güzel, daha sağlam bir yuva yaparak yavrusuyla yeni yuvasına yerleşti. Artık Baykuş ve çınar ağacıyla komşu olmuştu. Kışı sıcak ve rahat bir yuvada yavrusuyla beraber geçirdi. Hüthüt artık, Allah'tan ümidini kesmeyip azimle çabalamaya devam ettiğinde zorlukların üstesinden gelebileceğini biliyordu.

Değerlendirme Soruları

1. Siz Hüthüt'ün yerinde olsaydınız ne yapardınız?
2. Bu öyküye bir başlık bulmak istesek ne olurdu?
3. Hüthüt kuşunun içinde bulunduğu durum size ne hissettirdi?
4. Baykuş'un Hüthüt'e söyledikleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Günün Mesajı

"Allah'ın dostlarına hiçbir korku yoktur.
Onlar üzülmeyeceklerdir de…"
(Yûnus,10/62)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 3

Öğretici Notu 1'de yer alan bilgiler doğrultusunda ders anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Soru-Cevap, Mektup Oyunu, Akrostiş Tekniği

Etkinlik 3
(13-15 yaş)

Öğretici, çocukları ikiye böler ve her gruptan yarısının, diğer yarısına bir mektup yazarak "Peygamberimiz (s.a.s.) daima ümitvardı." konusu hakkında soru sorarak, bu soruya açıklık getirmelerini ister. Mektup yazılan taraf bilgileri düzeyince cevap verirler. Verilen cevaplar konuşulur. Daha sonra öğretici çocuklara bir konu anlatacağını söyler ve konuyu dikkatlice dinlemelerini ister. Soru-cevap ile etkinlik son bulur.

EN ÜMİTLİ İNSAN: HZ. MUHAMMED

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), hayatının her anında ümitvar olmuştur. Sıkıntılar içerisindeyken bile güzel günlerin geleceğinden ümidini kesmemiştir. Mekke'de çok zor günler geçiren Peygamberimiz bu sıkıntılı günlerde bile Müslümanlara daima ümit vermiştir. Müslümanlara sabrı tavsiye eden Peygamberimiz, inançları gereği ibadetlerini daha serbest yapmaları, baskı ve zulüm altında kalmamaları için onlara hicreti tavsiye etmiştir. Hicret, göç etmek demektir. Bir çeşit ümit hareketidir. Müslümanlar önce iki kez Habeşistan'a; sonra Medine'ye hicret etmişlerdir. Hicret düşüncesi ile ümitvar olmuşlardır. Zor günler geçtikten sonra yeniden Medine'de toplanmışlardır.

Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (s.a.s) hicret yolculuğuna çıkacağını öğrenen müşrikler Peygamberimize zarar vermek istiyorlardı. Allah'a (c.c.) dayanan ve Medine'yi kendisi ve Müslümanlar için ümit beldesi olarak gören Peygamberimiz evinden çıkmadan, müşrikler Peygamberimizi öldürmek istediler. Evinin yanında beklediler. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), Allah'ın izniyle müşrikler kendisini görmeden evinden çıktı. Sonra müşrikler, Hz. Muhammed'in (s.a.s.) peşine Süraka isminde bir iz sürücüyü takip etmesi için gönderdiler.

Hz. Muhammed (s.a.s.) ve onun sadık dostu Hz. Ebu Bekir (r.a.), müşriklerden saklanmak için Sevr Mağarası'na gizlendiler. Müşrikler çok yaklaşmışlardı. Allah (c.c.), o iki dostun üçüncü dostu olarak onları korudu. Sevr Mağarası'nın girişinde bir güvercin yuvası vardı. Bir de örümcek ağı örmüştü. Sevr Mağarası'nda Hz. Ebu Bekir (r.a.) endişelenmişti.

Zor bir andı. Peygamberimiz, Allah'ın kendisini koruyacağına ve varacakları yere hayırla gideceklerine ümitvardı. Mağaranın ağzına kadar gelen müşriklere rağmen; Hz. Muhammed (s.a.s.), arkadaşını sakinleştirdi. Onu teselli ederek şöyle dedi:

"Endişelenme! Muhakkak ki Allah bizimledir!"

Müşrikler, mağaranın önündeki kuş yuvası ve örümcek ağından dolayı:

"Buraya uzun süredir kimse gelmemiş olsa gerek! Eğer gelseydi, bu ağ bozulur ve güvercin buradan uçardı!" diyerek oradan uzaklaştılar.

Hz. Muhammed (s.a.s.) ve Hz. Ebu Bekir (r.a.) böylece hicret yolculuklarına devam ettiler. Kuba'da konakladılar. On günden fazla burada kaldılar. Kuba'da bir mescit inşa ettiler. **Kuba Mescidi**, Kur'an'ı Kerim'de **"Takva Mescidi"** olarak geçmektedir. **İslam tarihindeki ilk mescittir.** Hz. Muhammed (s.a.s.), Ranuna denilen vadide "**İlk Cuma Hutbesi**"ni okudu. Cuma namazını kıldırdı. Medine'ye yaklaşıyorlardı. Kuba Medine'ye üç kilometre uzaklıktaydı. Hz. Muhammed'in evinde, kendisine bırakılan emanetleri sahiplerine vermesi için Hz. Ali bekliyordu. Hz. Ali (r.a.), Kuba'da Hz. Muhammed'in (s.a.s.) yanında yetişmişti.

Hicret bir ümitti. Mescit inşa etmek bir ümitti. Sıkıntılardan sonra sevince ve rahata erileceği düşüncesi bir ümitti. Hangi gün diğer günle aynıydı ki? Allah (c.c.) hiç kulunu yalnız bırakır mı? Elbette, kullarını görür, gözetir ve korur. Allah (c.c.), kendisine ümit besleyenleri sever. Allah'tan ümidini sadece inanmayanlar keser. Allah'a inananlar ise, daima Hz. Muhammed (s.a.s.) gibi, ümitvar olur.

Ü...

M...

İ...

T...

Akrostiş: Kelimelerin ilk harflerinin bir şifre, kavram, söz öbeği veya cümle oluşturacak biçimde alt alta sıralanmasıdır. Kavramın öğretilmesine yardımcı olur.

Değerlendirme Soruları

1. Sizin hayatınızda ümitle beklediğiniz neler var?
2. Ümit size neyi ifade eder?
3. Ümitle hayata bakmak sizce nasıl bir histir?
4. Aşağıda verilen akrostişte "ümit" kelimesinin harfleri kullanılmıştır. Akrostiş bir şiir yazar mısınız?

Günün Mesajı

"…Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü kâfirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden ümidini kesmez."

(Yûsuf, 12/87)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. RABBİMİZİN RAHMETİNE SIĞINMAK: ÜMİT

Kazanım

Ümit etmenin Allah'ın rahmetine sığınmak olduğunu bilir. Allah'ın rahmetinin, affının, yardımının sonsuz olduğunu bilir.

Öğretici Notu 1

Bütün sebeplerin yetersiz kaldığı, tüm ümitlerin ortadan kalktığı, çözüm adına hiçbir girişimin sonuç vermediği bir anda, bütün hesapları tersine çevirecek yegâne gücün sahibi olan Yüce Allah'ın rahmetine sığınmanın önem ve mahiyeti anlatılır. Allah'ın rahmetine sığınmanın, sadece zor zamanlar için geçerli olmadığına, her daim O'nun rahmet ve merhametine muhtaç olduğumuza atıf yapılır. Allah'ın merhametinin sınırsızlığı ve süresizliği dikkatlere sunulur. Zümer suresi 53. ayet konuyla ilgili olarak aktarılabilir: "De ki: Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin! Çünkü Allah bütün günahları bağışlar. Şüphesiz ki O, çok bağışlayan, çok esirgeyendir." (Zümer, 39/53)

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Eğitsel Oyun

Materyal

Ayet ve hadisler, renkli kartlar, şekerleme

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, Kur'an-ı Kerim'de geçen "ümit veren ayetler"den bir kısmını ve ayetle ilgili konuyu kısaca küçük kâğıtlara yazar ve bu kâğıtları şekerlemelerle birlikte hediye kutularına veya paketlerine koyar. Bunları çocuklar görmeden sınıfın çeşitli yerlerine yerleştirir. Ders başlayınca çocuklara "Sınıfın çeşitli yerlerinde sizin için hediyeler var, haydi onları bulun!" der. Hediye paketlerini bulan çocuklar, paketlerin içerisindeki ayetleri okur, bu ayetler tahtaya yazılır ve açıklama yapılarak değerlendirilir. Birden fazla paket bulan çocuklarla hiç paket bulamayan çocuklar ellerindeki paketleri paylaşır. Oyun sonunda çocuklara fazladan çikolata ve şeker dağıtılır.

Ümit veren ayetler ve açıklamaları:

1. "Bir kervan gelmiş, sucularını suya göndermişlerdi. Sucu kovasını kuyuya salınca 'Müjde! Müjde, İşte bir oğlan!' dedi. O'nu alıp bir ticaret malı olarak sakladılar. Oysa Allah, onların yaptıklarını biliyordu." (Yûsuf, 12/19)

Küçük Yusuf kuyuda üşümeye başlamıştır. Bir kervan çıkagelir. Sucu kovasını salar ve haykırır. "Müjde! Bu bir çocuk!" Derin bir nefes alırız. Yusuf kuyudan kurtulmuştur. Gerçi bulan babası değildir ama olsun. Kuyudan kurtuldu ya... Kölelikten sultanlığa giden süreç başlamıştır artık.

2. "Ey ateş! İbrahim'e karşı serin ve esenlik ol dedik." (Enbiyâ, 21/ 69)

Genç İbrahim "Rabbim Allah!" dediği için ateşe atılmıştır. Kral Nemrut ateşe atılmasını emrettiğinde nefesler tutulmuştur. Kaçış yok gibidir. Herkes o korkunç alevlerin İbrahim'i yutacağını düşünür. Fakat o da ne? Ne güzel bir müjde: "Ey ateş, serin ve selamet ol İbrahim'e!"

3. "'Ey yeryüzü! Yut suyunu. Ey gök! Tut suyunu.' denildi. Su çekildi, iş bitirildi. Gemi de Cudi'ye oturdu ve 'Zalimler topluluğu Allah'ın rahmetinden uzak olsun!' denildi." (Hûd, 11/ 44)

Nuh tufanı kopmuş, yerin ve göğün suları birbirine karışmıştır. Azgın dalgalar içinde, ahşap bir gemi akıp gitmektedir. İçinde bir avuç inanmış insan... Ve yüce bir Peygamber, Hz. Nuh (a.s.). Müminler endişe içinde kurtulmayı beklemektedirler. Sonunda sularını çekmesi emredilir yere ve göğe. Ve gemi Cudi Dağı'na oturur sessizce.

4. "Şüphesiz, Rabbin sana verecek, sen de hoşnut olacaksın." (Duhâ, 93/5)

Peygamberimize verilen müjde yüreklere su serper. Daraldığımız ve sıkıldığımız zamanlarda Rabbimize dua ederiz.

Değerlendirme Soruları

1. Okuduğumuz ayetlerin ortak konusu nedir ve bize nasıl mesajlar vermektedir?
2. Ayetlerde geçen ve ümitli olması istenen kişiler kimlerdir, görevleri nedir?
3. Çeşitli zorluklarla karşılaşan peygamberler, bunlar karşısında nasıl davranmışlardır?
4. Zorluklarla karşılaştığımızda bizim nasıl davranmamız gerekir?

Günün Mesajı

"...Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Şüphesiz ki Allah bütün günahları affeder, çünkü O çok bağışlayıcı ve pek merhametlidir."

(Zümer, 39/ 53)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

İyi günde ve kötü günde Allah'ın rahmetine her zaman sığınmak gerektiği, Allah'ın kendisine ümitle bağlanan kullarını asla geri çevirmeyeceği izah edilir. Ümidi olmayan bir insanın kuru toprak gibi olduğu; ümitle yaşayan insanın ise yemyeşil bereketli bir toprak gibi olduğu çocuklarla konuşulur. Müslümanın asla Allah'tan ümidini kesmemesi gerektiği vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Hadis-i şerif metni

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici çocukların yanına gider ve onlara eski zamanlarda yaşanan ve günahkâr da olsa asla Allah'tan ümidini kesmeyen, bağışlanacağına inanan, Allah'ın rahmetine sığınan bir adamın hikâyesini anlatacağını ve hikâyenin bitiminde de çocuklara sorular yönelteceğini söyler.

"Sizden önce yaşayanlar arasında doksan dokuz kişiyi öldüren bir adam vardı. Bir ara yeryüzünün en bilgin kişisini sordu. Kendisine bir rahib tarif edildi. Ona kadar gidip, doksan dokuz kişi öldürdüğünü, kendisi için bir tövbe imkânının olup olmadığını sordu. Rahip: 'Hayır yoktur!' dedi. Adam onu da öldürüp cinayetini yüze tamamladı.

Adamcağız, yeryüzünün en bilginini sormaya devam etti. Kendisine âlim bir kişi tarif edildi. Ona gelip, yüz kişi öldürdüğünü, kendisi için bir tövbe imkânı olup olmadığını sordu. Âlim: *'Evet, vardır, seninle tövben arasına kim perde olabilir?*' dedi. Ve ilave etti: '*Ancak, falan memlekete gitmelisin. Zira orada Allah'a ibadet eden kimseler var. Sen de onlarla Allah'a ibadet edeceksin ve bir daha kendi memleketine dönmeyeceksin. Zira orası kötü bir yer.'*

Adam yola çıktı. Giderken yarı yola varır varmaz ölüm meleği gelip ruhunu kabzetti. Rahmet ve azap melekleri onun hakkında ihtilafa düştüler. Rahmet melekleri: *'Bu adam tövbekâr olarak geldi. Kalben Allah'a yönelmişti.' dediler. Azab melekleri de: 'Bu adam hiçbir hayır işlemedi.'* dediler.

Onlar böyle çekişirken insan suretinde bir başka melek, yanlarına geldi. Melekler onu aralarında hakem yaptılar. Hakem onlara: *'Onun çıktığı yerle, gitmekte olduğu yer arasını ölçün, hangi tarafa daha yakınsa ona teslim edin.'* dedi. Ölçtüler, gördüler ki gitmeyi arzu ettiği (iyiler diyarına) bir karış daha yakın. Onu hemen rahmet melekleri aldılar."

Bir rivayette şu ziyade var: "Bir miktar yol gidince, ölüm gelip çattı. Adamcağız yönünü salih köye doğru çevirdi. Böylece o köy ehlinden sayıldı." [Buhârî, Enbiya 50; Müslim, Tövbe 46, (2766); Mâce, Diyat 2, (2621).]

Değerlendirme Soruları

1. Hata yaptığımızda Allah'tan başka gidecek kapımız var mıdır?
2. Allah'tan ümit kesmenin inanan bir kişiye yakışmayan özelliklerden olduğunu biliyor musunuz?
3. Bu adamın affedilme sebebi sizce ne olabilir?
4. Allah (c.c.), ne de olsa beni hep affeder düşüncesi sizce ümit midir?
5. Bu hadis-i şerife binaen, daha önce yaşadığımız pişmanlıklar sizce ümide dönebilir mi?

Günün Mesajı

"Rabbinin rahmetinden, dalalette olanlardan başka kim ümit keser?"

(Hicr, 15/56)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

16

İNSAN VE TABİAT SEVGİSİ

1. Allah'ın yarattığı bütün varlıkların değerli olduğunu bilir.
2. Allah'ın yarattığı bütün varlıkların bir vazifesinin olduğunu bilir.
3. İnsanın yaratılmışlar içerisinde en değerli varlık olduğunu bilir.
4. İnsanı değerli kılan şeyin ona yüklenen sorumluluklar olduğunu bilir.
5. İnsanın vazifesinin kâinattaki düzenin devamlılığını sağlamak olduğunu bilir.
6. İnsanlara ve tabiata karşı merhametli olması gerektiğini bilir.

1. BÜTÜN VARLIKLAR DEĞERLİDİR

Kazanım

Allah'ın yarattığı bütün varlıkların değerli olduğunu bilir.

Öğretici Notu 1

Yaratılış amacının sadece dünya geçimini sağlamak olmayıp, Allah'ı hakkıyla tanımak ve bilmek olduğu ifade edilir. Allah'ı tanımanın en güzel yolunun O'nun tecellileri olan varlıklara bakmakla olacağı anlatılır. O'nun yarattığı bütün varlıkların kendi aralarında bir ahengi, uyumu olduğu, bizlerin kul olarak üzerine düşenin yaratılan varlıklardaki hikmetleri görebilmek olduğu vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Solucan ve ısırgan otu fotoğrafları

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici şu şekilde etkinliğe giriş yapar: "Dünyada çok sayıda ve her biri kendine has özelliklere sahip canlı çeşitleri var değil mi? Bugün sizinle iki farklı canlıyı yakından tanıyacağız. Biri hayvanlar dünyasına diğeri de bitkiler dünyasına ait olan bu canlılar; 'solucanlar' ve 'ısırgan otları'." Öğretici aşağıda yer alan solucan ve ısırgan otu fotoğraflarını gösterdikten sonra çocuklara şu soruları sorar:

1. Aranızda (fotoğraftan değil de gerçek hayatta) solucan veya ısırgan otu gören var mı?
2. Hiç ısırgan otuna dokundunuz mu? Dokunursanız ne olur biliyor musunuz?
3. Sizce solucan nasıl bir hayvandır?

Çocuklar cevap verdikten sonra öğretici bu cevaplardan yola çıkarak şöyle der:

"Solucan ve ısırgan otu, ikisi de pek gerekli görmediğimiz hatta uzak durmayı tercih ettiğimiz canlılar sanırım. Bakalım onlar hakkında daha ayrıntılı bilgi sahibi olunca düşüncelerimizde bir değişiklik olacak mı? Haydi onları daha yakından tanıyalım."

Okuma Metni

VERİMLİ TARIM VE SOLUCANLAR

Solucanlar hayvanlar dünyasında belki de hiç farkına bile varmadığımız, bazı kimselerin de hiç hoşlanmadığı hayvanlardır. Hâlbuki bu sürüngen hayvanın Allah'ın yarattığı doğal düzen içerisinde önemli görevleri vardır.

Toprak yüzeyinde çürümekte olan atıklar solucanlar tarafından yenilir; böylece temizlik yapılmış olur. Solucanların sindirimi esnasında bu maddeler değişim göstererek toprakta çözülebilir bir hâle gelerek bitkiler tarafından emilebilirler.

Solucan gübresiyle yapılan üretimde daha az emek daha az su daha az gübre gerekir. Solucanların yaşadığı topraklarda bitki ve meyvelerin yaşamları daha zengindir. Solucanların toprakta açtıkları tünel ağı, toprağın havalanmasına önemli bir katkı sağlar. Bu durum aynı zamanda yüzeye çok yakın olan kökçüklerin zarar görmeden beslenmesine yardımcı olur. Sulama süresince, çok miktarda su bu tüneller vasıtasıyla toprağın derinliklerine sızar ve suyun çoğu ağaçların derin köklerine kadar erişir. Solucanlar doğa için gerçek manada bir toprak yapıcı ve düzenleyicidir. Solucanlar besin zinciri basamağında da yer alırlar. Kurbağa, kuş, kertenkele gibi birçok hayvan onları yem olarak avlar.

ŞİFA KAYNAĞI ISIRGAN OTU

Araştırmalar, çay gibi demlenerek içilen ve yemeği yapılan ısırgan otunun birçok hastalığın şifa kaynağı olduğunu ortaya koymaktadır. Isırgan otu cilde dokunduğunda uzun süre kaşındırdığı için pek sevilmemekte ve zararlı bir bitki olarak değerlendirilmektedir. Isırgan otu aslında kullanmasını bilenler için gizli bir ecza deposudur.

Isırgan otu midenin, bağırsakların, karaciğerin, pankreasın ve safra kesesinin salgılarını uyaran "sekterin" adlı bir madde içerir. Isırgan otundaki demir, alyuvarları sürekli yenileyerek yeni dokulara bol oksijen sağladığından bu bitkiyi çok değerli kılar. Bitki tedavi bakımından da zengin niteliklere sahiptir. İdrar söktürücüdür, ishal kesicidir. Romatizmalılara, gut rahatsızlığı olanlara özellikle önerilir. Burun kanaması ve kan tükürme başta olmak üzere her türlü kanamaları durdurur. Bedeni güçlendirir, kan temizleyicidir. Isırgan otunun burada saymadığımız daha pek çok faydası vardır.

Öğretici, Allah'ın yarattığı bütün varlıkların değerli olduğunu, hepsinin dünyanın muhteşem yapısında önemli bir yerinin olduğunu vurgulayarak etkinliği bitirir.

Değerlendirme Soruları

1. Solucanların ne gibi özellikleri vardır?
2. Isırgan otunun ne gibi özellikleri vardır?
3. Yeni öğrendiğiniz bilgiler doğrultusunda solucan ve ısırgan otu hakkında ne düşünüyorsunuz?

Günün Mesajı

"Üstlerindeki göğe bakmazlar mı ki, onu nasıl bina etmiş ve nasıl donatmışız! Onda hiçbir çatlak da yok. Yeryüzünü de döşedik ve ona sabit dağlar koyduk. Orada gönül açan her türden (bitkiler) yetiştirdik. Allah'a yönelen her kula gönül gözünü açmak ve ibret vermek için (bütün bunları yaptık)."

(Kâf, 50/ 6-8)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Yaratılmış varlıkları tanımak bizler için Allah'ı tanımanın yollarından biridir. O'nun yaratmış olduğu varlıkları tanıdıkça, değerlerini, varlıkların uyumluluklarını gördükçe hiçbir şeyin boşa yaratılamadığı ve en basit görülen varlıkların bile ne kadar büyük değerinin olduğu vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Buluş Yoluyla Öğretim, Yaşayarak Öğrenme

Materyal

Aynı türden birkaç çeşit meyve

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Bir Meyvem Var Benzersiz

1. Getirilen meyveler hakkında önceden araştırma yapılır ve yararları hakkında bilgi toplanır.

2. Meyvenin kabuğunun, sapının, yaprağının özellikleri ve faydaları öğrenilir. Kolaylıkla bulabildiğimiz meyvelerden (hangi meyve seçilmişse adı söylenir) örneğin elma, ne kadar değerlidir. Ne kadar çok çeşidi, ne kadar çok faydası vardır. Bir meyve çeşidi olan elmanın bile yüzlerce çeşidi, her çeşidinin birçok faydası, birçok kullanım alanı vardır. Tüm bunlar Allah katında değerli olan insan için yaratılmış değerli varlıklardan sadece birisidir. Çocukların aktif olmaları sağlanır ve bu özellikleri kendilerinin bulması için cesaretlendirilirler.

3. 'Bir Meyvem Var Benzersiz' adlı etkinliğimize başlıyoruz diyerek çocukların dikkati etkinliğe çekilir.

4. Getirilen meyveler ortaya konularak etkinliğe başlanır.

5. Rengi, şekilleri, ebatları, tat, koku ve faydaları teker teker ele alınarak incelenir, çocukların duyu organlarını kullanarak bu incelemeyi gerçekleştirmeleri sağlanır. (Öğretici inceleme yaparken her elma çeşidinin farklı faydaları olduğu, kabuğundan bile sirke veya kış çayı yapılabileceği, çekirdeklerinin hem tohum olduğu hem de farklı özellikleri olduğu, çöpünün bile doğada eriyip israf olmadığı vs… fazla bilinmeyen özellikleri ön plana çıkarılarak ne kadar değerli oldukları buldurulmaya çalışılır.)

6. En sonunda Allah'a bizleri bu kadar değerli yaratıp bize bu kadar değerli varlıklar verdiği, böyle özel meyveler yarattığı için teşekkür ederek meyveler yenilir. Meyve şöleni yapılır.

Değerlendirme Soruları

1. Bu etkinlikten sonra elma, kabuğu, çekirdeği, çöpü hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Sizce en değerli varlık nedir?
3. Sizce değersiz varlık var mıdır? Varsa hangisidir?

Günün Mesajı

"Biz o hayvanları kendilerine boyun eğdirdik. Onlardan bir kısmı binekleridir, bir kısmını da yerler. Onlar için bu hayvanlarda (daha pek çok) yararlar ve içecekler vardır. Hâlâ şükretmeyecekler mi?"

(Yâsîn, 36/72-73)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. HİÇBİR ŞEY SEBEPSİZ YARATILMADI

Kazanım

Allah'ın yarattığı bütün varlıkların bir vazifesinin olduğunu bilir.

Öğretici Notu 1

Yeryüzünde milyonlarca canlı türünün yaşamakta olduğu ve bu canlıların birbirinden çok farklı özelliklere sahip olduğu izah edilir. Bu durum "…Kuşları ve tespih eden dağları da Davut'a boyun eğdirdik. (Bunları) Biz yapmaktayız." (Enbiyâ, 21/79) ayetiyle delillendirilerek, ayette belirtilen kuşların ve dağların tesbihinin olduğu ve onların yaratılış gayesine uygun olarak kâinatta görmüş olduğu vazifeler olduğu belirtilir. Canlıların her birinin kâinatta bulunmasının bir sebebi olduğu ve hiçbir varlığın gayesiz olarak yaratılmadığı izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Soru-Cevap, Eğitsel Oyun

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, "Çocuklar, bir doktorun görevi ne?" diye sorar ve cevaplarını dinler. Daha sonra "Peki bir inşaat mühendisinin görevi nedir?" sorusunu sorar ve cevapları dinler. Öğretici, "Çocuklar kâinatta her şeyi Rabbimiz bir düzene hizmet etsinler diye yaratmıştır. Yüce kitabımız Kur'an'da Rabbimiz 'Biz gökleri, yeri ve bunlar arasında bulunanları, oyun ve eğlence olsun diye yaratmadık.' (Duhân, 44/38) diye buyurmuştur. Hiçbir şey amaçsız sebepsiz yaratılmamıştır. Âdeta her canlı bu dünya dairesinde çalışan bir memurdur. Hastalıklarla mücadele etmek için doktorun, insanların hayatını kolaylaştırmak ve güzelleştirmek için ev ve yol inşa eden mühendisin görevi gibi bir karıncanın, bir arının, Güneş'in ve Ay'ın da kendine has görevleri vardır." der.

Bu açıklamadan sonra öğretici "Çocuklar bir sonraki dersimiz için sizden bir şey isteyeceğim. Kâinatta vazifesi olan bu canlılara dair bir araştırma yapıp paylaşmanızı istiyorum. Ay, Güneş, karınca, arı, inek, köpek, at, kuş, sivrisinek, balık ya da sizin seçeceğiniz başka canlılar hakkında olabilir. Çalışmamızın daha keyifli olması için de bir yöntem izleyeceğiz. Sizler acar muhabirler olacaksınız ve seçtiğiniz bu canlılarla röportaj yapmış olarak bilgilerinizi bizimle paylaşacaksınız. Merak etmeyin, soracağınız sorular için size yardımcı olacağım ama dikkat edelim kimse aynı canlıyla röportaj yapmasın ki daha çok

bilgi edinelim." der ve aşağıdaki soruları çocuklara verir.

- İsminizi öğrenebilir miyiz?
- Kendinizi bize kısaca tanıtabilir misiniz?
- Hobileriniz nelerdir?
- Sizin kâinattaki düzende göreviniz nedir?
- Bu işi yapmıyor olsaydınız, başka ne yapmak isterdiniz?

Öğretici çocuklara, yapacakları röportajda istedikleri farklı soruları da sorabileceklerini söyler. Ayrıca röportajın nasıl yapılacağı ile ilgili çocuklara bilgi verir. Buna göre röportaj iki kişiden oluşan gruplar tarafından canlandırma yöntemi kullanılarak yapılacaktır. Çocuklardan biri soru sorarken grup arkadaşı olan çocuk cevap verecektir.

Bir sonraki derse öğretmen mikrofon olarak kullanılabilecek bir materyal ile gelir ve bunu çocuklara vererek canlandırmaları yapmalarını ister. Tüm gruplar sunumlarını tamamladıktan sonra öğretmen röportajı yapılmış canlılar ve Allah'ın yarattığı diğer bütün canlılar ile ilgili tekrar kısa bir sohbet havası oluşturarak verilmek istenen mesajı özetler.

Değerlendirme Soruları

1. Kâinattaki düzen nasıl sağlanıyor?
2. Kâinatta herkes üzerine düşen görevi yerine getirmezse neler olur?
3. Sizce Allah neden böyle bir düzen kurmuştur?

Günün Mesajı

"Rabbin bal arısına şöyle ilham etti: Dağlardan, ağaçlardan ve insanların yaptıkları çardaklardan (kovanlardan) kendine evler edin. Sonra meyvelerin hepsinden ye de Rabbinin sana kolaylaştırdığı (yaylım) yollarına gir. Onların karınlarından çeşitli renklerde bal çıkar. Onda insanlar için şifa vardır. Şüphesiz bunda düşünen bir (toplum) için bir ibret vardır."
(Nahl, 16/68-69)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Allahu Teâlâ'nın, kâinattaki bütün varlıkları bir hikmet ve düzen ile yarattığı; bu düzenin bir amacı hedeflemekte olduğu, Yaratıcı'nın bilinmesinin en önemli delillerinden olduğu açıklanır.

Kur'an'da Saf suresinin birinci ayetinde ifade edildiği gibi bütün varlıkların yaratılış gayesinin Allah'a kulluk olduğu "Göklerde olanlar da yerde olanlar da Allah'ı tespih ederler..." (Saf, 61/ 1); insanın, küçük canlıların, bitkilerin, dağların, yeryüzünün ve semanın yaratılışının bir gayeye yönelik olduğu vurgulanır. Bu konuda şu ayet okunur ve açıklanır: "Onlar, üstlerindeki göğe bakmazlar mı ki, onu nasıl bina etmiş ve süslemişiz, onun hiçbir çatlağı yoktur. Yeri de nasıl uzatmış, üzerine sabit dağlar oturtmuşuz. Orada görünüşü güzel her çeşit bitkiden çiftler yetiştirdik. Bunlar, Allah'a yönelen her kula gönül gözünü açmak ve ona ibret vermek içindir." (Kâf, 50/6-8)

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Etkinlik 2
(7-12 yaş)

Öğretici, karıncaların yaşantılarına dair aşağıdaki metni çocuklara okur.

"Karıncalar insanlara oranla yaklaşık 20 milyon kat daha fazladır. Yaşayış tarzları ise insana örnek olabilecek kadar güzeldir. Birbirleriyle dayanışma içinde olan karıncalar örgütlenerek topluluklar halinde yaşamaktadır. Bu örgütlenme çok gelişmiştir. Karıncalar ihtiyacı olan besinleri üretir ve depolar. Bu işlemleri yaparken diğer yandan yavrularını dış tehlikelere karşı korur ve kolonilerine diğer canlılar tarafından gelebilecek saldırıya karşı hazır bulunurlar. Kolonilerine zarar vermek isteyen canlılara karşı savaşırlar.

Koloniler arasında belli bir görev dağılımı bulunmaktadır. Kolonilerin bazıları tarımla uğraşırken, bazıları ise hayvanlarla ilgilenip onları yetiştirebilmektedir. Bu ve benzeri şekilde koloniler arasında iş bölümü yapılmaktadır. Bu yapılan iş bölümüyle birlikte karıncalarda uzmanlaşma artmaktadır. Yani kısa bir süre sonra belli bir alanda uzmanlaşmış karınca toplulukları ortaya çıkmaktadır.

Bu sistemde karıncalar arası rekabet diye bir şey yoktur. Herkes uzmanlaştığı işini en iyi bir şekilde yerine getirmektedir. Kolonilerin milyonlarca üyesi bulunabilmektedir. Buna rağmen sosyal düzenlerinde herhangi bir aksaklık olmamaktadır. Koloniler arası dayanışmayla birlikte herkes bu sistemden faydalanmaktadır. Karıncaların bu sistemini birçok bilim adamı, filozof incelemiş ancak insanlara uyarlayamamıştır. Çünkü insanlar

kişisel çıkarı, örgüt çıkarından üstün tutmuştur. Bu şekilde olduğu için sosyo ekonomik birliktelikler kalıcı bir huzur getirmemiştir.

'Formica Yesensis' karıncalarının kurduğu koloniler dünyanın en büyük kolonilerinden sayılır. Yaklaşık 1 milyon kraliçe ve 300 milyon işçi karınca bu kolonide yaşamaktadır. Koloni içinde ise örgütlenme üst düzeydedir. Herkes yapması gerekeni en iyi şekilde gerçekleştirmektedir.

Karıncaların sosyal düzeninde bir bekçiye ihtiyaç duyulmamaktadır. Aralarında bir yönetici grup olmamasına rağmen görevlerini kusursuz yapmaları muhteşem bir olaydır. Kendi yaşamımıza bakacak olursak, bizler topluluk hâline geldiğimizde mutlaka bir lidere ihtiyaç duyarız. Lider olmadığı takdirde düzen kurmakta zorlanırız. Bunun en güzel örneği ülkeler ve yönetim tarzlarının varlığıdır."

Öğretici metni okuduktan sonra katılımcılar ile aşağıdaki başlıkları tartışır:

- Yukarıda belirlenen kazanımlar doğrultusunda çıkarımlar yapınız.
- Karıncalar âleminin sorumluluk ve düzeni devam ettirme anlayışı ile insanlık âleminin yaptıklarını karşılaştırınız.
- Karıncaların düzeni gibi düzene sahip bir dünyanın mümkünatı üzerinde kritik yapınız.
- İnsanın, Allah tarafından kurulan bu düzende vazifesi nedir?
- Bireysel menfaatler ile toplumsal menfaatler açısından sorumlulukları değerlendiriniz.

Değerlendirme Soruları

1. İnsanın yaratılış amacı nedir?
2. Bitkiler, hayvanlar niçin yaratılmıştır?
3. Kâinattaki düzenin sağlanmasında yaratılmışların rolü nedir?

Günün Mesajı

"Biz gökleri, yeri ve bunlar arasında bulunanları eğlenmek için yaratmadık, onları gerçek bir sebeple yarattık. Fakat onların çoğu bilmiyorlar."

(Duhân, 44/ 38-39)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 3

Yaratılmış tüm canlı ve cansız varlıklar kendilerine düşen vazifeleri yapmaktadırlar. Etkinlik öncesi bu gibi bilgileri içeren ve çocukların anlayabileceği birkaç ayet okunmalıdır. Böylece etkinlikten önce çocuklar hazırlanmalıdır.

Yöntem ve Teknikler

Buluş Yoluyla Öğretim, Tartışma Yöntemi, Oyun

Materyal

Fotoğraf kartları

Etkinlik 3
(13-15 yaş)

Seç Birini

1. Çocuklara 'Seç Birini' isimli etkinliğe başlıyoruz, diyerek dikkatleri etkinliğe çekilir.
2. Resimler kesilerek kart haline getirilir.
3. Kesilen resimler ikiye katlanarak yapıştırılır. Özellikleri resmin arkasında kalır.
4. Kartlar pwc'lenerek daha uzun süreli ve daha kaliteli şekilde kullanılabilir.
5. Arı, sivrisinek, solucan, yılan, diken bitkisi, Güneş, su yosunu, buğday resimleri olan kartlar iki gruba ayırılarak dizilir.
6. Çocuklardan birine birinci gruptaki dizilmiş olan kartlardan değerli gördüğünü seç bakalım diyerek bir kart seçmesi istenir.
7. Seçtiği kartı neden değerli gördüğü üzerine tartışılır.
8. Daha sonra ikinci grup kartlardan değersiz gördüğün kartı seç bakalım diyerek bir kart seçtirilir.
9. Seçmediği kartları neden değersiz gördüğü ile ilgili fikirleri alınır.
10. Seçilen kartın arkasına bakılır, ifade etmediği özellik varsa okunur.
11. Bu şekilde tüm çocukların sırayla birinci ve ikinci grup kartlardan seçmesiyle oyuna devam edilir.
12. Kartlardaki varlıkların özellikleri hakkında tartışılır.
13. Öğretici konuyu toparlar ve etkinlik 'Ben bundan sonra her varlığa daha farklı bir bakış açısıyla bakacağım.' ya da 'Her varlık benim için şimdi daha da değerli.' gibi motivasyon sağlayıcı bir sloganla bitirilir.

• Arılar tarımsal bitkilerin tozlaşmasını sağlarlar.

• Ürettikleri bal vitamin olarak çok zengindir.

• Arı sütü, polen, propolis gibi farklı, faydalı ürünler de üretirler.

• Arının zehirinden bile ilaç sektöründe yararlanılır.

• Toprak kalitesini arttırır.

• Solucanlar toprakta tünel açaralar ve toprak havalanır.

• Organik atıkların geri dönüşümünde önemli bir rol oynar.

• Besinlerin besin değerini arttırır.

• Tarla ve bahçelerde bulunan tarla faresi, köstebek gibi zararlı kemirgenleri yer, böylece tarlalarda verim artar.

• Yılan zehri tıp alanında kullanılmaktadır.

• Ayrıca kartal, leylek gibi kuşlar da yılanla beslenir.

• Sivrisineklerin larvaları su içinde yaşar ve su ekosistemi için çok önemlidir.

• Sivrisinekleri tüketen birçok böcek ve kuş türü vardır.

• Sivrisinek yaratılış olarak da mükemmeldir. Avını kolay yakalamayı sağlayan dedektörleri vardır.

• Hastalıkların tedavisinde de kullanılır.

• Bazı türleri yenilebilir ve çay olarak içilir.

• Taşlı bölgelerde kendiliğinden biter, kireçli toprağı sever, çevreyi yeşillendirir,

• Güzel kokuludur ve hoş çiçekleri olur.

• Doğal enerji kaynağıdır.

• Vücuda D vitamini sentezi yapar.

• Sağlığımız için çok önemlidir.

• Bitkilerin nerdeyse büyük bölümü Güneş ışığı sayesinde büyür.

• A,C,E,K, B6 ve B12 vitaminleri, kalsiyum, fosfor,potasyum vardır.

• Cilde, saçlara,sindirim sistemine, göz sağlığına faydalıdır.

• Vücudu temizler ve kilo vermeyi kolaylaştırır.

• Ekmeğin esas maddesidir.

• Tarım,tıp ve besin maddeleri sanayisinde kullanılır.

• Dokumacılıkta da artık kullanılmaya başlanmıştır.

• Denizdeki besin zinciri için çok önemlidir.

• Kozmetik alanında, cilt bakımında da faydalıdır.

Değerlendirme Soruları

1.Sizi en çok şaşırtan hangi varlık oldu?

2. Bu etkinlik sizde nasıl bir değişiklik ya da farklı bakış açısı sağladı?

3. Kâinattaki düzenle varlıkların görevlerini yerine getirmesi arasında nasıl bir ilişki bulunur?

Günün Mesajı

"İki deniz aynı olmaz. Şu tatlıdır, susuzluğu giderir; içimi kolaydır. Şu ise tuzludur, acıdır. Bununla beraber her birinden taze et yersiniz ve takınacağınız süs eşyası çıkarırsınız. Allah'ın lütfundan istemeniz ve şükretmeniz için gemilerin orada suyu yara yara gittiğini görürsün.."

(Fâtır, 35/12)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. YARATILMIŞLARIN EN DEĞERLİSİ OLAN İNSANIN SORUMLULUĞU

Kazanım

İnsanın yaratılmışlar içerisinde en değerli varlık olduğunu bilir.

İnsanı değerli kılan şeyin ona yüklenen sorumluluklar olduğunu bilir.

Öğretici Notu 1

İnsanın yaratılmışlar içerisinde en değerli varlık olduğu, Allah'ı tanımaya ve O'na inanmaya elverişli bir yapıda yaratıldığı ifade edilir. "Biz insanı en güzel biçimde yarattık." (Tîn, 95/4) ayet-i kerimesiyle insana verilen bu değerin ve güzelliğin ortaya konduğu vurgulanır.

Allah'ın kâinatta canlı cansız birçok varlık yarattığı ve bu varlıklardan birinin de insan olduğu anlatılır. Ancak insanın akıl ve irade sahibi olması nedeniyle diğer varlıklardan ayrıldığı ve bu durumun insanı sorumlu bir varlık hâline dönüştürdüğü belirtilir.

Kur'an-ı Kerim'de "Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik, ister şükreder, ister nankörlük eder." (İnsân, 76/3) ayetiyle tercihin sorumlu bir varlık olan insana bırakıldığı belirtilmektedir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru - Cevap

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, haber kaynakları ile ilgili çocuklar genel bir bilgi paylaşımı yapar ve gazete, televizyon, dergi gibi iletişim araçları vasıtasıyla ülkemizde ve dünyamızda gerçekleşen olaylar ile ilgili bilgi sahibi olabileceğimizi söyler. Daha sonra çocuklara şu sorular sorulur: "Ülkemizde veya dünyada olan olayları nereden öğreniriz?", "Hangi olaylara haberlerde yer verilir?" Bu konularda biraz konuşulduktan sonra öğretici, yapılacak etkinliği şöyle anlatır: "Arkadaşlar, bugün birlikte haber kaynaklarımızdan olan gazeteden iki tane kupür okuyacağız ve bunlar hakkında konuşacağız. Öncelikle gazete kupürlerimize bir bakalım." daha sonra elindeki kitapta gazete kupürü tasarımında verilmiş yerleri gösterir. Öğretici etkinliği anlatmaya devam eder: "Arkadaşlar şimdi dikkatlice beni dinlemenizi istiyorum. Bakalım bu haberler ne hakkındaymış, ben de merak ettim doğrusu."

Öğretici, öncelikle ilk haberi okur ve çocuklarla haber hakkında ne düşündükleri ve ne hissettikleri üzerine konuşulur. Daha sonra ikinci haber okunarak aynı şekilde sohbete devam edilir. Bu konuşmalarda çocuklar yukarıda verilen kazanımlara göre yönlendirilir. İnsanın sorumluluk sahibi ve değerli bir varlık olduğuna vurgu yapılır.

Mahalleli ve İtfaiye Kedi Kurtarmak İçin Seferber Oldu

İzmir'e bağlı Çankaya semtinde, 25 metre yükseklikteki bir ağaca çıkan ve aşağı inemeyen kedi itfaiye tarafından kurtarıldı.

İzmir Gazi Osman Paşa Bulvarı üzerinde yaklaşık 25 metre yüksekliğinde bir ağacın tepesine çıkan kedi, üç gündür burada mahsur kaldı. Kedinin çevredeki esnaf tarafından bir türlü aşağıya indirilememesi üzerine İzmir İtfaiyesi'nden yardım istendi. Olay yerine gelen ekip, yolu şeritle trafiğe kapatıp, kedi kurtarma operasyonuna başladı. Kedinin ağacın tepesinden alınması oldukça zor oldu. Ekip en sonunda kediyi aşağı indirmeyi başardı. İtfaiyenin kedi kurtarma operasyonunu izlemek için toplanan halk bu anı cep telefonları ile görüntüledi. Çevrede toplanan vatandaşlar İzmir İtfaiyesi'ne teşekkür etti.

Yolda Para Bulan Çocuk Onu Polise Teslim Etti

Sakarya'nın bir ilçesinde, 9 yaşındaki çocuk, yolda bulduğu parayı polise teslim etti. Düşürdüğü parayı polisten teslim alan esnaf, parayı bulan çocuğu ödüllendirdi. 9 yaşındaki İlköğretim okulu öğrencisi çocuk yolda yürürken 5 bin TL buldu ve bu parayı polise teslim etti.

Bu arada ilçe emniyet amirliğine gelen bir esnaf, para düşürdüğünü söyleyerek müracaatta bulundu. Düşürdüğü parasının bir çocuk tarafından bulunduğunu öğrenen vatandaş, büyük sevinç yaşadı. Parayı polisten teslim alan esnaf, parayı bulan çocuğa örnek davranışından dolayı teşekkür etti.

Parayı düşüren esnaf "Parayı düşürdüğümü evime dönünce fark ettim. Parayı ilçede düşürmüş olabileceğimden yeniden ilçeye gelerek polise başvurdum. Polis paramın bulunduğunu söyleyince rahat bir nefes aldım. Parayı bularak polise teslim eden çocuk örnek bir davranış göstermiş." dedi. Parayı bularak sahibine ulaştırılmasını sağlayan çocuk ise, yolda yürürken parayı bulduğunu ve çok şaşırdığını belirterek parayı polise teslim ettiğini kaydetti.

Değerlendirme Soruları

1- Bir kişinin veya bir hayvanın sizin yardımınıza ihtiyaç duyduğu bir durum ile hiç karşılaştınız mı? Böyle bir durumda nasıl davranmayı tercih ettiniz? Neden?

2- Hûd suresi 112. ayette yer alan ‘’… Emrolunduğun gibi dosdoğru ol… ‘’ emrini okunan gazete haberleri ile ilişkilendirdiğimizde nasıl bir değerlendirme yaparsınız?

3- Çeşitli konular ile ilgili tercihler yaparken Allah’ın emir ve yasaklarına göre davranmanın taşıdığı önem sizce nedir?

Günün Mesajı

“Her kim iyi bir iş yaparsa onun faydası kendisinedir. Kim de kötülük yaparsa zararı yine kendisinedir…”

(Câsiye, 45/ 15)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Sorumluluğun, kişinin, kendine ve başkalarına karşı yerine getirmesi gereken yükümlülüklerini zamanında yerine getirmesi olduğu açıklanır. İnsanın, yaratılışı itibari ile sorumluluk bilincini yerine getirebilecek donanıma sahip olan akıllı tek varlık olduğu vurgulanarak, insanın sorumlulukları ve görevleri şu dört maddede açıklanır:

1. Allah'a Karşı Sorumluklarımız: Allah yaratan, insan ise yaratılandır. İnsan her durumda Allah'a muhtaçtır. İnsana sahip olduğu her şeyi Allah bahşetmiştir. O yüzden insan Allah'a karşı sürekli hamd ve şükür hâlinde olmalı, Allah'ın dinini yüceltmek için çalışmalıdır.

2. Çevreye (Tabiata) Karşı Sorumluluklarımız: Doğa, Allah'ın insanlara üzerinde yaşamaları, yemeleri, içmeleri için bir armağanıdır. Bir insan ve mümin olarak yaşanılan çevreye karşı duyarlı olunmalı. Çevreyi kirleten ve bozan her türlü faaliyete karşı mücadele edilmeli. Allah'ın emaneti olan tabiat korunarak sonraki nesillere aktarılmalıdır.

3. İnsanlara Karşı Sorumluluklarımız: Müslüman, diğer insanlara karşı hoşgörülü, güler yüzlü, yardımsever olmalı; iyi ve kötü günlerinde diğer insanların yanında bulunmalı, "Müminler ancak kardeştir..." (Hucurât, 49/10) ilahî buyruğu gereği toplumumuzda kardeşlik bağlarını güçlendirici faaliyetler yapmalıdır.

4. Kendimize Karşı Sorumluluklarımız: Hem bedenimize hem de ruhumuza karşı sorumluluklarımız vardır. Beslenmek için kullandığımız gıdalara dikkat etmeli, bedenimizin sağlığı için dengeli beslenmeliyiz. Vücudumuzu dış etkilerden gelecek hastalıklardan korumalıyız ve önlemler alarak sağlığımıza dikkat etmeliyiz. Bedenimizi pisliklerden korumalıyız ve bedenimizi temiz tutmalıyız. Ruhumuzu asılsız ve yanlış düşüncelerden arındırmalıyız. Ruhumuzu bize fayda sağlayacak bilgilerle doyurmalıyız. Kalbimizi kötülüklerden; zihnimizi zararlı fikirlerden arındırmalıyız.

Yöntem ve Teknikler

Soru-Cevap, Materyal Hazırlama

Materyal

Karton, makas, kalem

Etkinlik 2
(7-12 yaş)

Öğretici aşağıdaki hikâyeyi çocuklara okuyarak başlar.

HERKES, BİRİSİ, HİÇ KİMSE VE HERHANGİ BİRİ'NE DAİR...

"Yapılması gereken önemli bir iş vardı ve **HERKES, BİRİSİNİN** o işi yapacağından emindi. **HERHANGİ BİRİ** o işi yapabilirdi ama **HİÇ KİMSE** yapmadı. **BİRİSİ** buna çok kızdı. Çünkü bu **HERKES**'in işi idi. **HERKES**, **HERHANGİ BİRİ**'nin o işi yapabileceğini düşünmüştü. Fakat **HİÇ KİMSE**, o işin yapılmayabileceği ihtimali üzerinde durmadı. **HERHANGİ BİRİ**'nin yapabileceği o işi **HİÇ KİMSE** yapmayınca **HERKES, BİRİSİNİ** suçladı."

Öğretici hikâyeyi okuduktan sonra hikâyenin konusunu sorar. Gelen cevaplar üzerinden tartışmayı herkesin yapması gerekenler, birisinin yapmasının yeterli olduğu şeyler, hiç kimsenin yapmaması gereken şeyler üzerinden devam ettirir. Bu arada örneğin "herkesin yapması gerekenler" söylendikçe not edilir. Tespit edilen başlıklar aşağıdaki gibi "Sorumluluk Kartları"na dönüştürülür. Her çocuk kendince en çok kullanabileceği kartı örneklerde olduğu gibi hazırlar. Gerekli gördüğü durumlarda kartı koyar, bırakır ya da yapıştırır.

Merhaba,
Aracınızı engelli yoluna park etmeniz benim gidecek yolumun kalmaması anlamına geliyor. Bundan sonraki hassasiyetiniz için şimdiden teşekkür ederim.

Merhaba,
Göremediğim için önümdeki engeller tehlikeli olabiliyor. Görme engelli yollarına göstereceğiniz hassasiyet için şimdiden teşekkür ederim.

Tuvaleti temiz tuttuğunuz için teşekkürler.

Merhaba,
Lütfen çöplerimizi çöp kutusuna atalım. Çevreye karşı gösterdiğiniz hassasiyet için teşekkür ederiz.

Değerlendirme Soruları

1. Sorumluluk nedir?
2. Kendimize karşı sorumluluklarımız nelerdir?
3. Herkes sorumluluklarını yerine getirse nasıl bir dünyada yaşıyor olurduk?

Günün Mesajı

"Allah, hiçbir kimseyi gücünün yetmediği bir şeyle yükümlü kılmaz…"

(Bakara, 2/286)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 3

Yaratılmışlar içerisinde en değerli varlık olan insan akıl, irade gibi özellikleriyle de diğer varlıklardan ayrılır. İnsana farklı sorumluluklar da verilmiştir. Sorumluluk, akıl ve irade sahibi olan ve bunu yerine getirebilecek gücü olana verilir. Yüce Rabbimizin de bizi en güzel şekilde yaratıp bize en yüksek değeri verdiği ve birtakım sorumlulukları da yerine getirmemizi istediği vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Oyun

Materyal

Çalışma kâğıdı, makas, dört adet kutu

Etkinlik 3
(13-15 yaş)

Sorumluluğunu Yakala

1. "Allah'a", "Çevremize (Tabiata)", "İnsanlara" ve "Kendimize" karşı sorumluluklarımız başlıkları altında 4 grup oluşturulur.

2. Oyun için gerekli olan davranışların yazılı olduğu sayfa her grup için ayrı ayrı çoğaltılır.

3. Her grup için bir basit kutu ayarlanır, yoksa poşet de olur.

4. Tüm sorumluluk maddeleri ekteki sayfadan kesilerek çıkarılır. Her grup için tüm sorumluluklar kesilir ve katlanarak kutulara konur. Materyaller hazırlanır.

5. Öğretici "Sorumluluğunu Yakala" etkinliğine başlıyoruz diyerek çocukların dikkatini etkinliğe toplamaya çalışır.

6. Her grubun kendi sorumlulukları ile ilgili beş maddesi olduğu söylenir. Çocuklar için uygun bir süre belirlenir. Örneğin beş dakika gibi. Verilen sürede kutuda karışık olarak bulunan sorumlulukları hızlıca okuyup kendi sorumluluk maddelerini bulmaları istenir.

7. Örneğin Allah'a karşı sorumlulukları bulacak olan çocuğa verilen kutuda tüm sorumluluklar karışık ve katlanmış olarak durur. Çocuklar sırayla çeker ve okur, Allah'a karşı sorumluluklarımızdan birini bulunca hemen ayırır.

8. Her grup bulduğu sorumluluk maddelerini okur. Öğretmen de doğru buldukları madde sayılarını sayar. Beş maddeyi süre bitiminde ilk olarak tamamlayan birinci ilan edilir.

9. Etkinlik bitiminde değerlendirme soruları ile konu toparlanılır. Çocukların yerine getirmediği sorumluluklar varsa kendi kendilerine karar almaları konusunda cesaretlendirilirler.

Ek 1

ALLAH'A KARŞI SORUMLULUKLARIMIZ

Allah'ın emirlerini yerine getirmeli ve yasaklarına uymalıdır.

Öncelikle insan, Allah'ın varlığını ve birliğini kabul ederek O'nun varlığına ve tek olduğuna inanmalıdır.

İnsanlar Allah'a ibadet etmeli ve böylece Allah'ın rızasını kazanmaya çalışmalıdır.

İyilikler ve hayırlar işleyerek Allah'ın rızasını kazanmalıdır.

İnsanlar Peygamber Efendimizi örnek almalı ve onun gibi örnek bir insan olmak için çalışmalıdır.

ÇEVREYE/TABİATA KARŞI SORUMLULUKLARIMIZ

Çevreye karşı sorumluluklarımızın başında onu korumak gelir.

Sevgili Peygamberimiz "Temizlik imanın yarısıdır." buyurur. Bu nedenle bir Müslüman, çevresini de temiz tutmalıdır.

Peygamberimiz yeşil alanları korumayı ve ağaç dikmeyi de tavsiye etmiştir.

Çevreden faydalanırken ona zarar vermemeye çalışılmalıdır.

Doğadaki her şeyin kıymetini bilmeli ve doğadaki hiçbir şeyi israf etmemeli ve tabiata zarar vermemeliyiz.

İNSANIN İNSANLARA KARŞI SORUMLULUKLARI

Bu sorumlulukların başında birbirimizi sevmek ve karşılıklı haklarımıza saygı göstermek gelmektedir.

Toplumsal görevlerimizden biri de iyilikte yardımlaşmak, muhtaçlara yardım eli uzatmaktır.

Toplumsal görevlerimizden bir diğeri de kamu mallarını korumak, haksız yollarla bunları elde etmemeye çalışmamaktır.

Çalışmak, üretmek ve kazanmak bireysel bir hak olduğu gibi, aynı zamanda kendimize, ailemize ve topluma karşı vazifemizdir.

Allah'ın verdiği nimetler ve imkânlar, ihtiyaca göre en uygun şekilde kullanılmalı, israf edilmemeli, dinî ve ahlaki ölçülere göre gereken yerlere, gerektiği kadar harcanmalıdır.

İNSANIN KENDİNE KARŞI SORUMLULUKLARI

Yediğimize, içtiğimize dikkat ederek dengeli ve sağlıklı beslenmeliyiz.

Vücudumuzu hastalıklardan korumak ve herhangi bir hastalığa yakalandığımız takdirde tedavi olmak da görevimizdir.

Müslümanın bedeni, üstü başı da temiz olmalıdır. Temizliğin sağlığımızın korunmasında önemli rolü vardır.

Ruhumuzu asılsız ve yanlış inançlardan temizlemek de kendimize karşı görevlerimizdendir. İnançlarımız doğru ve sağlam olmalıdır.

Kendimizi kötü düşünce ve olumsuz huylardan arındırmak, iyi düşünce ve güzel huylarla süslemek de görevlerimizdendir.

Değerlendirme Soruları

1. İnsana neden bu kadar sorumluluk verilmiş olabilir?
2. Neden kendimizden başka insanlara ve varlıklara karşı sorumluluklarımız vardır?
3. İnsanın sorumlulukları olmasa nasıl olurdu?

Günün Mesajı

"Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Kendilerini en güzel ve temiz şeylerden rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık."

(İsrâ, 17/70)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

4. KÂİNATTAKİ DÜZENİ KORUMAK

Kazanım

İnsanın vazifesinin kâinattaki düzenin devamlılığını sağlamak olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Kâinatı yaratan Allah'ın, her şeyi bir ölçüye ve düzene göre yarattığı anlatılır. "Şüphesiz biz her şeyi bir ölçüye, bir düzen ve plana göre yarattık." (Kamer, 54/49) ayetiyle bu husus delillendirilerek, yeryüzündeki bu düzenin korunmasının da insanın sorumluluğunda olduğu ve insanın kâinattaki canlı cansız tüm varlıkları bozmadan, yozlaştırmadan onlardan yararlanması gerektiği vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru - Cevap

Materyal

Fotoğraflar

Etkinlik
(7-15 yaş)

Öğretici, işlenecek konuyla alakalı çocuklar ile sohbet ederek derse geçiş yapar ve şu soruları çocuklara yöneltir:

"Nasıl bir çevrede yaşıyoruz?"

"Yaşadığınız çevrenin hangi özelliklerini beğeniyorsunuz, hangilerini beğenmiyorsunuz?"

"Beğendiğimiz yönleri artırmak veya beğenmediklerimizi azaltmak için yapabileceğimiz şeyler var mı? "

(Mesela öğretici en çok kaldırım kenarındaki ağaçları sevdiğini, mevsimler değiştikçe onlardaki değişimi gözlemlemeyi, seneden seneye büyüdüklerine şahitlik etmeyi sevdiğini söyleyebilir. Çok yüksek binaları sevmediğini söyleyebilir. Böylece çocukları bu konulara yoğunlaştırır.)

Çocuklara düşüncelerini dile getirme hakkı tanındıktan sonra ekte verilen veya öğretici

tarafından temin edilen “kirli ve yüksek binaların yer aldığı şehir” ile “doğa ve köy evleri” fotoğrafları gösterilir. Küçük grupla çalışılacağı için fotoğraflar çocukların eline verilir. Çocuklar fotoğrafları elden ele değiştirerek inceler.

Daha sonra çocuklara bu fotoğraflara bakınca ne hissettikleri, hangisinde bulunmayı/yaşamayı tercih edecekleri gibi sorular sorulur.

Çocuklar fotoğraflar hakkındaki duygu ve düşüncelerini dile getirirler. Böylece çocuklar Allah’ın verdiği doğal nimetleri ve bunların insan tarafından tahrip edildiğini fark eder.

Son olarak öğretici şunlardan kısaca bahsederek konuyu toparlar: “Allah, insanların faydalanması için pek çok nimetler yaratmıştır. Bizim görevimiz ise onları korumak ve varlıklarını sürdürmelerine yardımcı olmaktır. Böylece hem kendimiz huzurlu ve sağlıklı bir yaşam süreriz, hem de Allah’ın nimetlerini sürekli görüp hissederek O’nu daha çok anar ve tespih ederiz.”

Değerlendirme Soruları

1.Gördüğünüz fotoğraflardan sizde güzel duygular canlandıranlar hangileridir?

2.Bozulmuş tabiat fotoğrafları size ne hissettirdi?

3.Tabiat bu şekilde bozulmaya devam ederse, ilerleyen yıllarda bunun ne gibi sonuçları olur?

4.Tabiatın bozulmasında insanın rolü nedir?

FOTO 1

FOTO 2

FOTO 3

FOTO 4

Günün Mesajı

"Kıyamet kopma anında bile olsa elinde bir ağaç fidesi olan onu mutlaka diksin."

(Buhârî, Edebü'l-müfred, 168)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

5. İNSANLARA VE TABİATA KARŞI MERHAMET

Kazanım

İnsanlara ve tabiata karşı merhametli olması gerektiğini bilir.

Öğretici Notu

Allahu Teâlâ'nın bütün varlıklara karşı şefkat ve merhametle yaklaşmamızı, içinde yaşadığımız çevreyi korumamız ve tahribatını önlememizi emrettiği anlatılır. Peygamber Efendimizin hayatında canlı varlıklara ve doğaya olan sevgisini gösteren pek çok hadise olduğu aşağıdaki örnekle desteklenerek anlatılır:

"Resûlullah (s.a.s.) Mekke'ye gitmek için ihramlı olarak yola çıktı… Ruveyse ile Arc arasındaki Üsabe'ye gelince bir de baktılar ki gölgede kafasını bacakları arasına koymuş, vücuduna ok saplanmış bir ceylan. Bunun üzerine Hz. Peygamber bir adama, kafilenin arkası kesilinceye kadar yaralı hayvanı kimsenin rahatsız etmemesi için başında beklemesini emretti." (Muvatta, Hacc, 24)

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Ekteki fotoğraflar

Etkinlik
(7-15 yaş)

Öğretici sınıfa çocuklardan önce girer. Önceden bilgisayardan renkli bir şekilde çıkarttığı birtakım fotoğrafları sınıfın çeşitli yerlerine asar. Fotoğraflarda insanın tabiatı korumasına, kâinattaki düzenin devamında insanın rolüne, bir de insan eli ile tabiatta meydana gelen tahribata örnekler vardır. Çocuklar sınıfa girdiklerinde fotoğraflara bakarlar. Öğretici, bir süre çocukların fotoğrafları incelemelerini ve kendi aralarında değerlendirmelerini söyler.

Çocuklar sınıfta bir müddet serbest kalarak fotoğrafları inceleyip üzerine konuşurlar.

Daha sonra öğretici fotoğraflara göre şu soruları sorar:

- Bu fotoğraf sana ne hissettirdi?

- Sizce bu durumun ortaya çıkmasında insanın bir rolü var mı? Varsa nedir?

- Böyle bir durumla karşılaşmamak için nelere dikkat edilmelidir?

Bu sorulara verilen cevapların ardından, öğretici çocuklara bir oyun oynayacaklarını söyler. Çocukların fotoğraflardan birini seçmelerini ister. En fazla tercih edilen fotoğrafa oy birliği ile karar verilir. Çocukların her birinden sırası ile fotoğraf ile ilgili bir cümle kurmaları istenir. Buna göre kurulan her cümle oluşturulmaya çalışılan hikâyenin bir cümlesi konumundadır. Bu sebeple cümleler arasında bir bütünlük oluşturulmaya çalışılır. Çocuklar konudan bağımsız olmamak şartı ile hikâyeyi kuracakları cümleler ile yönlendirebilirler. Öğretici, süreci takip eder ve gerektirdiğinde küçük yönlendirmeler yapabilir. Çocuklar cümleleri hızlı bir şekilde kurmalı ve cümleler arasındaki bütünlüğün bozulmamasına dikkat edilmelidir. Hikâyenin genel hatları ortaya çıkana kadar çocuklar cümle kurmaya devam ederler. Öğretici, hikâye şekillendiğini düşündüğünde "Evet artık bitiriyoruz." komutunu verir ve çocuklardan son cümlelerini kurmalarını ister ve bu şekilde doğaçlama oluşturulan hikâye uygun bir cümleyle öğretici tarafından bitirilir. Hikâye tamamlandığından öğretici verilmek istenen mesajı oluşturulan hikâye ile ilişkilendirerek genel bir tekrar yapar ve çocuklara katılımlarından dolayı teşekkür ederek dersi noktalar.

Değerlendirme Soruları

1. Yunus Emre'nin "Yaratılanı severiz Yaratan'dan ötürü." sözünü yaşadığımız çevre, insan ve tabiat açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

2. Canlı cansız tüm varlıklara ve tabiata karşı gerekli özeni göstermek , Müslüman olmanın bir gereği olarak düşünülebilir mi, neden?

Günün Mesajı

"Yıldızlar, bitkiler ve ağaçlar secde ederler. Göğü Allah yükseltti ve mizanı (yani dengeyi) O koydu. Sakın bu dengeyi bozmayın."

(Rahmân, 55/ 6-8)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

17

HERKESİN İYİLİĞİNİ İSTEMEK

1. Kendimiz için istediğimizi başkası için de istememiz gerektiğini bilir.
2. Hasedin en çok kendine zarar verdiğini kavrar.
3. Hasetten kurtulmanın mümkün olabileceğini bilir.
4. Gıpta/özenme ile kıskançlık/haset arasındaki farkı kavrar.
5. Kendinde olan yanlışları fark eder ve güzelliklerini geliştirir.

1. HERKESİN İYİLİĞİNİ İSTİYORUM

Kazanım

Kendimiz için istediğimizi başkası için de istememiz gerektiğini bilir.

Öğretici Notu 1

Çocuklara "İyilik nedir?" sorusu sorulur ve onların cevapları dinlenirken, iyiliğin sadece kendimize olmaması, başka insanlara da yapılması gerektiği noktasında çocuklara sorularla yönlendirilir. Daha sonra "Bir kimse kendisi için sevip istediği bir iyiliği kardeşi (arkadaşı) için de sevip istemedikçe mümin olamaz (imanda olgunluğa eremez)." (Buhârî, İman, 7) hadisi çocuklarla paylaşılır.

Yöntem ve Teknikler

İstasyon Tekniği, Soru-Cevap

Materyal

Kâğıt, karton, makas, yapıştırıcı, el işi kâğıdı, boyalar

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Çocuklara, "Kendimiz için istediğimizi başkası için de istemeliyiz." konulu bir çalışma yapılacağı söylenir.

Öğretici, sınıfta 3 köşe belirler ve çocukları da üçe ayırır. Köşelerden biri "resim istasyonu", biri "hikâye istasyonu", biri de "afiş istasyonu"dur. Tüm duraklarda kullanılacak gerekli malzemeler önceden hazır edilir. Öğretici tekniği şöyle açıklar: "Her grup bu üç köşeden birine geçecek ve hangi köşedeyseniz 'herkesin iyiliğini istiyorum' konusuyla alakalı bir çalışmaya başlayacaksınız. 5 dk sonra ben diğer köşeye geçmenizi isteyeceğim ve size 'değiştir' komutu vereceğim. Böylece her grup diğer köşeye geçecek. Sizler de arkadaşlarınızın yarım kalan işlerini yapmaya devam edeceksiniz. 5 dk sonra değiştir komutuyla 3. köşeye geçeceksiniz ve yine arkadaşlarınızın işlerini devam ettireceksiniz. Her grup, her köşedeki etkinliğe katkıda bulunacak."

Faaliyet bu şekilde tamamlandıktan sonra etkinlik son bulur. Daha sonra öğretici her istasyondaki faaliyeti çocuklarla paylaşarak dersi bitirir.

Değerlendirme Soruları

1. İyilik nedir?
2. Başkasına iyilik yapmak neden önemlidir?
3. İş birliğiyle çalışmak size ne hissettirdi?

Günün Mesajı

"Bir kimse kendisi için sevip istediği bir iyiliği kardeşi (arkadaşı) için de sevip istemedikçe gerçek mümin olamaz."

(Buhârî, İman, 7)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

"İyilik yap denize at, balık bilmezse Hâlik bilir." atasözü üzerine konuşup iyilik ve önemi hakkında tartışılır. "Müslüman, Müslümanın kardeşidir, ona zulmetmez, onu (düşmanına) teslim etmez. Kim, (mümin) kardeşinin bir ihtiyacını giderirse, Allah da onun bir ihtiyacını giderir." (Buhârî, Mezalim, 3) hadis-i şerifi üzerine konuşulur. İyilik yapılan taraf olmak güzeldir, bize iyilik yapılmasından da hoşlanırız. Biz iyilik yaptığımızda da başka birilerini mutlu etmiş oluruz. Yapacağımız iyilik; kendimiz için istediğimiz gibi güzel, hoş, samimi vb. özelliklere sahip olmalıdır. Bu gibi bilgilerle çocuklar etkinlik öncesi hazırlanır.

Yöntem ve Teknikler

Hikâye Yorumlama

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

1. "Allah, Halil İbrahim bereketi versin." diye bir söylem duydunuz mu? diyerek dikkat çekilir. Bunun üzerine "Haydi bu hikayeyi okuyalım." diyerek etkinliğe başlanır.

2. Hikâye okunurken daha etkili olması için Halil ve İbrahim'e göre ses tonu belirlenir.

3. Aralardaki soruları sormak için yarıda kesilir ve soru çocuklara sorulur.

4. Sorulardan sonra verilen cevapların konuyu dağıtıp hikâyeden uzaklaşılmamasına dikkat edilir.

Hikâye

"Halil İbrahim Bereketi"

Vaktiyle birbirini çok seven iki kardeş varmış.
Büyüğü Halil.
Küçüğü ise İbrahim...
Halil, evli çocuklu.
İbrahim ise bekârmış...
Ortak bir tarlaları varmış iki kardeşin...
Ne mahsul çıkarsa, ikiye bölüp paylaşırlarmış.
Bununla geçinip giderlermiş...
Bir yıl, yine buğdaylar biçilmiş.
İkiye ayırmışlar.
İş kalmış taşımaya.
Halil, bir teklif yapmış :
"İbrahim kardeşim; ben gidip çuvalları getireyim. Sen buğdayı bekle."

"Peki, ağabey" demiş İbrahim...

Ve Halil gitmiş çuval getirmeye... .

O gidince, İbrahim biraz düşünmüş.

Kendi payından bir miktar alıp kardeşinin çuvalına atmış.

Öğretici öğrencilere burada şöyle bir soru yöneltir: "**İbrahim neden kendi payından aldığı buğdaydan kardeşinin çuvalına atmış olabilir?**"

……………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………

…………………………………………………………………………………..

"Abim evli, çocuklu onun evine daha çok buğday lazım." demiş,

Az sonra Halil çıkagelmiş.

"Haydi İbrahim." demiş, "Önce sen doldur da taşı ambara."

"Peki ağabey," demiş Halil,

İbrahim, kendi yığınından bir çuval doldurup düşmüş yola.

İbrahim kendi payından Halil'e eklemiş, siz **İbrahim'in yerinde olsanız böyle yapar mıydınız?**

……………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………

…………………………………………………………………………………..

O gidince, Halil düşünmüş bu defa:

Sizce Halil ne düşünmüş olabilir?

……………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………

…………………………………………………………………………………..

Demiş ki:

"Çok şükür, ben evliyim, kurulu bir düzenim de var.

Ama kardeşim bekâr.

O daha çalışıp, para biriktirecek. Ev kurup evlenecek."

Böyle düşünerek,

Kendi payından birkaç kürek onunkine atmış.

Velhasıl, biri gittiğinde, öbürü, kendi payından atmış onunkine.

Bu, böyle sürüp gitmiş.

Ama birbirlerinden habersizlermiş.

Nihayet akşam olmuş.

Karanlık basmış.

Görmüşler ki, bitmiyor buğdaylar. İşte buna Halil İbrahim bereketi denir halk arasında.

"Bir kimse kendisi için sevip istediği bir iyiliği kardeşi (arkadaşı) için de sevip istemedikçe gerçek mümin olmaz." (Buhârî, İman,7)

Sevgili Peygamberimizin de buyurduğu gibi kendimiz için istediğimizi başkaları için de isteyebiliyorsak tam anlamıyla insanlık vazifemizi yerine getirmiş oluruz.

Buradan sonraki örnekler öğreticiye kaynak olması açısından eklenmiştir.

• "Kendileri de ihtiyaç duydukları hâlde, yiyeceklerini sırf Allah'ın rızasına ermek için fakire, yetime ve esire ikram ederler. Ve derler ki: Biz size sırf Allah rızası için ikram ediyoruz, yoksa sizden karşılık istemediğimiz gibi bir teşekkür bile beklemiyoruz."

• İslam tarihinde buna dair pek çok örnek vardır. Ensar, Medine'ye hicret eden muhacirler ile yapılan muahat (kardeşlik) anlaşması çerçevesinde, malının yarısını muhacirlere vermekte tereddüt etmemiştir. Hz. Ömer'in anlattığına göre, sahabeden birine bir koyun eti hediye edilmiş, o da "Falanca benden daha açtır." diyerek bir başka kişiye göndermiştir. Hediye, yedi kişiyi dolaştıktan sonra içlerinde en muhtaç olan ilk kişiye geri gelmiştir.

• Yermük Savaşı'nda, şehit olmak üzere olan amcasının oğluna su vermeye çalışan Huzeyfe'ye amca oğlu, suyu yanındaki diğer yaralıya vermesini söylemiş, fakat o kişi de suyu yanında bulunan bir başkasına vermesini istemiştir.

• Bir gün Hz. Peygamber'e oldukça fakir ve aç bir adam gelir. Hz. Peygamber onu evine götürür fakat o sırada evde yiyecek bir şey yoktur. Bunun üzerine ashaba, "Bu adamı kim misafir edecek?" diye sorar. Ensar'dan biri adamı götürür fakat evinde çocuklarına yetecek kadar yemek vardır. Hanımına "Çocukları oyala. Sofraya gelmek isterlerse onları uyut. Misafir içeri girince de lambayı söndür (karanlık olsun). Biz de sofrada yiyormuş gibi yapalım." der. Sofraya otururlar ve sadece misafir karnını doyurur.

• Evlerinde çok az yemek bulunduğu bir gün, Hz. Ali ve ailesi tam ailece sofraya oturmak üzere iken, kapılarına yemek isteyen bir dilenci gelir. Onlar da yemeklerini dilenciye verirler. Ertesi gün kapıya gelen bir yetime, üçüncü gün bir esire yemeklerini verirler. Sahabe zamanından beri, İslam ümmeti arasında yerleşmiş olan kardeşlik anlayışının çarpıcı örnekleri tarih sayfalarında yerini almıştır.

• Müşterilerine, "Ben siftah yaptım, komşum henüz siftah yapmadı, ona gidin." diyen esnaf örnekleri, bunlardan sadece bazılarıdır.

Değerlendirme Soruları

1. Kendiniz için ettiğiniz duayı arkadaşlarınız için de ediyor musunuz?
2. Halil İbrahim Bereketi isimli hikâyedeki gibi bir olayla karşılaştınız mı? Veya böyle bildiğiniz başka olaylar var mı?
3. Herkes kendisi için istediklerini başkaları için de isteseydi dünyamız nasıl olurdu?

Günün Mesajı

"İki şey vardır ki ondan daha iyisi yoktur: Allahu Teâlâ'ya iman ve O' nun kullarına iyilik etmek, şefkatli olmak. İki şey vardır ki ondan daha kötü iki şey yoktur: Şirk ve insanlara kötülük etmek."

(Askalânî)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. HASET ÖNCE BANA ZARAR VERİR

Kazanım

Hasedin en çok kendine zarar verdiğini kavrar.

Öğretici Notu 1

Hasedin çekememek, Allah'ın bir kişiye verdiği herhangi bir nimeti kabullenemeyerek bir an önce o kişinin bu nimetleri kaybetmesini temenni etmek gibi anlamlara geldiği anlatılır. Peygamberimiz Hz. Muhammed'in "Haset etmekten sakınınız. Biliniz ki, ateşin odunu yok etmesi gibi haset de iyilikleri yok eder." (Ebu Dâvud, Edeb, 44) buyurarak Müslümanları bu konuda uyardığı anlatılır. Bu bağlamda Efendimizin (s.a.s.) hasedin kişinin yaptığı iyilikleri yok eden yönüne de dikkat çekerek bu özelliği taşıyan bir kişinin en büyük zararı aslında kendisine verdiği uyarısını yaptığı anlatılır. Bizlerden kendisi için istediği iyi ve güzel her şeyi başkası için de isteyebilme samimiyetini bekleyen ve bunu emreden yüce dinimiz İslam'ın, hasedi bir anlamda Allah'tan gelene razı olmama şeklinde yorumladığı vurgulanır. Dolayısıyla bir Müslümanın haset duygusundan uzak kalmaya dikkat etmesi gerektiği üzerinde durulur.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Rol Oynama

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, verilen hikâyeyi ses tonlamalarına dikkat ederek, anlaşılır şekilde yavaşça okur. Çocukların hikâyeyi güzelce anlaması amacıyla hikâye birkaç kez okunabilir.

Eğer çocukların kişi sayısı uygunsa bu hikâyenin çocuklar tarafından canlandırılması istenebilir. Çocuklara şu görevler dağıtılır; mor çiçek, su döken teyze, çöp atan iki kişi, zararlı böcek, diğer çiçekler. Hikâye birkaç kez okunduktan sonra çocuklar akıllarında kaldığı kadar rolleri canlandırırlar.

Mor Çiçeğin Hikâyesi

"Bir zamanlar küçük bir kasabada, yol kenarında rengârenk çiçekler yaşarmış. Burada kırmızı gelincikler de varmış, sarı beyaz papatyalar da. Rüzgârla dalgalanır, güneşin altında parlarlarmış. Yoldan geçenler yanlarına gelir, hayranlıkla onları izlermiş. Fakat bir süre sonra küçük bir mor çiçek, huzurlarını kaçırmaya başlamış. Mor çiçek sadece kendisinin güzel ve bakımlı olmasını istiyormuş. Yoldan geçenler sadece ona hayran kalsınlar istiyormuş. Onca güzel çiçeğin arasında kimse kıymetimi bilmiyor, diye düşünüyormuş. Gelinciğin kırmızı rengini, papatyanın uzun boyunu kıskanıyormuş. Sonunda haset duygusu onu yanlış işler yapmaya sevk etmiş. Mor çiçek, diğer çiçeklerin büyümesine engel olmak için her yolu denemeye başlamış. İlk önce kendilerine su dökmeye gelen yaşlı teyzeye dikenini batırmış, parmağını kanatmış. Mor çiçeğin planına göre, susuz kalan çiçekler güzelliğini kaybedecekmiş. Mor çiçek, bu kadarla da kalmamış; uzaktan geçmekte olan zararlı böcekleri çağırmış. 'Hey böcekler! Burada çok rahat edersiniz, çeşit çeşit çiçeklerden beslenirsiniz, gelin burada yaşayın!' demiş. Zararlı böcekler hemen gelip oraya yerleşmişler. Zamanla susuz kalan gelinciğin kırmızı rengi solmuş; böceklenen papatya ise boynunu bükmüş. Sonra bazı çiçekler yaprağını dökmüş, bazısı kuruyup gitmiş. Başlangıçta mor çiçeğin keyfi yerindeymiş. 'Artık etrafımda birbirinden güzel çiçekler yok. Benim güzelliğime herkes şahit olacak!' diyerek seviniyormuş. Ama bir süre sonra kendisi de susuzluktan başını dik tutamaz hâle gelmiş, hele o zararlı böcekler yok mu? Mor çiçeğin yapraklarına da yuva yapmaya başlamışlar. Mor çiçek bu koşullarda yaşam mücadelesi verirken ellerinde poşetler olan iki kişi aralarında konuşarak ona doğru yaklaşmış. Mavi ceketli olan 'Bu çöpleri nereye atsak acaba?' demiş, yanındaki tam da mor çiçeğin olduğu yeri göstererek 'İşte şuraya atalım, kurumuş çiçeklerle dolu baksana, galiba burası çöplük.' demiş. Mor çiçek bir anda kendini pis kokulu çöp poşetlerinin altında bulmuş."

Hikâyenin sonunda verilen sorular sorulacak ve hikâye üzerine konuşulacaktır.

Değerlendirme Soruları

1- Mor çiçek hangi durumdan rahatsız olmuş ve nasıl davranmıştır?

2- Haset dinimize göre niçin kötü kabul edilen huylardandır?

3- Haset eden kişi ne gibi zararlara uğrar?

Günün Mesajı

"Bir insanın kalbinde iman ile
haset bir arada bulunmaz."
(Nesâî, Cihad, 8)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Kazanım

Hasedin en çok kendine zarar verdiğini kavrar.

Öğretici Notu 2

Haset, başkasının meşru yoldan sahip olduğu bir imkândan dolayı insanın kıskançlık duygusunun etkisine kapılarak kendisine bir yararı olmasa bile o nimetin elden çıkmasını istemesidir. Haset duygusunu ortadan kaldırmak veya etkisinden korunmak için öncelikle hasedi doğuran sebeplerin bilinmesi gerekir. (Bilgisizlik, açgözlülük, bencillik vb.) Haset eden ve haset edilen kişiler ayrı ayrı değerlendirilir. Haset eden, kıskanan kimse en çok kendisine zarar verir, çünkü haset eden önce kendisi mutsuz olur. Ebu Bekir er-Râzî ise hasedi hem bedenî hem ruhî tahribata, zihnî ve amelî verimsizliğe yol açan bir hezeyan durumu olarak değerlendirir ve bundan dolayı hasedin kıskanılandan çok kıskanan kimseye zarar verdiğini söyler. Haset duygusunun oluşması ve güçlenmesinde, kişinin kendini başkalarından daha aşağı seviyede görmesinden doğan kompleksin büyük etkisi vardır. Bu sebeple çalışarak giderilebilecek zaafların bertaraf edilmesi için elden gelen gayretin sarf edilmesi hasedin önemli tedavi yollarından biri olarak kabul edilmelidir (İslam Ans.,6. cilt,haset). Bu bilgiler ışığında etkinlik öncesi çocuklar bilgilendirilir.

Yöntem ve Teknikler

Fen, Doğa Etkinliği

Materyal

Biri düzgün yapılı diğeri eğri büğrü ve topraklı iki patates, soyacak

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

AH BU BEN

1. Çocukların dikkatini toplamak için "Ah bu ben" isimli etkinliğe başlıyoruz denilir.

2. Patatesler çocukların incelemesi için bir masaya ya da yere konur. Şekilleri, temiz olup olmamaları, büyüklük- küçüklük yönünden iyice incelenir.

3.Eğri büğrü patates düzgün yapılı ve temiz olan gibi olmak istiyor ve kendi hâlinden memnun değil. Diğer patatesi de düzgün ve temiz olduğu için sevmiyor. Patates dediğin düzgün şekilli, orta boy, temiz vs. olur düşüncesindedir.

4. Dışındaki topraklardan kurtulmak istiyor kendini yerlere vurarak topraklarını dökmek istiyor.Çocuklardan patatesleri yere vurmaları istenir.

5. Eğri büğrü patates düzgün bir patates olmak istiyor. Bu yüzden bir soyacak yardımı ile düzgün patatese benzetmek için eğri büğrü tarafları kesilip düzeltilmeye çalışılır.

6. Şimdi iki patates de yan yana konur ve çocukların durumu değerlendirmesi istenir.

7. Eğri büğrü patates dışı kesildiği için hem küçüldü hem de karardı, ayrıca çok da acı çekmiş olmalı, topraklardan kurtulmak için kendini yere vurduğu için de çok zarar gördü. Aslında bu durumda en çok acı çeken, zarar gören kendi oldu. Peki haset ettiği patateste gördüğü güzel yanları kendisi doğru biçimde uygulasaydı nasıl olurdu? (Mesela topraklarından kurtulmak için yıkanabilirdi.) Doğal şeklini değiştirmeye çalışarak ne kadar geri dönülmez yanlışlar yaptığını düşünseydi bunca sıkıntıya katlanır mıydı?

8. Daha sonra iki patates de ortadan kesilir, ikisinin de öz olarak aynı olduğu gösterilir. Diğerini kıskanan kötü duygular besleyenin de aslında diğeriyle aynı yapıya sahip olduğu vurgulanır.

9. Eğri büğrü patatesin diğerine haset ederek (kıskanarak), aslında en çok kendine zarar verdiği belirtilir. Topraklarından arınmayı kendine zarar vererek değil özendiği arkadaşının yaptığı gibi yıkanarak yapsa ve bunu örnek alsa, durumu nasıl olurdu? gibi sorularla konu pekiştirilir.

10. Şimdi bu eğri büğrü patates sadece haset duyguları ile hareket etti ve sonucunda mutlu mu? şeklinde bir soruyla konu toparlanır ve değerlendirme yapılır.

Değerlendirme Soruları

1.Birinin senin hakkında haset duyguları beslediğini fark etsen nasıl hissedersin?

2. Haset eden ne gibi zararlara uğrar?

3. Hasetten uzaklaşmak için neler yapılmalıdır?

Günün Mesajı

"Haset evvela hasidi (haset edeni) ezer, mahveder, yandırır. Mahsud (haset edilen kişi) hakkında zararı ya azdır veya yoktur."

(Mektûbât-ı Rabbânî)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. HASETTEN KURTULMAK MÜMKÜN

Kazanım

Hasetten kurtulmanın mümkün olabileceğini bilir. (Hakkına razı olmayı, kanaatkâr olmayı bilir.)

Öğretici Notu

Haset kelimesinin ne anlama geldiği üzerinde durulur ve haset duygusunun dinî hassasiyetler gereği uzak durulması gereken, aynı zamanda kişiyi mutsuzluğa mahkûm eden ve bununla birlikte sosyal ilişkileri de zedeleyen olumsuz bir düşünce şekli olduğu üzerinde durulur. Bu bilgiler verilirken hasedin kıskanma ve imrenmenin ötesinde karşı tarafın iyiliğini istememe şeklinde yorumlanabilecek ve bu hâliyle kıskançlığın da ötesine geçen hem kişiye hem de çevresine zarar veren olumsuz bir tavır olduğu gerçeği pekiştirilir ve dinimizin inananlardan kendileri için istedikleri iyi ve güzel olan her şeyi diğer insanlar için de isteyebilme erdemini gösterebilmelerini beklediği vurgusu yapılır. İmrenme, kıskanma ve haset etme duyguları arasındaki fark belirtilir ve imrenmenin yani güzel ve iyi olan şeylere kişinin kendisinin de sahip olmayı istemesinin doğal bir süreç olduğu, bununla birlikte bu duygunun sınırlarının ihlali durumunda kolaylıkla haset boyutuna taşınabileceği bilgisi verilir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Eğitsel Oyun

Materyal

Çalışma kâğıdı (ek fotokopi olarak çoğaltılacaktır)

Etkinlik
(7-15 yaş)

Konu hakkında yeterli bilgi paylaşımı yapıldıktan sonra öğretici hazırlanan çalışma kâğıdını tüm çocuklara dağıtır ve çocukların soruları cevaplandırmasını ister. Cevaplandırma yapıldıktan sonra öğretici kâğıtları toplar ve verilen cevapları çocuklar ile birlikte değerlendirerek konu ile ilgili son değerlendirmeyi yapar.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

SORU 1

Haset denildiğinde aklına gelen ilk kelime nedir? Sadece bir kelime yazacaksınız unutmayın!

....

....

SORU 2

Diyelim ki bir arkadaşımız yeni bir ayakkabı aldı ve biz de çok beğendik. Haydi itiraf edelim aynısına sahip olmayı kim istemez ki? Peki sizce böyle bir durumda haset mi etmiş oluyoruz? Düşüncenizi gerekçesi ile bizimle paylaşır mısınız?

....

....

SORU 3

Etrafında insanlara karşı her zaman bu şekilde davranan, yani haset eden bir arkadaşın olsa bu davranışından vazgeçmesi için ona neler söylersin ve ne tavsiye edersin?

....

....

SORU 4

Sizce haset ederek insanlara yaklaşan biri psikolojik olarak kendisine nasıl zarar verir?

....

....

SORU 5

Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.s.): "Haset etmekten sakınınız. Biliniz ki ateşin odunu yok etmesi gibi haset de iyilikleri yok eder." (Ebu Dâvud, edeb, 44) buyurmuştur. Bu hadisi nasıl yorumluyorsunuz, bizimle paylaşır mısınız?

....

....

Değerlendirme Soruları

1. Haset ne demektir?
2. Haset eden bir kişi, arkadaşları ve çevresiyle ilişkilerine nasıl zarar verir?
3. Yüce dinimiz İslam'ın bu konuya yaklaşımı nedir?

Günün Mesajı

"Bütün kötülüklerin başı, kaynağı üçtür: Haset, riya (gösteriş), ucb (kendini ve yaptığı işleri beğenme). Kalbini bunlardan temizlemeye çalış."

(Gazzâlî)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

4. GIPTA VE HASET

Kazanım

Gıpta / özenme ile kıskançlık / haset arasındaki farkı kavrar.

Öğretici Notu

Haset bir kimsenin, hayırlı bir işi veya evi, malı, mülkü, ilmi olan bir kişiyi kıskanması, bu nimetlerin o kişide olmayıp kendinde olmasını istemesi olarak tanımlanır. Onda olduğu gibi kendisinde de olmasını istemenin haset olmadığı, bunun gıpta etmek, imrenmek olduğu belirtilir. Başkasının, kendinden üstün ya da farklı olan her şeyini kıskanan, yani üstünlüğün yalnız kendinde olmasını isteyene kıskanç dendiği ve bu hâlin ise en kötü huylardan biri olduğu anlatılır. Kıskanç insanın, ömrü boyunca rahatsız ve huzursuz olacağı, böyle bir insanın kendinden aşağı olan insanları görmediğini bilakis kendinden yüksek ve varlıklı insanların her şeyini görüp kıskandığı ifade edilir.

Gıpta etmenin ise sözlükte "incelemek, araştırmak, yoklamak" gibi anlamlara geldiği, nimete kavuşma arzusu ve sevinç demek olduğu belirtilir. Bir ahlak terimi olarak ise, kişinin başkalarının sahip olduğu maddî veya manevî imkân ve meziyetlere imrenmesi, onun elindeki nimetlerin yok olmasını istemeksizin kendisinin de aynı şeylere kavuşmayı arzulaması anlamında kullanılmakta olduğu izah edilir.

Daha sonra şu hususlar da ifade edilerek gıpta etmenin haset duygusundan farklı olduğu ortaya konulmaya çalışılır: Kur'an'da gıpta kelimesi geçmez, ancak "... Allah'tan O'nun lütfunu isteyin..." (Nisâ, 4/32) mealindeki ayette gıpta etmek kastedilmiştir. Ayrıca hayırda yarışmayı öğütleyen ayetlerde de gıpta teşvik edilmiştir (Bakara, 2/148; Mü'minûn, 23/61; Mutaffifîn, 83/18-26). Hz. Peygamber de, "Ancak iki kişiye imrenilir, bunlardan biri Allah'ın kendisine mal verdiği ve bu malı Hak yolunda tüketme iradesine sahip kıldığı kişi, diğeri de Allah'ın kendisine ilim verdiği, hem bu ilimle amel eden hem de onu başkasına öğreten kişidir." (Buhârî, ilim, 15) buyurmak suretiyle Müslümanların başkalarının elinde bulunan nimetleri kıskanmadan kendilerinin de aynı şeyleri elde etmek için gayret göstermelerini öğütlemiştir.

Yöntem ve Teknik

Eğitsel Oyun, Soru-Cevap

Materyal

Renkli karton, çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik
(7-15 yaş)

Öğretici, aşağıdaki çalışma kâğıdını çoğaltarak bütün çocuklara dağıtır. Onlardan belirli bir süre içinde çalışma kâğıdında var olan durumlar karşısında neler hissettiklerini karşıdaki boşluğa yazmalarını ister. Çocukların hislerini rahat ifade edebilmeleri için çalışma kâğıtlarına isim yazılmaz. Öğretici, çalışma kâğıtlarını toplar ve yazılanları çocuklarla beraber değerlendirir. Çıkan sonuçlara göre kıskançlık/haset ve gıpta/özenme arasındaki farkı açıklar. Kıskançlığın insanı mutsuz ettiğine, gıpta/özenmenin ise insanı cesaretlendirdiğine vurgu yapar. Bu gibi durumlarla herkesin karşılaşabileceği ve bu şartlar altında hangi davranışın doğru olduğu konusunda çocuklarla sohbet edilir.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

AŞAĞIDAKİ DURUMDA	SİZ OLSANIZ NE HİSSEDERSİNİZ?
Aylardır almak için uğraştığınız spor ayakkabıyı arkadaşınızın ayağında gördüğünüzde...	
Çok çalıştığınız bir sınavdan en yakın arkadaşınız sizden daha yüksek bir puan aldığında...	
Kalabalık bir ortamda, arkadaşınız güzelliği hakkında sizden daha fazla övgü aldığında...	
Kardeşinizin sizden daha zeki olduğu söylendiğinde...	
Amcanızın oğlu ile beraber girdiğiniz sınavda, siz bir yere yerleşemezken o tıp fakültesini kazandığında...	
Oda arkadaşınız herkes tarafından sevilen biriyse ve siz ortamlardan dışlanıyorsanız...	
Komşunuzun evine gittiğinizde evinin çok güzel olduğunu ve çok güzel misafir ağırladığını gördüğünüzde...	

Değerlendirme Soruları

1. Haset nedir?
2. Gıpta/özenme nedir?
3. Kıskançlık ve özenme arasındaki fark nedir?

Günün Mesajı

"Birbirinize kin beslemeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun!...."

(Buhârî, Edep, 62)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Etkinlik 2
(7-12 yaş)

Öğretici, daha önce hazırlamış olduğu, üzerine çeşitli kelimelerin yazıldığı küçük kartonları karışık bir şekilde masanın üzerine yayar. Bu kartonların sayısının fazla olması oyunu kolaylaştıracaktır. Kartonların üzerinde normal hayatta kullandığımız soyut ve somut her şey olabilir. Örneğin; kalem, kâğıt, elma, bilgisayar, ekmek, telefon, elbise, çikolata, lamba, sınav, alışveriş, market, ev, köpek, kuş, hüzün, sevinç, mutluluk, öfke, kızgınlık vb. Bu oyun için çocuklar iki gruba ayrılır. Sırasıyla her gruptan birer çocuk gelecek şekilde oyun başlar. Her çocuktan masada dağınık hâlde bulunan kâğıtlardan istediği 2 tanesini alarak içinde kıskançlık veya özenme ifadesi geçecek bir cümleyi 10 sn. içinde kurması istenir. Eğer çocuk belirlenen süre içinde bir cümle kuramazsa grubuna eksi puan getirir. En fazla cümleyi kuran takım yarışmayı kazanır. Yazılan cümleler çocuklarla beraber tekrar okunur ve değerlendirmesi yapılır.

Değerlendirme Soruları

1. Haset etmek bize ne gibi zararlar verir?
2. Haset etmek topluma ne gibi zararlar verir?
3. Haset duygumuzu nasıl azaltabiliriz?

Günün Mesajı

"Hasetten sakının, çünkü ateşin odunu yakıp tükettiği gibi haset de iyi amelleri yakar, bitirir."
(Ebu Dâvud, Edep, 44)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 3

Gıpta; bir kimsenin, maddi veya manevi imkân ve meziyetlere sahip olan başka birine imrenmesi, onun elindeki nimetlerin yok olmasını isteme gibi kötü bir düşünceye kapılmadan kendisinin de aynı şeylere kavuşmayı arzulaması anlamında kullanılır. Başkasının sahip olduğu bir nimete bakarak kişinin aynı şeye kendisinin de sahip olmayı temenni etmesine gıpta, başkasının sahip olduğu nimetin onun elinden çıkmasını istemesine veya bu yolda çaba göstermesine de haset denilmektedir. “Allah’ın sizi birbirinizden üstün kıldığı şeyi-başkalarında olup da sizde bulunmayanı-hasretle arzu etmeyin... Allah’tan O’nun lütfunu isteyin.” mealindeki ayetin (Nisâ, 4/32) ilk kısmında haset, ikinci kısmında gıpta kastedilmiştir. Müslümanların, maddi ve manevi bakımdan kendilerinden daha iyi olanlara imrenerek onlar hakkında herhangi bir kötü duygu ve düşünceye kapılmadan, zararlı davranışlara kalkışmadan, olumlu ve verimli bir rekabete girişmelerinin önemine işaret edilmiştir. Hz. Peygamber’in, “Ancak iki kişiye haset edilir, bunlardan biri Allah’ın kendisine mal verdiği ve bu malı hak yolunda tüketme iradesine sahip kıldığı kişi, diğeri de Allah’ın kendisine ilim verdiği, hem bu ilimle amel eden hem de onu başkasına öğreten kişidir.” (Buhârî, İlim, 15) (İslam Ans., 14.cilt, Gıpta). Bu bilgiler verildikten sonra etkinliğe geçilir.

Yöntem ve Teknik

Eğitsel Oyun, Materyal Hazırlama

Materyal

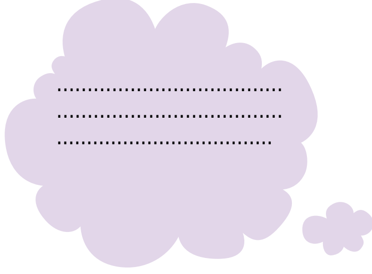
Çalışma kâğıdı, karton, yapıştırıcı, makas

Etkinlik 3
(13-15 yaş)

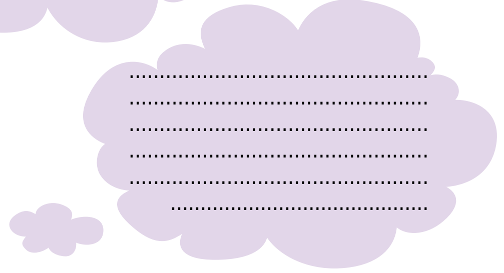
Ne Yapar Ne Yapmaz

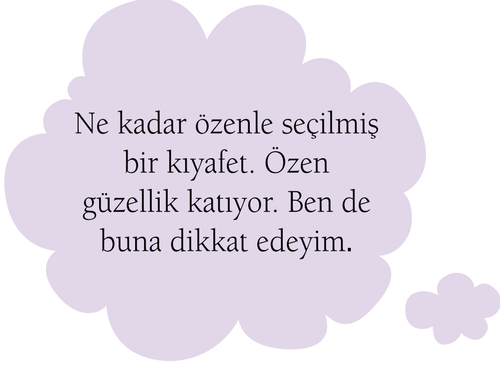
1. Öğretici haydi “Ne yapar ne yapmaz” etkinliğine geçelim diyerek, çocukların dikkatini etkinliğe çeker.
2. İkili gruplar oluşturulur ve çocuklar için uygun bir süre belirlenerek bu sürede örnekler vermeleri istenir.
3. Belirlenen süre içinde, örneğin; çocuğun biri “Okul başarısından dolayı arkadaşıma gıpta ederim.” gibi olumlu bir örnek, diğeri de haset için olumsuz bir örnek verir.
4. Çocuklardan orijinal veya espirili buldukları ya da en çok beğendikleri cevapları alkışlamaları istenir. Beğenilen cevapların fazladan puan kazanacağı ifade edilir.
5. Bu şekilde belirlenen süre içinde örnekler alınır, cevaplar ya bir kâğıda yazılır ya da öğretmen doğru yanlış diye anında puanlama yaparak birincileri belirler.
6. Sevilen orijinal cevaplar konuşma balonları içine yazılıp karton üzerine yapıştırılarak pano çalışması yaptırılır ve görülecek bir yere asılır.

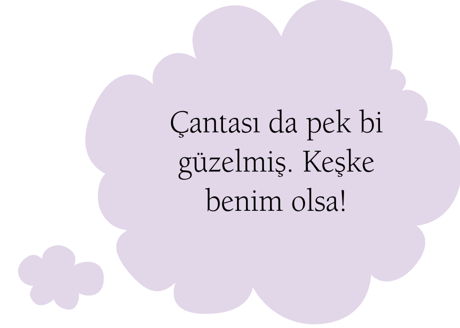
ÇALIŞMA KÂĞIDI

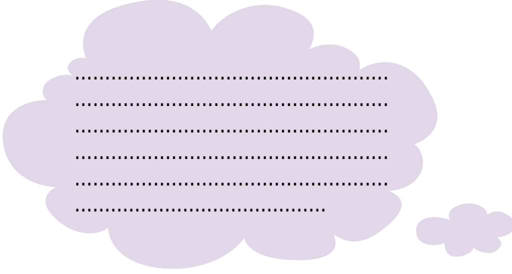

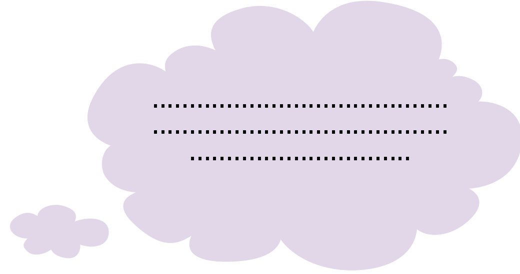
Bu kadar gülmek kırışıklara sebep olur. Hıhh!

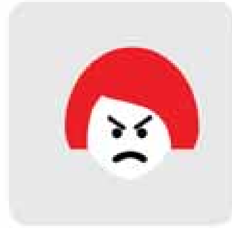

Değerlendirme Soruları

1. Kimlere gıpta edersin? Ve hangi konularda gıpta edersin?
2. Gıptanın hasede dönüşmemesi için ne yapılabilir?
3. Başkalarının başarılarını görünce onlara öfkelenir misiniz yoksa bu durum sizi daha çok çalışmaya teşvik mi eder?

Günün Mesajı

"Yalnız şu iki kişiye gıpta edilmelidir:
Biri, Allah'ın kendisine verdiği malı hak yolunda harcayıp tüketen kimse, diğeri, Allah'ın kendisine verdiği ilimle yerli yerince hükmeden ve onu başkalarına öğreten kimse."

(Buhârî, İlim, 15)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

5. KENDİMDEKİ GÜZELLİKLER

Kazanım

Kendinde olan yanlışları fark eder ve güzelliklerini geliştirir.

Öğretici Notu 1

İnsanın yaratılış itibariyle güzel olduğu, fıtratı itibariyle de iyilik ve güzelliklere yatkın olarak yaratıldığı vurgulanır. İnsanın en üstün varlık olması, hiçbir zaman para, güç, kariyer, şöhret gibi özelliklerden dolayı değildir. İnsanın dinî ve ahlaki açıdan sahip olduğu değerlerin onu yaratılmışların en üstünü yapan hakiki özellikler olarak anlaşılması gerektiği vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik 1
(7-15 yaş)

Öğretici, "Bugün olağanüstü bir hazineyi keşfe çıkacağız. Hazır mısınız?" diyerek başlar. Böylelikle merak uyandırarak çocukların dikkatini toplar. Onlara;

"Hazine nedir?"

"En değerli hazine sizce nedir?"

"Nasıl bir hazineye sahip olmak isterdiniz?"

"Hazineler huzur getirir mi?" gibi sorular yönelterek "hazine" kavramının üzerinde durur. Konuyu gelen cevaplar üzerinden "Gerçek hazine nedir?" sorusu ile işlemeye devam eder.

Âlem ve insanın yaratılışından örnek vererek insanın yani bizlerin aslında hazinelerden daha kıymetli ve güzel olduğu vurgusunu yapar. Her insan özünde güzeldir. Çünkü güzelliğin yegâne sahibi ve kaynağı Allah'tır. Kendisi güzel olduğu için güzel yaratır. Aklımıza gelebilecek her şey o güzelliğin farklı cephelerden yansımasıdır. Bu yüzden esas hazine

için insan kendi içine bakmalıdır. Dikkatle kendine bakan bir insan olağanüstü bir hazineyi keşfettiğinin farkına varacaktır. Hata, kusur ya da eksikliklerimiz hazinemizi keşfetmemize mâni olmamalıdır.

Öğretici, konuyu anlattıktan sonra aşağıdaki çalışma kâğıdını dağıtır. Çalışma kâğıdında katılımcıların kendi hazinelerini değerlendirmelerine katkı sağlayacak cümleler bulunmaktadır. Ne sıklıkla yaptıklarına bağlı olarak kutucukları işaretleyeceklerdir.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

OLAĞANÜSTÜ HAZİNEYİ KEŞFE ÇIKALIM!

Arkadaşlar, kendinizi daha yakından tanımaya ne dersiniz?
Aşağıdaki davranışları ne sıklıkla yapıyorsunuz, işaretler misiniz?

	HER ZAMAN	ARA SIRA	HİÇBİR ZAMAN
Ön yargılı davranmamak			
Dinlemeden karar vermemek			
Başkasına ait olan yiyeceği yememek			
Sıra varsa kuyruğa geçmek			
Başkasına ait eşyayı izinsiz kullanmamak			
Gerektiğinde eşyalarını paylaşabilmek			
Kendisi yüzünden kimsenin zarar görmesini istememek			
Suçunu başkasının üzerine atmamak			
Birisi için yapabileceklerini herkes için yapabilmek			
Hiç kimseyi küçümsememek			
Kendisi için istediğini başkaları için de isteyebilmek			
Tanımadıkları hakkında yerli yersiz konuşmamak			
Bencil olmamak			
Verdiği zararı uygun yolla telafi etmek			
Taraflı davranmamak			
Başkalarına zarar verecek kararlar almamak			
Toplam:			

Değerlendirme Soruları

1. Gerçek hazine nedir?

2. “(Resûlüm!) Sen yüzünü hanif olarak dine, Allah insanları hangi fıtrat üzere yaratmış ise ona çevir. Allah’ın yaratışında değişme yoktur. İşte dosdoğru din budur; fakat insanların çoğu bilmezler.” (Rûm, 30) ayetinde bizden istenen nedir?

Günün Mesajı

“Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Kendilerini en güzel ve temiz şeylerden rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık.”

(İsrâ, 17/70)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

İnsanın üstün ve mükemmel bir şekilde yaratıldığına vurgu yapılarak konuya giriş yapılır. Gerek fiziki bakımdan, gerek ahlak ve maneviyat bakımından, insanın en güzel biçimde yaratıldığı anlatılır. İnsanın organlarının, vazifelerine uygun şekilde en güzel biçimde çalışmakta olduğu, insanın maddi ve manevi her hususta güzelliklerle donatıldığı vurgulanarak, "Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Kendilerini en güzel ve temiz şeylerden rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık." (İsrâ, 17/70) ayet-i kerimesiyle konu desteklenir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Eğitsel Oyun

Materyal

A4 kâğıdı, çöp kovası

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici, "Allah güzeldir, güzeli sever." (Müslim, Îmân, 147) hadis-i şerifini büyük harflerle tahtaya yazar. Çocuklara güzel olan şeylerin neler olduğunu sorar ve bizlerde bulunması gereken güzel özellikleri soru-cevap yöntemi ile çocuklara buldurur.

Şimdi bir etkinlik yapacağız, der ve bütün çocuklara temiz bir A4 kâğıdı dağıtır. Çocuklardan, kendilerinde var olan beğenmedikleri davranışları kimse görmeden, bu kâğıda yazmalarını ister. Daha sonra bu kâğıtları yırtarak küçük parçalara ayırmalarını söyler. Ağzı kapaklı bir çöp kovası ayarlanır ve çocuklar parçaladıkları kâğıtları çöp kutusuna atar. Bu geri dönüşüm makinesidir. Hep birlikte düğmesine basılır, makine çalışmaya başlar ve elden ele sallanarak dolaştırılır. Öğretmen önceden kovanın içerisine sınıf sayısınca A4 kâğıdı koyar. Makine durunca kapak açılır ve bütün kötülükler geri dönüşümle yenilendi ve tertemiz birer sayfa oldu, denir. Temiz A4 kâğıtları çocuklara dağıtılır. Oyunun sonunda sınıfça değerlendirme yapılır.

Değerlendirme Soruları

1. İnsanda olması gereken güzel davranışlar nelerdir?
2. Kötü davranışlarımızdan nasıl kurtulabiliriz?
3. İyi davranışların bize ne gibi faydaları vardır?
4. Kötü davranışlar bize nasıl zarar verebilir?

Günün Mesajı

“Komşuna iyilik et ki gerçek mümin olasın. Kendin için sevdiğini insanlar için de sev ki gerçek mümin olasın.”

(Tirmizî, Zühd, 2)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

18

PAYLAŞMA VE YARDIMLAŞMA

1. "Yardımlaşma" ve "paylaşma" kavramlarını öğrenir.
2. Maddi (yiyecek, eşya, hediye) ve manevi (sevinç, acı, vakit, emek, tecrübe, bilgi vb.) paylaşımların ilişkileri güçlendirdiğini bilir.
3. Maddi bir güce sahip olmayı, paylaşma ve yardımlaşmak için ister.
4. Yardımlaşma ve paylaşmanın kişisel ve manevi doyumu arttırdığını bilir.
5. Yardımlaşma ve paylaşmanın toplumda kardeşlik, birlik ve beraberlik duygularını geliştirdiğini bilir.
6. Zekât ve sadaka ibadeti ile de paylaşma ve yardımlaşma duygularının geliştiğini bilir.
7. Sevinçlerin paylaşılması adına dinî bayramların, mübarek gün ve gecelerin bir fırsat olduğunu kavrar.

1. PAYLAŞMA VE YARDIMLAŞMA

Kazanım

"Yardımlaşma" ve "paylaşma" kavramlarını öğrenir.

Maddi (yiyecek, eşya, hediye) ve manevi (sevinç, acı, vakit, emek, tecrübe, bilgi vb.) paylaşımların ilişkileri güçlendirdiğini bilir.

Öğretici Notu

Mutluluğun, kimi zaman başkalarının mutluluğuna vesile olmakla gerçekleşebileceğinden hareketle, zor durumda kalmış, ihtiyaç sahibi olan insanlara karşı duyarlı davranılması gerektiğine vurgu yapılır. İmkânlar el verdiği ölçüde paylaşma ve yardımlaşmanın insanlar arasındaki muhabbeti, sevgi ve saygıyı diri tutacağına işaret edilir. Paylaşma ve yardımlaşmanın temelinde ise, Allah rızası amacının olması gerektiği; bir çıkar ve geri dönüşüm düşüncesiyle yapılan paylaşım ve yardımın manevi bir değerinin olmadığı hakikati özellikle dile getirilir. Sevgili Peygamberimizin (s.a.s.) çoğu zaman kendi ihtiyacı olduğu hâlde, başkalarının ihtiyaçlarına öncelik verdiği, paylaşma ve yardımlaşma konusunda insanlığa evrensel değerler kazandırdığı çeşitli örneklerle izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Soru-Cevap

Materyal

Fotoğraflar

Etkinlik
(7-15 yaş)

Bu etkinlikte aşağıdaki fotoğraflar kullanılır. Öğretici, "Arkadaşlar şimdi size bazı fotoğraflar göstereceğim ve bu fotoğraflar ile ilgili düşüncelerinizi benimle paylaşmanızı isteyeceğim." der. Bu etkinliğe ilk olarak kimin katılmak istediğini sorar ve gönüllü bir çocuk tespit edilir.

Öğretici fotoğraflar arasından bir tanesini seçer ve bir çocuk belirlendikten sonra öğretici neşeli, enerjik bir ses ile "Evet işte fotoğrafımız." der ve fotoğrafı gösterir. Öğretici, çocuğun fotoğrafı incelemesi için ona kısa bir süre tanıdıktan sonra "Artık hazırsan sorulara geçebiliriz." der ve sorulara geçilir. Öğretici sırayla aşağıdaki soruları sorar:

- Bu fotoğraf sence neyi anlatıyor?

- Bu fotoğrafı ilk gördüğünde ne hissettin?

- Diyelim ki bu fotoğrafı sen çektin ve bir fotoğraf sergisi açmak için hazırlanıyorsun. Bu fotoğrafa nasıl bir isim vermek isterdin?

Öğretici, her bir sorudan sonra çocuğun cevabı doğrultusunda kısa bir sohbet ortamı oluşturmaya çalışır ve çocuğun verdiği cevap ile ilgili "Oldukça güzel bir yaklaşım.", "Demek ki fotoğrafa vermek istediğin isim bu, peki sebebini de bize anlatmak ister misin?" gibi olumlu dönütler verir. Farklı fotoğraflar farklı çocuklar ile aynı şekilde tekrarlanır. Daha sonra verilen cevaplardan yola çıkarak öğretici yardımlaşma ve paylaşma ile ilgili bilgi verir. Bunun dinî bir emir ve tavsiye niteliği taşıyan önemli bir ibadet olduğu vurgusu yapılır. Yardımlaşma ve paylaşmanın sadece maddi boyutunun olmadığı, sevinç, mutluluk, emek gibi paylaşımların da önemli olduğu mesajı, kullanılan fotoğrafların yardımları ile pekiştirilir. Öğretici son kısımda, belirlediği başka bir fotoğrafı tüm sınıfa göstererek çocuklardan fotoğrafa göre bir hikâye yazmalarını ister. Hikâyelerin bir sonraki derse kadar tamamlanması gerektiğini ve en çok beğenilen hikâyenin sahibine küçük bir hediye verileceğini hatırlatır.

Değerlendirme Soruları

1. Paylaşma denildiğinde aklınıza ne gelir?
2. Paylaşma ve yardımlaşmanın bireysel anlamda ne gibi kazanımları olabilir?
3. Paylaşma ve yardımlaşmanın toplumsal birlik ve beraberliğe ne gibi katkıları vardır?

Günün Mesajı

"Ey Allah'ın kulları kardeş olun."

(Buhârî, Edeb, 57-58)

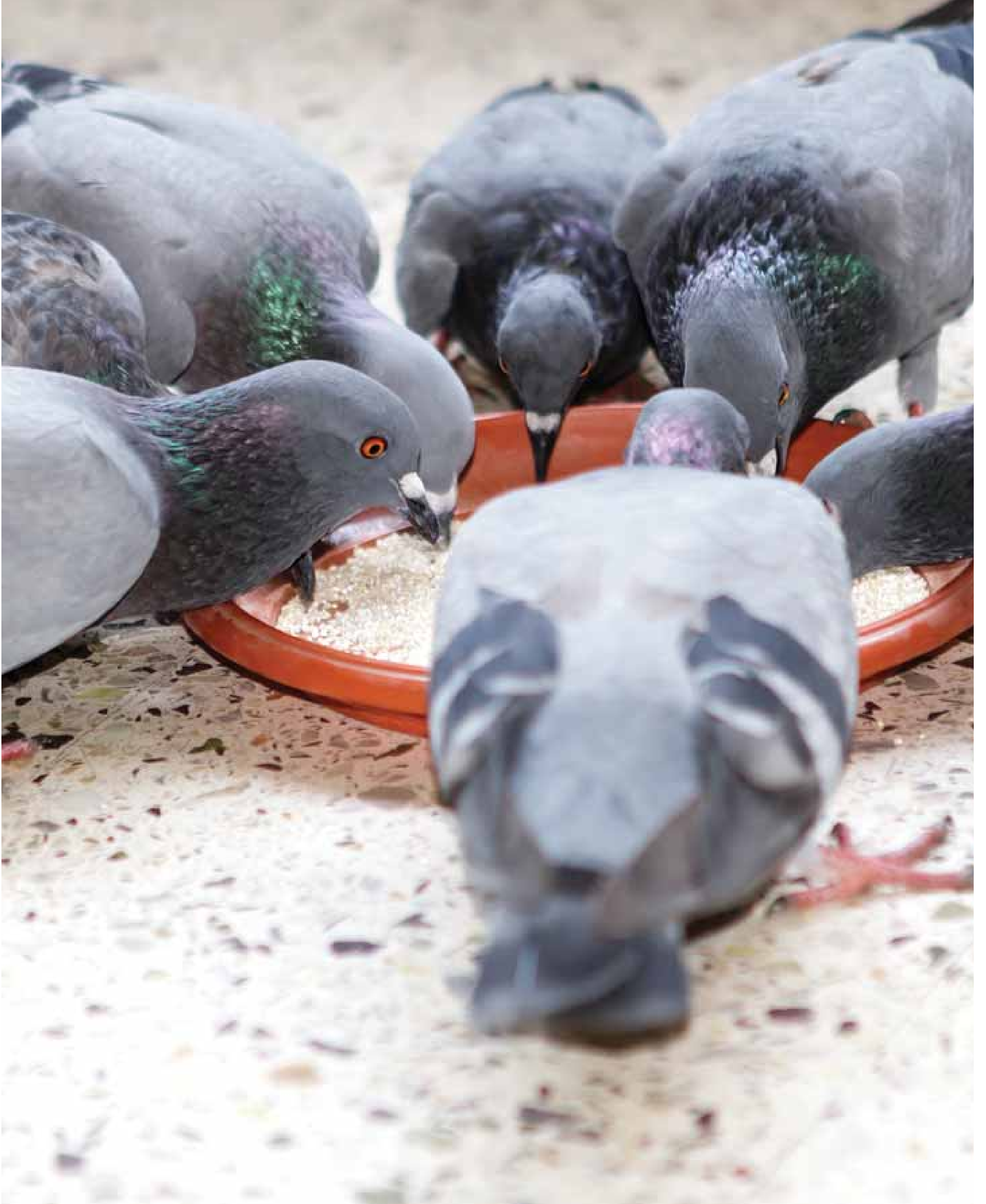
Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. PAYLAŞMANIN MUTLULUĞU

Kazanım

"Yardımlaşma" ve "paylaşma" kavramlarını öğrenir.

Maddi (yiyecek, eşya, hediye) ve manevi (sevinç, acı, vakit, emek, tecrübe, bilgi vb.) paylaşımların ilişkileri güçlendirdiğini bilir.

Maddi bir güce sahip olmayı, paylaşma ve yardımlaşmak için ister.

Yardımlaşma ve paylaşmanın kişinin manevi doyumunu arttırdığını bilir.

Öğretici Notu 1

Çocuklara yardımlaşma ve paylaşma denince ne anladıkları sorulur. Çocukların cevaplarını dinledikten sonra, kişinin kendi güç ve imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanmasına yardımlaşma dendiği; dinimiz İslam'ın yardımlaşmayı övdüğü hatta İslam'ın şartlarından biri olan zekât ibadetiyle yardımlaşmayı emrettiği izah edilir. Şu hadis-i şerif açıklanır: "Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu (düşmanına) teslim etmez. Kim, (mümin) kardeşinin bir ihtiyacını giderirse Allah da onun bir ihtiyacını giderir." (Buhârî, Mezalim, 3)

Yöntem ve Teknikler

Deney, Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Üç, dört adet mum

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, sınıfın/odanın bir köşesine birkaç mum yerleştirir ve mumlardan birini yakar. Çocuklara bir deney yapacaklarını söyler. Mum yanmaya devam ederken öğretici çocuklara "Kendileri ihtiyaç içinde olsalar bile, başkalarını kendi öz canlarına tercih ederler." (Haşr, 59/9) ayetini okur ve bu ayetin bir iniş sebebi olduğunu izah ederek aşağıdaki olayı anlatır:

Ebu Hüreyre'den gelen bir rivayete göre, "Bir gün Hz. Peygamber'in huzuruna bir adam geldi ve açlıktan takatinin kesildiğini söyledi. Resûlullah, ev halkına bu adama bir şeyler vermeleri için haber gönderdi. Onlar evlerinde sudan başka bir yiyecek bulunmadığını söyleyince, Resûl-i Ekrem, sahabeye,

"Bu gece bu adamı kim misafir edecek?" dedi.

Bunun üzerine ensardan Ebu Talha,

-Ya Rasûlallah, ben misafir ederim, dedi. Onu evine götürdü. Evde hanımına yiyecek bir şey bulunup bulunmadığını sordu. Karısı da yalnız çocukların yiyeceği kadar bir şey bulunduğunu söyledi. O da,

"Öyleyse onları bir şeyle avut, sofraya gelmek isterlerse uyut. Misafirimiz eve gelince lambayı söndür, ona kendimiz de yiyormuş gibi gösterelim." dedi. Sofraya oturdular. Misafir karnını doyurdu. Kendileri karanlıkta yiyormuş gibi davrandılar ve aç yattılar. Sabah olunca ev sahibi Peygamberimizin (s.a.s.) yanına gitti. Efendimiz ona,

"Bu gece misafirinize karşı yaptığınız davranıştan Allah razı oldu." buyurdu. Allahu Teâlâ da onlar hakkında yukarıdaki ayet-i kerimeyi indirdi (Buhârî, Tefsir, (Haşr) 6).

Anlatım bittikten sonra öğretici sınıfın başka bir köşesinde hazırladığı bir mumu yakar. Yaktığı mumla diğer mumları da tutuşturarak tüm mumların yanmasını sağlar. Bu sırada dersin başında yaktığı muma ne olduğunu çocuklara sorar. Çocuklar mumun yavaş yavaş eridiğini gözlemlemişlerdir. Öğretici "İnsan hayatı bir şekilde son bulur çocuklar. O mum tek başına yanarak eridi ve bitti. Ama şimdi yaktığım mum ateşini diğer mumlarla paylaşmasına rağmen kendi ışığından bir şey kaybetmeden yanmaya devam etti. Bizler de hayatımızı sürdürürken ne kadar çok insana yardım edip faydalı olabiliyorsak o kadar çok ışık vermiş oluruz." der. Ebu Talha'nın bu güzel davranışının Rabbimiz tarafından övüldüğünü ve bu davranışa binaen bir ayet indirildiğini ifade eder. Öğretici, maddi bir güce sahip olma isteğimizin ihtiyacı olanlara yardım etmek adına olması gerektiğini, yardım ve paylaşma sayesinde manevi bir doyum elde edeceğimizi söyleyerek aşağıdaki hadisi çocuklarla paylaşır ve dersi sonlandırır.

• "Sizden biriniz, kendisi için arzu edip istediği şeyi, din kardeşi için de arzu edip istemedikçe, gerçek anlamda iman etmiş olmaz." (Buhârî, İman, 7)

Değerlendirme Soruları

1. Paylaşma ve yardımlaşma olmasaydı, toplumda ne tür aksaklıklar olurdu?
2. Paylaşmanın ve yardımlaşmanın yararları nelerdir?
3. Hayatınızdan yardımlaşma ve paylaşma örnekleri verebilir misiniz?

Günün Mesajı

"Kim Müslümanı bir sıkıntıdan kurtarırsa, bu sebeple Allah da onu kıyamet günü sıkıntılarının birinden kurtarır. Kim bir Müslümanın kusurunu örterse, Allah da kıyamet günü onun kusurunu örter."

(Buhârî, Mezalim, 3)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Rol Oynama

Materyal

Renkli karton (tercihen yeşil, kırmızı), makas, yapıştırıcı, 1 adet plastik kova

Etkinlik 2
(7-12 yaş)

Bu etkinlik önceden hazırlık gerektirmektedir. Öğretici bir önceki ders iki çocuğa aşağıda yer alan Hacivat ve Karagöz metnini verir. Bir sonraki derste canlandırılacak olan bu metne hazırlanıp gelmelerini ister. Çocukların ses tonu, vurgusu, söylediklerinin anlaşılır olması hususunda öğretici açıklamada bulunur ve provalara yardımcı olur.

Öğretici, Hacivat ve Karagöz için şapka yapmak amacıyla karton, makas ve yapıştırıcı getirir. Bütün çocuklarla birlikte basit şekilde iki tane şapka hazırlanır. Şapkalar hazırlandıktan sonra daha önce görevlendirilmiş olan çocuklar şapkaları takarak rollerine başlarlar. (Hacivat ve Karagöz şapkaları genellikle yeşil, kırmızı renklerde olmaktadır.)

YARDIM EDİN KOMŞULAR!

Hacivat: Karagöz'üm hemen gel buraya çabuk çabuk!

Karagöz: Hani nerde çubuk? Çok severim çubuk krakeri.

Hacivat: Ne krakeri Karagöz'üm, acele yardıma gel.

Karagöz: Ben senden büyüğüm, sen benim yanıma gel.

Hacivat: Karagöz'üm zor durumdayım yardıma gelsene.

Karagöz: Öyle desene Hacivat. Madem zor durumdasın gelirim hemen.

Hacivat: Oh, çok şükür bu kez doğru anladın.

Karagöz: Arkadaşım zor durumdaysa hemen anlarım, hemen yardıma koşarım.

Hacivat: Allah razı olsun Karagöz'üm, bak neler oldu?

Karagöz: Ne oldu Hacı Cavcav, niye paçaların ıslak senin, balık avlamaya mı gittin?

Hacivat: Ne balığı iki gözüm, bizim oğlan azıcık musluğu açık bırakmış.

Karagöz: Eee… Ne olmuş musluğunuz biraz kaçıksa?

Hacivat: Kaçık değil efendim, açık açık. Ne olacak damlaya damlaya göl olmuş.

Karagöz: Desene sizin evi su bastı!

Hacivat: Aynen öyle Karagöz'üm, yardım et de evdeki suları boşaltalım.

Karagöz: Vahh vahh...Yardım etmez miyim hiç bu zor zamanında.

Hemen eve gidip bir kepçe bir fincan getireyim.

Hacivat: Ben sana evi su bastı diyorum sen kepçe fincan diyorsun. Ne yapacağız onlarla?

Karagöz: Suları boşaltacağız elbette. Doldurup doldurup boşaltırız.

Hacivat: Kepçe yetmez efendim, daha büyük bir şey lazım.

Karagöz: Öyleyse bizim hanımın tencerelerini getireyim.

Hacivat: Ah efendim sen hâlâ anlamadın mı çok su var çok. Kova getir.

(Karagöz sahneden çıkar, biraz sonra tekrar girer.)

Karagöz: İşte kovayı getirdim. Bunu bir güzel dolduralım. Hoop şimdi de boşaltalım foşş.

Hacivat: Ne yapıyorsun Karagöz'üm?

Karagöz: Ne yapacağım Hacı Cavcav, yardım et dedin yardıma geldim. Kova getir dedin getirdim. Yine ne istiyorsun vır vır vır…

Hacivat: Suları neden sokağa döküyorsun Karagöz'üm?

Karagöz: Ne yapsaydım ya, götürüp bizim eve mi dökseydim?

Hacivat: Hayır efendim öyle demedim.

Karagöz: Ben de senin gibi herif görmedim.

Hacivat: Durup bir dinle beni Karagöz'üm.

Karagöz: Uyuyup inleyim mi? Hem yardıma gel diyorsun hem uyu diyorsun vıy vıy vıy…

Hacivat: Bir dakika efendim, bizim oğlan zaten musluğu açık bırakıp suyu israf etmiş bir de sen israf etme diyorum.

Karagöz: İsraf mı? Nasıl yani bu kez gerçekten anlamadım.

Hacivat: Dur ben sana açıklayayım iki gözüm. Suyu sokağa dökersek ne olur?

Karagöz: Hiiç ne olacaktı ki? Bir şey mi olacaktı?

Hacivat: Onu diyorum ben de. Sokağa dökersek suyu bu defa da biz israf etmiş oluruz. Gel bu suları bahçedeki ağaçlara, çiçeklere dökelim.

Karagöz: Aaa ağaçlar, çiçekler banyo yapmayı çok mu sever? Demek o yüzden tertemizler, bak sen.

Hacivat: Hayır efendim. Bu su banyo yapmak için değil. Su onların gıdası. Onlar suyla beslenip, büyüyorlar.

Karagöz: Hıım bu suyu onlara dökersek, suyu israf etmemiş, faydalı bir şey için kullanmış oluruz o hâlde.

Hacivat: Ah canım efendim ne güzel bir defada anladın yahu!

Karagöz: Sana da kötek geliyor kaç komşu hu huu…

(Hacivat önde Karagöz arkada onu kovalıyor vaziyette sahneden çıkarlar.)

Değerlendirme Soruları

1. Sizin de zaman zaman yardıma ihtiyacınız oluyor mu?
2. Birisi size yardım ettiğinde ne hissedersiniz?
3. Birine yardım ettiğiniz zaman ne hissediyorsunuz?

Günün Mesajı

"...İyilik ve takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) üzere yardımlaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın..."

(Mâide, 5/2)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 3

Çocuklara paylaşma ve yardımlaşmanın kişiyi nasıl mutlu edebileceği sorulur. Konuyla ilgili olarak kendi hayatlarından örnekler vermeleri istenir. Paylaşma ve yardımlaşmanın dinimizde çok önemli bir yere sahip olduğu vurgulanır. "Sizden biriniz, kendisi için arzu edip istediği şeyi, din kardeşi için de arzu edip istemedikçe, gerçek anlamda iman etmiş olmaz." (Buhârî, Îmân 7) hadis-i şerifi açıklanır. Kendimiz için istediğimiz bir başarıyı, mutluluğu ya da maddi bir objeyi (ev, araba, kıyafet vs.) etrafımızdakiler için de istediğimizde paylaşmanın tadına varacağımız ve daha mutlu olacağımız anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Soru-Cevap

Materyal

5-6 paket farklı çeşitte bisküvi, derin bir kap

Etkinlik 3
(13-15 yaş)

Bu etkinlikte öğretici, sınıfa farklı çeşitlerde bisküvilerle ve büyük bir kapla gelir. Sınıf mevcudu ne kadarsa bu sayının yarısı kadar bisküvi paketini temin eder ve bu bisküvileri sınıf mevcudunun yarısına karışık olarak dağıtır. Bisküvilerin kimi kakaolu kimi tuzlu kimi ise kremalıdır. Ardından öğretici, sınıftaki öğrencilerle sohbet etmeye başlar.

- Çocuklar en sevdiğiniz bisküvi çeşidi nedir?

(Çocuklardan gelen cevaplara göre bazı çocukların kendilerine verilen bisküvi çeşidinden hoşnut olmamaları durumuna dikkat çekilir ve örneğin: "Sana verilen tuzlu bisküvi oysa sen kakaolu bisküvi sevdiğini söylüyorsun. Bu durumda ne yapabiliriz?" diye sorar.)

- Verilen cevaplara göre öğretici açıklama yapmaya devam eder. "Gördüğünüz gibi bazı arkadaşlarınız hiç bisküvi yiyemeyecekken bazıları ise sevmediği çeşitteki bisküviyi yemek zorunda kalacak." der.

- Bizler en iyisi bu büyük kabımızı ortaya koyalım herkes elindeki paketleri getirsin ve kabımızın içine boşaltalım. Böylelikle herkes istediği çeşitteki bisküviden yiyebilmenin mutluluğunu yaşamış ve paylaşmanın güzelliğini tatmış olsun." der.

Değerlendirme Soruları

1. Bisküviler dağıtıldığında elinize hiç bisküvi verilmemiş olsaydı arkadaşlarınız bisküvileri yerken kendinizi nasıl hissederdiniz?

2. Size denk gelen bisküvi sizin damak zevkinize uymayan çeşit olsa ve sizin canınız diğer arkadaşınızın elindeki çeşitten istese, onun sizinle bisküvisini paylaşmasını ister miydiniz?

3. Paylaşmak hayatımızda ne gibi kolaylıklar sağlar?

Günün Mesajı

"Kim Müslümanı bir sıkıntıdan kurtarırsa, bu sebeple Allah da onu kıyamet günü sıkıntılarının birinden kurtarır. Kim bir Müslümanı(n kusurunu) örterse, Allah da kıyamet günü onu(n kusurunu) örter."

(Buhârî, Mezalim, 3; Müslim, Birr)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 4

Çocuklara paylaşma ve yardımlaşmanın kişiyi nasıl mutlu edebileceği sorulur. Konuyla ilgili olarak kendi hayatlarından örnekler vermeleri istenir. Paylaşma ve yardımlaşmanın dinimizde çok önemli bir yere sahip olduğu vurgulanır. “Sizden biriniz, kendisi için arzu edip istediği şeyi, din kardeşi için de arzu edip istemedikçe, gerçek anlamda iman etmiş olmaz.” (Buhârî, Îmân 7) hadis-i şerifi açıklanır. Kendimiz için istediğimiz bir başarıyı, mutluluğu ya da maddi bir objeyi (ev, araba, kıyafet vs.) etrafımızdakiler için de istediğimizde paylaşmanın tadına varacağımız ve daha mutlu olacağımız anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Soru-Cevap

Materyal

30 veya 50 parçalı yapboz

Etkinlik 4
(13-15 yaş)

Öğretici tarafından önceden belirlenen 30 veya 50 parçalık yapboz çocuklara eşit parça sayısı gelecek şekilde karışık dağıtılır. Çocuklar üç ayrı grup halinde oturtulur. Onlardan ellerindeki parçaları birleştirmeleri istenir. Buradaki kural birbirinden yardım almamaktır.

- Bir süre sonra öğretici, “Çocuklar bu eksik parçalar nedeniyle yapboz tamamlanamadı. Sizce ne yapmamız gerekir?” diye sorar. Verilen cevaplara göre öğretici yönlendirmelerde bulunur. (Öncelikli olarak aynı renklerdeki yapboz parçalarını bir araya toplamak ya da ilk etapta kenarları yerleştirmek gibi.)

- Öğretici, çocuklara elimizde ne kadar fazla parça olsa da bir araya gelmedikçe şekli tamamlamanın mümkün olmadığını ancak arkadaşlarıyla yapboz parçalarını birleştirirlerse bunun mümkün olabileceğini dile getirir. Peygamber Efendimizin “Yarım hurma ile bile olsa kendinizi ateşten koruyun.” hadisi söylenerek ne kastedilmek istendiği çocuklara sorulur. Bencil insanların bir süre sonra arkadaşsız kaldığı hatırlatılır. Öğretici, “Paylaşmanın hayatımızı nasıl kolaylaştırdığı sizin de gördüğünüz gibi yapbozun tamamlanmasıyla kanıtlanmış oldu.” der.

Değerlendirme Soruları

1. Yarım kalmış bir yapbozu tamamlamak sizi mutlu etti mi?
2. Eğer eksik kalan parçaları arkadaşlarınız sizinle paylaşmasaydı ve bir araya gelmeseydiniz kendinizi nasıl hissederdiniz?
3. “Birlikten kuvvet doğar.” sözü sizde neleri çağrıştırıyor?

Günün Mesajı

“Kim Müslümanı bir sıkıntıdan kurtarırsa, bu sebeple Allah da onu kıyamet günü sıkıntılarının birinden kurtarır. Kim bir Müslümanı(n kusurunu) örterse, Allah da kıyamet günü onu(n kusurunu) örter.”

(Buhârî, Mezalim, 3; Müslim, Birr)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. PAYLAŞARAK ÇOĞALMAK

Kazanım

Yardımlaşma ve paylaşmanın kişinin manevi doyumunu arttırdığını bilir.

Öğretici Notu 1

Aşağıda verilen şiir etkili bir sesle okunur:

PAYLAŞMAK İSTERİM

Paylaşmak isterim tüm renkli kalemlerimi,
Resim yapmayı çok seven çocuklarla,
Ve isterim herkes mutlu olsun bu dünyada.
Ellerim dokunamaz bilirim,
Gökte uçan kuşlara,
Ama tutup kaldırabilirim ben,
Yanımda yere düşen biri varsa.
Güzel kıyafetlerim, ayakkabılarım olsun isterim.
Ama sadece ben değil,
Herkes bunlara sahip olsun dilerim.
Masmavi gökyüzü,
Yemyeşil orman,
Tüm güzellikleri bizimle paylaşmış Yüce Yaradan…

Şiir okunduktan sonra, çocuklara şiirin konusunun ne olduğu ile ilgili fikirleri sorulur ve "yardımlaşma-paylaşma" cevabı alındığında bu konu ile ilgili genel bir bilgilendirme yapılır. Paylaşmanın ve yardımlaşmanın dinî bir sorumluluk olduğu ve her durumda paylaşılabilecek güzel ve iyi şeylerin olabileceği mesajı üzerinde durulur.

Şiir okunduktan sonra öğretici, çocuklara şiirin konusunun ne olduğu ile ilgili fikirlerini sorar ve yardımlaşma-paylaşma cevabı alındığında bu konu ile ilgili genel bir bilgilendirme yapar. Paylaşmanın ve yardımlaşmanın dinî bir sorumluluk olduğu ve her durumda paylaşılabilecek güzel ve iyi şeylerin olabileceği mesajı üzerinde durulur.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyal

Renkli kâğıt

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, çocuklara, yapabilecekleri yardımlaşma ve paylaşım örnekleri ile ilgili ortak bir liste oluşturacaklarını söyler. Bu konu ile ilgili hazırlanan çalışma kâğıdını alan öğretici ilk önce kendi maddesini birinci madde olarak kâğıda yazar ve cümlenin sonuna imzasını atar. Örneğin öğretici: “Otobüste hasta ve yaşlı birine yer verebilirim, bu beni mutlu eder.”, “Hasta olan arkadaşımla ilgilenip, onun için yapabileceğim bir şey olup olmadığını sorabilirim. Böylelikle arkadaşım kendini yalnız hissetmez ve bu davranışım bana kendimi iyi hissettirir.” şeklinde bir cümle ile kendi maddesini oluşturmuş olur. Sonra liste elden ele dolaşır ve sıra ile herkes kendi iyilik maddesini listeye ekler ve imza atar. Öğretici daha önce belirtilen durumların tekrar yazılamayacağını çocuklara hatırlatır. Tüm çocuklar kendi maddelerini yazdıktan sonra listeyi öğretici alır ve yazılanları inceler. Bu listenin çok önemli ve değerli olduğunu söyler ve listeyi sınıfta herkesin görebileceği bir yere asar. Öğretici “Evet sevgili arkadaşlar, bir anlamda kendimizin iyilik listesini oluşturduk. Elbette ki yapacağımız iyilikler ve paylaşabileceğimiz güzel şeyler bunlarla sınırlı değil ama sadece bu liste bile bize yapabileceğimiz ne kadar çok iyilik olduğunu bir kez daha hatırlattı. Yaşadığımız her dakikayı, nefes aldığımız her anı paylaşarak ve yardımlaşarak güzelleştirebiliriz. Böylelikle hem başkalarını hem de kendimizi mutlu etmenin en kestirme yolunu keşfetmiş oluruz.” der ve değerlendirme sorularına geçer.

YAPABİLECEĞİMİZ NE ÇOK GÜZEL ŞEY VAR

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

Değerlendirme Soruları

1. Paylaşma ve yardımlaşma denildiğinde ne anlıyorsunuz?
2. İnsan neleri bir başkasıyla paylaşabilir?
3. Bir kişiye yardım ettiğinizde ne hissedersiniz?

Günün Mesajı

"Kişi zalim de olsa, mazlum da olsa din kardeşine yardım etsin. Kişi zalimse onu engellesin. Çünkü zalimi yaptığı işten döndürmek ona yapılacak bir yardımdır. Kişi mazlum ise ona yardımda bulunsun!"

(Müslim, Birr ve Sıla, 62)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Yardımlaşma ve paylaşmanın kişiye kazandırabileceği güzelliklere kısaca değinilir. Dinî açıdan, paylaşmanın Allah tarafından çok önemsenen bir davranış olduğu vurgulanır ve "Bir mümin, aç bir mümini doyurursa, Allah da o kimseyi cennet meyveleriyle doyuracaktır. Yine bir mümin, susuz kalan bir mümine bir şeyler içirip susuzluğunu giderirse, Allah kıyamette ona misk ile mühürlenmiş lezzetli bir içecek içirecektir. Yine bir mümin, elbiseye ihtiyacı olan bir mümini giydirirse, Allah da ona cennetin yemyeşil elbiselerinden giydirecektir." (Tirmizî, Kıyâme, 18) hadis-i şerifi okunur. Burada verilmek istenen mesajın ne olduğu hakkında çocuklara sorular yöneltilir. "Paylaşmak bizi kuvvetli kılar mı?" diye sorularak çocukların fikri alınır.

Yöntem ve Teknikler

Örnek Olay İnceleme, Soru-Cevap, Anlatım

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici o gün çocuklara, bir olay hakkında konuşacaklarını ve onların yorumlarını çok merak ettiğini söyleyerek söze başlar ve örnek olayı anlatır.

"Sema, Merve, Burcu ve Zeynep çok iyi arkadaştırlar ve aynı sınıftadırlar. O gün Merve çok hasta olur ve doktora gitmek zorunda kalır. Doktor Merve'nin hastalığının teşhisinin hemen koyulamayacağını ve iki üç hafta bazı tetkiklerin devam edeceğini söyler. Okulda matematik dersinde Merve'nin tek başına halledemeyeceği zor bir konu işlenmektedir. Merve yazılıda soruları yapamayacağını düşünerek çok kaygılanır ve ağlar. O kadar çok üzülür ki..."

Öğretici burada konuşmayı keser ve herkese konuşma hakkı tanıyacak şekilde çocuklara şu soruları yöneltir;

- Peki, çocuklar eğer sizler Merve'nin yerinde olsaydınız neler hissederdiniz?
- Merve bu durumda neler yapabilir?
- Ya da sizler Merve'nin arkadaşlarının yerinde olsaydınız nasıl davranırdınız?
- Merve bu durumda kendini daha iyi hissedebilmek için neler yapabilir?

Öğretici olayı anlatmaya devam eder: "Merve'nin üzüntüsüne şahit olan Zeynep arkadaşlarına telefon edip ne yapabileceklerini sorar, onlar da kendi aralarında bir görev paylaşımı yaparlar. Sema ve Burcu, Merve'yi her gün arayacak ya da ziyaretine gelecek, Zeynep ise arkadaşının eksik kaldığı matematik konularını her gün ona anlatacaktır ve aradaki açığı kapamasına yardımcı olacaktır. Onların bu destekleri sayesinde Merve, hastalık dönemini kolaylıkla atlatır ve matematik sınavında da derslere katılamamış olmasına rağmen arkadaşlarının

desteği sayesinde başarılı olur." Öğretici içerisinde bulunulan her durum ve şartta mutlaka paylaşım yapılabileceğini söyler ve aşağıdaki soruları çocuklara yöneltir.

Değerlendirme Soruları

1. Acılar paylaştıkça azalır mı?
2. Sizin de bu olaya benzer hadiseler hiç başınıza geldi mi?
3. Paylaşma ile mutlu olmanın arasında bir bağ olabilir mi?

Günün Mesajı

"Her kim (dünyada) bir Müslümanın sıkıntısını giderirse, bu sebeple Allah onun kıyamet günü sıkıntılarından birini giderir."

(Ebu Dâvud, Edeb, 38)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

4. PAYLAŞMA VE YARDIMLAŞMA BİRLİK VE BERABERLİĞİ SAĞLAR

Kazanım

Yardımlaşma ve paylaşmanın toplumda kardeşlik, birlik ve beraberlik duygularını geliştirdiğini bilir.

Öğretici Notu 1

Paylaşma ve yardımlaşmanın toplumda birlik ve beraberliği sağlayan en önemli unsurlardan biri olduğu anlatılır. Toplumun ahenkli bir birlikteliğe ulaşmasında paylaşma ve yardımlaşmanın esas olduğuna dikkat çekilir. Paylaşarak çoğalmanın, yardımlaşarak huzur bulmanın önemine vurgu yapılır.

Yöntem ve Teknikler

Örnek Olay İnceleme

Materyal

Örnek olay metni

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Bu etkinlik bir "Örnek Olay İncelemesi"dir. Dikkat edilmesi gereken husus çocukların okunan hikâyeyi tamamen anladığından emin olmaktır. Bu sebeple hikâyenin, birden fazla okunması anlaşılırlığını attıracaktır.

Çocuklara etkinlik şöyle açıklanır:

"Arkadaşlar şimdi size bir hikâye okuyacağım, beni dikkatlice dinlemenizi istiyorum çünkü hikâyeyi yarıda kesip sizin tamamlamanızı isteyeceğim. Şimdi rahatça arkamıza yaslanalım ve can kulağıyla hikâyeyi dinleyelim."

Örnek Olay Metni

Hikâye 1. Kısım

Okuldaki sınıfım büyük ve kalabalıktı. Sınıf öğretmenimiz bizleri çok sever, sınıfın ve biz çocukların sorunlarıyla elinden geldiği kadar ilgilenmeye çalışırdı. Sınıfımızın da sıkıntısı bitmezdi doğrusu! Bir gün Fatma'nın burnu kanar, bir gün Ahmet'in karnı ağrırdı. Bütün bu yoğunluk içinde bir de sınıfın kırtasiye ihtiyaçları oluyordu. Bir gün öğretmenimiz sınav döneminde olduğumuz için çok yoğun olduğunu söyleyerek, kırtasiye alışverişleri için sınıf başkanının kendisine yardım etmesini istedi. Öğretmen, sınıf başkanımız Mustafa'ya bir tane tahta kalemi ile 2 tane dosya alması için para verdi. Ertesi gün sabah erkenden kalkıp okulun yolunu tuttum. Sınıfa geldiğimde Mustafa'nın üzüntülü hâli ile karşılaştım. Ne olduğunu sorduğumda, "Öğretmenin benden istediklerini almayı unuttum. Nasıl yaptım böyle bir hatayı? Tamamen unutmuşum gerçekten." dedi; "Bu kadar üzülme Mustafa, öğretmenimiz anlayışlı bir insan, sana kızmaz." dedim. Mustafa başını öne eğerek "Öğretmen kızar diye üzülmüyorum ki, öğretmenime karşı mahcup duruma düştüm, bana verilen görevi yerine getiremedim diye üzülüyorum." dedi.

Hikâyenin 1. Kısmının Sonu

Öğretici, hikâye metninin çocuklar tarafından anlaşıldığına emin olduktan sonra onlara şu soruları sorar:

1. Mustafa'nın yerinde olsaydınız kendinizi nasıl hissederdiniz ve nasıl davranırdınız?
2. Mustafa'nın sınıf arkadaşı olsaydınız, Mustafa'ya nasıl davranırdınız?
3. Sizce bu hikâyenin devamı nasıl olmalıdır?

Çocuklardan cevaplar alındıktan sonra öğretici hikâyenin devamını okur:

Hikâyenin 2. Kısmı

"Bu kadar üzülme Mustafa, öğretmenimiz anlayışlı bir insan, sana kızmaz." dedim. Mustafa başını öne eğerek "Öğretmen kızar diye üzülmüyorum, öğretmenime karşı mahcup duruma düştüm, bana verilen görevi yerine getiremedim diye üzülüyorum." dedi. Mustafa'nın bulunduğu durumu, onun hissettiklerini anlayabiliyordum. Keşke ona yardımcı olabilsem diye düşünürken birden aklıma çantamdaki tahta kalemi geldi. Tahta kalemini yeni almış ve daha hiç kullanmamıştım. Onu Mustafa'ya verebilirdim ama dosyam yoktu. Mustafa'ya belli etmeden sınıftaki diğer arkadaşlarımın yanına gidip dosyaları olup olmadığını sordum ve sonunda iki tane dosya bulmayı başardım. Daha öğretmen sınıfa gelmemişti. Mustafa'nın yanına gidip "Üzülmene gerek kalmadı. Al sana bir tahta kalemi, iki de dosya." dedim. Mustafa

önce şaşkınlıkla sonra gülümseyerek "Sayende öğretmene karşı zor durumda kalmayacağım. Öğretmenin güvenini zedelemeyeceğim. Sana nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum." dedi ve ekledi. "Peygamberimizin bununla ilgili hadisini biliyor musun?" Merakla "Hayır, bilmiyorum. Ne demiş Peygamberimiz?" diye sordum. "Sevgili Peygamberimiz şöyle buyurmuş: 'Her kim (dünyada) bir Müslümanın bir sıkıntısını giderirse, bu sebeple Allah onun kıyamet günü sıkıntılarından birini giderir.' (Ebu Dâvud, Edeb, 38) Sen bana yardım ettin, buna karşılık Allah da sana yardım eder inşallah." dedi. "Ne kadar güzel bir müjde bu! Ben sana yardımcı olurken, Allah'ın beni bu derece ödüllendireceği aklıma gelmemişti doğrusu!" dedim. "Elbette ödüllendirecektir. Çünkü Allah'ın bir ismi de 'Settâr'dır. Settâr, kusurları örten demektir. Allah, kullarının kusurlarını örter. Biz de birbirimize yardımcı olursak Rabbimiz bundan hoşnut olur." dedi. Mustafa, bu müjdeli hadisle beni çokça mutlu etmişti. Dilimden "Allah'ım sen ne kadar yücesin, ne kadar şefkatlisin. Settâr isminle bizim kusurlarımızı ört." cümleleri dökülmüştü.

Hikâyenin okunması bittikten sonra değerlendirme soruları sorulur.

Değerlendirme Soruları

1. Mustafa'nın yerinde olsaydınız, arkadaşınızın bu yardımı karşısında kendinizi nasıl hissederdiniz?

2-. Mustafa'nın sınıf arkadaşı olsaydınız, Mustafa'nın söylediği hadis-i şerifi duyunca ne hissederdiniz?

3. "Settâr" ne anlama gelmektedir?

Günün Mesajı

“Her kim (dünyada) bir Müslümanın bir sıkıntısını giderirse, bu sebeple Allah onun kıyamet günü sıkıntılarından birini giderir...”

(Ebu Dâvud, Edeb, 38.)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Aşağıdakilere benzer sorular sorularak konuya giriş yapılır:

- Çocuklar sizce bir bina kaç kişi ile yapılır?

- Dünyada her işini kendi başına yapan, bütün ihtiyaçlarını kendi gideren biri var mıdır?

- Hangi meslekler yapılmazsa hayatımız zorlaşır?

Gibi sorularla çocukların yardımlaşma hakkında fikir yürütmeleri sağlanır. O günkü dersin konusunun yardımlaşma ve paylaşma olduğu söylenir. "Yardımlaşma deyince aklınıza ne geliyor?" sorusu sorularak çocuklardan gelen cevaplar dinlenir. Sonra kısaca bu iki kavram açıklanır. Yardımlaşma ve paylaşmanın müminlerin ayırt edici vasıflarından olduğu, Allah'ın birbirine yardım eden kullarını sevdiği ifade edilir.

Yardımlaşma ve paylaşmaya yönelik şu örnekler verilir:

- Dersi anlamayan arkadaşına yardım etmek.
- Yapılması gereken bir şeyi fark edip yapmak.
- Gerektiğinde sırasını arkadaşı ile paylaşmak.
- Arkadaşının sorunlarını dinlemek ve ona çözüm önerileri sunmak.
- Sahip olduğu imkânları yalnız kendi için değil yeri geldiğinde başkaları için de kullanmak.

Yöntem ve Teknikler

Soru-Cevap, Beyin Fırtınası, Materyal Hazırlama

Materyal

Renkli fon kartonları, çeşitli renkte kalemler

Etkinlik 2
(7-12 yaş)

Öğretici, evde küçük renkli kartlar hazırlayıp bir yüzüne büyük harflerle "ARANIYOR" yazar, kartların bir yüzü de boş olacaktır. Yardımseverlik davranışları üzerinde konuşulduktan sonra kartlar çocuklara dağıtılır.

Öğretici "Şimdi sizinle bir etkinlik yapacağız." diyerek önceden hazırladığı kartları çıkartır. Renkli kartların ön yüzünde "Aranıyor" yazmaktadır. Öğretici her çocuğa bir kart dağıtıp yardımsever birinde olması gereken en temel özellikleri yazmalarını ister.

Yeterli sürenin sonunda çocuklardan kartlar toplanır, tek tek okunur. Birbirine benzer şıklar elenir, yerlerine yenisi oluşturulur.

Daha büyük bir karton afiş hazırlamak için kullanılır. Kartonun üzeri çocukların istediği şekilde resimlendirilir ve süslenir, kartona çocukların kartlara yazdığı seçenekler yazılarak afiş hazırlanır. Daha sonra afişte yer alan şartlardan en az bir tanesini kendinde taşıdığını söyleyen çocukların afişin altına imzalarını atmaları istenir.

Afiş her çocuğun görebileceği bir yere asılır. Öğretici yeryüzünde kötülüğü ancak iyiliğin yenebileceğini, bu afişteki özellikleri taşımakla sınıftaki çocukların da iyiler topluluğuna katıldıklarını ifade eder.

Değerlendirme Soruları

1. Paylaşma ve yardımlaşmanın hayatımızdaki etkisi nedir?
2. Paylaşma ve yardımlaşmanın insanların beraber yaşamaları üzerindeki etkileri nelerdir?
3. Konusu paylaşma ve yardımlaşma olan bir film izlediniz mi? Bahseder misiniz?

Günün Mesajı

"Mümin, mümine karşı parçaları birbirine destek olan bir bina gibidir."

(Tirmizî, Birr ve Sıla, 18)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 3

Paylaşma ve yardımlaşmanın toplumda birlik ve beraberliği nasıl sağlayabileceğine kısaca değinilir. Hüzünlerin paylaşarak azalabileceği ve mutlulukların tadının ancak paylaşıldığında daha iyi çıkabileceği anlatır. "Allah için size sığınan kimseye sığınak olun. Allah için isteyen kimseye verin. Sizi davet edene icabet edin, size bir iyilik yapana karşılığını verin. Eğer onun karşılığını verecek bir şey bulamazsanız, karşılıkta bulunduğunuzu kanaat getirinceye kadar ona dua edin." (Ebu Dâvud, Zekât, 38) hadis-i şerifi açıklanır.

Yöntem ve Teknikler

Yaparak ve Yaşayarak Öğrenme, Soru-Cevap, Örneklendirme

Materyal

Kurabiye hamuru, portakal kabuğu, limon, çikolata taneleri, fırın

Etkinlik 3
(13-15 yaş)

Öğretici, pasta yapılacak kurabiye hamurunu ve içerisine katılabilecek malzemeleri (portakal kabuğu, limon, çikolata taneleri vb.) hazırlar. Öğrencilerini toplar ve beraberce kurabiyeleri hazırlamalarını ve tepsiye dizmelerini sağlar. Öğrenciler kendi diledikleri şekillerde kurabiyelerini hazırlarlar ve kurabiyeler fırına verilir.

Kurabiyeler piştiğinde herkes kendi hazırladığı kurabiyeyi alır ve zevkine göre süsleyerek paketler. Öğrenciler bu hazırladıkları kurabiyeleri istedikleri herhangi bir kişiye hediye ederler. Pastaların bir arada yapıldığında daha hızlı ve eğlenceli bir şekilde hazırlandığını aynı zamanda kişinin kendisi tarafından üretilen ürünlerin daha değerli olduğunu kavrarlar. Bunları paylaşmanın ise kişiyi daha mutlu ettiğini tecrübe etmiş olurlar. Öğretici, durumu örneklerle desteklemeye devam eder.

"Çocuklar, bir elbise üretilirken de iş paylaşımı olan bir fabrikada daha kısa sürede daha fazla ürün elde edilebilir, tek başına olan bir terzininse bunu istese de başaramayacağı ortadadır." Bu ve benzeri söylemlerle çocukların ortaklaşa yaptıkları bu aktivite övülür. Çocukların birlik ve beraberliğin önemini anlamaları için "Bir elin nesi var iki elin sesi var." atasözünü kavramaları sağlanır.

Değerlendirme Soruları

1. Pastaları arkadaşlarınızla beraber hazırlarken neler hissettiniz?

2-Bir işi tek başına yapmak sizi nasıl etkiler?

Günün Mesajı

"Allah için size sığınan kimseye sığınak olun. Allah için isteyen kimseye verin. Sizi davet edene icabet edin, size bir iyilik yapana karşılığını verin. Eğer onun karşılığını verecek bir şey bulamazsanız, karşılıkta bulunduğunuzu kanaat getirinceye kadar ona dua edin."
(Ebu Dâvud, Zekât, 38)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 4

Paylaşma ve yardımlaşmanın toplumda birlik ve beraberliği nasıl sağlayabileceğine kısaca değinilir. Hüzünlerin paylaşarak azalabileceğini ve mutlulukların tadının ancak paylaşıldığında daha iyi çıkabileceği anlatılır. "Allah için size sığınan kimseye sığınak olun. Allah için isteyen kimseye verin. Sizi davet edene icabet edin, size bir iyilik yapana karşılığını verin. Eğer onun karşılığını verecek bir şey bulamazsanız, karşılıkta bulunduğunuzu kanaat getirinceye kadar ona dua edin." (Ebu Dâvud, Zekât, 38) hadis-i şerifi açıklanır.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Soru- Cevap

Materyal

İp, film cd'si, tepsi, hediye paketi, patlamış mısır, kapaklı kap, fotoğraflar

Etkinlik 4
(13-15 yaş)

Öğretici uzun bir ip hazırlar. Patlamış mısırları ağzı kapalı bir kabın içerisine koyar ve bu kabı hediye paketiyle sarar. Bu paketi ve önceden çocuklardan talep edilmiş bir filmin CD'sini tepsinin içerisine oturtarak tepsiyi bu ipin ucuna bağlar. Çocukların göremeyeceği bir yere tepsi yerleştirilir ve çocuklar ipin diğer ucu ellerinde olacak şekilde sıralanır. Çocuklardan 10 adet paylaşım örneği vermeleri istenir ve verilen her paylaşım örneğinin arkasından ip kendilerinin bulunduğu odaya doğru çekilir. Her çocuktan en az 2 paylaşım örneği vermesi istenir, kabul gören her paylaşımda, paylaşım yapan çocuk ipi kendine doğru çeker. Çocuklar en sonunda patlamış mısır çanağına ulaşırlar ve bu noktada öğretici açıklamalarda bulunmaya başlar. "Gördüğünüz gibi sürprize ulaşmanız bu paylaşımlarda bulunmanız sayesinde oldu. Ancak bizler paylaşımcı bireyler olmaya çalıştığımızda bu sürprizlerden çok daha güzel ve görünmeyen mükâfatlar da elde ederiz. Bir şeyleri paylaştığımızda sevap kazanırız bu da bizim daha mutlu olmamızı ve her an huzur duymamızı sağlar. Paylaştıkça her şeyin tadı daha güzel çıkar. Bakın şu iki fotoğraf her şeyi bizlere daha güzel anlatmıyor mu? Sizler bu fotoğrafları gördüğünüzde neler aklınıza geliyor?" sorularını yönelterek etkinliği tamamlar.

Değerlendirme Soruları

1. Paylaşma ve yardımlaşmanın olmadığı bir dünya nasıl olurdu ?
2. Paylaşmak azaltır mı?

Günün Mesajı

“Allah için size sığınan kimseye sığınak olun. Allah için isteyen kimseye verin. Sizi davet edene icabet edin, size bir iyilik yapana karşılığını verin. Eğer onun karşılığını verecek bir şey bulamazsanız, karşılıkta bulunduğunuzu kanaat getirinceye kadar ona dua edin.”
(Ebu Dâvud, Zekât, 38)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

5. ZEKÂT VE SADAKA MALI ARTTIRIR

Kazanım

Zekât ve sadaka ibadeti ile paylaşma ve yardımlaşma duygularının geliştiğini bilir.

Öğretici Notu

Önceki haftalarda yardımlaşma ve paylaşma kavramları anlatılmış, maddi ve manevi paylaşımın ilişkileri güçlendirmesi üzerine konuşulmuş, yardımlaşma ve paylaşmanın toplumda birlik, beraberlik ve kardeşlik duygularını geliştirdiği anlatılmıştır. Konu kısaca tekrar edilir.

Yöntem ve Teknikler

Beyin Fırtınası

Materyal

Sadaka taşı resimleri, çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik
(7-15 yaş)

Öğretici, ekte yer alan sadaka taşı resimlerini çocuklara göstererek, incelemeleri için fırsat verir. Resimler üzerine çocukların bir müddet düşünmesi sağlanır.

Bu kısa aranın ardından öğretici bu resimlerde gördüklerinin sadaka taşı olduğunu, Osmanlıda sadaka vermek isteyenlerin bu taşların içlerindeki oyuklara para koyduğunu, ihtiyaç sahiplerinin de şehrin belli yerlerinde-özellikle camilerde- olan bu sadaka taşlarından ihtiyaçları kadar miktarı aldıklarını, bu gelenek sayesinde ihtiyaç sahibini incitmeden ona yardım edildiğini anlatır.

Sonrasında zekât ve sadaka deyince çocukların aklına gelen kelimeler birer birer tahtaya yazılır.

- İnfak - Dayanışma - Destek olma - Paylaşma - Yardımseverlik
- Bağış - Fakir - Bencil - Muhtaç - Cimri - Cömert

Öğretici, önce yukarıdaki kavramları açıklar. "Zekât" ve "sadaka" kavramları anlatılıp, benzer ve ayrı yönleri açık bir şekilde izah edilir. Öğretici kavramları aşağıdaki bilgiler doğrultusunda verir:

Zekât: Dinimizce, zengin kabul edilen Müslümanların, mallarının belli bir oranını ibadet niyetiyle Kur'an'da belirtilen ihtiyaç sahiplerine vermesidir. İslam'ın beş şartından biridir ve zengin Müslümanlara farzdır.

Fıtır Sadakası (fitre): Ramazan ayının şükrü olarak bayram namazından önce verilmesi gereken sadakadır.

Sadaka-i Cariye: Sevabı ölünce de yazılmaya devam eden sadakadır. Toplumun faydalanması için yapılan okullar, hastaneler, camiler, bırakılan eserler, yazılan kitaplar vb. sadaka-i cariyedir.

İnfak: Allah'a itaat ve ibadet niyetiyle yapılan, İslam'a ve Müslümanlara faydalı olan her türlü maddi harcamadır.

Sadaka: Allah'ın hoşnutluğunu elde etmek amacıyla, her ne şekilde olursa olsun, başkalarına yardım etmek, iyilikte bulunmaktır.

Dilerseniz bir de ayet ve hadislerle konuya bakalım, denilerek aşağıdaki örnek ayet ve hadis metinleri teker teker okunur.

"Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve yerden sizin için çıkardıklarımızdan Allah yolunda harcayın. Kendinizin göz yummadan alıcısı olmayacağınız bayağı şeyleri vermeye kalkışmayın ve bilin ki Allah, her bakımdan zengindir, övülmeye layıktır." (Bakara, 2/267)

"Mallarını Allah yolunda harcayanların durumu, yedi başak bitiren ve her başakta yüz tane bulunan bir tohum gibidir. Allah dilediğine kat kat verir. Allah lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir. "(Bakara, 2/261)

"Yarım hurma vermek suretiyle de olsa cehennem ateşinden korununuz. O kadarını da bulamayanlar güzel bir sözle de olsa kendilerini korusunlar." (Müslim, Zekât, 67)

" ...Yine sana Allah yolunda ne harcayacaklarını soruyorlar. De ki: 'İhtiyaçtan arta kalanı.' Allah, size ayetleri böyle açıklıyor ki düşünesiniz." (Bakara, 2/219)

Bu hususlar işlendikten sonra "Sadaka vermekle mal eksilmez." (Tirmizî, Birr ve Sıla, 82) hadis-i şerifinin olduğu çalışma kâğıdı verilerek, çocukların okları takip ederek hadisi bulmaları sağlanır.

Üsküdar, Doğancılar, İmrahor Camii'ndeki sadaka taşı

ÇALIŞMA KÂĞIDI

ZEKÂT VE SADAKA

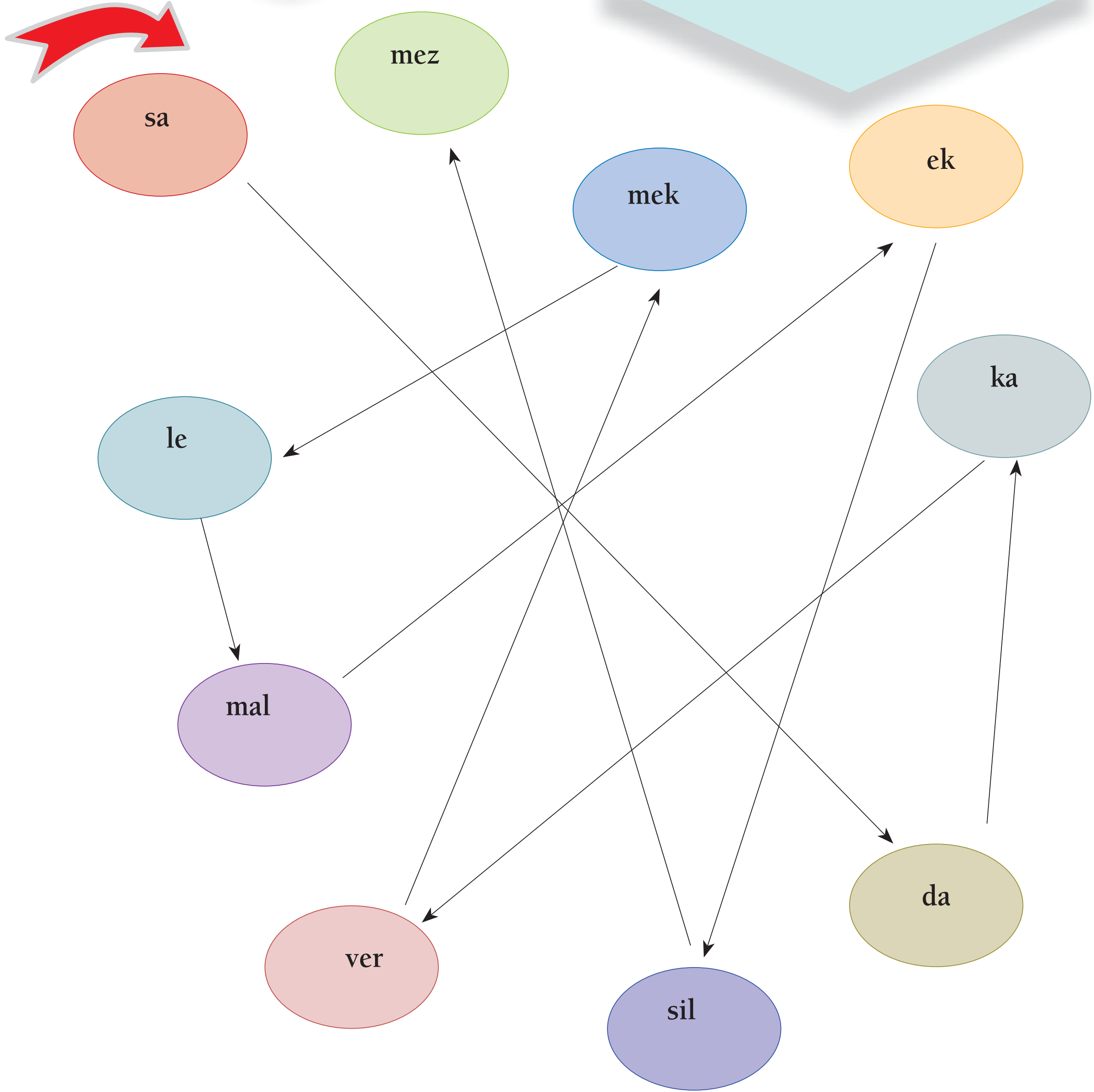
Okları takip ederek gizli olan Peygamber öğüdüne ulaşmak ister misiniz?

Bulduğun öğüdü buraya yaz.

....

....

....

Değerlendirme Soruları

1. Dünyanın uzak bir ülkesinde bir deprem yahut sel baskını oldu ve okulunuzda bir yardım organizasyonu yapılacak, neler yapabilirsiniz?
2. "Zekât" ve "sadaka" kavramları arasındaki farkı anlatabilir misiniz?
3. Zekât ve sadakanın diğer ibadetlerden farkı nedir?
4. Sizce zekât ve sadaka ibadetlerinin faydası nelerdir?

Günün Mesajı

"Bir Müslümanın diktiği ağaçtan veya ektiği ekinden insan, hayvan ve kuşların yedikleri şeyler o Müslüman için birer sadakadır."

(Müslim, Müsakat, 7)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

6. PAYLAŞMAYA DAİR ÖZEL ZAMANLAR: BAYRAMLAR VE MÜBAREK GECELER

Kazanım

Sevinçlerin paylaşılması adına dinî bayramlar, mübarek gün ve gecelerin bir fırsat olduğunu kavrar.

Öğretici Notu 1

Bayramların müminler için sevinç ve paylaşma günleri olduğu; ramazan ayında oruç tutarak Allah'ın emrini yerine getiren, Kurban Bayramı'nda kurban keserek Allah yolunda fedakârlık gösteren, bayram namazlarını topluca kılan Müslümanların görevlerini yapmış olmanın sevinç ve mutluluğunu yaşadıkları anlatılır. Bayramlarda büyüklerin ziyaret edildiği, dargınların barıştırıldığı, hısım ve akrabalar arasında karşılıklı hediyeleşmelerin dostlukları pekiştirdiğine, bu vakitlerin Allah'ın mümin kullarına izzet ve ikramda bulunduğu özel zamanlar olduğuna dikkat çekilir.

Tıpkı bayramlar gibi mübarek gecelerin de Allah'ın mümin kullarına birer ziyafet vakti olduğu, bugünlerin Allah'ın rızasına uygun davranışlarla değerlendirilmesi gerektiği, bu özel vakitlerin insanların paylaşma ve yardımlaşmaları için birer imkân ve fırsat olduğu anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyal

Renkli fon kartonları, renkli kalemler, küçük zarflar

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, "Çember Dönsün" oyununa dair soruları önceden hazırlayıp küçük zarflara koyar. Mübarek geceler ve bayramlara dair çocukları bilgilendirdikten sonra etkinliği başlatır.

Kartlara Yazılacak Soru Örnekleri Şöyledir: (Öğretici çocuk sayısına ve sınıfın bilgi durumuna göre kart sayısını arttırabilir.)

Kadir Gecesi'nin fazileti nedir?

Cuma günü niçin önemlidir?

Kandillerden 3 tanesini sayar mısın?

Ramazan Bayramı kaç gündür?

Hicri takvime göre Kurban Bayramı hangi aydadır?

Ramazan ayında müminlerin beraberce yaptığı ibadet nedir?

Bayramların topluma katkısı nedir?

Dinî gün ve gecelerde neler yapılabilir?

Sınıfın durumuna göre çocukların yarısı ile bir çember oluşturulur. Bu çember gönüllü olanlardan seçilebileceği gibi kura da çekilebilir.

Öğretici, çocuk sayısı kadar hazırladığı soruları küçük zarfların içine koyarak çemberi oluşturan çocukların yakalarına asar/ iğneler.

Ardından sınıftan bir çocuk seçilir ve çemberin içine alınarak gözleri kapatılır. Çembere alınan çocuğun "Çember dönsün!" komutuyla etrafındaki çocuklar dönmeye başlar ve en fazla 10 sn içinde gözleri kapalı olan çocuğun "Çember dursun!" komutu ile çemberdeki çocuklar durur. Çemberin ortasında durup komut veren çocuk çember durduğunda tam karşısında duran çocuğun yakasındaki zarfı alıp içindeki soruyu sınıftan dilediği bir arkadaşına sorar. Soru sorulan çocuk doğru cevap verebilirse çemberin ortasına geçer. İlk soruyu soran çocuk ise zarfından soru aldığı arkadaşının yerine geçip çembere dâhil olur.

Şayet soru sorduğu çocuk soruyu bilemezse hem soruyu soran hem de kendisi oyun dışı kalabilir. Bu sorunun cevabını öğretici verir.

Çember dönsün komutunu verecek her çocuğun, sorusu sorulmayan arkadaşlarını bulmaya çalışması ve soruya doğru cevap verebilecek olanları tespit etmeleri esastır.

10 tur sonunda sınıftaki çocuklardan çembere 5 kişi dâhil olursa sınıf, aksi halde çember oyunu kazanır. (Din, Ahlak ve Değerler Öğretimi İçin Eğitsel Oyunlar, Mahmut Zengin; Nursel Arslan; Sevim Uçar; Selma Aydoğdu, DEM Yay., 2015, İstanbul, s. 40)

Değerlendirme Soruları

1. Dinî gün ve gecelerde beraber yapabileceğimiz şeyler var mıdır? Varsa sence nelerdir?
2. Dinî gün ve geceler içinde en çok sevdiğin hangisidir?
3. Dinî gün ve geceler kim tarafından belirlenmiştir?

Günün Mesajı

"Arefe ve Kurban Bayramı günleri biz Müslümanların bayram günleridir, o günler yeme içme günüdür."

(Nesâî, Menâsikü'l-Hac, 195)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Bayramların dinimizdeki ve kültürümüzdeki önemine vurgu yapılır. Ardından Peygamber Efendimiz zamanında bayramların, mübarek gün ve gecelerin nasıl kutlandığı kısaca anlatılır. Bayram günlerinde Hz. Peygamber'in sadaka verilmesini önerdiği, güzel ve temiz giyindiği, etrafındaki insanlarla selamlaştığı, onlara ikramlarda bulunduğu ve neşe ile bayramlaştığı anlatılır. Cuma günlerinin önemi üzerinde durularak bu günün müminlerin bayramı olduğu anlatılır. Mübarek gün ve gecelere kısaca değinilir, Kadir Gecesi üzerinde durulur, Kur'an-ı Kerim'de bu gece ile alakalı bir sure olduğundan bahsedilir ve kısaca Kadir suresi açıklanır. Bu ve benzeri mübarek gecelerin kırgınların barışması, yaşlıların ziyaret edilmesi vs. için güzel bir fırsat olacağı vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Performans Görevi, Anlatım

Materyal

Süs eşyaları, hediyelik eşyalar, bayrama özel tatlılar

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici paylaşılacak olan özel zamanın öğrenciler tarafından farkındalığının sağlanmasını hedefler bunun için;

- O gün için özel farklı yiyecekler temin edilir. (aşure, irmik tatlısı vs.)
- Özel gün kandil gecesi ise çocukların hoşlandığı menüler hazırlatılır.
- Öğreticinin önceden izinleri alınmış arkadaşlarının ziyaretçi olarak katılımı sağlanır ve gelen ziyaretçilerden yanlarında ufak hediyeler getirmeleri istenir.
- Çocukların kendilerini özel hissetmelerini sağlamak için onlara yeni kıyafetler alınır.
- Ev ortamı süslenir en azından bir odanın günün anlam ve önemine göre dizayn edilmesi sağlanır.
- Önceden belirlenen dualar çocuklarla beraber topluca yapılır.
- Çocukların hoşuna gidebilecek ilahiler onların da katılımı sağlanarak söylenir.

Değerlendirme Soruları

1. Dinî gün ve gecelerin önemi nedir?
2. Bu özel günlerde yapılacak ibadetler var mıdır?

Günün Mesajı

"Kadir Gecesi'ni, kim sevabına inanıp onu kazanmak ümidiyle ihya ederse, geçmiş günahları affedilir."
(Tirmizî, Savm, 83)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

19

İLETİŞİM VE İLETİŞİM ENGELLERİYLE BAŞ ETME

1. Selamlaşmanın iletişimdeki etkin rolünü bilir.
2. Tatlı dilli ve güler yüzlü olmanın kazandırdıklarını bilir.
3. Peygamberimizin beden dilini nasıl kullandığını bilir.
4. Öfke, kıskançlık, üzüntü gibi duyguların insani duygular olduğunu bilir.
5. Öfke halinde kendini nasıl kontrol edeceğini bilir.
6. Üzüntü halinde kendini nasıl teskin edeceğini bilir.
7. Başkalarının duygularını anlaması ve saygı duyması gerektiğini bilir.
8. İnsanlarla olan iletişimde adabımuaşeret kurallarına uyması gerektiğini bilir.

1. SELAMLAŞMANIN ÖNEMİ

Kazanım

Selamlaşmanın iletişimdeki etkin rolünü bilir.

Peygamberimizin beden dilini nasıl kullandığını bilir.

Öğretici Notu 1

Müminlerin birbirleri ile karşılaştıklarında "selamun aleyküm" demelerinin "Allah seni esenliğe kavuştursun." anlamına geldiği ifade edilir. Bu selamlaşma usulünün karşılıklı duayı içinde barındırdığı, "Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi senin üzerine olsun." diyerek muhataba dua edildiği söylenir.

Selam vermenin müminlerin birbirlerine en güzel dilek ve temennilerini sunma şekillerinden olduğu vurgulandıktan sonra selam verilen bir kişinin o selama daha güzeliyle veya en azından aynısıyla karşılık vermesinin Kur'an'da farz kılındığı şu ayet-i kerimeyle anlatılır:

"Bir selamla selamlandığınızda, siz ondan daha güzeliyle selam verin ya da aynıyla karşılık verin. Şüphesiz, Allah (c.c.) her şeyin hesabını tam olarak yapandır." (Nisâ, 4/86)

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap, Rol Oynama

Materyal

Hareketli bir müzik

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, çocuklara etkinlik yapacaklarını söyleyerek onları iki gruba ayırır. Yüzleri birbirine dönük, aralarında yürüme mesafesi olacak şekilde onları konumlandırdıktan sonra hareketli bir müzik eşliğinde etkinliği başlatır.

"Sizler yolda yürüyen insanlarsınız ve birbirinizi tanımıyorsunuz. Bu şekilde yürümenizi istiyorum." der ve çocuklar müzik eşliğinde birbirlerini tanımıyormuş gibi yürürler. Öğretici bir süre sonra müziği durdurur ve grupların birbirini tanıdığını ama tanımazlıktan geliyormuş gibi davranmalarını isteyerek müzikle beraber çocukların yeniden yürümelerini söyler. Bir süre sonra öğretici müziği durdurur ve her iki grubun da karşılaştıklarında birbirini tanıyan kişiler gibi hareket etmelerini isteyerek müzikle beraber bu yeni komutu verir ve çocuklardan yürümelerini ister. Bir süre sonra öğretici müziği durdurur ve çocuklara tek tek aşağıdaki soruları yöneltir.

- Birbirinizi tanımadan yürüdüğünüzde neler hissettiniz?
- Sen arkadaşını tanımana rağmen selam vermeden yanından geçince neler hissettin?
- Sen, arkadaşın hiç selam etmeden yanından geçince neler hissettin?
- Birbirinizi tanıyarak selamlaşıp yürüdüğünüzde neler hissettiniz?

Öğretici, bu soruları çocukların hepsine yönelttikten sonra selamlaşmanın insan ilişkilerindeki olumlu etkisinden bahseder ve "İman etmedikçe cennete giremezsiniz, birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş sayılmazsınız. Size birbirinizi sevecek bir şey öğreteyim mi? Aranızda selamı yayın." hadisini çocuklarla paylaşır ve hadis üzerinde bir süre sohbet edilir.

Daha sonra öğretici Peygamber Efendimizin kendisine selam verildiğinde aynıyla ya da daha güzeliyle karşılık verdiğini, kendisine birisi seslendiğinde bütün vücuduyla döndüğünü, birisiyle tokalaştığında karşı taraf elini çekmeden elini çekmediğini söyler ve "Peygamberimiz insanlarla iletişim kurarken sadece sözle değil davranışlarıyla da gönül kazanmış ve bizlere örnek olmuştur." der.

Bu açıklamadan sonra çocukları ikişerli eşleştirip selamlaşmalarını, birbirlerine seslenip cevap vermelerini ister.

Değerlendirme Soruları

1. Hz. Peygamber selamlaşma ile ilgili ne buyuruyor?
2. Selamlaşmanın faydaları nelerdir?
3. İnsanlarla iletişim kurarken Hz. Peygamber'in hangi davranışlarını örnek almalıyız?

Günün Mesajı

"Siz, iman etmedikçe cennete giremezsiniz; birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olamazsınız. Yaptığınız zaman birbirinizi seveceğiniz bir şey söyleyeyim mi? Aranızda selamı yayınız."

(Müslim, İman, 93)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Selam kelimesinin kökünün Arapça olduğu, sağ ve sağlam olma, güvende olma, barışık olma, sağlık, selamet, barış, güvenlik gibi anlamlara geldiği anlatılır. Teslim, Müslüman, selamet gibi bu kökten gelen kelimelerin anlamları üzerinde durulur. Müminlerin birbirleri ile karşılaştıklarında "selamun aleyküm" demelerinin "Allah seni esenliğe kavuştursun." anlamına geldiği ifade edilir. Selam vermenin iletişimin başlangıcı olduğu ve Peygamberimizin sünneti olduğu vurgulandıktan sonra selam verilen bir kişinin o selama daha güzeliyle veya en azından aynısıyla karşılık vermesinin Kur'an'da farz kılındığı şu ayet-i kerime ile anlatılır. "Bir selamla selamlandığınızda siz ondan daha güzeliyle selam verin ya da aynıyla karşılık verin. Şüphesiz Allah (c.c.) her şeyin hesabını tam olarak yapandır." (Nisâ 4/86)

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Renkli kâğıtlar, zarf

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici, önceden hazırladığı Türkçe ve Arapça hariç, en az 10 farklı dilde selam verme şekillerini renkli kâğıtlara yazıp zarfın içinde çocuklara verir. Zarflar açılmadan önce öğretici bazı sorular sorar.

1- İlk kez karşılaştığınız biriyle konuşacağınız zaman söze nasıl başlarsınız?

2- Her ülkede bu şekilde mi başlanır?

3- Tüm Müslümanlar arasında ortak bir selamlaşma dili var mıdır?

Bu sorularla çocuklar biraz düşünmeye sevk edildikten sonra zarfların açılması istenir ve yazılı olan kelimelerin ne anlama geldiğini tahmin etmeleri söylenir. Çeşitli fikirler ortaya çıkar.

Daha sonra öğretici, bunların hangi dile ait olduğunu açıklar ve hepsinin selamlaşma ifadesi olduğunu söyler. Selam vermenin her kültürde olduğu fakat bunların farklı şekillerde dile getirilebileceği söylenir. Bunun üzerine biraz konuşulduktan sonra hangi selam ifadesinin hoşlarına gittiği sorulur.

Müslümanların birbirleriyle karşılaştıklarında selam vermeden daha öte bir dil kullandıkları ve dünyanın neresine gidilirse gidilsin bu dilin ortak olduğu anlatılır. Bu selamlaşma usulünün karşılıklı duayı da içerdiği ve Peygamber Efendimizin kendisine selam verildiğinde aynıyla ya da daha güzeliyle karşılık verdiği anlatılır. Öğretici, "selamun aleyküm" kelimesinin anlamını açıklar. Allah'ın "selam" isminin içerdiği manaları anlatır. Selamın usulü konusunda hadisler aktarılır.

"İman etmedikçe cennete giremezsiniz, birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş sayılmazsınız. Size birbirinizi sevecek bir şey öğreteyim mi? Aranızda selamı yayın."

"Selamı ilk veren Allah'a daha yakındır."

"Binekli yürüyene, yürüyen oturana, az çoğa selam verir."

"Sizden biriniz bir meclise vardığında selam versin oturduğu meclisten kalkmak istediği zaman da selam versin. Önce verdiği selam sonraki selamından daha üstün değildir."

Bu hadisler üzerinde biraz sohbet edilir. Peygamber Efendimizin iletişim kurarken sadece sözle değil davranışlarıyla da karşı tarafın gönlünü aldığı konusu üzerinde durularak örneklerle konu pekiştirilir.

Farklı Dillerde Selamlaşma

Hallo, guten tag (Almanca)

Ni hio (Çince)

Namaste (Hintçe)

Ciao (İtalyanca)

Konichiwa (Japonca)

Privet (Rusça)

Zdravo (Sırpça)

Bonjour (Fransızca)

Hola (İspanyolca)

Kumusta (Filipince)….

Değerlendirme Soruları

1. Selamun aleyküm ne anlama gelmektedir?
2. Selamı aramızda yaymanın sonuçları nelerdir?

Günün Mesajı

"Bir selamla selamlandığınızda siz ondan daha güzeliyle selam verin ya da aynıyla karşılık verin. Şüphesiz Allah (c.c.) her şeyin hesabını tam olarak yapandır."

(Nisâ, 4/86)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. TATLI DİL GÜLER YÜZ

Kazanım

Tatlı dilli ve güler yüzlü olmanın kazandırdıklarını bilir.

Öğretici Notu 1

Tatlı dilli ve güler yüzlü olmanın her zaman kazanç getireceği, Peygamberimizin tebessüm etmenin sadaka olduğu şeklindeki hadisi de söylenerek konunun önemi izah edilir; güler yüzlü olmanın diğer insanlarla ilişki kurarken pozitif bir başlangıç için ilk adım olduğu belirtilerek aynı zamanda müminin vasıfları arasında yer aldığı ifade edilir.

Yöntem ve Teknikler

Soru-Cevap, Materyal Hazırlama

Materyal

Renkli karton, renkli kalemler

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici çocuklara aşağıdaki hikâyeyi okur;

“Çok eski zamanlarda, bal satan bir adam varmış. Petek petek balını, sevimli eşeğine yükler, sokaklarda dolaşarak satmaya çalışırmış. Ne hikmetse, kimse kendisinden bal almazmış. Balını satamayan adamcağız üzülür, üzüldükçe kaşlarını çatarmış. Sesi sertleşir, yüzü asılırmış. Onu, o hâlde görenler hemen yollarını değiştirirlermiş.

Aynı mahallede bir de sirke satıcısı varmış. Sirkeci, bir sokağa girince çocuklar arkasından koşarlarmış. Mahalleli hemen çevresini sarar, gülüp şakalaşarak sirkesini alırlarmış. Balcı, bu adamın acı sirkeyi nasıl böyle çabuk sattığını bir türlü anlayamazmış.

Bir gün, iki satıcı bir sokakta karşılaşmışlar. Hiç satış yapamayan balcının yüzü yine asıkmış. Yavaşça sirkeciye yaklaşarak: ‘Bre sirkeci kardeş! Bunca zamandır seni gözler dururum. Ben tatlı mı tatlı bal satıyorum. Kimse gelip benden bal almıyor. Senin acı

sirkeni ise herkes kapışıveriyor. Bunun hikmeti nedir? Söyle de beni bu düşünceden kurtar.' demiş. Sirkeci, elini balcının omzuna koymuş. Sevgi dolu bakışlarını onun gözlerine dikmiş ve:

'Balcı kardeş, senin elin bal satıyor, ama yüzün sirke satıyor.' demiş."

Hikâye bittikten sonra öğretici, çocuklara hikâyeden neler anladıklarını sorar. Tüm çocukların cevaplarını dinledikten sonra öğretici "Hikâyede olduğu gibi tatlı dilli ve güler yüzlü olmak her zaman insana kazandırır. Peygamber Efendimiz 'Tebessüm sadakadır.' buyurarak güler yüzlü olmayı tavsiye etmiştir." der. Bu açıklamadan sonra çocukları 3 gruba ayırarak bir gruptan tatlı dilli ve güler yüzlü olmayla alakalı bir hikâye, bir gruptan bir şiir, diğer gruptan bir afiş çalışması yapmalarını ister.

Değerlendirme Soruları

1. Hz. Peygamber güler yüzlü olmayla ilgili ne buyurmuştur?
2. Güler yüzlü olmanın insana kazandırdıkları nelerdir?
3. Asık yüzlü olmak insana ne kaybettirir?

Günün Mesajı

"Biriniz yapılan hiçbir iyiliği küçük görmesin. İyilik yapmak için hiçbir şey bulamazsa kardeşini güler yüzle karşılasın."

(Tirmizî, Et'ime, 30)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

İnsanın kendisinde var olan kötü huylarından vazgeçmesinin kolay olmadığı ancak kişinin inançlara saygılı olarak, güzel bir eğitim alarak ve terbiyesini geliştirerek zayıf ve kötü yönlerini en azından kontrol edebileceği anlatılır. İnsanın iyilik, hoşgörü ve merhamet duygularını ön plana çıkararak kötü huylarının önünü kesebileceği belirtilir. Sevgi ve hoşgörünün çağımızda insanlar arasında en önemli barışçıl etken olduğu vurgulanır.

Peygamber'in (s.a.s.), hayatı boyunca muhataplarına bu ilkelerle yaklaştığı ve daima başarıya ulaştığı izah edilir. Efendimizin insanlara hiçbir zaman kırıcı davranmadığı bilakis kişilerin hassasiyetlerine dikkat ettiği ve bu tavırları sayesinde insanların gönüllerine kolaylıkla ulaştığı izah edilir.

Yöntem ve Teknik

Anlatım

Materyal

Strafor, karton, raptiye

Etkinlik 2
(7-12 yaş)

Öğretici, sınıfa gelmeden önce ince strafor üzerine büyük bir kalp şekli çizer ve keser. Bu kalp şeklini iki büyük karton arasına koyar ve kenarlarından zımbalar, görünüşte düz bir karton şekli olur ve kalp şekli içinde görünmez. Öğretici bunu sınıfın bir duvarına asar. Öğrencilere "Bu karton bir hafta burada asılı duracak, ne zaman kötü bir söz söyleseniz, somurtkan dursanız, birinin kalbini kırsanız, birine bağırsanız, sesinizi yükseltseniz, kimse görmeden bu kartona bir raptiye batırın." der. Bir haftanın sonunda konuyu işledikten sonra dersin sonunda karton açılır ve içindeki kalp çıkarılır ve straforun üzerindeki raptiyeden oluşan deliklere dikkat çekilir. Eğer siz bir arkadaşınızın kalbini kırarsanız, ona kötü konuşursanız kalbinde böyle yaralar açılır ve kapanmaz diye açıklama yapar.

Değerlendirme Soruları

1. Tatlı dilin hayatımızdaki önemi nedir?
2. "Söz ola kese savaşı, söz ola kestire başı; söz ola ağulu aşı, yağ ile bal ede." sözünden ne anlıyorsunuz?
3. Tatlı dil ve güler yüz ile ilgili sizi etkileyen güzel bir anınızı paylaşınız.

Günün Mesajı

"Güzel bir söz sadakadır."

(Müslim, Zekât, 56)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 3

İnsanın fıtratında güzel ve kötü huyların var olduğu ve insanın zaafları olan bir varlık olduğu anlatılır. "..insan zayıf yaratıldı." (Nisâ, 4/28) ayeti örnek olarak verilir ve diğer canlıların yavrularının, kısa bir süre içerisinde hayata uyum sağlayıp, kendi başlarına hayatlarını devam ettirebilecek seviyeye geldikleri anlatılır. İnsanın da bu şekilde olup olmadığı sorularak düşünmeleri istenir. "Yeni doğan bir çocuk hemen koşabilir mi? Bir bebek kaç yıl sonra kendi yemeğini yapabilir? "gibi sorularla insanın olgunlaşmasının zaman aldığı fikri zihinlerde oturtulur. Bedensel gelişim gibi zihinsel ve duygusal gelişimin de zaman aldığı söylenir. İnsanın ömür boyunca bir yolculukta olduğu ve her zaman öğrenmeye açık olması gerektiği vurgulanır. Unutkanlık, bencillik, acelecilik, bahanecilik gibi huyların herkeste olduğu ama insanın bunu kontrol etmesi gerektiği anlatılır. İnsanın hayatta iyilik, hoşgörü ve merhamet gibi güzel huyları ön plana çıkarması gerektiği, bu şekilde davrandığında Peygamber Efendimiz gibi insanların gönüllerinde taht kurmasının mümkün olduğu vurgulanır.

Yöntem ve Teknik

Deney yapma

Materyal

Çukur bir tabak, baharatlık, 2 pet şişe, çeşitli baharatlar, süt, su, kuru şekerpare tatlısı

Etkinlik 3
(13-15 yaş)

Öğretici sınıfa gelmeden önce mutlaka ön hazırlık yapmalıdır. Baharatlıkların üzerine çeşitli duygular kâğıda yazılarak bantlanır. Burada dikkat edilmesi gereken şey baharatlığın içinde ne olduğunu çocukların görmemesidir. Güzel duygular, (iltifat, nezaket, tebessüm, şefkat, gıpta, cesaret…) tatlı baharatlarla (şeker, tarçın, vanilya, sahlep, zencefil, toz karanfil…), kötü duygular (hakaret, öfke, kıskançlık, somurtkanlık, kin tutma…) ise acı ya da tuz içeren baharatlarla (tuz, kırmızı toz biber, karabiber, kimyon, isot, köri…) karşılanır.

Süt şişesinin üzerine sevgi, su şişesinin üzerine nefret yazılır. Şişelerin de aynı olmasına dikkat edilmelidir.

Öğretici şekerpareyi çocuklara göstererek bunun hayatımızda insanlara sunmak istediğimiz herhangi bir şey olduğunu, tüccar isek satmak istediğimiz eşya, öğretmen isek vermek istediğimiz bilgi, gibi örneklerle çoğaltarak hayal etmelerini ister. Kaşık yardımıyla tatlı ezilir. Bir işi severek yaptığımızda ve güzel duyguları kattığımızda tadının nasıl olacağını merak ediyor musunuz diye sorulduktan sonra, tatlının üzerine sevgi, nezaket, iltifat, tebessüm… eklenir. Nefretle yapılan işin sonucunu göstermek için de başka bir tabağa tatlı konup, bu sefer üzerine nefret, hakaret, öfke, somurtkanlık… eklenir. Tarifler bitince tadına bakmak isteyenlere kaşık ile ikram edilir.

Kötü duygular (acı baharatlar) ile yapılan tarif, tatlının tadını bozacağından öğretici, “Çocuklar hayatta da eğer işimizi sevmez karşımızdakine kin ve nefretle yaklaşırsak ortaya çıkardığımız ürün aynı bu tarifimiz gibi acılaşır ve insanları bizden uzaklaştırır.” gibi cümlelerle kötü duyguların olumsuz sonuçlar doğuracağını, tatlı baharatların eklendiği tarifte ise severek ve tatlı dille yapılan işin hayatı da tatlandırdığı söylenerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soruları

1. Sizin de hayatınızda hiç olmayacak bir şeyi tatlı dille hallettiğiniz oldu mu?
2. Mahkeme suratlı sözünden ne anlıyorsunuz?
3. “Keskin sirke küpüne zarar.” atasözünden ne anlıyorsunuz?

Günün Mesajı

“Söz ola kese savaşı söz ola kestire başı
Söz ola ağılı aşı yağ ile bal ede bir söz.”
Yunus Emre

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. PEYGAMBERİMİZİN BEDEN DİLİ

Kazanım

Peygamberimizin beden dilini nasıl kullandığını bilir.

Öğretici Notu

Burada sınıfa/odaya girer girmez etkinliğe başlanacak, konu ise ilerleyen zamanda anlatılacaktır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-cevap

Etkinlik
(7-15 yaş)

Öğretici sınıfa girer, her zamankinin aksine yüzü asık, kaşları çatıktır. Öfkeli gibi davranarak yerine geçer, çocuklara tek tek bakar. Çocuklar şaşkındır.

"Evet, arkadaşlar hazırlığımızı çabucak yapalım derse başlıyoruz, bugünkü konumuz iletişim ve iletişim engelleri." diyerek derse giriş yapar ve iletişim kavramının tanımını yapar. Göz teması kurmaz.

Öğretici yerinden kalkar "Arkadaşlar birazdan geleceğim." diyerek sınıftan çıkar, çocukları bir müddet yalnız bırakır. Sınıfa tekrar girdiğinde ise o gün derse ilk defa giriyormuş gibi davranır. Her zamanki gibi gülümser, tek tek göz teması kurar, sıraların arasında dolaşır sonra çocuklara nasıl olduklarını sorarak yerine geçer.

Çocuklar yine şaşkındır. Öğretici gülümser ve çocuklara dönerek sorar: "Sizce hangi iletişim şeklim daha doğru, birincisi mi ikincisi mi? İletişim hâlinde olduğunuz birinin nasıl davranmasını istersiniz?"

Sorularına aldığı cevaplarla sınıfın konuya hazır olduğunu hissedince "Peki sizce âlemlere rahmet olarak gönderilen Hz. Muhammed (s.a.s.) nasıl davranırdı, ne dersiniz onun hayatına bir bakalım mı?" der ve Peygamberimizin hayatından birkaç örnekle onun insanlarla iletişim kurarken beden dilini nasıl kullandığını anlatır.

Öğretici, beden dilinin, kişisel gelişim ve iletişimin çok önemli bir alanı olduğunu izah eder. Beden dilinin bilinçli olarak uygulanmasının insanlara kendilerini daha iyi ifade edebilme olanağı sağladığı ve diğer insanlara karşı anlayış ve hoşgörünün geliştirilmesine yardımcı olduğu vurguladıktan sonra, beden dili konusunda tüm hayatımızda model almamız gereken öncelikli kişinin şüphesiz Peygamber Efendimiz olacağını belirtir. Hz. Peygamber'in Allah'tan aldığı ilahî mesajları insanlara ulaştırabilmek için çeşitli iletişim teknikleri kullandığını; ihtiyaç duyduğunda, uygun zaman ve yerde mimik ve jestleri birlikte kullanarak insanlara mesajlarını ilettiğini, zaman zaman sözsüz anlatım tekniğine başvurduğunu ifade ederek çocuklarla birlikte etkinliği gerçekleştirir.

Kullanılabilecek Örnekler

- Bir dua öğretirken Abdullah bin Mes'ûd'un elini tutarak ona cesaret vermesi.
- Hz. Muhammed'in çocuklarla konuşurken eğilip göz hizasında konuşması.
- Hz. Muhammed'in bir kişi ile konuşurken konuştuğu kişiye tüm vücudu ile dönmesi.

Öğretici, Peygamberimizin yaşamından örnekleri anlattıktan sonra iletişimin yalnız söz ile olmadığını, aslında her davranışımızın bir iletişim şekli olduğunu, bedenimizin duygularımızı doğru ifade etmede kullanılan bir vasıta olduğunu ifade eder.

Değerlendirme Soruları

1. Beden dili iletişimde önemli midir, önemli ise bunu biliyor muydunuz?
2. Söz ve beden dilinden başka iletişim çeşitleri var mıdır?
3. Öğreticinin, "Peki beni asık yüzlü görünce ne hissettiniz?" sorusuna ne cevap verirsiniz?

Günün Mesajı

"Peygamber Efendimiz (s.a.s.) bir şeye işaret edeceği zaman, sadece parmağıyla değil, bütün eliyle işaret etmekteydi. Bir şeye hayret ederse elini bulunduğu hâlden ters çevirmekteydi. Konuşurken ellerini jest olarak hareket ettirmekte, sol elinin avucu ile sağ elinin başparmağına vurmaktaydı."

(Tirmizî, Şemail, 250)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

4. OLUMSUZ DUYGULARLA BAŞ ETME

Kazanım

Öfke, kıskançlık, üzüntü gibi duyguların insani duygular olduğunu bilir.

Öfke hâlinde kişinin kendisini nasıl kontrol edebileceğini bilir.

Öğretici Notu 1

Öfke, kıskançlık ve üzüntü gibi duyguların insani birer duygu olduğu izah edildikten sonra,

"Onlar, (Allah'tan hakkıyla korkanlar) bollukta ve darlıkta Allah için harcarlar, öfkelerini yutarlar, insanları affederler. Allah iyilik edenleri sever." (Âl-i İmrân, 3/134) ayet-i kerimesi açıklanır.

Önemli olanın, kıskançlık veya öfke duygusu hissedildiği durumda nasıl hareket edileceğinin bilinmesi, bunların kontrol altına alınması gerektiği açıklanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Rol Oynama

Materyal

Renkli karton (tercihen yeşil, kırmızı), makas, yapıştırıcı

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, bir önceki ders iki çocuğa aşağıda yer alan Hacivat ve Karagöz metnini verir. Bir sonraki derse bu metni canlandıracaklarını söyler ve çocuklardan gerekli hazırlığı yapmalarını ister.

Etkinliğin yapılacağı derse öğretici Hacivat ve Karagöz için şapka yapmak amacıyla karton, makas ve yapıştırıcı getirir. Bütün çocuklarla birlikte basit şekilde iki tane şapka hazırlanır. Şapkalar hazırlandıktan sonra daha önce görevlendirilmiş olan çocuklar şapkaları takarak rol yaparlar. (Hacivat ve Karagöz şapkaları genellikle yeşil, kırmızı renklerde olmaktadır.)

HACİVAT İLE KARAGÖZ GÜREŞTE

HACİVAT: Helal olsun sana koca pehlivan, işte böyle!

KARAGÖZ: Haydi bre pehlivan, sıkı tut sıkı tut!

HACİVAT: Karagöz'üm, ne iyi oldu da geldik bugün güreş müsabakasını izlemeye değil mi?

KARAGÖZ: İyi oldu tabi, ama ben duramıyorum ki burada heyecandan, şimdi gidip şu adamı pataklayacağım.

HACİVAT: Neden efendim, ne oldu ki?

KARAGÖZ: Ne olacak benim tuttuğum pehlivanı yerden yere vuruyor. Ben de bir kötek vuracağım şimdi ona vıy vıy vıy.

HACİVAT: Aman Karagöz'üm güreş bir spor, onlar kavga etmiyorlar ki, sen neden öfkelendin böyle?

KARAGÖZ: Gözümün önünde koca adamı dövüyor, ben göstereceğim birazdan ona…

HACİVAT: Aman efendim sakın bir şey yapma, onlar dövüşmüyor ki. Bu sadece bir müsabaka. Önemli olan ata sporumuza sahip çıkmak.

KARAGÖZ: Nee bir de atın üstüne mi çıkacak! Zaten deminden beri benim pehlivanın tepesinde.

HACİVAT: At değil iki gözüm, ata sporu. Yani dedelerimizden kalmış bir spor dalıdır güreş.

KARAGÖZ: Haa öyle desene, benim de gözüme çarpıyor güneş.

HACİVAT: Evet Karagöz'üm, hava da güneşli bugün. Ben çok susadım bir su alayım bari. Sen de ister misin?

KARAGÖZ: Ben de susadım Hacı Cavcav. Bana da su al, bir de kötek al. Yeter artık bu adamın yaptıkları…

HACİVAT: Ah Karagöz'üm spor diyorum, müsabaka diyorum, sen hâlâ kötek diyorsun. Sporda yenen de olur, yenilen de.

KARAGÖZ: Yedi zaten yedi, ekmek arası köfte gibi yedi koca pehlivanımı baksana! Bak gördün mü nasıl yere yatırdı benim pehlivanımı yine!

HACİVAT: Karagöz'üm, niçin bu kadar öfkeleniyorsun? Böyle spor müsabakalarında sinirlenmek hoş değil.

KARAGÖZ: Bir tepsi baklavayı koş getir. Vıy vıy vıy… Nedenmiş o?

HACİVAT: Sporda yenmek de olur yenilmek de.

KARAGÖZ: Aman da çay kaldı mı demlikte? Hah haa haa… Ama ben pehlivan için üzülüyorum.

HACİVAT: Yapma Karagöz'üm, bir o pehlivan kazanır, bir bu pehlivan kazanır. Öfkelenmek hele de kıskanmak iyi bir şey değil.

KARAGÖZ: Göremiyorum zaten az eğil. Vıy vıy vıy.

HACİVAT: Sen Peygamberimizin bununla ilgili hadisini biliyor musun?

KARAGÖZ: Bilmiyorum efendim hadi söyle de öğreneyim.

HACİVAT: Peygamberimiz şöyle buyurmuş: "Pehlivan (güreş meydanlarında başkalarını) yenen değildir. Asıl pehlivan kızgınlık anında nefsine hâkim olan kimsedir." (Muvatta, Hüsnu'l-Hulk, 3)

KARAGÖZ: Hımm ne güzel demiş benim Peygamberim!

HACİVAT: İşte o yüzden biz de hemen öfkelenmeyeceğiz. Sinirle hareket etmeyeceğiz.

KARAGÖZ: Ah olsa da yesek, ceviz ceviz. Hacı Cavcav şakalarıma kızma sakın. Elbette Peygamberimizin öğüdüne uyarım, o ne dediyse bizim iyiliğimiz için der.

HACİVAT: Aferin Karagöz'üm, akıllı adamsın evelallah.

KARAGÖZ: Benim pehlivana da maşallah, o kazanır inşallah. Vıy vıy vıy…

HACİVAT: Ne güzel dua ettin öyle.

KARAGÖZ: Yakalarsam seni döverim böyle.

HACİVAT: Az önce ne konuştuk efendim hani, öfke yoktu, dövmek yoktu.

KARAGÖZ: Yoksa gidip ben marketten alayım. Vıy vıy vıy. Şaka Hacı Cavcav şaka. Ben bu koca pehlivanlardan daha güçlü olmanın yolunu buldum hiç bırakır mıyım?

HACİVAT: Neymiş o yol?

KARAGÖZ: Az önce dedin ya Hacı Cavcav, sen de iyice unutkan oldun yahu. "Pehlivan (güreş meydanlarında başkalarını) yenen değildir. Asıl pehlivan kızgınlık anında nefsine hâkim olan kimsedir." dememiş mi Peygamberimiz?

HACİVAT: Tamam şimdi anladım efendim, seni tebrik ediyorum.

KARAGÖZ: Ben de büyüklerin ellerinden küçüklerin gözlerinden öpüyorum.

(Böylece sahneden çıkarlar.)

Değerlendirme Soruları

1. Karagöz niçin öfkelenmiştir?
2. Karagöz, öfkesinden dolayı nasıl davranmak istemiştir?
3. Hacivat onu ne şekilde uyarmıştır?
4. Karagöz nasıl davranmaya karar vermiştir?
5. Siz öfkelenince nasıl davranırsınız?

Günün Mesajı

"Haset etmekten sakının, zira ateşin odunu yiyip bitirdiği gibi haset de iyilikleri yer bitirir."

(Ebu Dâvud, Edep, 44)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

İnsanda, nefret, inat, öfke, endişe, kıskançlık, üzüntü gibi duyguların yaratılıştan var olduğu ama insanın, bu duyguları yaratıldığı istikamette kullanmakla sorumlu olduğu anlatılır.

Onlar (Allah'tan hakkıyla korkanlar), bollukta ve darlıkta Allah için harcarlar, öfkelerini yutarlar, insanları affederler. Allah iyilik edenleri sever. (Âl-i İmrân, 3/134) ayeti açıklanır. İnsan için önemli olanın olumsuz duyguları kontrol altına almak olduğu vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici, çocuklara hissettikleri duyguların farkında olup olmadıklarını sorar. Hangi durumda ne hissettikleri üzerine biraz konuşulur. Çalışma kâğıdını dağıtır. Kâğıtta yazılı olay karşısında ne hissettiklerini ve nasıl davranacaklarını yazmaları istenir.

Çalışma kâğıdı tamamlandıktan sonra cevaplara geçilmeden önce olumsuz duygularla baş edebilmek için bazı stratejiler anlatılır.

1- Önce duygularınızı ve kendinizi kabul edin.

2- Sahip olduğunuz güzellikleri bulun.

3- Geçmişe takılmak ya da geleceği planlamaktan çok, şimdiki zamanı yaşamaya çalışın.

4- Mücadele etmek ya da pes etmek arasında seçiminizi yapın.

5- Olumsuzluktaki olumluyu görmeye çalışın.

6- Bakış açınızı değiştirin.

7- Kararsızlık ve dengesizlikten uzak durmaya çalışın.

8- Tekrar tekrar denemekten vazgeçmeyin.

9- Önce biz düşüncelere sahip oluruz sonra da düşüncelerimiz bize, neyi sürekli düşündüğümüze dikkat edelim. Beynimize olumsuz komut vermekten uzak durmaya çalışalım.

Öğretici bu yöntemleri anlattıktan sonra çocukların verdiği cevapları değerlendirir ve doğru davranışın nasıl olabileceği hakkında fikirler verir. Peygamber Efendimizin hayatından ve diğer peygamberlerin hayatlarından örnekler ya da güncel hayattan başarı hikâyeleri anlatılabilir. Öfke ile ilgili hikmetli sözler (Öfke rüzgâr gibidir, bir süre sonra diner; ama bir çok dal kırılmıştır bile.) söylenip üzerinde düşünmeleri istenir. Öfkeyle kalkan zararla oturur. Keskin sirke küpüne zarar gibi atasözleri ile konu desteklenir.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

OLAY	NE HİSSEDERDİN?	NE YAPARDIN?
Arkadaşının sana ait olan bir şeyi izinsiz alması.		
Birinin sana verdiği sözü tutmaması.		
Sana yalan söylenmesi.		
Arkadaşının ders notlarının yüksek olması.		
Hastalandığında iyileşme sürecinin uzun sürmesi.		
Nasıl yapıldığını bildiğin hâlde birinin sana emir verip yönlendirmek istemesi.		
Arkadaşının olmaması.		
Çok beğendiğin ama alamadığın bir şeyi arkadaşında görmek.		

Değerlendirme Soruları

1. Öfkemize nasıl hâkim olabiliriz?
2. Bir işi yapmaktan sıkıldığınızda ne yaparsınız?
3. Birilerini kıskanmak bize nasıl zarar verir?

Günün Mesajı

"Küçümseyerek insanlardan yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme! Zira Allah, kendini beğenmiş övünüp duran kimseleri asla sevmez."

(Lokmân, 31/18)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

5. ÖFKEMİ YENEBİLİRİM

Kazanım

Öfke hâlinde kişinin kendisini nasıl kontrol edebileceğini bilir.

Üzüntü hâlinde kişinin kendisini nasıl teskin edebileceğini bilir.

Öğretici Notu 1

Öfkeyle ilgili aşağıdaki hadisler izah edilir:

"Biriniz ayaktayken öfkelenirse hemen otursun. Öfkesi giderse iyi, gitmezse hemen yatsın." (Ebu Dâvud, Edeb, 3)

"…Biriniz kızdığı zaman susmayı denesin." (İbn Hanbel, I, 239)

"Öfke şeytandandır ve şeytan ise ateşten yaratılmıştır. Ateşi söndüren de sudur. Onun için biriniz öfkelenince hemen abdest alsın." (Ebu Dâvud, Edeb, 3)

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Akvaryum Tekniği

Materyal

A4 kâğıdına çizilmiş trafik lambası

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, önceden hazırlamış olduğu trafik lambası resmini sınıfın/odanın görülebilecek bir yerine asar. Öğretici, çocuklara öfkelendiklerinde nasıl tepki verdiklerini sorar. Çocuklardan gelen cevaplar dinlendikten sonra trafik lambası uygulamasını öfkemizi kontrol etmede kullanabileceğimizi ifade eder ve ışıkların anlamlarını belirtir.

Kırmızı Işık - Dur:

Dur ve hareket etmeden önce düşün!

Sarı Işık - Hazırlan:

İçinden 10'a kadar say ve yapabileceklerini gözden geçir!

Yeşil Işık - Geç:

Aklına gelen en iyi çözümü seç ve uygula!

Öğretici, çocuklara "Öfkelendiğimizde aklımıza trafik ışıklarını getiriyoruz." der. "Öfkelendiğinizde, kırmızı ışıkta durduğumuz gibi durun ve hareket etmeden önce düşünün! Sarı ışıkta hazırlandığımız gibi içinizden 10'a kadar sayın ve yapabileceklerinizi gözden geçirin ve yeşil ışıkta olduğu gibi artık harekete geçelim, bize ve çevremize zarar vermeyecek en iyi çözüm yolunu seçelim ve uygulayalım." der. Öğretici, bu tekniği birkaç kere hem kendisi hem de çocuklara tekrar ettirerek iyice öğrenmelerini sağlar ve öfke hâlinde nerede olurlarsa trafik ışıkları tekniğini akıllarına getirmelerini ister. Bu uygulamadan sonra öğretici yeni bir tekniği uygulamak için çocukları sınıfın ortasına toplar ve öğrenecekleri bu tekniklerle öfkelerini nasıl kontrol edeceklerini ve üzüntülü hâllerden nasıl kurtulacaklarını öğrenmiş olacaklarını belirtir.

1. Uygulama

- Çocuklar iç içe iki çember oluşturacak şekilde oturtulur.

- İç çemberdekiler öfkelendiklerinde kendilerini nasıl kontrol edeceklerini ve üzüldüklerinde nasıl teskin edeceklerini tartışırlar. Dış çemberdekiler ise tartışmayı izler ve iç çemberdekilere soru sorabilirler. İç çemberdeki çocuklar dış çemberdeki çocuklarla yer değiştirebilirler.

2. Uygulama

- Öğretici sınıfın uygun yerine bir çember çizer.

- Çemberin ortasına bir boş sandalye konur.

- Sınıfın tümü çemberin dışındadır.

- Konu hakkında yorum yapmak isteyen sandalyeye oturur, düşüncesini söyler ve çemberin dışına çıkar.

- Çemberin dışındaki diğer çocuklar tartışmayı izler, düşünür ve katılımcılara dönütler verirler.

- Tartışmayı yapılandırmak ve sürdürmek için öfke kontrolünün nasıl sağlanacağı ve üzüntünün nasıl teskin edileceği ile ilgili önceden bir soru listesi hazırlanmalıdır.

- Gözlemciler tartışma sırasında not almalı, tartışma sonunda sınıfa tartışmanın özeti sunulmalıdır.

Uygulamalar sonrasında çocukların konuyla alakalı fikirleriyle birlikte, öfkeyi kontrol etme yöntemleri şu şekilde belirlenebilir:

1. Öfkeye yakalandıktan sonra durun! Herhangi bir cümlenin yarısındaysanız susun (belki sadece karşınızdaki kişinin fark edebilmesi için “Sinirleniyorum!” diyebilirsiniz), hareket hâlinde olabilirsiniz, durun... Her ne yapıyorsanız durun. Kendinize bir durma anahtarı oluşturun.

2. Kendinize alan oluşturun. Bulunduğunuz ortamdan uzaklaşın.

3. Derin derin nefes alıp vücudunuza oksijen girmesini sağlayın.

4. Analiz edin. Sakinleştiğinizi hissettiğiniz zaman gerçekten sizi bu kadar öfkelendiren şeyin ne olduğunu anlamaya çalışın. Birkaç cümle ile sorunu tanımlayın. Soruna karşı bakış açınız gerçekçi olsun.

5. Çözüm yolları düşünün, problemi kafanızda gerçekçi bir şekilde tanımladıktan sonra bu probleme yönelik çözüm yolları üzerinde düşünün.

Çocuklarla beraber üzüntü hâlinde kendini nasıl teskin edeceğine dair yöntemler şu şekilde belirlenir:

1. Rahat ve gevşemiş bir vaziyette sandalyeye oturun ve vücudunuzu gevşetin.

2. Bilincinizi fırtınalı bir deniz gibi görün fakat dalgalar gittikçe azalsın.

3. İki veya üç dakika gözünüzün önüne güzel bir manzara getirin. Bu manzara doğadan çekilmiş rahatlatıcı bir fotoğraf gibi gözünüzün önünde olmalıdır.

4. Sakinlik, huzur ve güven verici kelimeleri veya cümleleri yavaş yavaş ve sakin bir tonla tekrarlayın.

5. Üzüntülü ve endişeli olduğunuz anlarda görülmeyen fakat ümit verici bir elin size yardımcı olacağını ve sizi yolda bırakmayacağını düşünün. Ve her zaman onun sizin yanınızda olduğuna inanın.

6. Kafanızın sakinleşip huzura kavuşmasını sağlamak için şu sözleri yenileyin: "Kafamın sükûnete kavuşmasını, kafamın hâlâ sakin ve huzurlu olmasını her zaman ve her yerde sağlamalıyım."

Değerlendirme Soruları

1. Öfkemizi nasıl kontrol ederiz?

2. Üzüntülü hâllerimizde kendimizi nasıl teselli ederiz?

Günün Mesajı

"Pehlivan (güreş meydanlarında başkalarını) yenen değildir. Asıl pehlivan kızgınlık anında nefsine hâkim olan kimsedir."

(Muvatta, Hüsnu'l-Hulk, 3)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Öfkeyle ilgili aşağıdaki hadisler izah edilir:

“Biriniz ayaktayken öfkelenirse hemen otursun. Öfkesi giderse iyi, gitmezse hemen yatsın.” (Ebu Dâvud, Edeb, 3)

“…Biriniz kızdığı zaman susmayı denesin.” İbn Hanbel. I, 239)

“Öfke şeytandandır ve şeytan ise ateşten yaratılmıştır. Ateşi söndüren de sudur. Onun için biriniz öfkelenince hemen abdest alsın.” (Ebu Dâvud, Edeb, 3)

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Fotoğraflar

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici, önceden hazırlanmış olan resimleri çocuklara gösterir. (Ya da dört gönüllü çocuk seçilerek yüz mimikleriyle öfkeli, sakin, üzgün ve mutlu insan ifadelerine bürünmeleri istenebilir.) (Öfkeli ve sakin, üzgün ve mutluluk ifade eden resimler yan yana sergilenirse daha iyi olur.) Resimdeki insanların hangi duyguyu yansıttıkları, hangi resmin daha huzur verici olduğu, öfkeli bir insanın karşıdakine ne hissettirdiği, üzgün birinin yanında uzun süre kalmak isteyip istemedikleri sorulur. Öğretici verilen cevaplardan sonra bu duyguların kontrol altına alınmazsa kendimize ve çevremize zarar vereceğini, çevremizdeki insanları da bir süre sonra rahatsız etmeye başladığını ve insanı yalnızlaştırdığını söyler.

Öfkelendikten sonra nasıl sakinleştiklerini çocuklara da sorarak öfke kontrol yöntemlerini maddeler hâlinde sıralar. Öğretici ve çocuklar bu yöntemleri hep birlikte denerler.

1. Sizi neyin öfkelendirdiğini bulun.

2. Öfkeye yakalandıktan sonra hemen geri bir eylem yapın konuşuyorsanız susun, yürüyorsanız durun, ayaktaysanız oturun.

3. Diyaframdan derin bir soluk alın; göğüsten alınan soluk sizi rahatlatmaz. Soluğunuzun karından geldiğini hayal edin. Nefes egzersizini 10 kez tekrarlayın.

4. “Sakin ol!”, “Rahatla!”, “Aldırma!” gibi, yatıştırıcı sözcükleri tekrarlayın.

5. Sizi rahatlatan, huzur bulduğunuz bir hatıranızı ya da bir mekânı hayal edin

6. İnsan öfkeli olduğu zaman olayları abartır ve durum içinden çıkılmaz bir hâl alır. Daha

mantıklı olmaya gayret edin. Örneğin, "Eyvah! Her şey mahvoldu.", "felaket" "rezalet" "bu her şeyin sonu" gibi yorumlarda bulunmak yerine "Bu durum beni bunalıma sürüklüyor; planlarımı altüst etti. Ancak bu dünyanın sonu değil. Öfkelenerek ben bu durumdan çıkamam." diyerek kendinize telkinde bulunun.

7. Sorunun üzerinde konuşmak vakit kaybettirir, öfkeyi arttırır. Çözüme odaklanın.

8. Kendinize mola verin. Mümkünse ortamı, çevrenizi değiştirin.

9. Alternatifler oluşturmaya çalışın. Olabilecek ihtimallere karşı farklı planlar yapın.

10. Bakış açınızı değiştirin. Tekrar tekrar denemekten asla vazgeçmeyin.

Aşağıdaki bilgiler de paylaşılabilir.

Öfke, her insanın doğasında olan, tehditlere karşı verilen doğal bir tepkidir. Saldırıya uğradığımız zaman mücadele etmemizi ve kendimizi savunmamızı sağlayan güçlü bir duygudur. Dolayısıyla hayatta kalmamız için yaşamsal bir önemi vardır. Diğer taraftan bizleri sinirlendiren, kızdıran herkese ve her şeye fiziksel olarak saldıramayız. Yasalar, sosyal normlar ve sağduyu fren vazifesi görür. Bize düşen görev bu duyguyu kontrol altına almaktır. Duygular baskın hâldeyken mantıklı düşünme yetimizi kaybedebiliriz. Duygularıyla hareket eden insanların fırsat buldukları anda suç işleyebileceklerini aklımızdan çıkarmayalım. Öz denetim, telkin ve bazı egzersizlerle güçlendirilebilir. Mesela bazı alışkanlıklardan vazgeçmek, kullanmaya alışık olduğunuz eli değil diğer eli sorun yaratmayacak işlerde (fare kullanmak, çay karıştırmak, kapı açmak gibi) kullanmak, öz denetimimizi güçlendirip kendimize hâkim olmamıza yardımcı olur.

Çocuklara üzüntü hâlinde ne yaptıkları, kendini nasıl teskin ettiği sorulur. Birlikte yöntemler belirlenir.

1- Rahat ve gevşemiş bir vaziyette sandalyeye oturun ve vücudunuzu gevşetin.

2- Bilincinizi fırtınalı bir deniz gibi görün fakat dalgalar gittikçe azalsın.

3- İki veya üç dakika gözünüzün önüne güzel bir manzara getirin. Bu manzara doğadan çekilmiş rahatlatıcı bir fotoğraf gibi gözünüzün önünde olmalıdır.

4- Sakinlik, huzur ve güven verici kelimeleri veya cümleleri yavaş yavaş ve sakin bir tonla tekrarlayın.

5- Üzüntülü ve endişeli olduğunuz anlarda görülmeyen fakat ümit verici bir elin size yardımcı olacağını ve sizi yolda bırakmayacağını düşünün. Ve her zaman onun sizin yanınızda olduğuna inanın.

6- Kafanızın sakinleşip huzura kavuşmasını sağlamak için şu sözleri yenileyin: "Kafamın sakin ve huzurlu olmasını her zaman ve her yerde sağlamalıyım."

Değerlendirme Soruları

1. Öfkeye kapıldığımızda yapılacak ilk şey nedir?
2. Derdimizi bir başkasıyla paylaşamadığımızda kendimizi nasıl teselli ederiz?
3. “Ben hüznümü ve derdimi ancak Allah’a arz ederim.” ayetinden ne anlıyorsunuz?

Günün Mesajı

"Öfkeyle kalkan, zararla oturur."

Atasözü

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

6. BAŞKALARINA SAYGI

Kazanım

Başkalarının duygularını anlaması ve saygı duyması gerektiğini bilir.

Öğretici Notu 1

Dersin başında empati ve saygı konusuna vurgu yapılır ve ne olduğu açıklanır. Başkalarının duygu ve düşüncelerine saygı duyulması gerektiğinin önemi açıklanır ve tahtaya Hz. Mevlana'nın şu beyitleri yazılır:

Ne Olursan Ol Yine Gel

Gel, gel, ne olursan ol yine gel,
İster kâfir, ister Mecusi,
İster puta tapan ol yine gel,
Bizim dergâhımız, ümitsizlik dergâhı değildir,
Yüz kere tövbeni bozmuş olsan da yine gel...
Şu toprağa sevgiden başka bir tohum ekmeyiz,
Şu tertemiz tarlaya sevgiden başka bir tohum ekmeyiz biz...
Beri gel, beri ! Daha da beri ! Niceye şu yol vuruculuk ?
Mademki sen bensin, ben de senim, niceye şu senlik benlik...
Ölümümüzden sonra mezarımızı yerde aramayınız!
Bizim mezarımız âriflerin gönüllerindedir.

Mevlana

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Eğitsel Oyun

Materyal

Müzik, A4 kâğıt, tahta kalemi

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, bu beyitlerde anlatılmak istenen duygu ve düşüncenin ne olduğunu çocuklara sorar ve çocukların cevaplarını kısaca değerlendirir.

Öğretici, bu giriş ve açıklamalardan sonra çocuklara bir oyun oynayacaklarını ve bu oyunla empati ve saygı kavramlarının önemini daha iyi öğrenmiş olacaklarını söyler. Oyun için bir müzik veya bir ilahi belirlenir.

- Çocuklar müzik eşliğinde geniş bir alanda serbest yürümeye başlar. Çocuklar, öğreticinin: "İki adım ileri, üç adım geri, sağa dön, sola dön, karşında kim varsa onunla selamlaş, hâl ve hatırını sor." yönergeleriyle hareket ederler.

- Müzik eşliğinde serbest yürümeye devam edilir. Müzik durduğunda öğreticinin seçtiği kişi karşısına denk gelen kişiye jest ve mimiklerle herhangi bir duyguyu (Öfke, sevgi, kıskançlık, şaşkınlık, mutsuzluk, yorgunluk, kin vb.) anlatır. Daha sonra diğer çocuktan duyguyu anlatan arkadaşına başka bir duyguyu anlatması istenir. İki tarafa da arkadaşının hangi duyguyu anlattığı sorulur. Bu duygunun nasıl oluştuğu sorularla araştırılır, bu duyguların nedenleri ve olumsuz duygularla nasıl baş edilebileceği tartışılır.

- Çocuklar grup hâline getirilir. Öğretici, her gruba bir duygu verir. (Nefret, kin, sevgi, üzüntü, kaygı, korku, mutluluk, şaşkınlık...) Her grup iş birliği yapacak ve bu duyguyu heykel şeklinde donarak anlatacaktır. Gruplar sıra ile kendilerine verilen duyguları jest ve mimiklerle heykel olarak anlatmaya çalışır.

- Oyunun son aşamasında A4 kâğıtlarına tahta kalemiyle mutlu, üzgün, şaşkın, kızgın yüz ifadeleri çizer ve sınıfın (odanın) her bir köşesine asar. Mutlu köşesi, üzgün köşesi, kızgın köşesi, şaşkın köşesi vb. köşeler belirlenmiş olur. Komutla birlikte çocuklara şimdi hangi duygu hâlindeyseniz o köşede toplanın, denilir. Çocuklara neden bu köşeyi seçtikleri sorulur ve cevaplar alınır.

Değerlendirme Soruları

1. Empati ve saygı ne demektir?
2. Kendimizin ve başkalarının duygularının farkına varmamız bize ne gibi bir fayda sağlar?

Günün Mesajı

"Birbirini sevmede, birbirine acımada ve birbirine şefkat göstermede müminler bir vücut gibidir. Vücudun bir uzvu rahatsız olunca diğer uzuvları da ona ortak olur."
(Buhârî, Edeb, 27)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Ten renklerimiz, düşüncelerimiz, inançlarımız, zevklerimiz farklı olsa bile aynı gök kubbe altında yaşadığımız, aynı güneşten faydalanıp, aynı topraktan beslendiğimiz üzerinde konuşulur. Her insanın doğum ile ölüm arasında benzer duraklardan geçtiği, benzer noktalarımızın olduğu gibi, farklı noktalarımızın da varlığı üzerinde durulur. İnsanların aynı olay karşısında farklı tepkiler verebileceği ve her insanın birbirinin duygu ve düşüncelerine saygı duyması gerektiği anlatılır.

"Eğer Allah, yaptıkları yüzünden insanları (hemen) cezalandırsaydı, yeryüzünde hiçbir canlı yaratık bırakmazdı. Fakat Allah, onları belirtilmiş bir süreye kadar erteliyor. Vakitleri gelince (gerekeni yapar). Kuşkusuz Allah, kullarını görmektedir." (Fâtır, 35/45) ayet-i kerimesi açıklanır.

Yöntem ve Teknikler

Soru-cevap, anlatım

Materyal

Resim, senfonik bir eser

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici, dünyada ne kadar insan yaşamaktadır? Ülkemizin nüfusunu biliyor musunuz? Peki yaşadığımız şehrin nüfusunu biliyor musunuz? Bu insanların tek bir fikirde buluşmaları mümkün müdür? sorularını çocukların da cevap vermelerine fırsat vererek sorar. Daha sonra ekteki (elma) resim gösterilerek bunun ne olduğu sorulur. Farklı cevaplar alınmaya çalışılır. Çeşitli meslek gruplarından insanlara sorulmuş fikirler, (Fotoğraftaki şekil domates, sapı kopmuş bir kiraz, ters çevrilmiş bir ağaç, içi kırmızıya boyanmış daire, tencere şekillerine benzetildi.) önceden hazırlanmış cevap kartlarına öğretici tarafından derse başlamadan önce yazılır ve çocuklara dağıtılıp okumaları istenir. Küçük bir topluluktan bile çeşitli cevaplar alındığı, farklı bakış açılarının ortaya çıktığı düşüncesine vurgu yapılır. Tek ve basit bir resimden bu kadar farklı cevapların alınmasının şaşırtıcı olup olmadığı sorulur.

Öğretici, insanların farklı duygu, düşünce ve fikirlere sahip olabileceği ve buna saygı duymamız gerektiği, farklılıkların aslında zenginlik olduğu, onların bakış açılarının da bizim dünyamızı geliştirdiği üzerinde durur. Herkes dünyayı, olayları, eşyaları farklı yorumlayabilir deyip Mevlana'nın karanlıktaki fil hikâyesini anlatabilir.

Karanlıktaki Fil

Hintliler bir fili halka göstermek için getirip karanlık bir ahıra kapattılar. Hayvanı görmek için o karanlık yere bir hayli adam toplandı. File ellerini sürmeye başladılar. Birisi eline hortumunu geçirdi:

- Fil bir oluğa benziyor, dedi. Başka biri filin kulağını yakaladı:

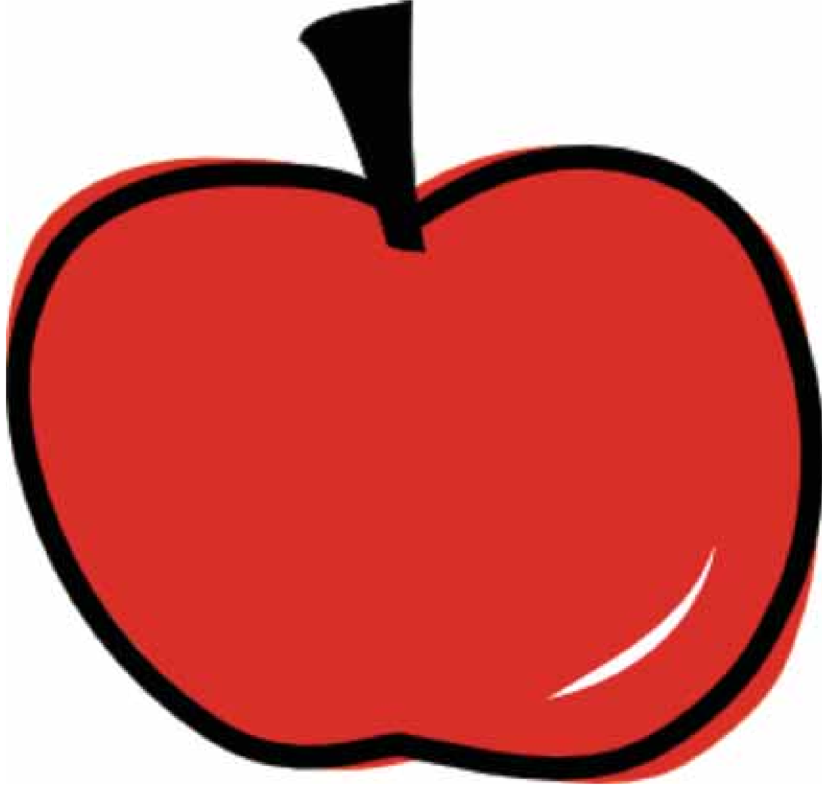
- Fil, yelpaze gibi bir hayvan, dedi. Filin ayağını yakalayan ise:
- Fil bir direğe benziyor, dedi.

Bir başkası da sırtına dokunmuştu:
- Fil, taht gibi, dedi.

Herkes filin neresine dokunduysa ona göre anlatmaya başladı. Herkesin elinde bir mum olsaydı, sözlerinde aykırılık kalmazdı.

Duyu gözü ele, avuca benzer, avuç bütün fili tutamaz ki. Bu gözü yum da hakiki göze kesil.

Farklılıkların güzelliğini, hayata renk kattığını örneklendirmek için orkestra örneği de verilebilir. Öğretici, çalgı aletlerinin şekillerin ve çıkardıkları seslerin farklı olmasına rağmen bir araya geldiklerinde güzel bir eser ortaya koyduklarını söyler. Bununla ilgili örnekleri dinletebilir. (Senfoni orkestralarının eserlerinden seçilmesi daha uygun olur.)

Değerlendirme Soruları

1. Başkalarının duygularını nasıl anlayabiliriz?
2. Empati ne demektir?

Günün Mesajı

"Sen bakmasını bil de dikende gül gör!
Dikensiz gülü herkes görür."
Mevlana

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

7. GÖRGÜ KURALLARI

Kazanım

İnsanlarla olan iletişimde görgü kurallarına uyması gerektiğini bilir.

Öğretici Notu 1

"İnsana toplum içerisinde yaşamak için gerekli olan nezaket kurallarını öğreten, insani ilişkilerde uyulacak şekil ve ölçüleri ortaya koyan ve kişiyi toplum içerisinde saygı ve hürmete layık kılan davranış şekilleri." olarak tanımlanan kuralların, görgü kuralları olarak anıldığı ve bu kurallara özellikle toplu yaşam alanlarında uyulması gerektiği ifade edilir. Bu kuralların yalnızca nezaket icabı değil insanlığın bir gereği olduğu vurgulanır.

Görgü kuralları Hucurât suresi işlenerek tamamlanır; konunun tekrarı ve pekiştirilmesi için mektup oyunu oynatılır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Eğitsel Oyun

Materyal

Küçük zarf ve kâğıtlar, postacı çantası

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Oyun için çocuklar gruplara ayrılır. Her grubun yarısı, diğer yarısına bir mektup yazarak görgü kuralları ile ilgili bir soruya açıklık getirmelerini ister. Oyunun daha dikkat çekici hâle gelmesi için, öğretmen önceden renkli küçük zarflar alabilir. Zarfların içerisindeki kâğıtların bir yüzüne sorular yazılır, kâğıtların arka tarafına cevap verecek çocuklar cevaplarını yazar. Sınıftan bir çocuk postacı rolüne girer, bu çocuk için bir de postacı çantası ayarlanır. Postacı, soru ve cevap zarflarını gruplar arasında dolaştırarak getir götür işini yapar. Bir çocuk küçük kâğıda sorusunu yazar, karşı gruptan arkadaşına gönderir, o da zarfı açar soruyu okur ve bildiği kadar cevap yazar ve zarfı postacı çocuğun çantasına koyar. Çantadaki zarflar açılır, sorular ve cevaplar okunur ve tahtaya yazılır, hem sorun hem de çözümü gruplar tarafından okunup tartışılır. Öğretmen konu başlıklarını ve bazı soruları fikir vermesi açısından tahtaya yazabilir.

Örneğin: Yemek yerken nelere dikkat ederiz? Misafir geldiğinde dikkat etmemiz gereken görgü kuralları nedir? İletişimde dikkat etmemiz gereken kurallar nelerdir? Peygamber Efendimiz su içerken, yatarken nelere dikkat ederdi?

Görgü Kuralları ile alakalı konu başlıkları:

- Selam verme adabı
- Yemek yeme adabı
- Konuşma adabı
- Su içme adabı
- Tuvalet adabı
- Yatma adabı
- Ziyaret adabı

Değerlendirme Soruları

1. Görgü kuralları ile ne kastedilir?
2. Günlük hayatımızda bu kurallara dikkat ediyor muyuz?
3. Görgü kuralları ile alakalı, Peygamberimizin sünnetlerinden örnekler veriniz?
4. Görgü kurallarına uymak bize neler kazandırır?
5. Görgü kurallarına uymak topluma neler kazandırır?

Günün Mesajı

"Ey iman edenler! Kendi evlerinizden başka evlere, geldiğinizi hissettirip (izin alıp) ev sahiplerine selam vermeden girmeyin. Bu davranış sizin için daha hayırlıdır. Düşünüp anlayasınız diye size böyle öğüt veriliyor."

(Nûr, 24/27)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

"İnsana toplum içerisinde yaşamak için gerekli olan nezaket kurallarını öğreten, insani ilişkilerde uyulacak şekil ve ölçüleri ortaya koyan ve kişiyi toplum içinde saygı ve hürmete layık kılan davranış şekilleri." olarak tanımlanan kuralların, görgü kuralları olarak anıldığı ve bu kurallara özellikle toplu yaşam alanlarında uyulması gerektiği ifade edilir. Görgülü insanın aynı zamanda mütevazı, saygılı, kendini muhatabının yerine koyarak düşünebilen, yumuşak huylu, kibar ve nazik biri olduğu vurgulanır. Görgü kurallarına uymanın kişiye saygınlık kazandırdığı gibi, bu kuralların insanların birbirlerini sevmelerine, anlayışlı davranmalarına vesile olacağı anlatılır.

"Yemin edip duran, aşağılık, daima kusur arayıp kınayan, durmadan söz taşıyan, iyiliği hep engelleyen, saldırgan, günaha dadanmış, kaba saba; bütün bunların ötesinde bir de soysuz olan kimseye mal ve oğulları vardır diye, sakın boyun eğme." (Kalem, 68/10-14) ayet-i kerimesi açıklanır.

Yöntem ve Teknikler

Soru-Cevap, Drama/Rol Oynama

Materyal

Kavanoz, A4 kâğıt

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici aşağıda yazılı davranışları kâğıda yazıp katlayarak derse girmeden önce kavanozun içine atar. Çocuklardan da toplum içinde hoşlarına giden ve rahatsız oldukları davranışları kâğıda yazıp bu kavanoza atmaları istenir. Öğretici, çocuklara toplum içinde yazılı olmasa da uyulması gereken kurallar olduğunu ve bunun kültürel olarak yeni nesillere aktarıldığını anlatır. Dünyanın farklı yerlerinde bu kurallar ufak değişiklikler gösterse de temel kuralın "karşındakini rahatsız edecek davranışlardan uzak durmak" üzerine kurulduğunu hatırlatır. "Ben güzel ahlakı tamamlamak üzere gönderildim." diyen bir peygamberin ümmeti olduğumuzu unutmamak gerektiği vurgulanır ve Peygamberimizin nezaketi, güzel ahlakı ile ilgili birkaç örnek verilir. Hucurât suresinde geçen görgü kuralları ile ilgili ayetler okutulur.

Daha sonra kavanozdan öğrenciler sıra ile kendilerine rol seçerler ve bunu sınıfa jest, mimik, söz ve hareketleriyle aktarmaya çalışırlar. "Anlatılan durum karşısında ne yapmalı? Doğru olan hareket nedir?" sorularıyla öğretici, çocukların, hangi davranışların görgü kurallarına uygun olup olmadığını, bulmalarını sağlamaya çalışır.

Yapılabilecek rol örnekleri

1. Arkadaşının tabağına gözünü dikip onu rahatsız etmek.
2. Somurtarak topluluk içine girmek.
3. Karşısındakinin konuşmalarını sürekli kesmek.

4. Ağzında yemek varken konuşmak.
5. Misafir ile ilgilenmek.
6. Toplum içinde yüksek sesle telefonla konuşmak.
7. Selam vererek topluluğa girmek ve hâl hatır sormak.
8. Konuşurken sürekli kendini övmek.
9. Özel konuşan iki kişiyi dinlemeye çalışmak.
10. Emir vererek konuşmak.
11. Yürüyüşünde ve sesinde doğal olmak.
12. Apartmanda merdivenleri koşarak inmek.
13. Kapıyı sakince çalıp içeriden ses gelene kadar beklemek.
14. Başkasına ait odalara izinsiz girmek.
15. Sesli bir şekilde burnunu silmek.

Değerlendirme Soruları

1. Görgüsüz insan ile ne kastedilir?
2. Görgü kuralları ile ilgili Kur'an'ı Kerim'de hangi ayetler vardır?
3. Görgü kurallarına uymak bize neler kazandırır?

Günün Mesajı

"Allah'ın rahmeti sayesinde sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi…"
(Âl-i İmrân, 3/ 159)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

20

BATIL İNANÇLAR

1. Metafizik varlıklar (melek, şeytan, cin) hakkında doğru bilgi sahibi olur.
2. Batıl inançların dinimizde yeri olmadığını bilir.
3. Batıl inançların kişiye ve topluma zararlı olduğunu kavrar.

1. METAFİZİK VARLIKLAR

Kazanım

Metafizik varlıklar (melek, şeytan, cin) hakkında doğru bilgi sahibi olur.

Öğretici Notu 1

Öğretici 7-12 yaş grubunda metafizik varlıklar konusunu işleyeceği zaman çocukların bilgisi ve merakı yönünde ve çocukların merak ettikleri kadar bilgi vermeye özen göstermelidir.

Sorularla konuya giriş yaptıktan sonra aldığı cevaplar doğrultusunda yönlendirme ve açıklama yapmalıdır.

Öğretici çocukların cevaplarında şeytan ve cinlere değinilmediği takdirde bu varlıklara ait açıklama yapmamalıdır.

Yöntem ve Teknikler

Soru- Cevap

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici açıklamaları takip ederek sıra ile aşağıdaki soruları sorar ve aldığı cevaplar çerçevesinde açıklamalar yapar.

Sorular:

• Gözümüzle göremediğimiz bir varlık var mıdır?

• (İlk soruya verilen cevaba göre yönlendirme yapılarak) teleskop, mikroskop gibi yardımcı aletlerle bile göremeyeceğimiz şeyler var mıdır?

• Göremediğimiz bu varlıklar neler yaparlar?

Öğretici, çocuklardan aldığı cevaplar doğrultusunda melekler konusunda; (Bakara, 2/285) "Peygamber, Rabbinden kendisine indirilene iman etti, mü'minler de (iman ettiler). Her biri; Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman ettiler…" ayetinin mealini okur. Meleklere imanın Allah'ın emri olduğunu söyler. Çocukların bilgi seviyesi doğrultusunda meleklerin yemeiçme, yaş, cinsiyet, uyumak, yorulmak gibi somut özellikleri olmadığını anlatır. Duygular üzerinde durarak Allah'ı çok sevdikleri O'na ibadet ettikleri anlatılır.

Meleklerin görevlerinin Allah'ın emirlerini yerine getirmek olduğu anlatılır.

Çocukların şeytanla ilgili sorular sorması hâlinde öğretici, (A'râf, 7/200): "Eğer şeytandan bir kışkırtma seni dürterse, hemen Allah'a sığın. Şüphesiz O, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir." ayet mealini okur her insanın bazen aklına olumsuz kötü düşünceler gelebileceğini aklımıza gelen bu tür düşüncelerin bizi kötü insanlar yapmayacağını söyler. Böyle olumsuz ve kötü düşüncelerde şeytanın payı olduğu bundan besmele çekerek, dua ederek, Allah'a sığınıp O'ndan yardım isteyerek kurtulmamız gerektiğini böylece iyi ve Allah'ın sevdiği insanlar olabileceğimizi anlatır.

Çocukların cinler hakkında soruları ve merakları olması hâlinde öğretici Zâriyât suresi, 56. ayet: "Ben, cinleri ve insanları yalnızca Bana ibadet etsinler diye yarattım." ayet mealini okur. Onların da insanlar gibi Allah'a karşı sorumlu olduğunu, iman etmekle ve iyi işler yapmakla yükümlü olduklarını anlatır. Allah'a sığındığımızda, her işimize besmele ile başladığımızda ve duaya devam ettiğimizde hiç bir varlığın bize zarar veremeyeceği üzerinde durarak çocukların varsa bu konudaki endişelerini giderir.

Değerlendirme Soruları

1. Bir şeyin görülemiyor olması onun var olmadığı anlamına gelir mi?
2. (Ders esnasında adı geçen varlıklar hangileri ise o varlıkların adı söylenerek) Bu varlıkların görevleri nelerdir?

Günün Mesajı

"Ve de ki: 'Çalışın! Çünkü yaptıklarınızı hem Allah görecek, hem Resûlü, hem de müminler; ve hepiniz mutlaka o gizli ve açığı bilen Allah'ın huzuruna götürüleceksiniz; o zaman O, size neler yaptığınızı haber verecek."

(Tevbe, 9/105)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Öğretici aşağıda verilen bilgileri katılımcılara aktarır.

CİNLER

Cin, sözlükte gözle görülmeyen varlıklara denir. Genel kanıya göre cinler, meleklerden ve insan ruhlarından ayrı, maddi yönleri bulunan fakat ruhsal yönleri ağır basan varlıklardır. Cinlerin de peygamberleri ve uyarıcıları vardır. Hz. Peygamber'in haber verdiğine göre cinler ateşten yaratılmıştır (Müslim, Zühd ve Rekaik, 60). Cinler, iman ve ibadetle sorumludurlar. İnanç bakımından mümin ya da kâfir olabilirler. Amellerine göre cennete ya da cehenneme giderler. Geleceği bilemezler. Çünkü gaybı Allah'tan başka kimse bilemez. Hz. Muhammed (s.a.s.) bizim olduğu gibi onların da peygamberidir.

ŞEYTAN

Şeytan kelimesi sözlükte uzak olmak, muhalefet etmek, yanmak ve helak olmak gibi anlamlara gelir. Allah, ilk peygamber Hz. Âdem'i yaratınca meleklere, ona secde etmelerini emretti. İblis (şeytan) hariç hepsi secde ettiler. Böylece ilk isyan, kibir, ayrılık ve düşmanlık başladı (A'râf, 7/11-22). Artık şeytan insan nesline karşı olan bu tavrını -düşmanlık (Fâtır, 35/6), saptırmak (Kasas, 28/15), vesvese vermek (Nâs, 114/1-4), aldatmak (Lokmân, 31/33), nankörlük etmek (İsrâ, 17/27), isyan etmek (Meryem, 19/44), şüpheye düşürmek (Sebe', 34/20), kötü işleri güzel göstermek (Ankebût, 29/38), içki, kumar gibi eylemleri sevdirmekle- sürekli hâle getirmiştir (Mâide, 5/91-92). Onun gücü kendisine dost olanlar ve Allah'a şirk koşanlara yetmektedir (Nahl, 16/100). Şeytan, kulluk vecibelerini yerine getirenlerle Allah'a sığınanlara zarar veremez (Nahl, 16/99). Yarın kıyamet gününde gerçek ortaya çıktığında şeytan aczini ve iflasını itiraf ederek gerçekleri ortaya koyacak (İbrâhîm, 14/22), ancak bu gecikmiş bir itiraf ve beyan olduğundan kimseye faydası olmayacaktır.

Özellikle şeytanın neden olduğu davranışlar üzerinde durularak konu tamamlanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Materyal Hazırlama

Materyal

Karton, makas, yapıştırıcı

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici, konuyu anlattıktan sonra, şeytanın Kur'an'da belirtilen özelliklerini öne çıkaracak şekilde bir etkinlik yapılacağını söyler. Çocuklarla beraber aşağıdaki örneğe benzer bir afiş çalışması yapılarak görünen bir yerde sergilenmesi sağlanır.

ŞEYTANIN VAZİFELERİ

VESVESE
(NÂS, 1/4)

SAPTIRMA
(KASAS, 15)

NANKÖRLÜK
(İSRÂ, 27)

İSYAN
(MERYEM, 44)

ŞÜPHE
(BAKARA, 147)

İÇKİ
(MÂİDE, 91)

KUMAR
(MÂİDE, 91)

Değerlendirme Soruları

1. Şeytan neleri kendine iş edinmiştir?
2. Cinler gelecekten haber verebilir mi?
3. Hz. Âdem'e secde edilmesi emrine kim itaat etmemiştir?

Günün Mesajı

"Ben, cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım."

(Zâriyât, 51/56)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. BATIL İNANÇLAR

Kazanım

Batıl inançların dinimizde yeri olmadığını bilir.

Öğretici Notu

Batıl inanç, mantıksal bir temele dayanmayan inanç ve davranışlar olarak tanımlanır. Dinimizde batıl inanç deyince akla bidat ve hurafelerin geldiği izah edilerek; bidatın, umumi kanaate aykırı davranışta bulunmak ve daha evvel benzeri olmayan bir şeyi ikame etmek gibi anlamlara geldiği söylenir. Ayrıca hiçbir mantıki izahatı bulunmayan, din adına ileri sürülüp benimsenen davranışlara hurafe dendiği izah edildikten sonra tarihin her döneminde varlığını koruyan hurafelerin, insanın ruh ve tabiatına uygun düşmeyen, akla ve mantığa aykırı şeyler olduğu anlatılır. İnsanların karşılaştığı problemleri çözmede doğru yolların dışında, yanlış yollara sapmalarının hurafeleri iyice yaygınlaştırdığı, bu sebeple uğuru veya uğursuzluğu yaratılmış mahlukattan beklemenin doğru olmadığı izah edilir.

Bidat ve hurafelerin sosyal yaşantıda problemlere sebep olduğu, inanç yanlışlıklarından dolayı dinî yaşantıda sektelerin olabileceği, bidat ve hurafelerden kaçınılmaz ise zaman içerisinde insanlar tarafından hurafelerin dinin aslından sayılabileceği vurgulanır. İleriki süreçte hurafeleri terk etmenin âdeta günahmış gibi telakki edilebileceği detaylarıyla anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım

Materyal

Çalışma kâğıdı (fotokopi olarak çoğaltılacaktır)

Etkinlik
(7-15 yaş)

Öğretici, dersten önce ekte verilen çalışma kâğıdını çocukların sayısınca çoğaltır. Bu çalışma kâğıdının amacı çocuklar tarafından batıl inançların tespit edilip, üzerine çarpı işareti konularak bunlardan uzak durulması gerektiğinin vurgulanmasıdır.

Öğretici, çocukların çalışma kâğıdını doldurması için belirli bir süre verir. Süre sonunda hep birlikte çalışma kâğıdı kontrol edilir ve batıl inançların dinimizde yerinin olmadığı vurgulanır.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

Arkadaşlar aşağıda yer alan kavramlardan bazıları "dinimizce yasaklanan batıl inançlar"dır. Sizden örnekte görüldüğü gibi "batıl inançları" dikdörtgen içine alıp üzerine çarpı çizmenizi, "batıl inanç olmayanları" ise daire içine alıp etrafına çiçek yaprakları çizmenizi istiyoruz.

Hac

Kara Kedi

At Nalı

Tahtaya Vurmak

Tespih

Tevhit

Cebrail

Dua

Nazar Boncuğu

Vahiy

İman

Falcılık

Ahiret

Mikail

Değerlendirme Soruları

1. Batıl inanç ne demektir?
2. Bidat ve hurafelere örnekler veriniz?
3. Dinimiz batıl inançları neden yasaklamıştır?

Günün Mesajı

"Eğer Allah sana herhangi bir zarar verecek olursa, bil ki onu, O'ndan başka giderebilecek yoktur. Eğer sana bir hayır dilerse, O'nun lütfunu engelleyebilecek de yoktur. O bunu kullarından dilediğine eriştirir. O, çok bağışlayıcıdır, çok merhamet edicidir."

(Yûnus, 10/107)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. BATIL İNANÇLARI BİLİYORUM

Kazanım

Batıl inançların dinimizde yeri olmadığını bilir.

Batıl inançların kişiye ve topluma zararlı olduğunu kavrar.

Öğretici Notu 1

Öğretici, "Batıl inançlar tamamen insanların korkularından, dinlerini iyi bilmemelerinden ve gelecek kaygılarından kaynaklanan şeylerdir. Batıl inanışların hemen hepsi insanlar tarafından uydurulmuştur. Korkularını ve beklentilerini bir olaya bağlama ihtiyacından, başa gelen olumsuzluklara veya olmasını istedikleri şeye sebep yaratma amacıyla ortaya atılmıştır. "Batıl" adı üstünde gerçek dışı, dayanağı olmayan demektir. Bu tür inanışların hiçbir mantıksal temeli de yoktur. Mantık dışı, yüce dinimiz İslam'la alakası olmayan temelsiz davranışlardır." diyerek batıl inançların tanımlamasını yapar. Yine aynı şekilde bazı olayları veya nesneleri uğursuzluk olarak adlandırmanın da batıl inanç olduğunu belirtir.

"Toplumların ortak kültürel ve sosyal derdi olan bu batıl inançların kök salmasına zemin hazırlayan birçok sebep vardır. Cehalet, âdet, gelenek, görenek, menfi propaganda, çıkar hesapları, kişisel zaaflar, insanların saf ve temiz inançlarını istismar, dini yanlış anlatma gibi sebepler, hurafe ve batıl anlayışların ortaya çıkmasına ve yayılmasına neden olan faktörlerden bazılarıdır." diyerek dinimizin emir ve yasaklarının gayet net ve anlaşılır olduğu üzerinde durularak; bidat, hurafe ve batıl inançlara yer olmadığını kesin bir dille vurgulayarak aşağıdaki metin üzerinden örnek olay incelemesi yaptırılarak ders tamamlanır.

Yöntem ve Teknik

Örnek Olay İnceleme

Etkinlik 2
(7-12 yaş)

Öğretici, çocuklara bir hikâye okuyacağını söyleyerek dikkatle dinlemelerini rica eder. Ardından aşağıdaki metni okumaya başlar:

“Zeynep güneşli sabahları çok severdi. Böyle günlerde kendini daha iyi hisseder, gününün çok güzel geçeceğine inanırdı. O sabah gözlerini açtığında güneş odaya dolmuştu bile. İçini kıpır kıpır bir sevinç kapladı. Hemen kalkıp elini yüzünü yıkadı. Hazır, banyoya kadar gelmişken abdest almayı da ihmal etmedi. Üzerini giyinip hafif bir kahvaltı yaptı. Çantasını da alarak okul yoluna düştü. Her şeyin harika gitmesi ona kendini mutlu hissettiriyordu. Etrafı seyrederek gitmekten son derece memnundu. İnsanlar, ağaçlar, arabalar, yürüdüğü bu kaldırım... Ne kadar da güzel diye düşünürken birden kaldırım taşları arasındaki çizgiye bastı. ‘Aman Allahım! Ne olacak şimdi?’ dedi etraftan da duyulabilecek bir ses tonuyla. Doğrusu bunu beklemiyordu. Her şeyin harika gitmesi gereken bir günde nasıl böyle bir şey yaptığına inanmadı. ‘Nasıl basarım! Ah dikkatsiz Zeynep!!! Her şeyi mahvettin!’ diyerek okuluna koşar adımlarla girdi. Sabahki Zeynep’ten eser kalmamıştı. Oysa güneş sabah uyandığı güneşti. Hava en az evden çıktığı zamanki kadar güzeldi. Ama Zeynep’in bastığı çizgi her şeyi alt üst etmeye yetmişti…”

Öğretici metni okumayı burada bırakarak, aşağıdaki sorular çerçevesinde metin incelemesi yaptırır.

- Zeynep’in günü neden iyi başladı?
- Zeynep’in morali neden bozuldu?
- Zeynep neyi uğurlu neyi uğursuz görmektedir?
- Havanın güzel ya da kötü olması günümüzün nasıl geçeceğini belirler mi?
- Sizce Zeynep’in bastığı çizgi onun gününün kötü geçmesi için bir neden midir?
- Bu tip olumsuz takıntı ve batıl inançlar hayatımızı nasıl etkiler?

Öğretici aşağıdaki metni okuyarak derse devam eder.

“Zeynep’in canı o kadar sıkıldı ki arkadaşlarına selam dahi vermeden yerine geçti. Yanına gelip oturan sıra arkadaşının da farkında değildi. Öğretmenler zili çalıp ders başlayınca ‘Kesin kötü bir şey olacak.’ diye düşündü. İlk ders düşündüğünün aksine bir şey olmamıştı. Biraz rahatlar gibi olsa da içindeki sıkıntının tam olarak geçtiği söylenemezdi. Sıra arkadaşı Sümeyye ile teneffüse çıktılar. Onlara daha sonra Meryem de katıldı. Bahçede dolaşırken diğer çocukların oynadığı top alçaldı alçaldı ve Sümeyye’nin başına düştü. Canı yanmıştı ama ağlamamıştı Sümeyye. Zeynep hemen Sümeyye’ye sabah kendisinin yaşadığı cinsten bir olumsuzluk yaşayıp yaşamadığını sordu. Böyle bir soruyu beklemeyen Sümeyye şaşırdı. Kafasına gelen topla daha önce yaşadığı bir olay arasında bağlantı kurmak aklına bile gelmemişti. ‘Sabah yaşadığım bir şeyle ne ilgisi var! Top oynayanların dibinde dolaşmayla alakalı bence!’ dedi…”

Öğretici metni okumayı bu noktada bırakarak, aşağıdaki sorular üzerinden metin incelemesi yaptırır.

• Sümeyye'nin başına gelen top sizce neyle alakalı olabilir?

• Zeynep'in önceki olaylarla bağlantı kurmaya çalışması doğru bir bakış açısı mıdır?

• Sümeyye'nin topun başına gelmesiyle ilgili tespiti sizce ne kadar doğrudur?

Öğretici aşağıdaki metni okuyarak derse devam eder.

"Ders zili çalınca koşarak sınıfa gittiler. Öğretmenler zilinin ardından da ders öğretmeni içeri girdi. Öğretmenin sınıfa girmesiyle Meryem'in şoka girmesi bir oldu. 'Aaaa!' diyerek dona kaldı Zeynep'in oturduğu sıranın önünde. Sümeyye arkadan Meryem'i sarsarak 'Ne oldu? Otursana artık.' dedi. Meryem çok üzgün bir şekilde arka sırada oturan arkadaşlarına dönerek 'Öğretmenin getirmemi istediği kitabı evde unuttum.' dedi. Ancak öğretmen verdiği görevi unutmamıştı. Meryem kitabı unuttuğu için özür dilese de, sorumlulukların önemini anlatan kısa bir nasihat dinlemek durumunda kalıp daha da mahcup oldu. Zeynep 'Demek ki sabah bir uğursuzluk da o yaşadı!' diye düşünmeden edemedi. Sabırsızlıkla dersin bitmesini bekledi. Öğretmen çıkar çıkmaz Meryem'e sabah uğursuz bir olay yaşayıp yaşamadığını sordu. Meryem 'Uğursuz bir olay mı? Tam tersine uğurlu çorabımı giymiştim. Hiçbir işe yaramadı baksana!' dedi."

Öğretici metni okumayı burada bırakarak aşağıdaki sorular üzerinden olay incelemesi yaptırır.

• Uğurlu eşyalar var mıdır?
• Bir eşya ya da duruma uğurlu ya da uğursuz nitelemesi doğru mudur?
• Meryem'in uğuru işe yaramış mıdır?
• Uğurunun işe yaramadığını Meryem nasıl fark etmiştir?

Öğretici sorular üzerinden metni inceledikten sonra dinimizde uğurlu ya da uğursuz sayılan bir şeyin bulunmadığını belirtir. Bu tip batıl inançların dine ters olduğu gibi akla ve mantığa da ters olduğunu belirtir. Batıl inançların insan hayatında ve sosyal yaşantıda problemlere sebep olacağı vurgulanarak ders tamamlanır.

Değerlendirme Soruları

1. Batıl inanç nedir?
2. Uğurlu ya da uğursuz sayılan şeyler var mıdır?
3. Müslümanların batıl inanç sahibi olması hakkında siz ne düşünürsünüz?

Günün Mesajı

De ki: "Yarattığı şeylerin kötülüğünden, karanlığı çöktüğü zaman gecenin kötülüğünden, düğümlere üfleyenlerin kötülüğünden, haset ettiği zaman hasetçinin kötülüğünden, sabah aydınlığının Rabbine sığınırım."

(Felak, 113/1-5)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Sihrin göz boyama ve hile yoluyla insanları yanıltma anlamlarına geldiği izah edilir. Büyünün, İslam'dan önceki toplumlarda ve dinlerde de gelecekten haber verme, tılsımla tedavi etme, cincilik ve falcılık yapmak suretiyle kehanette bulunma gibi davranışlar biçiminde bir çıkar vasıtası olarak kullanıldığı anlatılır.

Konuyla alakalı olarak Peygamber Efendimizin (s.a.s.) "İnsanı helak eden yedi şeyden sakınınız. Bunlar nedir diye sorulduğunda şöyle buyurdu: Allah'a şirk koşmak, sihir ve büyü yapmak, insan öldürmek, faiz yemek, yetim malı yemek, harpten kaçmak ve namusuna düşkün Müslüman kadınlara zina iftirası atmak." (Ebu Dâvud, Vesaya, 10) hadis-i şerifi işlenir.

Sihir ve büyünün asıl niteliğinin, hayalî bir şeyi hakikat zannettirecek şekilde insan ruhu üzerinde aldatıcı bir tesir meydana getirmesi olduğu anlatılır. İnsanları birbirine düşüren, toplumu büyük fitnelere sürükleyen sihrin dinimizce yasaklanmış olduğu, sihirle büyüyle uğraşanların dünyada da ahirette de perişan olacakları vurgulanır. (Tâhâ, 20/65-73)

Sihir ve büyü yapmak ne kadar günahsa Müslüman'ın herhangi bir problemini çözmek için büyücüye gitmesinin de aynı şekilde günah olduğu anlatılır. Sevgili Peygamberimizin bu duruma dikkat çektiği "Bir kimse bir sihirbaza işlerini havale etmek için müracaat ederse, Muhammed'e (s.a.s.) indirilen dine küfretmiş olur." (Tirmizî, Tahare, 102) hadis-i şerifi aktarılır.

Yöntem ve Teknik

Anlatım, Eğitsel Oyun

Materyal

Balonlar

Etkinlik 1
(13-15 yaş)

Öğretici, sınıfa gelmeden önce şişirilmiş balonların üzerine batıl inanışlardan, sihir, büyü ve falcılıkla alakalı sözler ile bu konuda ayet, hadis, özlü söz, atasözü vb. yazar. Tekrar balonların havasını indirir ve sınıfa getirir. Derse başlamadan bu balonlardan sınıftaki çocuklara karışık hâlde dağıtır ve balonları şişirmelerini ister. Balon şişince ortaya çıkan yazılar, çocuklar tarafından sesli bir şekilde okunur, tahtaya yazılır ve çocuklarla birlikte değerlendirilir. Açıklamalardan sonra öğretici, üzerinde olumsuz mana olan balonları patlatmalarını ister ve çocuklara "Bize zarar veren batıl inançlardan kurtulmak bu kadar kolay olmasa da bizim elimizdedir." der.

Balonlara Yazılabilecek Bazı Batıl İnanışlar:

1. Kara kedi görmek uğursuzluktur.
2. Merdivenin altından yürümenin şanssızlık getirmesi.
3. Ayna kırmanın 7 yıl uğursuzluk getirmesi.
4. Tahtaya vurmak.
5. Açık ucu yukarıya gelecek şekilde kapıya at nalı asmak.
6. Evinizin önünden kara kedi geçmesi.
7. 13 numaranın uğursuzluğu.
8. Dört yapraklı yoncanın şans getirmesi.

Balonlara Yazılabilecek Bazı Fal Çeşitleri:

- El falı, kahve falı, iskambil kâğıtları ile geleceği görme, su falı, ay falı, papatya falı vb.

Balonlara Yazılabilecek Sihir ve Büyü ile Alakalı Ayetler:

Yûnus, 10 / 75 - Yûnus 10/ 82	Şuarâ, 26 / 183-189
Felak, 113 / 1-5	Şuarâ, 26 / 29-51
Bakara, 2 / 101-102	Şûrâ, 42 / 46-50
Tâ-hâ, 20 / 56-73	A'râf, 7 / 104-122

Değerlendirme Soruları

1. Batıl inanç nedir?

2. Büyü yapmakla uğraşan ile büyü yaptıran arasında dinen bir fark var mıdır?

3. Sihir ve büyü neden büyük günahlar arasında değerlendirilmiş olabilir?

Günün Mesajı

"De ki: Yarattığı şeylerin şerrinden, karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden, düğümlere üfürüp büyü yapan üfürükçülerin şerrinden ve kıskandığı vakit kıskanç kişinin şerrinden sabahın Rabbine sığınırım!"

(Felak, 113/1-5)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

21

DUA

1. Duanın ne demek olduğunu bilir.
2. Niçin dua edilmesi gerektiğini bilir.
3. Nasıl dua edileceğini bilir. Tükenmez bir güç kaynağı olan duanın her zaman ve her koşulda yapılabileceğini bilir.
4. Dualara her zaman cevap verildiğini bilir.

1. DUA, İBADETİN ÖZÜDÜR

Kazanım

Duanın ne demek olduğunu bilir.
Niçin dua edilmesi gerektiğini bilir.
Dualara her zaman cevap verildiğini bilir.

Öğretici Notu

Duanın Arapça bir kelime olup, seslenmek, çağırmak, yardıma çağırmak, yardım talep etmek, Allah'a yalvarmak, O'ndan dilekte bulunmak, O'na yakarmak demek olduğu anlatılır. Dinimizde ise duanın, Allah'ın yüceliği karşısında kulun aczini itiraf etmesini, sevgi ve tazim duyguları içinde lütuf ve yardımını dilemesini ifade ettiği belirtilir. Duanın kulun, Allah ile kurduğu diyalog ve köprü olduğu, bu sebeple insanın tarihin hiçbir döneminde duadan uzak kalmadığı vurgulanır. Duanın aynı zamanda bir ibadet olduğu Peygamber Efendimizin (s.a.s.) "Dua ibadetin özüdür. Dua ibadetin ta kendisidir." (Ebu Dâvud, Tefriu' ebvabi'l-vitr, 23; Tirmizî, Daavât, 1) hadisiyle açıklanır.

Ayrıca Rabbimizin Kur'an'da, "Duanız olmasa Rabbim size ne diye değer versin?" (Furkân, 25/77) diye buyurduğu, kulun dua ettiği kadar değere haiz olduğu vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Rol Oynama, Soru-Cevap

Etkinlik
(7-15 yaş)

Öğretici, çocuklara "Dua eder misiniz arkadaşlar?" sorusunu yöneltir. Çocukların cevaplarını dinledikten sonra "Dua nedir peki?" der. Çocukların cevaplarından sonra kendisi dua ile ilgili izahlar yapar, ardından çocuklara "Peki yaptığınız dualar kabul ediliyor mu?" sorusunu sorar ve cevapları dinler. Öğretici, bakın bu konuda Peygamber Efendimiz bizlere ne söylemiş, diyerek şu hadisi çocuklarla paylaşır:

"Hiçbir Müslüman yoktur ki, içinde günah ve akrabayla münasebeti kesme isteği olmayan bir şeyi Allah'tan istesin de, Allah ona bunu şu üç şekilden birisiyle vermesin:

- Ya hemen o kulun isteği yerine getirilir;

- Yahut Allah kulun isteğini ahirete saklar;

- Ya da dilediğinin dengi, bir kötülüğü ondan savuşturur."

Orada bulunanlar dediler: "O hâlde çok dua edelim!.." Hz. Peygamber buyurdu ki: "Allah da kabul eder!" (Buhârî, Edebü'l-Müfred, 248)

Bu hadisten sonra öğretici, çocuklara biraz düşünmeleri için fırsat verdikten sonra bir etkinlik yapacaklarını söyleyerek 4 çocuğu seçer. Çocuklardan birine doktor rolü verir. Onun işinde uzman olduğunu ve kendisine gelen hastalara en iyi teşhisi koyup ihtiyaçlarına göre ilaç vermesi gerektiğini söyler. Diğer çocuklara da hasta rolü verir.

1. Hasta doktora, hasta olduğunu söyleyecektir.

2. Hasta, hasta olduğunu ve ilaca ihtiyacı olduğunu,

3. Hasta ise hasta olduğunu ifade ederek hangi ilaca ihtiyacı olduğunu, kaç gün ne kadar doz kullanacağını kendisi söyleyecektir.

Etkinlik başlar ve doktor rolündeki çocuk, 1. hastaya hastalığı için ilaca ihtiyacı olmadığını ve dinlenmesi gerektiğini söyler. 2. hastaya şu ilacı şu kadar gün şu dozda kullanacağını söyler. 3. hastaya kendi söylediği ilacın değil başka bir ilacın başka doz ve başka gün sayısınca kullanılacağını söyler.

Etkinlik bittikten sonra öğretici: Etkinliğimizde de gördüğünüz gibi çocuklar hasta ne isterse istesin, hangi ilacı ne kadar doz, kaç gün kullanmak isterse istesin doktor en doğrusunu bildiği için ona göre bir reçete yazdı. Bizler de dua ettiğimiz zaman, Rabbimiz bizi bizden iyi bildiği için ihtiyacımıza uygun olarak cevap vermektedir. Hadisteki gibi bazen isteğimizin tam karşılığı olarak, bazen daha doğru bir zamana kadar ertelenerek, bazen ahirete saklanıp, bazen de bir kötülüğün bizden uzaklaşması şeklinde dualarımıza cevap verilebilir, der.

Değerlendirme Soruları

1. Dua ne demektir?

2. Niçin dua etmeliyiz?

3. Allah, dualara nasıl cevap verir?

Günün Mesajı

"Dua, ibadetin özüdür."

(Tirmizî, Daavât, 1)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. NASIL DUA EDELİM?

Kazanım

Nasıl dua edileceğini bilir. Tükenmez bir güç kaynağı olan duanın her zaman ve her koşulda yapılabileceğini bilir.

Öğretici Notu 1

Duanın belli bir formattan ziyade ihlas ve samimiyete dayanması gerektiği anlatılır. Kur'an-ı Kerim'de aklıselim sahibi müminlerin gönüllerini Yüce Yaradan'a arz ettiklerini ifade eden "Onlar, ayakta dururken, otururken, yanları üzerine yatarken (her vakit) Allah'ı anarlar, göklerin ve yerin yaratılışı hakkında derin derin düşünürler (ve şöyle derler:) Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın. Seni tesbih ederiz. Bizi cehennem azabından koru! (Âl-i İmrân, 3/191) ayet-i kerimesi ile konu detaylandırılarak açıklanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici, çocuklara "Ne zaman ve nerede dua ederiz?" sorusunu yöneltir. Tüm cevapları dinledikten sonra öğretici notundaki ayeti okur ve dua etmek için özel bir yer ve özel bir mekân olmadığı konusunda gerekli açıklamalarda bulunur. Daha sonra "Nasıl dua etmeliyiz, dua ederken nelere dikkat etmeliyiz?" sorusunu yöneltir ve tüm cevapları dinledikten sonra "Rabbimiz bizlere nasıl dua edeceğimizi Kur'an-ı Kerim'de öğretmiş, peygamberlerin dualarından örnekler vermiştir." der ve aşağıdaki ayetleri çocuklarla paylaşır.

- "Rabbim! Bana hikmet ver ve beni iyiler arasına kat." (Şuarâ, 26/83)
- "Ey Rabbim! Beni ve soyumdan gelecekleri namazı devamlı kılanlardan eyle! Ey Rabbimiz! Duamı kabul et!" (İbrâhîm, 14/40)
- "...Başarım ancak Allah'tandır, O'na güvendim; O'na yöneliyorum." (Hûd, 11/88)

• “Rabbim! Beni yalnız bırakma! Sen, vârislerin en hayırlısısın, (her şey sonunda senindir).” (Enbiyâ, 21/89)

• “Rabbim! Gireceğim yere dürüstlükle girmemi sağla; çıkacağım yerden de dürüstlükle çıkmamı sağla. Bana tarafından, hakkıyla yardım edici bir kuvvet ver.” (İsrâ, 17/80)

• “...Rabbim, benim ilmimi artır.” (Tâhâ, 20/114)

Daha sonra bu örnek dualardan yola çıkarak herkesin sesli olarak bir dua edip diğerlerinin de amin demesi teklifinde bulunur. Bu uygulamadan sonra öğretici, çocuklara “Sizler vereceğim müzik (sakin enstrümental bir müzik) eşliğinde sınıfta dolaşacaksınız. Müziği durdurduğumda karşınızdaki arkadaşınızla birbirinize dua etmenizi ve müziğin başlamasıyla beraber dolaşmaya devam etmenizi istiyorum.” der. Tüm çocuklar birbirine dua edene kadar uygulama devam eder.

Değerlendirme Soruları

1. Nerede ve ne zaman dua edilir?
2. Peygamberlerin dualarından örnekler veriniz.
3. Arkadaşınıza dua ettiğinizde ve arkadaşınız size dua ettiğinde neler hissettiniz?
4. Arkadaşlarınızın dualarından örnekler veriniz.

Günün Mesajı

“Allah katında, duadan daha kıymetli bir şey yoktur.”

(İbn Mâce, Duâ, 1)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Öğretici Notu 1 çerçevesinde ders anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Bilinç koridoru, Rol yapma

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici sözlerinde güzel dua cümleleri olan bir şarkı veya ilahi ile derse giriş yapar. Çocukların da şarkıya eşlik etmesi teşvik edilir.

Şarkı bittikten sonra çocuklarla şarkının sözlerindeki dualar üzerine konuşulur. Nasıl dua sözleri kullanıldığı, kimlere dua edildiği, bizim kimler için dua ettiğimiz ve nasıl dua ettiğimiz sorularak dua konusu üzerine çocukların bilgi ve fikirleri dinlenir.

Dua konusunda kısa bir açıklama yapılmasının ardından bilinç koridoru oluşturulur; çocuklar iki gruba ayrılarak karşılıklı olarak dizilir ve çocuklardan bir koridor oluşturulur. İlk olarak öğretici hasta bir insan rolü yaparak bu koridordan geçerken çocuklardan bu duruma uygun cümlelerle ona dua etmelerini ister. Ardından çocuklar öğreticinin söylediği ya da kendi seçtikleri bir durumun rolünü yaparak sırayla koridordan geçer. Her bir durum için koridoru oluşturan çocuklar canlandırılan duruma uygun dua cümleleri söylerler.

Öğretici çocukların canlandırılan duruma uygun dua cümleleri söylemeleri noktasında onları yönlendirir ve onlara yardımcı olur.

Sınava girecek biri için; Allah muvaffak eylesin, Allah zihin açıklığı versin, Allah yardımcın olsun vb.

Bir yakını ölmüş bir kişi için; Allah sabır versin, mekânı cennet olsun, başınız sağolsun, Allah rahmet eylesin, Allah taksiratını affetsin vb.

Ameliyata girecek bir hasta için; Allah acil şifalar versin, geçmiş olsun, Allah yardımcın olsun vb.

Çocuğu olan kişilere; Allah bağışlasın, Allah analı babalı büyütsün, Maşallah.

Yeni evlenenler için; Allah mutlu etsin, Allah bir yastıkta kocatsın.

Yolculuğa çıkacak olanlar için; hayırlı yolculuklar, Allah yolunuzu açık etsin, Allah kazadan beladan korusun vb.

Değerlendirme Soruları

1. Kültürümüzde, dilimize yerleşmiş dua cümleleri var mıdır?
2. Üniversiteyi kazanan bir öğrenciyi tebrik etmek için nasıl dua edebiliriz?

Günün Mesajı

"Kullarım sana beni soracak olursa, (bilsinler ki) ben, şüphesiz onlara çok yakınım. Bana dua edenin duasını kabul ederim."

(Bakara,2/186)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. TÜKENMEZ GÜÇ KAYNAĞI: DUA

Kazanım

Niçin dua edilmesi gerektiğini bilir.
Nasıl dua edileceğini bilir. Tükenmez bir güç kaynağı olan duanın
her zaman ve her koşulda yapılabileceğini bilir.

Öğretici Notu 1

Duanın, Yaratıcı ve yaratılan arasındaki irtibatın; zaman, mekân, miktar, durum, sınır, engel, koşul tanımayan temel güç olduğu vurgulanır. Kulun Rabbine karşı yönelmesinin ve sadece O'ndan istemesinin, kişiye sarsılmaz bir öz güven hazinesi kazandıracağından bahsedilerek, duanın isteme gücünü veren Yüce Allah'a, aynı zamanda bir yakınlaşma vesilesi olduğu anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım

Materyal

Çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Bu derste öğretici tarafından örneği getirilen çalışma kâğıdı çocuklara verilir. Bu çalışma kâğıdı vesilesiyle çocukların dua ünitesine dair hangi kazanımlara sahip oldukları tespit edilecektir. Çocuklar isim yazmayacaklardır ve etkinlik bittikten sonra kâğıtlar karışık bir biçimde yeniden dağıtılıp öğretici refakatinde üzerine konuşulacaktır.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

BİR DÜŞÜN BAKALIM

1) Senin için dua ne demektir?

....

....

2) Dua ettiğin zaman ne hissedersin?

....

....

3) Kimler için dua edersin?

....

....

4) Hangi zamanlarda dua etmeyi seversin?

....

....

5) Dua etmek sana kendini güçlü hissettirir mi?

....

....

6) Dua etmeyi daha çok tercih ettiğin durumlar var mı?

....

....

7) Nasıl dua edersin?

....

....

Değerlendirme Soruları

1. "Dua" konusunu tek bir cümle ile anlatmanız istense ne söylersiniz?
2. Dua kavramına dair bir resim, şiir yahut kısa hikâye yazar mısınız?

Günün Mesajı

"Birinizin duası, 'Rabbime dua ettim de kabul etmedi,' diyerek acele etmediği sürece, mutlaka kabul olunur."
(Ebu Dâvud, Tefriu' ebvabi'l-vitr, 23)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Öğretici Notu 1 çerçevesinde ders anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Soru Cevap-Anlatım

Materyal

Soru kağıdı

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

• Öğretici soru kâğıdındaki soruları sırası ile sorar.

• Çocukların cevaplarını dinlerken dikkatlerini, en büyük güç sahibinin Allah olduğu, zaman ve mekân sınırı olmadan ihtiyaç duyulan her anda O'nunla iletişim kurabilecekleri hususlarına çeker.

• Son olarak, çocuklara Allah'a yönelmenin onlara verebileceği güven, mahremiyet, huzur ve güç üzerine kısa bir anlatım yaparak konuyu bitirir.

• Her bir soruyu sırayla sorar ve cevapları dinlerken sıradaki soruya hazırlık olacak şekilde onları yönlendirir.

Sorular

• Arkadaşınız var mı?

• Arkadaşlarınızla neleri paylaşırsınız?

• Biriyle bunları paylaşabiliyor olmak size kendinizi nasıl hissettiriyor?

• Her istediğiniz ya da ihtiyaç duyduğunuz anda arkadaşınıza ulaşabiliyor musunuz?

• Arkadaşlarınızla bile paylaşmak istemediğiniz şeyler oluyor mu?

• Her istediğiniz anda sizi yargılamadan, ayıplamadan can kulağıyla dinleyecek bir arkadaşınız olsa nasıl olurdu?

Değerlendirme Soruları

1. Dua etmek için belirlenmiş bir zaman var mıdır?
2. Dua ederek yalnızlık, hüzün, umutsuzluk gibi duygular azaltılabilir mi?

Günün Mesajı

"De ki: "Şüphesiz ben ancak Rabbime ibadet ederim ve O'na hiç kimseyi ortak koşmam."

(Cin, 72/20)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

22

VATAN VE BAYRAK SEVGİSİ

1. Vatan sevgisinin kutsal bir sevgi olduğunu bilir.
2. Bayrağa ve İstiklal Marşı'na neden saygı göstermesi gerektiğini bilir.
3. Şehitleri rahmetle anması; gazilere saygı duyması gerektiğini bilir.

1. VATAN SEVGİSİ

Kazanım

Vatan sevgisinin kutsal bir sevgi olduğunu bilir.

Öğretici Notu 1

Vatanın, bir kimsenin doğup büyüdüğü; bir milletin hâkim olarak üzerinde yaşadığı, barındığı, ihtiyaç olduğu anda uğrunda canını vereceği toprak bütününe dendiği anlatılır. Vatan sevgisinin ise, üzerinde doğup büyüdüğü ve hayatını geçirdiği bu topraklar için gerektiğinde hayatını feda edebilme, tüm sosyal ve ekonomik haklardan feragat edebilme duygusu olduğu tanımlanır.

Yöntem ve Teknikler

Rol Oynama ve Sanat Etkinliği

Materyal

Çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış), müzik dinleme sistemi

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici vatan sevgisiyle ilgili gerekli konu anlatımını tamamladıktan sonra şu açıklamayı yapar: "Atalarımız vatanımızı korumak için cesaretle, korkmadan savaş meydanına giderlerdi. Savaşta morallerinin yüksek olması için, mehter marşıyla savaşa kendilerini hazırlarlardı. Mehter marşının coşku dolu sözleri ve müziği vardır. Şimdi sizinle bu mehter marşlarından birini öğreneceğiz." Öğretici aşağıda sözleri verilen mehter marşını çocuklara öğretir. Ekte verilen 'mehter marşı' sözleri çoğaltılıp çocuklara dağıtılır. Eğer marşı dinleme imkânı varsa mutlaka çocuklara dinletilmelidir.

Daha sonra öğretici rol oynama için gönüllü olan üç çocuk seçer. Aşağıdaki metni çocuklara verir. Metin kısa olduğu için önceden uzun süre hazırlık yapmaya gerek yoktur. Öğretici şu açıklamayı yapar: "Şimdi hazırlanmaları için üç arkadaşımıza 10 dakika süre vereceğim. Bu sürede onlara verdiğim metni güzelce okuyacaklar sonra da bize sunacaklar." Seçilen çocuklardan metni çalışmaları ama kelime kelime ezber yapmamaları istenir. Çocuklar esnek davranarak, doğaçlama olarak kendi cümlelerini kullanabilirler.

Öğrencilerin kız veya erkek olmasına göre görev değişebilir. Kız çocuklar için nine, erkek çocuklar için dede rolü şeklinde olabilir. Rol oynama için üç çocuk seçilir. Roller: 1. Nine (veya dede), 2. Mehmet, 3. Ayşe.

(Nine tek başına Çanakkale ile ilgili bir belgesel izlemektedir. Ağladığı için gözlerini silmektedir.)

Mehmet: Nineciğim neden ağlıyorsun?

Nine: Azman Dede'nin anlattıkları beni duygulandırdı, gözlerim doldu birden.

Mehmet: Azman Dede mi? O kim?

Nine: Çanakkale Savaşı'nda ülkemiz için savaşanlardan sadece biri.

Mehmet: Adı biraz değişik mi ne? Hiç böyle bir isim duymamıştım.

Nine: Boyu iki metreyi geçkin, iri yarı biri için ideal bir isim bence.

Mehmet: Vaay! İki metre ha! Maşallah. Ne anlattı da bu kadar üzüldün ve ağladın nine?

Nine: Senden sadece birkaç yaş büyük çocukların cephedeki cesaretini anlattı.

(Ayşe yanlarına gelir.)

Ayşe: Ne konuşuyorsunuz bakayım bensiz? Nine sen ağladın mı yoksa?

Mehmet: Gel Ayşe gel! Ninem tam savaşa katılan çocukları anlatacaktı sen geldin.

Ayşe: Aaa… Çocuklar hiç savaşa gider mi? Büyükler buna kızar bi kere!

Nine: Vatanları tehlikedeyse gider Ayşeciğim. Hem de büyükler kendi elleriyle gönderir. Çanakkale'de o kadar çok şehit verdik ki on üç-on dört yaşındaki çocukların bile cepheye gitmesi gerekti.

Mehmet: Çocuklar korkmamışlar mı peki savaşırken?

Nine: Korkmaz olurlar mı? Tabii ki korkmuşlar.

Mehmet: Ne yapmışlar peki?

Allame Nine: Korktukça Allah'a dua edip hep birlikte marşlar söylemişler.

Ayşe: Gerçekten mi? Bi tane söylesene nineciğim.

Nine: Birlikte söyleyelim çocuklar! Haydi mehter marşını söyleyelim, aynı savaşa coşkuyla giden atalarımız gibi:

Ey şanlı ordu,ey şanlı asker
Haydi gazanfer, umman-ı safter
Bir elde kalkan, bir elde hançer
Serhadde doğru ey şanlı asker

Deryada olsa her şey muzaffer
Dillerde tekbir, Allahu ekber
Allahu ekber, Allahu ekber
Ordumuz olsun daim muzaffer

(Ayşegül Şahin Gürbüz, Allame Nine, Diyanet Çocuk Dergisi, Mart 2017, Uyarlanmıştır)

Rol oynama tamamlandıktan sonra değerlendirme soruları ile konu tamamlanır.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

MEHTER MARŞI
(Eski Ordu Marşı)

Ey şanlı ordu, ey şanlı asker
Haydi gazanfer, umman-ı safder
Bir elde kalkan, bir elde hançer
Serhadde doğru ey şanlı asker

Deryada olsa her şey muzaffer
Dillerde tekbir, Allahu ekber
Allahu ekber, Allahu ekber
Ordumuz olsun daim muzaffer

Sözlük

Gazanfer: Yiğit, kahraman adam.

Umman-ı Safder: Düşman saflarını delen yiğitler denizi.

Serhat: İki devlet toprağının birleştiği sınır.

Muzaffer: Kahraman, zafer kazanmış.

Tekbir: 'Allahu ekber' demek.

Değerlendirme Soruları

1. Vatan bizim için neden önemlidir?
2. Vatanımıza olan sevgimizi nasıl gösterebiliriz?
3. Vatanımız için neler yapabiliriz?

Günün Mesajı

Bizi sen sevgisiz, susuz, havasız;
Ve vatansız bırakma Allah'ım!
Müslümanlıkla yoğrulan yurdu,
Müslümansız bırakma Allah'ım!

Arif Nihat Asya

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. VATANIMI ÇOK SEVİYORUM

Kazanım

Vatan sevgisinin kutsal bir sevgi olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Vatan Sevgisi konusunun Öğretici Notu 1 esas alınarak ders anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Gösteri Tekniği, Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

https://www.youtube.com/watch?v=9kU8kjIDdM8
Cumhurbaşkanlığı 15 Temmuz Destanı için hazırlanan klibi

Etkinlik
(7-15 yaş)

Öğretici, çocuklara 15 Temmuz Destanı klibini izletir. Vatan sevgisinin öneminden bahsedilir. Öğretici, vatan sevgisi hakkında Seyit Onbaşı'dan bahsederek sözlerine devam eder.

"Değerli çocuklar! Vatan sevgisinin en güzel örneklerinden bir tanesi de Çanakkale Savaşı sırasında savaşın seyrini değiştiren Seyit Ali'dir. Seyit Ali, 1889 yılında Balıkesir'in Havran İlçesinin Çamlık köyünde dünyaya gelen bir yiğittir. Babası Abdurrahman Bey, annesi ise Emine Hanım'dır. 1909 yılında Osmanlı ordusuna katılan Seyit Ali, Balkan Savaşı'nda da çarpıştı. I. Dünya Savaşı başladıktan sonra Çanakkale Cephesi'nde topçu eri olarak göreve başladı. 18 Mart 1915'te müttefik donanması Çanakkale Boğazı'nı geçmek için saldırıya geçti. Seyit Ali, bu sırada Rumeli Mecidiye Tabyası'nda görevliydi.

Nusret Mayın Gemisi'nin daha önceden döktüğü mayınlar ve türk topçusunun düşmana yoğun karşı ateşi, bu saldırıyı püskürttü. Düşman atışı sebebiyle tabyada bulunan topun mermi kaldıran vinci parçalandı. Ama top mermilerinin mutlaka düşmana atılması gerekiyordu. Vatan sevgisi ve iman aşkıyla dolu olan Seyit Ali Onbaşı, 275 kilogram ağırlığındaki top mermileri sırtında taşıyarak top kundağına yerleştirdi.

Seyit Onbaşı'nın attığı top mermileri düşman gemisi Ocean'a ağır hasar verdi. Gemi yan yattı ve daha sonra Nusret Mayın Gemisi ile daha önceden denize dökülen mayınlardan birine çarptı ve alabora olarak battı. Komutan Seyit Ali'nin bu kahramanlığı sebebiyle "Onbaşı" unvanını verdi.

Seyit Onbaşı'nın 275 kilogram mermiyi sırtında taşıdığı güç, vatan sevgisinin gücüdür. Vatan sevgisinin gücü Seyit Onbaşı'yı tarihin sayfalarına altın harflerle kazımıştır. Seyit Onbaşı'nın ve bütün vatan sevgisiyle dolu gönüllerin ruhu şâd olsun."

Değerlendirme Soruları

1. Siz vatan sevgisi hakkında ne düşünüyorsunuz?

2. Vatanımız için neler yapmayı göze alırsınız?

3. Vatan sevgisi konusunda aklınıza gelen başka hangi kahramanlar var?

Günün Mesajı

"…Allah rızası için birgün nöbet beklemek, dünya ve dünyadakilerden daha hayırlıdır…"

(Buhârî, Cihâd, 72)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. BAYRAĞIMIZ VE İSTİKLAL MARŞIMIZ

Kazanım

Bayrağa ve İstiklal Marşı'na neden saygı göstermesi gerektiğini bilir.

Öğretici Notu 1

Öğretici "Bayrak bir ulusun simgesidir. Bayrağı olmayan bir ülke bağımsız sayılamaz. Her ülkenin bayrağı farklıdır. Ülkemizin bayrağı beyaz hilal ve yıldızdan oluşur. Arka fon rengi ise kırmızıdır. Bayrak en kutsalımızdır. Bir bez parçası değildir. Şehit kanları ile sulanan bayrağımız, vatanın en kıymetli hazinesidir.

İstiklal Marşı, bağımsızlığımızın simgesidir. Nice çile ve zorluklarla ülkemizin bağımsızlığı için mücadele eden kahraman Mehmetçiğimize ve milletimize ithafen kaleme alınmıştır. Mehmet Akif Ersoy'un yüreğindeki vatan sevgisi, kaleme dökülmüş ve millî marşımız olarak kabul edilmiştir." der. Sonrasında bayrak ve İstiklal Marşı hakkında kısa bir sohbet yapılır.

Yöntem ve Teknikler

Metin İnceleme

Materyal

Hikâye metni

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici çocukların rahat bir şekilde oturmalarını ister ve şu açıklamayı yapar: "Çocuklar şimdi rahatça arkanıza yaslanıp, gözlerinizi kapamanızı ve kendinizi kırmızı beyaz bir Türk bayrağı gibi hayal etmenizi istiyorum. Şimdi size bir bayrağın dilinden yazılmış bir hikâye okuyacağım. Gözlerinizi kapatın ve beni dikkatlice dinleyin, kendinizi hikâyedeki Türk bayrağı gibi hayal edin. Hazırsanız başlıyorum." Öğretici etkileyici ses tonuyla hikâyeyi okur.

HİKÂYE

Ben Şanlı Bir Tarihim

Tören birazdan başlayacak. Sınıflarını boşaltan öğrenciler tören alanına doğru çığlık çığlığa ilerliyorlar. Çocukların hepsi bir âlem. Her hafta başında ve sonunda aynı manzarayla karşı karşıyayım. Her kafadan bir ses çıkıyor. Şarkı söyleyenler, bağıranlar, ders soranlar... Ha... bir de sessizce töreni bekleyenler... Hepsini tek tek süzüyorum. Biliyorum, bu çocukların hepsi birbirinden kıymetli. Hepsinde bambaşka cevherler var. Kim bilir içlerinde ne büyük adamlar var? Bu çocuklar benim ve ben bu çocuklara emanetim...

Sessizlik bir türlü sağlanamadığından tören geç başlıyor. Ah bu çocuklar birkaç dakikalığına sessiz kalsalar... Göndere çekildiğim hâlde beni görmezmiş gibi davranan çocuklar beni gerçekten üzüyor. Ben sadece kırmızı bir bez parçası değilim ki... Sıradan bir eşya da değilim.

Ben şanlı bir tarihim, kutlu zaferlerin sesiyim, aydınlık geleceğim, şehitlerin emanetiyim; özgürlüğün, bölünmez bütünlüğün simgesiyim Ben sıradan kırmızı bir bez parçası değilim.

İstiklal Marşı için hep birlikte hazır oldayız. Bu muhteşem anı yaşamak, tekrar tekrar yaşamak, şanlı bir milletin bayrağı olmak, ruhumu coşturuyor. İstiklal Marşı okunurken, hâlâ başka işlerle uğraşanlar gözümden kaçmıyor. Sanki karşılarında öylesine alelade bir gösteri var? Gözlerinin ta içine üzgün üzgün bakıyorum. Bir de bu şanlı marş okunurken karşımda içleri titreyen, şehitleri, zaferleri gözlerinin önüne getiren güzel çocuklar görüyorum. Minicik yürekleri ile bu cennet vatanın geleceği için canla başla çalışmaya azmeden güneş yüzlü çocuklar. Biliyorum, kaç çocuğun içinden yükseliyor İstiklal Marşı! Ve kaç çocuğun yüreğinden geçiyor şehitlerin ayak sesleri... Her cuma okula veda ederken yüzüme bakıp şehitlerini, zaferlerini, tarihini hatırlayan, yüreği vatan millet sevgisi ile çarpan çok çocuk tanıyorum. Ay yıldız, kan rengime sevdalanıp, bayrağının gururunu taşıyan çocukları göklerde anıyor; onlar için nazlı nazlı dalgalanıyorum... (Zekiye Çoban, Ben Şanlı Bir Tarihim, Diyanet Çocuk Dergisi, Mart 2012, Kısaltılmıştır)

Hikâye bitince öğretici şöyle der: "Evet hikâyemiz bitti arkadaşlar. Şimdi yavaşça gözlerinizi açabilirsiniz. Şimdi size bazı sorular soracağım."

1- Öncelikle bir bayrak olarak kendinizi nasıl hisettiniz?

2- Size saygı ve sevgiyle bakan çocukları görünce ne hissettiniz?

3- Bayrak, "Ben sadece kırmızı bir bez parçası değilim." diyor. Peki sizce bayrak nedir?

4- Bayrağa olan saygımızı nasıl gösteririz?

İstiklal Marşı'nın bütün metni okunur. Eğer çocuklardan ezbere bilenler varsa onlardan okumaları rica edilir. Daha sonra öğretici bazı mısraları açıklar ve vurgular. Böylece İstiklal Marşı'nın içeriği hakkında konuşulur. Çocuklara şu soru yöneltilir: "İstiklal Marşı'nda sizi en çok etkileyen kısımlar hangileridir? Neden?" Çocuklardan alınan cevaplar üzerine 'İstiklal Marşımızın nice zorluklar sonucu yazıldığı, bağımsızlığımızın bir sembolü olduğu, Mehmet Akif Ersoy'un halkımızın en samimi hislerini kaleme aldığı' konularına değinilerek sohbet edilir.

Değerlendirme Soruları

1. Neden bayrağımıza saygı göstermeliyiz?

2. Bayrağımıza olan saygımızı nasıl sergileriz?

3. İstiklal Marşı bizim için neden önemlidir?

4. İstiklal Marşı okunurken nasıl davranmalıyız?

Günün Mesajı

Dalgalandığın yerde ne korku, ne keder...
Gölgende bana da, bana da yer ver.
Sabah olmasın, günler doğmasın ne çıkar:
Yurda ay yıldızının ışığı yeter.

Arif Nihat Asya

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Öğretici Notu 1 çerçevesinde ders anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Oratoryo Çalışması, Fon Müziği, Soru-Cevap, Kompozisyon Yazma

Materyal

Bayrak Şiiri, A4 kâğıdı

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici, Bayrak Şiiri'nin kıtalarını çocuk sayısınca böler ve Bayrak Şiiri'ne uygun bir fon müziği hazırlayarak oratoryo çalışmasına başlanır.

BAYRAK

1. Çocuk

Ey mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü,
Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü,
Işık ışık, dalga dalga bayrağım!
Senin destanını okudum, senin destanını yazacağım.

2. Çocuk

Dalgalandığın yerde ne korku, ne keder...
Gölgende bana da, bana da yer ver.
Sabah olmasın, günler doğmasın ne çıkar:
Yurda ay yıldızının ışığı yeter.

3. Çocuk

Savaş bizi karlı dağlara götürdüğü gün
Kızıllığında ısındık;
Dağlardan çöllere düştüğümüz gün
Gölgene sığındık.

4. Çocuk

Ey şimdi süzgün, rüzgârlarda dalgalı;
Barışın güvercini, savaşın kartalı
Yüksek yerlerde açan çiçeğim.
Senin altında doğdum.
Senin altında öleceğim.

5. Çocuk

Tarihim, şerefim, şiirim, her şeyim:
Yeryüzünde yer beğen!
Nereye dikilmek istersen,
Söyle, seni oraya dikeyim!
Arif Nihat Asya

Öğretici, şiir okuduktan sonra çocuklara şiirde neler hissettiklerini sorar. Öğretici daha sonra çocuklardan bayrak hakkında kısa bir kompozisyon yazmalarını ister. İsteyen çocuklar yazdıklarını okur. Değerlendirme soruları sorularak ders sona erer.

Değerlendirme Soruları

1. Bayrağın önemini anlatır mısınız?

2-İstiklal Marşımızı yazan Mehmet Akif Ersoy hakkında neler biliyorsunuz?

3-Bir vatanı vatan yapan kutsal değerlerin başında ne gelir?

Günün Mesajı

"Allah yolunda sınırda bir gün nöbet tutmak, başka yerlerde bin gün nöbet tutmaktan daha hayırlıdır."

(Tirmizî, Fezâilü'l-cihâd, 26)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

İSTİKLAL MARŞI

Kahraman Ordumuza

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garb'ın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
''Medeniyet!'' dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı!
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne namahrem eli;
Bu ezanlar ki şehadetleri dinin temeli,
Ebedî, yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder varsa taşım;
Her cerihamdan, İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerred gibi yerden na'şım!
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki, başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlal:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal.

M. Akif ERSOY

4. VATAN İÇİN CANINI ORTAYA KOYANLAR: "ŞEHİTLER VE GAZİLER"

Kazanım

Şehitleri rahmetle anması; gazilere saygı duyması gerektiğini bilir.

Öğretici Notu 1

Vatanını ve dinini korumak için canını verenlere 'şehit' denir. Dinimizce şehitlik, peygamberlikten sonra gelen en yüksek makamdır. Çünkü şehitler, en kıymetli varlıkları olan canlarını, yüksek bir ideal için feda eden kimselerdir. Gazilik de şehitlik gibi yüksek bir makamdır. Gaziler, vatanı ve dini için savaşmış, çabalamış, bu uğurda yaralanmış belki de sakat kalmış kimselerdir. Tarihimizde pek çok kahramanlık örneği vardır. Kurtuluş ve Çanakkale Savaşları'nda olduğu gibi günümüzde de 15 Temmuz'da halkımızın nasıl içten bir şekilde vatanı müdafaa etmeye çalıştığı görülmüştür. Halkımız bu gücü, imanından almaktadır. Eğer şuan ülkemizde al bayrağın altında, özgür bir ülke olarak yaşıyorsak, bunu şehit ve gazilerimize borçluyuz. Onlar bize güzel ülkemizi emanet etmiştir. Bizim de gerekli hâllerde, ülkemiz için her türlü fedakârlığı yapmamız gerekir. Şehitlerimizi saygı ile anmak, onlar için dua etmek; gazilerimizi sevip saymak görevimizdir.

Yöntem ve Teknikler

Metin İnceleme, Hikâye-Şiir Yazma

Materyal

Şiir metni

Etkinlik 1
(7-12 yaş)

Öğretici şehitlik ve gazilik kavramları tanımlandıktan sonra tarihten bazı örnekler anlatır. Kurtuluş ve Çanakkale Savaşları'nda halkımızın tüm imkânlarını vatanlarını savunmak için sarf ettikleri vurgulanır. Şehitlik, gazilik kavramlarının yıllar öncesinde kalmadığına, hâlâ vatanımızın tehlike altında olması hâlinde canını vermeyi göze alacak, vatansever insanların çok sayıda olduğuna dikkat çekilir. Örnek olarak 15 Temmuz'da her şeyi göze alarak, tanklara karşı duran, böylece ülkemizi olası tehlikelerden korumuş olan vatandaşlarımızdan bahsedilir.

Aşağıdaki şiir önce öğretici tarafında vurgulu bir ses tonuyla okunur. Daha sonra okumak isteyen birkaç çocuğa daha okutulur.

Korkusuz Kahramanlar

O karanlık gecede
Haberi alır almaz
Vedalaşıp herkesle
Meydanlara koştular
Korkusuz kahramanlar

O gün ölüm bile
Korkutmadı onları
Yaşlısıyla genciyle
Açtılar bütün yolları
Korkusuz kahramanlar

Ay yıldızlı bayrakla
Göğsündeki imanla
Dimdik durarak düşmana
Dünyaya bir ders verdiler
Korkusuz kahramanlar

Bayraklar ellerinde
Tekbirler dillerinde
Allah, vatan uğruna
Şehit, gazi oldular
Korkusuz kahramanlar

(Ömer GÜÇLÜ, Diyanet Çocuk Dergisi, Temmuz 2017)

İnsanlardaki en önemli özelliklerden birinin kendi canını korumak olduğu, herkesin kendini soğuktan, sıcaktan, yağmurdan kardan, yırtıcı hayvandan, kazalardan vb. korumak için çaba gösterdiği belirtilir. Buna rağmen, vatanını koruma duygusunun, kendini korumaktan bile önemli olduğu, böyle bir durumla karşılaşıldığında vatanına milletine bağlı insanların kendi canından önce vatanını kurtarmayı düşündüğü belirtilir.

Çocuklardan "şehit, gazi, vatan, bayrak, koruma" kelimeleri kullanarak bir kısa hikâye veya şiir yazmaları istenir. Bunun için onlara biraz zaman tanınır. Daha sonra birkaç öğrencinin yazdıkları okunarak konu tamamlanır.

Değerlendirme Soruları

1. Şehitlik nedir? Niçin önemlidir?
2. Gazilik nedir? Niçin önemlidir?
3. Şehit ve gazilere karşı görevlerimiz nedir?

Günün Mesajı

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı!
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Mehmet Akif Ersoy

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Kazanım

Şehitleri rahmetle anması; gazilere saygı duyması gerektiğini bilir.

Öğretici Notu 2

Müslüman olup kutsal bir inanç uğruna (vatan, bayrak, din) ölenlerin "şehit" olduğu; savaşa katılan ve savaş sonrası hayatlarına devam edenlerin ise "gazi" olduğu izah edilir. Vatanımızın bugünlere ulaşmasında şehitlerin ve gazilerin önemli rolünün olduğu anlatılır. İhtiyaç duyulduğu her an vatanımızın ayakta kalması için ne gerekiyorsa severek gereğinin yerine getirilmesi gerektiğinin önemi anlatılır. Ecdadının gözlerini kırpmadan vatan için can verdikleri ve bizim bugün onların sayesinde rahat yaşadığımız anlatılır. Gerekirse torunlarımızın rahat yaşaması için aynı fedakârlığı bizim de sergilememiz gerektiği konusu üzerinde durulur. Şehitlerimizin ruhu için, bilen çocukların "Fâtiha" okuması istenir. Etkinliğe başlanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Şiir, Soru-Cevap

Etkinlik 2
(13-15 yaş)

Öğretici, "Git evladım. Şu yaralı bağrıma kara taşlar çalayım. Hadi yavrum hadi, git ya gazi ol ya şehit!" dualarıyla askere uğurlanan şehitleri ve gazileri size anlatacağım, der. Sonra çocuklara aşağıdaki metin okunur:

Allah yolunda mücadele ederken öldürülen şehitlerin, peygamberlikten sonra en yüksek rütbeye eriştiklerini bilen atalarımız; "Ölürsem şehit, kalırsam gazi olurum." düşüncesiyle; vatanı, dini, bayrağı ve diğer kutsal değerleri için gerektiğinde savaşmaktan asla çekinmemiş, verebileceği en kıymetli şey olan canlarını seve seve vermişlerdir.Çünkü onlar Kur'an ve sünnetle aydınlandıkları bilgi yolunda; Allah için can vermenin karşılığının cennet olduğunu "Şüphesiz Allah, mü'minlerden canlarını ve mallarını, kendilerine vereceği cennet karşılığında satın almıştır.." (Tevbe, 9/111) ayet-i kerimesiyle öğrenmişlerdi. Sahabeden birisi Peygamberimize (s.a.s.), "Allah yolunda öldürülürsem günahlarım affedilir mi?" diye sormuş, o da, "Evet, kul hakkı hariç, bütün günahların affedilecek. Zira Cebrail bu hususu bana haber verdi!" (Müslim, İmaret, 117) buyurmuştu.

Her zaman şehit olmayı arzulayan Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.); "Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, Allah yolunda savaşıp öldürülmeyi, sonra diriltilip yine öldürülmeyi, sonra diriltilip yine öldürülmeyi ne kadar çok isterdim." (Buhârî, Cihâd, 7) buyurduktan sonra şehitliğin önemine şöyle işaret buyurmuşlardı: "Cennete giren hiçbir kimse, yeryüzündeki her şey kendisinin olsa bile dünyaya dönmeyi arzu etmez. Sadece şehit, gördüğü aşırı itibar ve ikram sebebiyle tekrar dünyaya dönmeyi ve on defa şehit olmayı ister." (Buhârî, Cihâd, 21; Müslim, Mâre, 109)

Gazilik de şehitlik kadar önemli bir mertebedir. Çünkü gaziler, Allah için, vatan için, bayrak için canlarını ortaya koyabilmiş müminlerdir. Ümmeti olmakla iftihar ettiğimiz Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa'nın (s.a.s.): "İki göz cehennem ateşinde yanmaz: Biri Allah korkusundan ağlayan göz, diğeri de Allah yolunda nöbet tutarken düşmanı gözetleyen göz." (Tirmizî, Fedâilü'l-Cihâd, 12) "Kim Allah yolunda cihada gidecek bir gaziyi donatır, cihad için gerekli olan ihtiyaçlarını karşılarsa, bizzat cihada gitmiş gibi sevap kazanır. Cihada giden gazinin ailesinin ihtiyaçlarını karşılayan da cihad yapmış gibi sevap kazanır." (Buhârî, Cihâd, 38; Müslim, Mâre, 135-136) müjdesi, asker ocağının, peygamber ocağı olduğunu bizlere öğretmiştir.

"Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!" misali toprağı kanlarıyla yoğuran şehitlerimiz, bu cennet vatanı bize emanet etmişlerdir. Bize düşen de bu toprakları imar etmek, korumak ve bizden sonraki nesillere devretmektir. Bunu yapmadığınız takdirde hem vatanımıza hem de şehitlerimize karşı görevlerimizi yapmamış ve onların ruhlarını incitmiş oluruz.

İslam'ın ilk şehitlerinden Ammar bin Yâsir ve eşi Sümeyye validemizden; dini için, iffeti için, vatanı için, bayrağı için, sancağı için, Malazgirt'te, Çanakkale'de, Balkanlar'da, Kafkaslar'da, Sakarya'da, İstiklal Harbi'nde canlarını seve seve feda eden şehitlerimize, ailesine helal lokma kazanmak maksadıyla yerin altında çalışırken son nefeslerini veren Soma'daki kardeşlerimize kadar, Filistin'de, Gazze'de, Suriye'de, Irak'da, Mısır'da, Doğu Türkistan'da ve diğer coğrafyalarda canlarını feda eden tüm şehitlerimizi ve bütün gazilerimizi rahmetle anıyoruz.

Öğretici, çocuklardan istekli olan birisini seçerek aşağıdaki şiiri okumasını ister. Şiirden sonra da soru-cevapla konu tamamlanır.

ŞEHİTLERİN KERVANINDA*

Hamza sancağını çekmiş
Şehitlerin kervanında
Nice nice al kan akmış
Şehitlerin kervanında

Malazgirt'te koç yiğitler
Şehadeti candan özler
Olmayı isteriz bizler
Şehitlerin kervanında

İstanbul'un fethi destan
Can verildi, alındı şan
Yiğit Ulubatlı Hasan
Şehitlerin kervanında

Çanakkale, Sarıkamış
Niceleri canlar vermiş
Şehitler murada ermiş
Şehitlerin kervanında

Zaferler hep dizi dizi
Sevindirir hepimizi
Haşreyle Rabbimiz bizi
Şehitlerin kervanında

İmrenir çiçekler her an
Gelincik, gül sanki al kan
Gir kervana ol ulu can
Şehitlerin kervanında

* Mustafa Akgün, Diyanet Çocuk Dergisi, 2012

Değerlendirme Soruları

1. Şehitlik nedir?
2. Gazilik nedir?
3. Siz de şehit ve gazilerimize gereken önemi veriyor musunuz?

Günün Mesajı

"Allah yolunda öldürülenleri sakın ölüler sanma. Bilakis onlar diridirler, Rableri katında Allah'ın, lütfundan kendilerine verdiği nimetlerin sevincini yaşayarak rızıklandırılmaktadırlar."

(Âl-i İmrân, 3/169)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

EK 1

SOSYAL HİZMET KURUMLARINDA DİN HİZMETİ İÇİN YAŞ GRUPLARINA GÖRE HAZIRLANMIŞ MÜFREDAT ÖRNEĞİ (4-6 YAŞ) (7-15 YAŞ)

Hazırlanan ve ekte sunulan müfredat Başkanlığımızın sosyal hizmet kurumlarında sunduğu dinî rehberlik ve manevi destek hizmetlerinin belli bir çerçevede sunulması amacıyla hazırlanmış olup, örnek ve rehber amaçlıdır. İşlenecek konular ve konuyu ele alış yöntemi muhatap kitlenin ihtiyaçları, ilgileri, hassasiyetleri göz önünde bulundurularak seçilmelidir. Müfredat örneğinde hayata inanç ve ümitle bakabilme, zorluklarla mücadele edebilme, yalnızlık ve çaresizlik duygularından kurtulabilme becerisi kazandıran, huzur ve güven aşılayan, sosyal ilişkileri güçlendiren değer ve kazanımların sunulması öncelenmiştir.

Eğitimin sağlıklı ve verimli olması için derslerin devamlı nitelikte olmasına gayret edilmeli ve hedef kitlenin hazırbulunuşluk seviyesi dikkate alınmalıdır. Kurumlarda var olan günlük ihtiyaçlar ve anlık gelişmeler de dikkate alınarak programın uygulanmasında esnek davranılabilir.

ÇOCUK EVLERİ DİN HİZMETİ ÇALIŞMA PROGRAMI (4-6 YAŞ)

ANA KONU	ALT KONU	DEĞER	KAZANIMLARI
SEVGİ	İslam Sevgi Dinidir.	Sevgi, Saygı, Merhamet, Adalet, Dostluk	1. Allah sevgisinin tüm sevgilerden üstün ve yüce olduğunu bilir. 2. Allah'ın bizi sevdiğini ve her zaman bizimle olduğunu bilir. 3. Kendini, arkadaşlarını, çevresindeki canlı ve cansız varlıkları sevmesi gerektiğini anlar. 4. Peygamberleri ve özellikle Hz. Muhammed'i tanır, sever ve örnek alır.
MERHAMET	İslam bütün varlıklara merhametli olunmasını emreder. Kur'an-ı Kerim'de ve Hz. Peygamber'in Sünnetinde Merhamet	Sorumluluk, Saygı, Dürüstlük, Diğerkâmlık, Hoşgörü, Güven, Doğruluk, Vicdanlı Olma	1. Merhamet davranışlarının olumlu sonuçlarını fark eder. 2. Kendi hayatından merhamet örnekleri verir
SAYGI	Kendine Saygı Aileye Saygı Topluma Saygı Dinî Değerlere Saygı	Diğerkâmlık, Saygı	1. Saygı terimlerinin anlamını söyler. 2. Allah ve peygamberlerin isimleri geçtiğinde saygı cümleleri söyler. 3. Başkalarının haklarına saygı duyulması gerektiğini söyler. 4. Hz. Peygamber'in çevresindeki bütün insanlara ve varlıklara karşı saygılı olduğunu fark eder. 5. İnsanların farklı özelliklerine karşı saygılı olmanın gerekli olduğunu anlar. 6. Kur'an-ı Kerim, ezan ve dua okunurken dinlemesi gerektiğini anlar. 7. Namaz kılan kimselere saygı gösterileceğini anlar. 8. Konuşan kişiyi sözünü kesmeden dinlemenin gerekli olduğunu bilir.
GÖREV VE SORUMLULUK	Görev ve Sorumluluk Bilinci Sosyal Sorumluluk ve Görevlerimiz Çevreye Karşı Görev ve Sorumluluklarımız Bir Emanet Olarak Çevre	Sevgi, Adalet, Sorumluluk Çalışkanlık, Yardımlaşma, Dayanışma, Aidiyet, Sorumluluk, Emanet Bilinci, Temizlik, İsraf	1. Görev ve sorumluluk terimlerinin anlamını söyler. 2. Allah'ın, insanların görev ve sorumluluklarını yerine getirmelerini istediğini bilir. 3. Beden temizliğine özen gösterir. 4. Çevre temizliğine özen gösterir. 5. Kendine ve başkalarına ait eşyaları temiz tutar ve korur. 6. Görev ve sorumluluklarını yerine getiren insanların her zaman başarılı ve mutlu olduğunu ifade eder. 7. Kendimize, topluma, doğaya, Allaha ve peygamberlere karşı bir takım sorumluluklarımız olduğunu tanımlar. 8. İsraf kavramının anlamını söyler. 9.Kendi hayatından, israf etmemeye yönelik örnekler verir.

ÇOCUK EVLERİ DİN HİZMETİ ÇALIŞMA PROGRAMI (4-6 YAŞ)

ANA KONU	ALT KONU	DEĞER	KAZANIMLARI
ADALET	Adalet Kavramı Adil Davranış	Hoşgörü, Merhamet, Yardımlaşma, Diğerkâmlık	1. Adalet kavramını ve adaletin insanlar için gerekli olduğunu söyler. 2. Adaletin olduğu yerde huzurun olacağını anlar. 3. Allah'ın adil olduğunu ve adil olan insanları sevdiğini bilir. 4. Peygamberlerin herkese adil ve eşit davrandığını bilir. 5. Kendi hayatından, adil olma davranışlarına örnekler verir. 6. İnsanların birbirlerine karşı adil davranmaları gerektiğini söyler.
YARDIMLAŞMA (DAYANIŞMA VE PAYLAŞMA)	Yardımlaşmanın Önemi Hz. Peygamber Dönemi Yardımlaşma Örnekleri Toplumsal Yardımlaşma ve Ülfet	İsraf, Emanet Bilinci, Sorumluluk, Cömertlik,Paylaşma Bilinci	1. "Yardımlaşma" ve "paylaşma" kavramlarını öğrenir. 2. Maddi (yiyecek, eşya, hediye) ve manevi (sevinç, acı, vakit, emek, tecrübe, bilgi vb.) paylaşımların ilişkileri güçlendirdiğini bilir. 3.Maddi bir güce sahip olmayı, paylaşma ve yardımlaşma için ister. 4.Yardımlaşma ve paylaşmanın kişisel ve manevi doyumu arttırdığını bilir. 5.Yardımlaşma ve paylaşmanın toplumda kardeşlik, birlik ve beraberlik duygularını geliştirdiğini bilir. 6.Zekât ve sadaka ibadeti ile de paylaşma ve yardımlaşma duygularının geliştiğini bilir. 7.Sevinçlerin paylaşılması adına dinî bayramlar, mübarek gün ve gecelerin bir fırsat olduğunu kavrar.
VATAN VE BAYRAK SEVGİSİ	Vatan ve Bayrak Sevgisi Vatanımı Çok Seviyorum Bayrağımız ve İstiklal Marşımız	Sevgi, Saygı, Diğerkâmlık, Emanet Bilinci, Şehadet, Şehitlik	1.Vatan sevgisinin kutsal bir sevgi olduğunu bilir 2. Bayrağa ve İstiklal Marşı'na neden saygı göstermesi gerektiğini bilir.
GÜVENİLİRLİK VE DÜRÜSTLÜK (DOĞRULUK)	Her Zaman Güvenilir ve Doğru Olmak Güvenilir ve Doğru İnsanın Özellikleri Hz. Peygamber ve Sıfatları Özünde ve Sözünde Bir Olmak	Hoşgörü, Merhamet, Yardımlaşma, Diğerkâmlık, Ahde Vefa, Samimiyet, Sadakat,Dürüstlük, Hakkaniyet, Örneklik	1. Güvenilirlik ve doğruluk terimlerinin tanımını söyler. 2.Allah'a her konuda ve her zaman güvenilmesi gerektiğini söyler. 3. Peygamberlerin güvenilir ve doğru insanlar olduğunu söyler. 4. Güvenilir ve doğru insanların özelliklerini söyler. 5. Dürüst, güvenilir ve emaneti koruyan biri olmanın Allah'ın emri olduğunu ifade eder. 6. Allah'ın ve Hz. Peygamber'in güvenilir ve doğru olanları sevdiğini söyler. 7. Müslümanın güvenilir insan olduğunu söyler. 8. Müslümanın doğru sözlü olması gerektiğini anlar. 9. Doğru davranışlar sergilemenin insanı mutlu ettiğini kavrar.

ÇOCUK EVLERİ DİN HİZMETİ ÇALIŞMA PROGRAMI (4-6 YAŞ)

ANA KONU	ALT KONU	DEĞER	KAZANIMLARI
İYİLİK ve ARKADAŞLIK	Allah İyileri Sever İyilik ve İhsan Kavramı İyilikte Öncü Olmak	İyilik, Sevgi, Alçak Gönüllülük, Vefalı Olma, Empati,Gönüllülük, Önderlik	1. İyilik teriminin tanımını söyler. 2. Allah'ın iyilik yapmayı emrettiğini söyler. 3. Hz. Peygamber'in iyiliği yaymak için gönderildiğini kavrar. 4. İnsanlara gülümsemenin, selam vermenin iyilik olduğunu anlar. 5. İyi olan insanların özelliklerini söyler. 6. İyi davranışlara örnekler verir. 7. Bütün varlıklara karşı iyilik yapılması gerektiğini söyler.
DUA	Kulluğun Özü Dua Duanın Mahiyeti Duası Kabul Olanlar Namaz Sure ve Duaları (ezber ve anlamı)	Şükür, Hamd, Güven	1.Duanın ne demek olduğunu bilir. 2. Niçin dua edilmesi gerektiğini bilir. 3.Nasıl dua edileceğini bilir. 4.Tükenmez bir güç kaynağı olan duanın her zaman ve her koşulda yapılabileceğini bilir. 5.Dualara her zaman cevap verildiğini bilir. 6.Hangi namazda hangi sure ve duaları okuyacağını bilir ve ezbere okur.
ŞÜKÜR	Allah'a Şükür Nimetlerin Kıymetini Bilmek Nimet-Külfet Dengesi İnsanlara Teşekkür	Şükür, Hamd, Teşekkür	1."Şükür" kavramının ne demek olduğunu bilir. 2. Sahip olduğu nimetlerin farkına varır. 3.Allah'a niçin ve nasıl şükretmesi gerektiğini bilir. 4.Başkalarıyla kendisini kıyaslamadan şükretmesi gerektiğini bilir. 5.Kendisine iyilik yapan insanlara teşekkür etmesi gerektiğini bilir.

ÇOCUK EVLERİ DİN HİZMETİ ÇALIŞMA PROGRAMI (7-15 YAŞ)

ANA KONU	ALT KONU	MESAJ	KAZANIMLARI
ALLAH SEVGİSİ	1.İman Esasları 2.Allah'a İman 3.Allah'ın Varlığı ve Birliği 4.Kelime-i Tevhid ve Kelime-i Şehadet 5.Allah Sevgisinin Üstünlüğü ve Yüceliği 6.Allah, Kulları ile Beraberdir 7.Allah'ın Sevdiği ve Razı Olduğu Davranışlar 8.Allah Sevgisinin Kullar Üzerindeki Etkisi	'Her ne olursa olsun Allah beni sever' anlayışı geliştirilmelidir. 'Yalnız değilim, Allah benimle' mesajı verilmelidir. 'Başıma gelenler Allah'ın beni sevmeyişinden değil, insanların yanlışlarından kaynaklanıyor' algısı oluşturulmalıdır. Allah'ı sevmek için ne çok sebebi olduğunu fark etmesi sağlanmalıdır.	1. İman esaslarını bilir. 2. Allah'a iman etmenin imanın esaslarından olduğunu bilir. 3. Allah'ın var ve bir olduğunu bilir. 4. Kelime-i Tevhid ve Kelime-i Şehadet'i söyler. 5. Allah sevgisinin tüm sevgilerden üstün ve yüce olduğunu bilir. 6. Allah'ın bizi sevdiğini ve her zaman bizimle olduğunu bilir. 7. Allah'ın sevdiği ve razı olduğu davranışları bilir. 8. Allah sevgisinin insanı mutlu ve güçlü kıldığını bilir.
PEYGAMBER SEVGİSİ	1.Peygamber'e İman 2.Peygamberlere Olan İhtiyaç 3.Peygamberlere İman ve İtaat Allah'ın Emridir 4. Peygamberlerin Görevleri ve Özellikleri 5.Peygamberimizi Tanımak, Sevmek ve Örnek Almak 6.Veda Hutbesi'ndeki Evrensel Mesajlar	Peygamberimiz çocukları çok severdi beni de seviyor. Peygamberimiz çocukları hiç üzmezdi. Peygamberimiz çocuklara zaman ayırır, onlarla oyun oynardı. Peygamberimiz çocuklara şefkat gösterirdi. Peygamberimiz de bizim gibi annesiz ve babasız büyümüştü. Ama büyüdüğünde çok iyi bir baba olmuştu. Peygamberimi seviyorum çünkü o çok iyi bir insandı.	1. Peygamberlere iman etmenin imanın esaslarından biri olduğunu bilir. 2. Allah'ın neden peygamberler gönderdiğini bilir. 3. Peygamberlere iman ve itaat etmenin Allah'ın emri olduğunu bilir. 4. Peygamberlerin görev ve özelliklerini bilir. 5. Hz. Muhammed'i tanır, sever ve örnek alır. 6. Veda Hutbesi'ndeki evrensel mesajları bilir.

ÇOCUK EVLERİ DİN HİZMETİ ÇALIŞMA PROGRAMI (7-15 YAŞ)

ANA KONU	ALT KONU	MESAJ	KAZANIMLARI
MELEKLERİ TANIYALIM, KUR'AN-I KERİM VE DİĞER KUTSAL KİTAPLAR	1.Meleklere İman Ediyoruz 2.Kutsal Kitaplar 3.Kutsal Kitaplar ve Kur'an-ı Kerim 4. Rehberim Kur'an 5. Kur'an'la Tanışıyorum 6. Kur'an'a Tabi olmak 7. Kur'an'ı Öğrenmek	Kur'an benim yol haritamdır, ona bakarak hayatımı düzenler ve doğru yönü bulurum. Kur'an bana Allah'ın bir hediyesidir. Kur'an Allah'ın beni unutmadığını ve her an benimle irtibat kurduğunu gösterir. Kur'an'a uydukça daha mutlu, huzurlu, başarılı ve güvenli olurum.	1.Meleklere iman etmenin imanın esaslarından biri olduğunu bilir. 2. Meleklerin niçin yaratıldıklarını ve özelliklerini bilir. 3. Dört büyük meleğin ve diğer meleklerin görevlerini bilir. 4. Kitaplara iman etmenin, imanın esaslarından biri olduğunu bilir. 5. Allah'ın, bazı peygamberlere kitap gönderdiğini bilir. 6. Diğer kutsal kitapların da Allah tarafından gönderildiğini ancak insanlar tarafından tahrif edildiğini bilir. 7. Kur'an'ın indiriliş amacını ve sürecini bilir. 8. Kur'an'ın insanlara gönderilen rehber bir kitap olduğunu bilir. 9. Kur'an'ın mahiyetini ve temel konularını bilir. (Temel konular heyet tarafından tespit edilecek, "hayat kitabı Kur'an".) 10. Kur'an'ın hedeflediği insan modelinin özelliklerini bilir. 11. Kur'an'ın emir ve yasaklarının her zaman ve mekânda inananlar için bağlayıcı olduğunu bilir. 12. Kur'an'ın öğrenilmesinin ve anlaşılmasının gerekliliğini bilir.
KADER, AHİRET HAYATI	1.Kader Kavramı 2. Kadere İman ve Allah İnancı 3. Yaşadıklarımıza Çevremizin Etkisi 4.Kavramlarla Ahiret 5.Ahirete İmanın Kazandırdıkları	Allah her şeyi bir ölçüye göre yaratmıştır. İnsan akıl ve irade sahibi olduğu için özgür ve sorumlu bir varlıktır. İnsan çalışmasının karşılığını hem bu dünyada hem ahirette alacaktır. İnsandaki adalet duygusu ahirete inanmayı gerekli kılar. Ahirete iman insanın hayatını anlamlandırır.	1. Kaderin ne olduğunu bilir. 2. Kadere imanla güçlü bir Allah inancına sahip olur. 3. İnsanın yapıp etmelerinin kendi iradesiyle olduğunu bilir 4. İnsanın yaşadıklarının kendisinin veya çevresinin iradesiyle olduğunu bilir. 5. Ahirete iman etmenin, imanın şartlarından biri olduğunu bilir 6. Ahiretle ilgili kavramları bilir. 7. Ahirete iman etmenin insana kazandırdıklarını bilir.

ÇOCUK EVLERİ DİN HİZMETİ ÇALIŞMA PROGRAMI (7-15 YAŞ)

ANA KONU	ALT KONU	MESAJ	KAZANIMLARI
TEMİZLİK, İBADET BİLİNCİ	1.Temizlik İmandandır 2. Maddi ve Manevi Temizlik 3. Abdest ve Gusül 4. Manevi Arınma: Tövbe 5.İbadet Kavramı 6. İbadetlerimiz 7. Salih Amel: Rabbin Rızasına Ulaşmak 8. İbadetin Kazandırdıkları. 9. Dinin Direği: Namaz 10. Kulluk Sorumluluğu: İbadetlerimiz	Bedenim temiz olmalıdır. Temiz olursam kendimi iyi hissederim ve çevreme olumlu bir enerji veririm. Odamı eşyalarımı ve çevremi temiz tutmalıyım. Hepimiz temiz olursak tüm dünya temiz olur. Temizlik yeme-içme gibi zorunlu bir ihtiyaçtır ve ihmal edilmemelidir. Allah, temizliğine dikkat eden kullarını sever. İbadet etmek beni Allah'a daha çok yaklaştırır. Namaz huzur verir ve hayatımı dengeler. Oruç açların hâlinden anlamamı sağlar. Zekât muhtaçlara yardım etmemi sağlar. Hac bütün Müslümanları bir araya toplayan ve sevgi bağları kuran bir ibadettir. İbadetler beni kötülükten korur, iyiliğe yönlendirir.	1. İslam dininin temizlik konusuna yaklaşımını ayet ve hadislerle kavrar. 2. Temizliği maddi ve manevi yönüyle kavrar. 3. Abdest ve gusül almayı bilir. 4. Tövbenin manevi temizlik olduğunu bilir. 5. İbadetin anlamını bilir ve çeşitlerini açıklar. 6. Yapılması gereken ibadetlerin neler olduğunu bilir. 7. Allahın rızasını kazandıracak her davranışın ibadet olduğunu bilir. 8. İbadetleri Allah'ı sevdiği için yapması gerektiğini bilir. 9. İbadetin insanı kötüye yönelmekten alıkoyduğunu ve iyi davranışları geliştirdiğini bilir. 10. Namaz ibadetinin insanı kötülüklerden alıkoyduğunu bilir. 11. Namazın nasıl kılındığını bilir. 12. İbadetlerin vücudumuza sağlık, ruhumuza huzur kazandırdığını bilir. 13. Oruç ibadetinin nefis terbiyesi ve vücut sağlığına katkı sağladığını bilir. 14. İbadetin Allah'a ve kendine karşı sorumluluk bilinci geliştirdiğini bilir. 15. Zekât ibadetini ve toplumsal yararlarını bilir. 16. Hac ibadetinin Allah katında üstünlüğün yalnızca takvada olduğu düşüncesini yaşattığını bilir. 17. İbadetlerin Allah'a karşı bir şükür ifadesi olduğunu bilir.
HELAL-HARAM, MAHREMİYET BİLİNCİ	1.Helal ve Haramı Öğreniyorum 2.Edep, Hayâ ve Mahremiyet 3.Beden Emaneti 4.Mahremiyet Sınırları 5.Mahremiyetin Anahtarı: 'Hayır' Diyebilmek 6.Allah'ın Edepli İnsanı Sevmesi	Mahremiyet bilinci korkutarak ya da aşağılayarak değil, doğal ve müşfik bir yaklaşımla anlatılmalıdır. Dokunulması yasak bölgelerle ilgili farkındalık oluşturulmalıdır. Fiziksel baskıya direnme ve itiraz edebilme refleksi geliştirilmelidir. 'Bedenim benimdir ve ancak izin verirsem dokunulabilir' mesajı öğretilmelidir.	1. Helal ve haram kavramlarının anlamını bilir. 2. Kur'an'da geçen haramları bilir. 3. Helallerin ne kadar çok ve güzel olduğunu bilir. 4. Edep, hayâ ve mahremiyet kavramlarını bilir. 6. Allah'ın her insanı özel yarattığını ve bedeninin kendisine emanet olduğunu bilir. 7. Diğer insanlarla arasındaki bedensel sınırların ne olması gerektiğini bilir. 8. Mahremiyet bilincine sahip olmada hayır demenin önemini bilir. 9. Allah'ın edepli ve hayâlı insanı sevdiğini bilir

ÇOCUK EVLERİ DİN HİZMETİ ÇALIŞMA PROGRAMI (7-15 YAŞ)

ANA KONU	ALT KONU	MESAJ	KAZANIMLARI
EMANET BİLİNCİ, VATAN VE BAYRAK SEVGİSİ	1. Emanet 2. Emanetin Korunması ve Güzelleştirilmesi 3. Müminin En Önemli Vasfı: Emin Olmak 4. Can, Akıl, Din ve Nesil Emanettir 5. 'O' Muhammedü'l-Emin'di 6. Emaneti Korumak 7. Kamu Malı Emanettir 8.Vatan ve Bayrak Sevgisi 9.Vatanımı Çok Seviyorum 10.Bayrağımız ve İstiklal Marşımız 11. Vatan İçin Canını Ortaya Koyanlar: "Şehitler ve Gaziler"	Peygamberimiz 'emin' idi ben de emin ve güvenilir bir insan olmalıyım. Bedenim bana Allah'ın emanetidir o yüzden bedenimi ve sağlığımı korumalıyım. Kendi eşyalarım ve ortak alanda kullandığımız eşyalar emanettir, korumalıyım. Zamanım değerli bir emanettir, onu doğru kullanmalıyım. İnsanların bana güvenerek bıraktığı her türlü emaneti gözüm gibi korumalıyım.	1. Emanet kavramını doğruluk ve güvenilirlik bağlamında açıklar. 2. Emanet edilen şeyin sadece korunması değil, sevgiyle güzelleştirilmesi gerektiğini de bilir. 3. Emin olmanın, müminin en önemli vasfı olduğunu bilir. 4. Peygamberimizin isminin "Muhammedü'l-Emin" olduğunu bilir. 5. Canın, aklın, dinin, neslin ve malın emanet olduğunu kavrar. 6. Başkalarının emanetlerini koruması gerektiğini bilir. 7. Kamu malının emanet olduğunu bilir ve korur. 8. Vatan sevgisinin kutsal bir sevgi olduğunu bilir. 9. Bayrağa ve İstiklal Marşı'na neden saygı göstermesi gerektiğini bilir. 10. Şehitleri rahmetle anması; gazilere saygı duyması gerektiğini bilir.
SABIR, ŞÜKÜR	1. Sabır Kavramı 2. Sabır ve Tahammül 3. En Büyük Tevekkül: Sabır 4. Şükür Kavramı ve Mahiyeti 5. Nimete Şükür 6. Neden Şükretmeliyim? 7. Nasıl Şükretmeliyiz?	Yaşıyorum, sağlıklıyım, yalnız değilim, çok şükür! Sahip olduklarım için Allah'a şükredersem beni ödüllendirir. Kanaat edersem şükretmiş olurum. Allah'ın bana verdiklerini doğru kullanmalıyım, israf etmemeliyim. Şükür Allah'a, teşekkür insanlara yöneliktir ve ikisi de beni yüceltir. Şükredersem bana verilen nimet devamlı olarak artar. Ama şikâyet edersem elimdekileri de kaybedebilirim. Hâlime şükretmek için benden daha zor durumda olanlara bakmam yeter!	1. "Sabır" kavramını bilir. 2. "Sabır" ve "tahammül" kavramları arasındaki farkı bilir. 3. Sabretmenin çaba içeren aktif bir süreç olduğunu bilir. 4. Tevekkülün bir sabır eylemi olduğunu bilir. 5. "Şükür" kavramının ne demek olduğunu bilir. Şükrün kulluk ve insanlık vazifesi olduğunu anlar. 6. Sahip olduğu nimetlerin farkına varır. Nimetin ne olduğunu (sağlık, akıl, barınacak yer, yiyecek, içecek, eğitim vb.) ve nimet karşısında nasıl bir duruşa sahip olması gerektiğini kavrar. 7. Allah'a niçin şükretmesi gerektiğini bilir. 8. Allah'a nasıl şükretmesi gerektiğini bilir. 9. Başkalarıyla kendisini kıyaslamadan şükretmesi gerektiğini bilir.

ÇOCUK EVLERİ DİN HİZMETİ ÇALIŞMA PROGRAMI (7-15 YAŞ)

ANA KONU	ALT KONU	MESAJ	KAZANIMLARI
HERKESİN İYİLİĞİNİ İSTEMEK, PAYLAŞMA VE YARDIMLAŞMA	1. Herkesin İyiliğini İstiyorum 2. Haset Önce Bana Zarar 3. Hasetten Kurtulmak Mümkün 4.Gıpta ve Haset 5.Kendimdeki Güzellikler 6. Paylaşma ve Yardımlaşma 7. Paylaşmanın Mutluluğu 8. Paylaşarak Çoğalmak 9. Paylaşma ve Yardımlaşma Birlik ve Beraberliği Sağlar 10. Zekât ve Sadaka Malı Arttırır 11. Paylaşmaya Dair Özel Zamanlar: Bayramlar ve Mübarek Geceler	Kıskançlık başkasına değil, kendime yaptığım bir haksızlıktır. Ben diğerlerinden farklı bir yeteneğe sahibim, kıskanmak yerine bu yeteneğimi geliştirebilirim. Birbirimizi kıskanmak yerine birlikte hareket edersek, birlikte başarırız. Paylaşma ve yardımlaşmanın en yakından (aile, eş dost) en uzağa doğru toplumun her kesimine uzanan bir sevgi çemberi olduğu vurgulanmalıdır. İslam'ın zekât ve sadakayı, paylaşma ve yardımlaşmayı sistematik hâle getirmek için emrettiği belirtilmelidir. Paylaşma ve yardımlaşmanın yalnız maddi değil, sevinç, acı ve hüzünlerin paylaşımını da içeren manevi boyutlarının da olduğu vurgulanmalıdır.	1. Kendimiz için istediğimizi başkası için de istememiz gerektiğini bilir. 2. Hasedin en çok kendine zarar verdiğini kavrar. 3. Hasetten kurtulmanın mümkün olabileceğini bilir. 4. Gıpta/özenme ile kıskançlık/haset arasındaki farkı kavrar. 5. Kendinde olan yanlışları fark eder ve güzelliklerini geliştirir. 6. "Yardımlaşma" ve "paylaşma" kavramlarını öğrenir. 7. Maddi (yiyecek, eşya, hediye) ve manevi (sevinç, acı, vakit, emek, tecrübe, bilgi vb.) paylaşımların ilişkileri güçlendirdiğini bilir. 8. Maddi bir güce sahip olmayı, paylaşma ve yardımlaşma için ister. 9. Yardımlaşma ve paylaşmanın kişisel ve manevi doyumu arttırdığını bilir. 10. Yardımlaşma ve paylaşmanın toplumda kardeşlik, birlik ve beraberlik duygularını geliştirdiğini bilir. 11. Zekât ve sadaka ibadeti ile de paylaşma ve yardımlaşma duygularının geliştiğini bilir. 12. Sevinçlerin paylaşılması adına dinî bayramlar, mübarek gün ve gecelerin bir fırsat olduğunu kavrar.
İLETİŞİM VE İLETİŞİM ENGELLERİYLE BAŞ ETME, BATIL İNANÇLAR	1. Selamlaşmanın Önemi 2. Tatlı Dil Güler Yüz 3. Peygamberimizin Beden Dili 4. Olumsuz Duygularla Baş Etme 5. Öfkemi Yenebilirim 6. Başkalarına Saygı 7. Görgü Kuralları 8.Metafizik Varlıklar 9.Batıl İnançlar 10.Batıl İnançları Biliyorum	Tatlı dilli ve güler yüzlü olmak için çaba sarfetmeliyim. Arkadaşlarımla iyi geçinmek için tatlı dile ve güler yüze ihtiyacım var. Tatlı dilli ve güler yüzlü olursam daha kolay kabul görürüm. Bir tatlı tebessüm, bir güzel söz sayesinde öncelikle ben kendimi iyi hissederim. Evrende fizikötesi varlıklar mevcuttur, bu varlıkları ve gerçek özelliklerini ancak Kur'an'dan öğrenebiliriz. Batıl inanışların ve hurafelerin hayatımıza hiçbir olumlu katkısı olamaz.	1. Selamlaşmanın iletişimdeki etkin rolünü bilir. 2. Tatlı dilli ve güler yüzlü olmanın kazandırdıklarını bilir. 3. Peygamberimizin beden dilini nasıl kullandığını bilir. 4. Öfke, kıskançlık, üzüntü gibi duyguların insani duygular olduğunu bilir. 5. Öfke hâlinde kendini nasıl kontrol edeceğini bilir. 6. Üzüntü hâlinde kendini nasıl teskin edeceğini bilir. 7. Başkalarının duygularını anlaması ve saygı duyması gerektiğini bilir. 8. İnsanlarla olan iletişimde adabımuaşeret kurallarına uyması gerektiğini bilir. 9. Metafizik varlıklar (melek, şeytan, cin) hakkında doğru bilgi sahibi olur. 10. Batıl inançların dinimizde yeri olmadığını bilir. 11. Batıl inançların kişiye ve topluma zararlı olduğunu kavrar.

ÇOCUK EVLERİ DİN HİZMETİ ÇALIŞMA PROGRAMI (7-15 YAŞ)

ANA KONU	ALT KONU	MESAJ	KAZANIMLARI
KUL HAKKI, DUA	1. Kul Hakkına Riayet 2. Kul Hakkına Saygılıyım 3.Dua, İbadetin Özüdür 4.Nasıl Dua Edelim? 5.Tükenmez Güç Kaynağı: Dua 6. Namaz Sure ve Duaları (ezber ve anlamı)	'Allah dualarımı mutlaka duyar' algısı oluşturulmalıdır. 'Allah dualarıma er ya da geç cevap verir' mesajı verilmelidir. 'Dua ederek güçlenebilirim, hayatımdaki olumsuzlukları değiştirebilirim' anlayışı oluşturulmalıdır. 'Dua ederek Allah ile konuşurum ve yalnız olmadığımı hissederim' anlayışı oluşturulmalıdır. 'Her an her yerde her türlü iyi ve kötü durumda dua ederek Allah ile bağımı güçlendirebilirim' fikri verilmelidir.	1. Kul hakkı kavramının anlamını bilir. 2. Kul hakkına niçin riayet etmesi gerektiğini bilir. 3. Kul hakkına nasıl riayet edeceğini bilir. 4. Kul hakkına riayet etmenin insana saygının göstergesi olduğunu bilir. 5. Duanın ne demek olduğunu bilir. 6. Niçin dua edilmesi gerektiğini bilir. 7. Nasıl dua edileceğini bilir. Tükenmez bir güç kaynağı olan duanın her zaman ve her koşulda yapılabileceğini bilir. 8. Dualara her zaman cevap verildiğini bilir. 9. Hangi namazda hangi sure ve duaları okuyacağını bilir ve ezbere okur.